

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Διπλωματική Εργασία

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

της

ΜΑΡΘΑΣ ΚΙΟΥΡΤΣΙΔΟΥ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού
διπλώματος ειδίκευσης στη Δημόσια Διοίκηση

Μάρτιος 2019

*Στην κόρη μου και τον σύζυγό μου,
για τις ώρες που δεν ήμουν δίπλα τους,
για την υπομονή και την αμέριστη συμπαράστασή τους...*

Στους γονείς μου, που με στηρίζουν σε κάθε μου βήμα...

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Ταραμπάνη, για τις πολύτιμες συμβουλές και την καθοδήγησή του, κατά τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας, έναυσμα για την εκπόνηση της οποίας, υπήρξε η διδασκαλία του στο μάθημα «Πληροφοριακά Συστήματα και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η μελέτη των πληροφοριακών συστημάτων της ελληνικής πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης και η καταγραφή των πληροφοριακών αναγκών των δικαστικών υπαλλήλων που υπηρετούν στα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και στις εισαγγελίες. Με βάση τα στοιχεία που απαρτίζουν ένα πληροφοριακό σύστημα, τα οποία πρέπει να αναλύονται κατά την υλοποίηση και εφαρμογή του σε έναν οργανισμό, η έρευνα παρουσιάζει μία συνοπτική εικόνα του δικαικού μας συστήματος και εξειδικεύεται στη «Δομή» των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, στις «Διαδικασίες» που επιτελούνται, στους «Ανθρώπους» που μετέχουν, στα «Δεδομένα» που χειρίζονται και στην «Πληροφορική Τεχνολογία» που εφαρμόζουν. Από τα ευρήματα της έρευνας προκύπτουν οι πληροφοριακές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων που υπηρετούν στα πολιτικά, στα ποινικά δικαστήρια και στις εισαγγελίες και διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης και επέκτασης των πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούν. Τέλος, η έρευνα στοχεύει στην ανάδειξη τρόπων καλύτερης εκτέλεσης των εργασιών των δικαστικών υπαλλήλων των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, με την εφαρμογή πληροφοριακών συστημάτων, που θα συμβάλουν στην επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης, στη διαφάνεια, στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και στη μείωση των δαπανών.

Λέξεις κλειδιά : πολιτικά δικαστήρια, ποινικά δικαστήρια, εισαγγελίες, δικαστικοί υπάλληλοι, πληροφοριακά συστήματα, πληροφοριακές ανάγκες

ABSTRACT

The aim of the present study is to investigate the information systems of the greek civil and penal justice system and to identify the information needs of the judicial servants of the civil courts, penal courts and prosecutor's offices. Based on the elements that constitute an information system and must be analyzed during its implementation and application in an organization, the study presents a brief view of our legal system, focusing on the "Structure" of civil courts, penal courts and prosecutor's offices, the "Processes" that are executed, the "People" that are involved, the "Data" they use and the "Information Technology" they use. From the findings of the study emerge the information needs of the judicial servants who serve on the civil courts, penal courts and prosecutor's offices and proposals are formulated for enhancements and extensions of the information systems they use. Finally, the study aims to identify better ways for the judicial servants of the civil courts, penal courts and prosecutor's offices to execute their work with the implementation of information systems, which will contribute to delivering justice faster, with transparency, better service to the citizen and reduction of cost.

Keywords : civil courts, penal courts, prosecutor's offices, judicial servants, information systems, information needs

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ.....	ii
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	iii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ABSTRACT.....	v
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	vi
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	ix
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	x
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	x

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Παρουσίαση του αντικειμένου της διπλωματικής εργασίας.....	1
1.2 Σκοπός, στόχοι και συνεισφορά της έρευνας.....	1
1.3 Δομή εργασίας.....	2

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

2.1 Ανάλυση των στοιχείων που απαρτίζουν ένα Πληροφοριακό Σύστημα και η σημασία τους για τους οργανισμούς της Δημόσιας Διοίκησης.....	3
2.2 Η δικαστική λειτουργία και η αποστολή του Υπουργείου, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΥΔΔΑΔ).....	6
2.2.1 Τα δικαστήρια που προβλέπονται από το Σύνταγμα.....	11
2.2.1.1 Πολιτικά, ποινικά και διοικητικά δικαστήρια.....	14
2.2.1.2 Ειδικά δικαστήρια.....	20
2.2.1.3 Εξαιρετικά δικαστήρια.....	24
2.2.2 Ιεράρχηση πολιτικών, ποινικών, διοικητικών δικαστηρίων και εισαγγελιών.....	27
2.2.3 Η «Δομή» των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων.....	31
2.2.3.1 Δικαιοδοσία των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων.....	32
2.2.3.2 Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα.....	34

2.2.3.3 Καθ' ύλην αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων.....	37
2.2.3.4 Καθ' ύλην αρμοδιότητα ποινικών δικαστηρίων.....	40
2.2.3.5 Κατά τόπον αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων.....	50
2.2.3.6 Κατά τόπον αρμοδιότητα ποινικών δικαστηρίων.....	51
2.3 Δικονομικές διαδικασίες, αποφάσεις, ένδικα μέσα και βοηθήματα.....	52
2.3.1 Δικονομικές διαδικασίες της πολιτικής δίκης	52
2.3.1.1 Σύνθετη δίκη.....	54
2.3.1.2 Αποφάσεις πολιτικών δικαστηρίων.....	55
2.3.1.3 Ένδικα μέσα και ένδικα βοηθήματα πολιτικών δικαστηρίων.....	56
2.3.2 Δικονομικές διαδικασίες της ποινικής δίκης.....	60
2.3.2.1 Αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων.....	63
2.3.2.2 Ένδικα μέσα και ένδικα βοηθήματα ποινικών δικαστηρίων.....	64
3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	
3.1 Οι «Άνθρωποι» στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη.....	67
3.2 Μελέτη των οργανωσιακών λειτουργιών και διαδικασιών των πολιτικών,	
ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών.....	70
3.2.1 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Αρείου Πάγου.....	70
3.2.2 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εφετείου.....	77
3.2.3 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Πρωτοδικείου.....	85
3.2.4 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Ειρηνοδικείου.....	95
3.2.5 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Πταισματοδικείου.....	102
3.2.6 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Αρείου Πάγου.....	106
3.2.7 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Εφετών.....	112
3.2.8 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Πρωτοδικών.....	119
3.3 Μελέτη των διαδικασιών εκδίκασης πολιτικών και ποινικών υποθέσεων.....	128
3.3.1 Βήματα σχετικά με την κατάθεση και την επίδοση του δικογράφου.....	128
3.3.2 Βήματα σχετικά με τη διαδικασία στο ακροατήριο και τη δημοσίευση της	
απόφασης.....	129
3.3.3 Βήματα σχετικά με την επίδοση της απόφασης, την άσκηση ένδικου	
μέσου ή ένδικου βοηθήματος και την εκτέλεση της απόφασης.....	132

3.3.4 Βήματα σχετικά με την αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης.....	134
3.4 Τα «Δεδομένα» στην πολιτική και στην ποινική δίκη.....	136
3.5 Η «Πληροφορική Τεχνολογία» στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη.....	142
3.5.1 Το έργο «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης» (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ).....	143
3.5.2 Άλλα έργα Πληροφορικής Τεχνολογίας του ΥΔΔΑΔ στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη.....	150
4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	
4.1 Συμπεράσματα από την μελέτη των διαδικασιών και των βημάτων εκδίκασης πολιτικών και ποινικών υποθέσεων.....	156
4.2 Οι πληροφοριακές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων στα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και στις εισαγγελίες.....	159
4.3 Αξιολόγηση ευρημάτων έρευνας- Προτάσεις βελτίωσης και επέκτασης των εφαρμοζόμενων Πληροφοριακών Συστημάτων.....	167
5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ/ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ	
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	172
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	176
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	182
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
1. Το οργανόγραμμα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.....	184
2. Πίνακας των πολιτικών δικαστηρίων, των ποινικών δικαστηρίων και των εισαγγελιών της χώρας.....	185

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ:

Πίνακας 1.	Μέγα-Λειτουργίες του ΥΔΔΑΔ.....	8
Πίνακας 2.	Τα δικαστήρια που προβλέπονται από το Σύνταγμα.....	12
Πίνακας 3.	Καθ' ύλην αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων.....	38
Πίνακας 4.	Ποινές των ποινικών δικαστηρίων.....	44
Πίνακας 5.	Καθ' ύλην αρμοδιότητα ποινικών δικαστηρίων.....	48
Πίνακας 6.	Οι «Άνθρωποι» στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη.....	67
Πίνακας 7.	Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Αρείου Πάγου.....	72
Πίνακας 8.	Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εφετείου.....	78
Πίνακας 9.	Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Πρωτοδικείου.....	86
Πίνακας 10.	Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Ειρηνοδικείου.....	96
Πίνακας 11.	Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Πταισματοδικείου.....	103
Πίνακας 12.	Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Αρείου Πάγου.....	107
Πίνακας 13.	Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Εφετών.....	113
Πίνακας 14.	Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Πρωτοδικών	121
Πίνακας 15.	Τα «Δεδομένα» της πολιτικής δίκης.....	137
Πίνακας 16.	Τα «Δεδομένα» της ποινικής δίκης.....	139
Πίνακας 17.	Τα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και οι εισαγγελίες της Ελλάδας.....	185

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ:

Διάγραμμα 1. Διακρίσεις του δικαίου και των δικαστηρίων.....	26
Διάγραμμα 2. Ιεράρχηση πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών.....	29
Διάγραμμα 3. Οργανόγραμμα των δικαστηρίων στην Ελλάδα όπως απεικονίζεται από το ΥΔΔΑΔ.....	30
Διάγραμμα 4. Οργανόγραμμα όλων των δικαστηρίων και εισαγγελιών στα οποία αναπτύσσονται Πληροφοριακά Συστήματα από το ΥΔΔΑΔ.....	31
Διάγραμμα 5. Οργανόγραμμα των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων σύμφωνα με την καθ' ύλην αρμοδιότητα.....	35
Διάγραμμα 6. Οργανόγραμμα ΥΔΔΑΔ.....	184

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ:

Εικόνα 1. Η αρχική οθόνη της διαδικτυακής πύλης-portal https://www.solon.gov.gr	146
Εικόνα 2. Η οθόνη Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες του solon.gov.gr	147
Εικόνα 3. Η οθόνη Πορεία Υπόθεσης (Πολιτική) στο solon.gov.gr	148
Εικόνα 4. Η οθόνη Πληροφορίες Πινακίων Πολιτικής Διαδικασίας στο solon.gov.gr	148

1° ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Παρουσίαση του αντικειμένου της διπλωματικής εργασίας

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση (e-government) συνιστά την πρόκληση της εποχής για τη Δημόσια Διοίκηση. Η Πληροφορική Τεχνολογία (Information Technology) εξελίσσεται με ταχύτατους ρυθμούς ώστε να αποτελεί πλέον το επιχειρησιακό περιβάλλον μέσα στο οποίο οφείλει να αναπτύσσεται ένας δημόσιος οργανισμός. Η ανάπτυξη επιτυγχάνεται με την εφαρμογή πληροφοριακών συστημάτων που οδηγεί στην αύξηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας στον οργανισμό.

Η παρούσα διπλωματική εργασία ερευνά τα πληροφοριακά συστήματα της ελληνικής πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης και τις πληροφοριακές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών. Απώτερος σκοπός της έρευνας είναι να παρουσιασθούν τρόποι καλύτερης εκτέλεσης της εργασίας των ως άνω δικαστικών υπαλλήλων με τη χρήση πληροφοριακών συστημάτων, ώστε να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που αφορούν στη διαφάνεια, στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη στην επιτάχυνση απονομής της δικαιοσύνης και στη μείωση των δαπανών.

1.2 Σκοπός, στόχοι και συνεισφορά της έρευνας

Η γράφουσα, νομικός και επί δεκαοκτώ έτη δικαστική υπάλληλος της κατηγορίας Π.Ε. του κλάδου γραμματέων σε γραμματείες ειρηνοδικείου, πταισματοδικείου, πρωτοδικείου, εφετείου και ως γραμματέας έδρας των ως άνω δικαστηρίων, έχει συνεργασθεί με εισαγγελίες πρωτοδικών και εφετών για την εκτέλεση ποινικών αποφάσεων και τη διεκπεραίωση εισαγγελικών παραγγελιών, επιχειρεί να αναδείξει με την παρούσα μελέτη, τις πληροφοριακές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων της πολιτικής και της ποινικής δικαιοσύνης, για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη εκτέλεση της εργασίας τους με την χρήση πληροφοριακών συστημάτων. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, παρουσιάζονται τα στοιχεία του οργανισμού που πρέπει να αναλύονται κατά την υλοποίηση και εφαρμογή

ενός Πληροφοριακού Συστήματος και συγκεκριμένα, η «Δομή», οι «Άνθρωποι», οι «Διαδικασίες», τα «Δεδομένα» και η «Πληροφορική Τεχνολογία» των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών.

Ειδικότερα, στόχος είναι να καταγραφούν οι οργανωσιακές διαδικασίες των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών όλων των βαθμών και στη συνέχεια με την ανάλυση των βημάτων των πιο κύριων διαδικασιών ήτοι, της εκδίκασης των πολιτικών και των ποινικών υποθέσεων, να επισημανθούν τα σημεία που οι δύο αυτές διαδικασίες διαφοροποιούνται και τα δεδομένα που επεξεργάζονται.

Άλλος στόχος είναι, με την παρουσίαση των πληροφοριακών συστημάτων που εφαρμόζονται ή υλοποιούνται στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη και την καταγραφή των πληροφοριακών αναγκών των δικαστικών υπαλλήλων των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, να ερευνηθούν τα σημεία που τα πληροφοριακά αυτά συστήματα επιδέχονται βελτίωσης ή επέκτασης.

Η συνεισφορά της έρευνας έγκειται στο ότι παρουσιάζει την οργανωσιακή αρχιτεκτονική των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, μετά από συνοπτική περιγραφή του δικαιικού μας συστήματος και εξετάζει τρόπους επίτευξης στόχων αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη με την εφαρμογή πληροφοριακών συστημάτων.

1.3 Δομή εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία απαρτίζεται από πέντε κεφάλαια. Στο εισαγωγικό κεφάλαιο αναπτύσσεται το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας και οι επιμέρους διαστάσεις του, ο σκοπός, οι στόχοι και η συνεισφορά της έρευνας καθώς και η δομή της εργασίας. Το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας αναπτύσσεται στο δεύτερο κεφάλαιο, με την παρουσίαση, σύμφωνα με τη νομοθεσία και τη βιβλιογραφία, του δικαιικού μας συστήματος, τη διάκριση των δικαστηρίων της χώρας και την ανάλυση του στοιχείου «Δομή» στα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και στις εισαγγελίες. Στο τρίτο κεφάλαιο αναπτύσσεται η μεθοδολογία της έρευνας, που περιλαμβάνει τη μελέτη του στοιχείου «Άνθρωποι», του στοιχείου «Διαδικασίες» με την καταγραφή των οργανωσιακών λειτουργιών-διαδικασιών όλων των βαθμίδων των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, τη μελέτη των βημάτων στις διαδικασίες εκδίκασης των

πολιτικών και των ποινικών υποθέσεων και η έρευνα ολοκληρώνεται με τη μελέτη των στοιχείων «Δεδομένα» και «Πληροφορική Τεχνολογία» στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη. Τα ευρήματα της έρευνας παρουσιάζονται στο τέταρτο κεφάλαιο, όπου καταγράφονται τα συμπεράσματα από την μελέτη των διαδικασιών εκδίκασης των πολιτικών και ποινικών υποθέσεων, οι πληροφοριακές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, αξιολογούνται τα ευρήματα της έρευνας και διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης και επέκτασης των πληροφοριακών συστημάτων της πολιτικής και της ποινικής δικαιοσύνης. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο παρατίθενται τα κύρια ερευνητικά πορίσματα, οι περιορισμοί της έρευνας καθώς και προτάσεις για μελλοντική εφαρμογή και έρευνα.

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

2.1 Ανάλυση των στοιχείων που απαρτίζουν ένα Πληροφοριακό Σύστημα και η σημασία τους για τους οργανισμούς της Δημόσιας Διοίκησης

Κάθε οργανισμός θέτει στόχους αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας που αφορούν στην λειτουργία του. Η εξέλιξη της Πληροφορικής Τεχνολογίας βοηθάει στην επίτευξη των στόχων του οργανισμού, με την ανάπτυξη και εφαρμογή Πληροφοριακών Συστημάτων.

Τον ορισμό του Πληροφοριακού Συστήματος (Information System-IS) δίνουν οι Laudon & Laudon (2009), ως ένα σύνολο διασυνδεδεμένων υποσυστημάτων που συλλέγουν, επεξεργάζονται, αποθηκεύουν και διανέμουν δεδομένα ή και πληροφορία σχετικά με τον οργανισμό ή το περιβάλλον του και έχει ως στόχους: την καλύτερη εκτέλεση των διαδικασιών του οργανισμού, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του οργανισμού, την υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων και την υποστήριξη της επικοινωνίας και συνεργασίας.

Τα στοιχεία που απαρτίζουν ένα πληροφοριακό σύστημα κατά τον Kroenke (2013), διακρίνονται σε πέντε κατηγορίες και είναι: 1. Υλικό (Hardware), 2. Λογισμικό (Software), 3. Δεδομένα (Data), 4. Διαδικασίες (Procedures) και 5. Άνθρωποι (People). Παρόμοιο ορισμό των στοιχείων ενός Πληροφοριακού Συστήματος δίνει και ο Piccoli (2012), τα οποία κατατάσσει σε τέσσερις κατηγορίες που είναι: 1. Πληροφορική

Τεχνολογία (Information Technology), 2. Διαδικασίες (Processes) 3. Άνθρωποι (People) και 4. Δομή (Structure).

Από τα παραπάνω στοιχεία, το «Υλικό» και «Λογισμικό» κατά Kroenke, δεν θα μας απασχολήσουν στην παρούσα εργασία, διότι είναι οι κατηγορίες που ενδιαφέρουν τον ειδικό της πληροφορικής που ασχολείται με το «white box» (λευκό κουτί), δηλαδή το τεχνικό μέρος της ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων. Στην παρούσα εργασία μας ενδιαφέρει το «black box» (μαύρο κουτί), δηλαδή ποια «Δεδομένα» εισέρχονται, ποιες πληροφορίες παράγονται και πώς θα αξιοποιηθούν από τους «Ανθρώπους», των οποίων η δράση καθορίζεται από τις «Διαδικασίες».

Ειδικότερα τις «Διαδικασίες» (processes), συναντάμε στη βιβλιογραφία είτε ως οργανωσιακές διαδικασίες (organizational processes) είτε ως επιχειρηματικές ή επιχειρησιακές διαδικασίες (business processes). Τον ορισμό της επιχειρηματικής διαδικασίας δίνει ο Davenport (1993) ως ένα δομημένο, μετρούμενο σύνολο δραστηριοτήτων που σχεδιάστηκαν για την παραγωγή μίας συγκεκριμένης εξόδου (αποτελέσματος) για ένα συγκεκριμένο πελάτη ή αγορά. Οι Laudon & Laudon (2009) χρησιμοποιούν τον όρο επιχειρηματική διαδικασία (business process) και την ορίζουν ως σύνολο συντονισμένων ενεργειών που οδηγεί σε ένα συγκεκριμένο στόχο ή αποτέλεσμα.

Οι οργανωσιακές διαδικασίες ή διεργασίες (organizational processes) είναι ο τρόπος με τον οποίο ο οργανισμός επιτελεί ή υλοποιεί τις λειτουργίες του και πρέπει να καθορίζονται επίσημα ώστε να μπορεί ο οργανισμός να επιβάλλει τους επιχειρηματικούς του κανόνες, να παράγονται συνεπή αποτελέσματα ασχέτως ποιος εκτελεί τη διαδικασία, να μειώνεται το ρίσκο και να μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν αλλού στον οργανισμό (Ταραμπάνης, 2016).

Οι «Διαδικασίες» εκτελούνται με σειρά ενεργειών και είναι μέρος μιας ιεραρχίας που περιλαμβάνει 1. τις Λειτουργίες 2. τις Διαδικασίες και 3. τις Ενέργειες-Βήματα. Οι λειτουργίες ενός μεγάλου οργανισμού σε υψηλό επίπεδο είναι λίγες, ακολουθούν πολλά επίπεδα λειτουργιών πριν φθάσουμε στο επίπεδο των διαδικασιών που αποτελούνται από ενέργειες-βήματα. Η λειτουργία διαχωρίζεται από τη διαδικασία από το γεγονός ότι η τελευταία περιγράφεται με αλληλουχία ενεργειών ή βημάτων. Περαιτέρω οι λειτουργίες σύμφωνα με τον αποδέκτη του αποτελέσματος, διακρίνονται

σε α) εξωστρεφείς, όταν ο αποδέκτης είναι εκτός οργανισμού και β) σε εσωστρεφείς, όταν ο αποδέκτης είναι ο ίδιος ο οργανισμός.

Στη Δημόσια Διοίκηση οι Μέγα-Λειτουργίες (Major Processes) κατηγοριοποιούνται με βάση τη στόχευσή τους: την χάραξη πολιτικής, την επιβολή κανόνων και την παροχή υπηρεσιών (Tarabanis, Peristeras, Fragidis, 2001).

Η καταγραφή των λειτουργιών, των διαδικασιών και στην συνέχεια των βημάτων που εξειδικεύουν τις διαδικασίες, είναι απαραίτητη σε έναν οργανισμό, προκειμένου αυτός να προχωρήσει σε ανασχεδιασμό των επιχειρηματικών του διαδικασιών (business process redesign/ reengineering-BPR). Οι Hammer & Champy (1993) ορίζουν τον ανασχεδιασμό των επιχειρηματικών διαδικασιών ως την εκ θεμελίων αναθεώρηση και δραστική επανασχεδίαση των επιχειρηματικών διαδικασιών με σκοπό την επίτευξη δραστικών βελτιώσεων σε κρίσιμα μεγέθη-μέτρα απόδοσης, όπως είναι το κόστος, η ποιότητα, η εξυπηρέτηση και η ταχύτητα. Για τη σημασία του ανασχεδιασμού των επιχειρηματικών διαδικασιών, οι Laudon & Laudon (2006), αναφέρουν ότι οι οργανισμοί θα αποκομίσουν πολύ μεγάλα οφέλη από τις επενδύσεις τους στην πληροφορική τεχνολογία, εάν επανεξετάσουν και ανασχεδιάσουν ριζικά τις επιχειρηματικές τους διαδικασίες. Με την εφαρμογή Πληροφοριακών Συστημάτων, οι διαδικασίες αλλάζουν από την υπάρχουσα κατάσταση (as is) στην επιδιωκόμενη κατάσταση (to be).

Ειδικότερα για τη Δημόσια Διοίκηση, ο καθορισμός των διαδικασιών των Δημοσίων Υπηρεσιών είναι απαραίτητος, αφενός για τον ανασχεδιασμό τους, όπου απαιτείται και αφετέρου για τη διαλειτουργικότητα, δηλαδή τη μεταφορά και τη χρησιμοποίηση της πληροφορίας μεταξύ διαφορετικών φορέων του Δημοσίου. Η επίτευξη της διαλειτουργικότητας προϋποθέτει την λεπτομερή αποτύπωση και τεκμηρίωση κάθε υπηρεσίας της Δημόσιας Διοίκησης που παρέχεται σε πολίτες, επιχειρήσεις και άλλους φορείς, με διαγραμματική απεικόνιση και περιγραφή των εγγράφων που χρησιμοποιούνται, τον ορισμό «Επιχειρησιακού Υπεύθυνου» και τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ διαφορετικών φορέων για την ευθυγράμμιση των διαδικασιών (Τσιότρας, 2016).

Στο χώρο της πολιτικής και της ποινικής δικαιοσύνης οι «Διαδικασίες» που επιτελούνται είναι πολλές, με κύρια την εκδίκαση υποθέσεων. Τα δικαστήρια και οι

εισαγγελίες ως οντότητες συλλέγουν και επεξεργάζονται πολλά «Δεδομένα» και ακολούθως παράγουν μεγάλο όγκο πληροφοριών. Προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη εκτέλεση των εργασιών και η διαλειτουργικότητα μεταξύ φορέων, η χρήση της «Πληροφορικής Τεχνολογίας» είναι αναγκαία. Η εφαρμογή πληροφοριακών συστημάτων συμβάλλει στην επίτευξη στόχων αποτελεσματικότητας (διαφάνεια, καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη) και αποδοτικότητας (επιτάχυνση στην απονομή της δικαιοσύνης, εκτέλεση εργασιών με λιγότερους πόρους).

Η παρούσα διπλωματική εργασία ασχολείται με τα πληροφοριακά συστήματα στην ελληνική πολιτική και ποινική δικαιοσύνη. Τα στοιχεία που μελετώνται συνδυαστικά, σύμφωνα με τους ορισμούς των Kroenke και Piccoli και αναλύονται διεξοδικά, είναι: α) η «Δομή», β) οι «Άνθρωποι», γ) οι «Διαδικασίες», δ) τα «Δεδομένα» και ε) η «Πληροφορική Τεχνολογία» των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών. Πριν την ανάλυση, όμως, των παραπάνω στοιχείων, για την κατανόηση εν γένει του δικαικού μας συστήματος, κρίνεται απαραίτητη η αναφορά στη δικαστική λειτουργία, στην οργανωσιακή αρχιτεκτονική του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στη διάκριση των δικαστηρίων της χώρας.

2.2 Η δικαστική λειτουργία και η αποστολή του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΥΔΑΔΑ)

Θεμελιώδης αρχή της οργανωτικής βάσης του πολιτεύματος είναι η αρχή της διάκρισης των λειτουργιών (ή εξουσιών¹), η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 26 του Συντάγματος² που ορίζει στην παρ. 1: «Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας», στην παρ. 2 «Η εκτελεστική λειτουργία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση» και στην παρ. 3 «Η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια· οι αποφάσεις τους εκτελούνται στο όνομα του Ελληνικού Λαού».

---

¹ Ιστορικά η αρχή της διάκρισης των εξουσιών εμφανίζεται στο έργο «Πολιτικά» του Αριστοτέλη, αναπτύχθηκε την περίοδο του διαφωτισμού από τον John Locke στο έργο του «Two Treatises of Government» (1689) και διαμορφώθηκε από τον Montesquieu στο έργο του «De l'esprit des lois» (1748).

² Το ισχύον Σύνταγμα ψηφίσθηκε το 1975 και αναθεωρήθηκε το 1986, το 2001 και το 2008.

Με την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών, αποφεύγεται ο κίνδυνος της κατάχρησης εξουσίας με την συγκέντρωση αυτής σε ένα πρόσωπο ή σε ένα όργανο (Μανιτάκης, 1994). Έτσι, η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή που νομοθετεί τους κανόνες δικαίου, η εκτελεστική λειτουργία ασκείται από την Κυβέρνηση που εκτελεί τους κανόνες δικαίου και η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια που επιλύουν τις διαφορές που ανακύπτουν με την εφαρμογή των κανόνων δικαίου. Πέραν της διάκρισης, σε ορισμένες περιπτώσεις συναντάμε και τη διασταύρωση των λειτουργιών, που είναι μία προσπάθεια του συντακτικού νομοθέτη, επιτυχημένη ή μη κατά τον Τσάτσο (1982), για αμοιβαίο έλεγχο και περιορισμό των οργάνων της πολιτείας.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 87 παρ. 1 του Συντάγματος «Η δικαιοσύνη απονέμεται από δικαστήρια συγκροτούμενα από τακτικούς δικαστές, που απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία». Κατά δε την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου «Οι δικαστές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους υπόκεινται μόνο στο Σύνταγμα και στους νόμους...». Τα αναγκαία μέσα για την ικανοποίηση των οργανωτικών και λειτουργικών αναγκών των δικαστηρίων και τη διασφάλιση της λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας των δικαστών σύμφωνα με την ως άνω συνταγματική επιταγή, παρέχει το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ειδικότερα, αποστολή του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως ορίζει το άρθρο 1 του Οργανισμού του³, είναι η εξασφάλιση της έγκαιρης και αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης, παρέχοντας τα αναγκαία μέσα για την ικανοποίηση των οργανωτικών και λειτουργικών αναγκών των δικαστηρίων και τη διασφάλιση της λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας των δικαστών. Παράλληλα, αποστολή του ΥΔΔΑΔ είναι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή αποτελεσματικής αντεγκληματικής πολιτικής και η προώθηση πολιτικών που έχουν ως σκοπό την καθιέρωση της αρχής της διαφάνειας και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τα δικαστήρια, επομένως, εντάσσονται στη δικαστική λειτουργία που είναι μία εκ των τριών λειτουργιών του Κράτους και εξαιτίας της διαφορετικής αυτής σχέσης εξάρτησης με το Κράτος, η νομική τους μορφή δεν είναι αυτή των εποπτευόμενων

³ Π.Δ. 96/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων».

δημοσίων υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, στο Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης⁴, τα δικαστήρια δεν κατατάσσονται στους εποπτευόμενους φορείς του ΥΔΔΑΔ, αλλά στις δημόσιες αρχές της δικαστικής λειτουργίας του κράτους. Η εποπτεία των δικαστηρίων ανήκει στο ανώτατο δικαστήριο ανά κλάδο (για τα πολιτικά και για τα ποινικά δικαστήρια η εποπτεία ανήκει στον Άρειο Πάγο και για τα διοικητικά δικαστήρια στο Συμβούλιο της Επικρατείας). Τα ανώτατα δικαστήρια, με τη συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων, προβαίνουν στον συστηματικό έλεγχο του παραγόμενου έργου κάθε δικαστηρίου και στην συστηματική επιθεώρηση κάθε δικαστικού λειτουργού, του κλάδου που εποπτεύουν.

Η οργάνωση όμως των δικαστηρίων και η ρύθμιση της υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστικών λειτουργών και των δικαστικών υπαλλήλων ανήκει στο ΥΔΔΑΔ. Ειδικότερα, η οργανωσιακή αρχιτεκτονική του ΥΔΔΑΔ σύμφωνα με το οργανόγραμμά του⁵, παρουσιάζεται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί και περιλαμβάνει τις Μέγα-Λειτουργίες, δηλαδή τις «Διαδικασίες» στο υψηλότερο επίπεδο ανάλυσης.

Πίνακας 1. Μέγα-Λειτουργίες του ΥΔΔΑΔ

ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ		
Χάραξη Πολιτικής		
	Σχεδιασμός πολιτικών δικαιοσύνης, νομοθετικού έργου	
		Προώθηση εναρμόνισης εθνικής νομοθεσίας με τις κατευθύνσεις που τίθενται από την ΕΕ και τους διεθνείς οργανισμούς
	Χάραξη αντεγκληματικής πολιτικής	

⁴ Επικαιροποιημένο το έτος 2018 <http://www.minadmin.gov.gr/?p=30254>

⁵ Το οργανόγραμμα του ΥΔΔΑΔ παρατίθεται στο Διάγραμμα 6, στο Παράρτημα της παρούσας εργασίας.

		Σχεδιασμός και αξιολόγηση αντεγκληματικής πολιτικής
		Πρόληψη παραβατικότητας και μετασφρονιστικής μέριμνας
		Οργάνωση εργασίας και εκπαίδευσης κρατουμένων
	Χάραξη σωφρονιστικής πολιτικής	
		Λειτουργία καταστημάτων κράτησης
		Λειτουργία Σώματος Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης
	Καταπολέμηση της διαφθοράς	
		Λειτουργία Σώματος Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων
		Λειτουργία Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
	Προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων	
		Λειτουργία Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας
		Προώθηση συνεργασίας εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φορέων για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
		Διαβούλευση με την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και με εθνικούς ή διεθνείς οργανισμούς
	Διεκπεραίωση θεμάτων κοινοβουλευτικού	

	ελέγχου	
	Λειτουργία δομής ΕΣΠΑ	
Επιβολή Κανόνων		
	Διοίκηση Δικαιοσύνης	
		Οργάνωση δικαστηρίων
		Εποπτεία δικηγόρων
		Εποπτεία δικαστικών επιμελητών
		Εποπτεία συμβολαιογραφείων
		Εποπτεία υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων
Παροχή Υπηρεσιών		
	Συνεργασία με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς	
		Παροχή διεθνούς συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις
	Τήρηση εθνικού ποινικού μητρώου	
	Απονομή χάριτος	
ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΣ		
	Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού	
		Ρύθμιση υπηρεσιακής κατάστασης δικαστικών λειτουργών
		Ρύθμιση υπηρεσιακής κατάστασης δικαστικών υπαλλήλων
		Ρύθμιση υπηρεσιακής κατάστασης σωφρονιστικών υπαλλήλων
		Ρύθμιση υπηρεσιακής κατάστασης επιμελητών ανηλίκων
		Ρύθμιση υπηρεσιακής κατάστασης επιμελητών κοινωνικής αρωγής
	Διεύθυνση οικονομικών	

	υπηρεσιών	
	Διεύθυνση διοικητικής υποστήριξης	
	Διεύθυνση ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	

Από την προηγηθείσα ανάλυση, προκύπτει η σχέση της δικαστικής λειτουργίας με το ΥΔΔΑΔ, η οποία συνοψίζεται στα εξής: τα δικαστήρια είναι δημόσιες αρχές της δικαστικής λειτουργίας του κράτους· οι δικαστές απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους υπόκεινται μόνο στο Σύνταγμα και στους νόμους· η διοίκηση της δικαιοσύνης ανήκει στο ΥΔΔΑΔ, η οποία περιλαμβάνει την οργάνωση των δικαστηρίων και τη ρύθμιση της υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστικών λειτουργών και των δικαστικών υπαλλήλων. Η παρούσα διπλωματική εργασία, δεν εμβαθύνει περαιτέρω στην οργανωσιακή αρχιτεκτονική του ΥΔΔΑΔ διότι αντικείμενό της είναι η οργανωσιακή αρχιτεκτονική των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών.

2.2.1 Τα δικαστήρια που προβλέπονται από το Σύνταγμα

Τα δικαστήρια που προβλέπονται από το Σύνταγμα διακρίνονται σε πολιτικά, ποινικά και διοικητικά, ανάλογα με τον κανόνα δικαίου που καλούνται να εφαρμόσουν και έχουν γενική δικαιοδοσία. Την εκδίκαση, όμως, ορισμένων υποθέσεων το Σύνταγμα αναθέτει σε ειδικά και εξαιρετικά δικαστήρια. Τα ειδικά δικαστήρια, τα οποία απαριθμούνται περιοριστικά στο Σύνταγμα, έχουν ειδική δικαιοδοσία και είναι αρμόδια να εκδικάζουν ορισμένου είδους υποθέσεις ή ορισμένη κατηγορία προσώπων. Τα εξαιρετικά δικαστήρια είναι στρατιωτικά δικαστήρια που ορίζονται ή συνιστώνται όταν βρίσκεται η χώρα σε κατάσταση πολιορκίας. Τέλος, σύμφωνα με το άρ. 8 εδ. 2 του Συντάγματος «Δικαστικές επιτροπές και έκτακτα δικαστήρια, με οποιοδήποτε όνομα, δεν επιτρέπεται να συσταθούν». Έκτακτα δικαστήρια ή δικαστικές επιτροπές ονομάζονται εκείνα που εκ των υστέρων συγκροτούνται για να δικάσουν ορισμένο πρόσωπο ή ορισμένη υπόθεση (Γεωργόπουλος, 1994). Τα δικαστήρια της χώρας δίδονται σχηματικά στον Πίνακα 2 που ακολουθεί:

Πίνακας 2. Τα δικαστήρια που προβλέπονται από το Σύνταγμα

ΠΟΛΙΤΙΚΑ & ΠΟΙΝΙΚΑ			
	Ανώτατο, Ακυρωτικό		
		ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ	
			Πολιτικό Τμήμα
			Ποινικό Τμήμα
	Τακτικά		
		ΕΦΕΤΕΙΟ	
			Πολιτικό Τμήμα
			Ποινικό Τμήμα
		ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ	
			Πολιτικό Τμήμα
			Ποινικό Τμήμα (Πλημμελειοδικείο)
		ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ	
		ΠΤΑΙΣΜΑΤΟΔΙΚΕΙΟ	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ			
	Ανώτατο, Ακυρωτικό		
		ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ	
	Τακτικά		
		ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ	
		ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ	
ΕΙΔΙΚΑ			
		ΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	

		(Συνταγματικό)	
		ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡ. 99 Σ (Αγωγών κακοδικίας)	
		ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡ. 88 ΠΑΡ. 2 Σ (Μισθοδικείο)	
		ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡ. 86 ΠΑΡ. 4 Σ (Περί ευθύνης μελών της Κυβέρνησης και ΠτΔ)	
		ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ (Δημοσιονομικό)	
		ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ (Ποινικά)	
		ΤΑ ΜΙΚΤΑ ΟΡΚΩΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ (Ποινικά)	
		ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡ. 96 ΠΑΡ. 4 (Διαρκή στρατιωτικά δικαστήρια)	
	ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ		
		Διαρκή ή έκτακτα στρατιωτικά δικαστήρια σε περίπτωση εφαρμογής του νόμου	

		για την κατάσταση πολιορκίας	
--	--	---------------------------------	--

Από τη διάκριση των δικαστηρίων της χώρας, παραλείπονται οι Εισαγγελίες καθόσον δεν είναι δικαστήρια αλλά δικαστικές αρχές, καθώς και η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας που είναι ιδιαίτερος κλάδος δικαστικών λειτουργών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Όλες οι διακρίσεις των δικαστηρίων, αλλά και των Εισαγγελιών και της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας αναλύονται κατωτέρω, με εμβάθυνση στην πολιτική και ποινική δικαιοσύνη που είναι και το αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας.

2.2.1.1 Πολιτικά, ποινικά και διοικητικά δικαστήρια

Η διάκριση των δικαστηρίων σε πολιτικά, ποινικά και διοικητικά, προκύπτει από τους κανόνες δικαίου που εφαρμόζουν. Δίκαιο είναι ένα σύστημα κανόνων που ρυθμίζουν την κοινωνική συμβίωση εξαναγκαστικά (Παπαστερίου, 1994). Οι κανόνες δικαίου έχουν ιεραρχική δομή, πηγάζουν δηλαδή από υπέρτερους κανόνες, τους οποίους οφείλουν να σέβονται.

Πηγές των κανόνων δικαίου είναι α) το Σύνταγμα το οποίο βρίσκεται στην κορυφή της ιεραρχίας των κανόνων δικαίου, είναι ο υπέρτατος νόμος του Κράτους που καθορίζει τη μορφή του πολιτεύματος, τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Πολιτείας και διαφυλάττει τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Οι πηγές του δικαίου που ακολουθούν είναι β) το ευρωπαϊκό (ή ενωσιακό) δίκαιο⁶, γ) οι κανόνες του διεθνούς δικαίου και οι διεθνείς συμβάσεις που κυρώθηκαν με νόμο στην εθνική έννομη τάξη⁷, δ) οι νόμοι που ψηφίζονται από τη Βουλή και ονομάζονται τυπικοί νόμοι, ε) οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται από διοικητικά όργανα και ονομάζονται ουσιαστικοί νόμοι και στ) οι γενικές αρχές του δικαίου. Ως γενικές αρχές νοούνται θεμελιώδεις κανόνες δικαίου σύμφωνα με την Κουτούπα (2016), οι οποίοι εκφράζουν βασικές αξίες του νομικού μας πολιτισμού, δεν ισχύουν για ένα στενά

⁶ Ορισμένοι θεωρητικοί της νομικής επιστήμης έχουν την άποψη ότι το ευρωπαϊκό δίκαιο υπερέχει του Συντάγματος και άλλοι ότι είναι ισοδύναμης ισχύος.

⁷ Άρθρο 28 παρ. 1 Σ. «Οι γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου».

περιορισμένο τομέα και έχουν γενική σημασία. Τέτοιες γενικές αρχές είναι η αρχή της ισότητας⁸, η αρχή της νομιμότητας⁹ κ.α. Πηγή των κανόνων δικαίου αποτελεί και το έθιμο¹⁰, το οποίο δεν πρέπει να προσκρούει στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη.

Ο θεμελιώδης νόμος της Πολιτείας, το Σύνταγμα, έχει αυξημένη τυπική ισχύ και αυστηρό χαρακτήρα. Η αυξημένη τυπική ισχύς σημαίνει ότι δεν μπορεί να τροποποιηθεί όπως οι απλοί νόμοι, αλλά μόνο με ειδικό τρόπο. Ο αυστηρός χαρακτήρας σημαίνει ότι υπάρχουν ορισμένες διατάξεις του Συντάγματος που δεν υπόκεινται σε αναθεώρηση ενώ αυτές που υπόκεινται σε αναθεώρηση απαιτούν ειδικές προθεσμίες και προϋποθέσεις, όπως εξειδικεύονται στο άρθρο 110 του Συντάγματος. Στις διατάξεις που δεν υπόκεινται σε αναθεώρηση, είναι η διάταξη του άρθρου 26 που καθιερώνει την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών, η οποία αναπτύχθηκε ανωτέρω.

Η πρώτη διάκριση των κανόνων δικαίου, με την οποία τα δικαστήρια διακρίνονται σε πολιτικά, ποινικά και διοικητικά, είναι αυτή του Ιδιωτικού και του Δημοσίου Δικαίου. Με το Ιδιωτικό Δίκαιο ρυθμίζονται οι σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, φυσικών ή νομικών προσώπων, ενώ με το Δημόσιο Δίκαιο ρυθμίζονται οι σχέσεις μεταξύ φορέα δημόσιας εξουσίας και ιδιωτών, π.χ. Κράτους και ιδιώτη και οι σχέσεις μεταξύ φορέων δημόσιας εξουσίας, π.χ. Κράτους και Δήμου (Τάχος, 1993).

Ειδικότερα, το Ιδιωτικό Δίκαιο διαιρείται στο Αστικό και στο Εμπορικό Δίκαιο. Το Αστικό Δίκαιο, το οποίο κωδικοποιείται με τις Γενικές Αρχές στον Αστικό Κώδικα (ΑΚ)¹¹, περιλαμβάνει το Ενοχικό Δίκαιο (ενοχή είναι η υποχρέωση¹²), το Εμπράγματο, το Οικογενειακό και το Κληρονομικό Δίκαιο, ενώ το Εμπορικό Δίκαιο περιλαμβάνει το Δίκαιο Εταιριών, Αξιογράφων, Πτωχευτικό, Ανταγωνισμού και το Δίκαιο Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας.

---

⁸ Άρθρο 4 παρ. 1 Σ. «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου».

⁹ Άρθρο 25 παρ. 1 Σ «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους... Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά, πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας».

¹⁰ Το έθιμο προϋποθέτει μακρά, αδιάκοπη, ομοιόμορφη τήρηση συμπεριφοράς από μέλη της κοινωνίας που έχουν την πεποίθηση ότι εφαρμόζουν κανόνα δικαίου.

¹¹ Π.Δ. 456/1984 «Αστικός Κώδικας και Εισαγωγικός του Νόμος», ως ισχύει.

¹² Άρθρο 287 ΑΚ «Έννοια της ενοχής. Ενοχή είναι η σχέση με την οποία ένα πρόσωπο έχει υποχρέωση προς ένα άλλο σε παροχή. Η παροχή μπορεί να συνίσταται και σε παράλειψη».

Το Δημόσιο Δίκαιο διαιρείται στο Συνταγματικό, στο Διοικητικό και στο Δημοσιονομικό Δίκαιο. Ειδικότερα, το Συνταγματικό Δίκαιο ασχολείται με το θεμελιώδη νόμο της Πολιτείας, το Σύνταγμα. Στη δεύτερη διάκριση του Δημοσίου Δικαίου, στο Διοικητικό, εντάσσονται οι κανόνες δικαίου που ρυθμίζουν την οργάνωση και τη δράση της δημόσιας διοίκησης καθώς και τις έννομες σχέσεις της με τους διοικούμενους. Τέλος, το Δημοσιονομικό Δίκαιο αποτελείται από το Φορολογικό, το οποίο ασχολείται με τα έσοδα του Κράτους και το Δημόσιο Λογιστικό Δίκαιο, που ασχολείται με τις δαπάνες του Κράτους και περιλαμβάνει την κατάρτιση, ψήφιση και εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού.

Υπάρχουν, ωστόσο και κανόνες δικαίου που εμπλέκονται και στις δύο βασικές διακρίσεις του Ιδιωτικού και του Δημοσίου Δικαίου. Τέτοια περίπτωση είναι το Εργατικό Δίκαιο, το οποίο ανήκει μεν στο Ιδιωτικό Δίκαιο γιατί αφορά σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, π.χ. την καταβολή των δεδουλευμένων από τον εργοδότη στον εργαζόμενο¹³, όμως ορισμένοι κανόνες ρυθμίζονται από το Δημόσιο Δίκαιο όταν το Κράτος παρεμβαίνει για να προστατεύσει είτε τον εργαζόμενο είτε το γενικότερο συμφέρον, π.χ. έλεγχος των συνθηκών εργασίας από δημόσιους φορείς. Επίσης, το Ναυτικό Δίκαιο, το οποίο είναι ιδιαίτερος κλάδος του Εμπορικού Δικαίου, διακρίνεται σε Ιδιωτικό Ναυτικό Δίκαιο¹⁴, όταν ρυθμίζει ιδιωτικές σχέσεις π.χ. τις υποχρεώσεις του ναυλωτή και του εκναυλωτή και σε Δημόσιο Ναυτικό Δίκαιο¹⁵, όταν ρυθμίζει θέματα δημοσίου συμφέροντος, π.χ. την εθνικότητα του πλοίου, τη ναυτική εκπαίδευση κ.α.

Τέλος, το Ποινικό Δίκαιο ενώ αποτελεί μέρος του Δημοσίου Δικαίου, λόγω των κυρώσεων που επιφέρει (π.χ. στερητική της ελευθερίας ποινή), που επιβάλλονται από την Πολιτεία για την τιμωρία της τέλεσης μιας αξιόποινης πράξης¹⁶, αποτελεί από μόνο του μία ιδιαίτερη κατηγορία δικαίου. Θεμελιώδης αρχή του ποινικού δικαίου είναι η αρχή «κανένα έγκλημα, καμία ποινή χωρίς προηγούμενο νόμο» (*nullum crimen nulla poena sine lege*) και κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 παρ. 1 του Συντάγματος¹⁷ και στο

---

¹³ Η σύμβαση εργασίας ρυθμίζεται στα άρ. 648 επ. του Αστικού Κώδικα.

¹⁴ Ν. 3816/1958 «περί κυρώσεως του Κώδικος Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου», ως ισχύει.

¹⁵ Ν.Δ. 187/1973 «περί Κώδικος Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου», ως ισχύει.

¹⁶ Άρθρο 14 ΠΚ «Έννοια της αξιόποινης πράξης. 1. Έγκλημα είναι πράξη άδικη και καταλογιστή στο δράστη της, η οποία τιμωρείται από το νόμο. 2. Στις διατάξεις των ποινικών νόμων ο όρος «πράξη» περιλαμβάνει και τις παραλείψεις».

¹⁷ Άρθρο 7 παρ. 1 Σ «Έγκλημα δεν υπάρχει, ούτε ποινή επιβάλλεται χωρίς νόμο που να ισχύει πριν από την τέλεση της πράξης και να ορίζει τα στοιχεία της. Ποτέ δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη που προβλεπόταν κατά την τέλεση της πράξης».

άρθρο 1 το Ποινικού Κώδικα¹⁸. Με την τυποποίηση του εγκλήματος και της ποινής ο πολίτης, γνωρίζοντας εκ των προτέρων ποιες είναι οι πράξεις που τιμωρούνται και ποια η ποινή που επιβάλλεται, προστατεύεται από την κρατική εξουσία, η οποία δεν μπορεί να χαρακτηρίζει αυθαίρετα πράξεις ως εγκλήματα και να επιβάλλει ποινές (Μανωλεδάκης, 1992).

Η διάκριση των κανόνων δικαίου σε Ιδιωτικό και σε Δημόσιο Δίκαιο έχει ιδιαίτερη πρακτική σημασία διότι η φύση της διαφοράς είναι αυτή που θα καθορίσει, ποιο δικαστήριο θα επιληφθεί της υποθέσεως. Κατά το άρθρο 93 παρ. 1 του Συντάγματος «Τα δικαστήρια διακρίνονται σε διοικητικά, πολιτικά και ποινικά και οργανώνονται με ειδικούς νόμους». Η διάκριση αυτή εξειδικεύεται περαιτέρω και έτσι, η εκδίκαση των διαφορών του Ιδιωτικού Δικαίου ανήκει στα πολιτικά δικαστήρια (άρθρο 94 παρ. 2 Σ¹⁹ και άρθρο 1 ΚΠολΔ²⁰), η εκδίκαση των διαφορών ουσίας του Διοικητικού Δικαίου ανήκει στα διοικητικά δικαστήρια (άρθρο 94 παρ. 1 Σ²¹ και άρθρα 1, 2 ΚΔΔ²²) ενώ η εκδίκαση των ποινικών υποθέσεων ανήκει στα ποινικά δικαστήρια (άρθρο 96 παρ. 1 Σ²³).

Κατά το άρθρο 94 παρ. 3 του Συντάγματος «Σε ειδικές περιπτώσεις και προκειμένου να επιτυγχάνεται η ενιαία εφαρμογή της αυτής νομοθεσίας, μπορεί να ανατεθεί με νόμο η εκδίκαση κατηγοριών ιδιωτικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια ή κατηγοριών διοικητικών διαφορών ουσίας στα πολιτικά δικαστήρια». Κατά την παράγραφο 4 του ιδίου ως άνω άρθρου «Στα πολιτικά ή διοικητικά δικαστήρια μπορεί να ανατεθεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα διοικητικής φύσης, όπως νόμος ορίζει. Στις αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνεται και η λήψη μέτρων για τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις».

---

¹⁸ Άρθρο 1 ΠΚ «Καμία ποινή χωρίς νόμο. Ποινή δεν επιβάλλεται παρά μόνο για τις πράξεις εκείνες για τις οποίες ο νόμος την είχε ρητά ορίσει πριν από την τέλεσή τους».

¹⁹ Άρθρο 94 παρ.2 Σ «Στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται οι ιδιωτικές διαφορές, καθώς και οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, όπως νόμος ορίζει».

²⁰ Άρθρο 1 ΚΠολΔ «Δικαιοδοσία. Στη δικαιοδοσία των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων ανήκουν: α) Οι διαφορές του ιδιωτικού δικαίου, εφ' όσον ο νόμος δεν τις έχει υπαγάγει σε άλλα δικαστήρια, β) οι υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά, γ) οι υποθέσεις δημοσίου δικαίου που ο νόμος έχει υπαγάγει σ' αυτά».

²¹ Άρθρο 94 παρ. 1 Σ «Στο Συμβούλιο της Επικρατείας και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια υπάγονται οι διοικητικές διαφορές, όπως νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου».

²² Άρθρο 1 ΚΔΔ «Οι διατάξεις του Κώδικα αυτού διέπουν την εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας από τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια». Άρθρο 2 ΚΔΔ «Η εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας ανήκει στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, εκτός εκείνων που η εκδίκασή τους έχει ανατεθεί, με ειδική διάταξη νόμου, σε άλλα διοικητικά δικαστήρια».

²³ Άρθρο 96 παρ. 1 Σ «Στα τακτικά ποινικά δικαστήρια ανήκει η τιμωρία των εγκλημάτων και η λήψη όλων των μέτρων που προβλέπουν οι ποινικοί νόμοι».

Η δεύτερη διάκριση των κανόνων δικαίου, αφορά στο διαχωρισμό τους σε κανόνες ουσιαστικού δικαίου, οι οποίοι ρυθμίζουν μία σχέση ή μία κατάσταση και σε κανόνες δικονομικού δικαίου, οι οποίοι ρυθμίζουν τη διαδικασία της δικαστικής επίλυσης μια διαφοράς. Η δικονομία διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες, στην πολιτική, στην ποινική και στη διοικητική δικονομία.

Με βάση και την αρχική διάκριση των κανόνων δικαίου, για τις διαφορές του Ιδιωτικού Δικαίου, είτε Αστικού είτε Εμπορικού, αρμόδια είναι τα πολιτικά δικαστήρια της χώρας και εφαρμόζεται η πολιτική δικονομία. Στην περίπτωση π.χ. της πώλησης, όταν ο αγοραστής δεν καταβάλει το τίμημα του πωληθέντος στον πωλητή, ο τελευταίος έχει δικαιώματα και μπορεί να στραφεί κατά του αγοραστή, που καθορίζονται από το ουσιαστικό δίκαιο και θα εφαρμοσθούν οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα (ΑΚ). Πρόκειται για διαφορά μεταξύ ιδιωτών και επομένως, πρόκειται για διαφορά Ιδιωτικού-Αστικού-Ενοχικού Δικαίου. Ο τρόπος με τον οποίο θα κατατεθεί η αγωγή, θα διεξαχθεί η διαδικασία στο ακροατήριο του δικαστηρίου, τα ένδικα μέσα που μπορούν να ασκήσουν οι διάδικοι και η εκτέλεση της δικαστικής απόφασης, αποτελούν το δικονομικό δίκαιο, το οποίο κωδικοποιείται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠολΔ)²⁴. Τα πολιτικά δικαστήρια, όταν εκδικάζουν υποθέσεις αστικού δικαίου, είθισται στην πράξη να ονομάζονται και αστικά.

Αντίστοιχα και στην ποινική δικαιοσύνη, υπάρχει η διάκριση ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου. Το ουσιαστικό ποινικό δίκαιο καθορίζει, ποιες πράξεις αποτελούν εγκλήματα και ποιες είναι οι ποινικές κυρώσεις ή τα μέτρα στα οποία υποβάλλεται ο δράστης (Αλεξιάδης, 1989). Το ουσιαστικό ποινικό δίκαιο κωδικοποιείται στον Ποινικό Κώδικα (ΠΚ)²⁵, ο οποίος στο γενικό μέρος περιλαμβάνει διατάξεις κοινές για όλα τα εγκλήματα και στο ειδικό μέρος τα πιο βασικά θεωρούμενα εγκλήματα. Πέραν του ΠΚ, στο ουσιαστικό ποινικό δίκαιο αναφέρονται και ειδικοί ποινικοί νόμοι (π.χ. περί όπλων, ναρκωτικών κ.α.). Θεμελιώδης αρχή που συνδέει το ουσιαστικό με το δικονομικό δίκαιο είναι η αρχή «κανένα έγκλημα, καμία ποινή χωρίς δίκη» (*nullum crimen nulla poena sine processu*). Η ποινική δίκη κωδικοποιείται στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ)²⁶ και αρμόδια για την εκδίκαση είναι τα ποινικά δικαστήρια.

---

²⁴ Κωδικοποιήθηκε με το άρθρο πρώτο του Β.Δ. 657/1971, ως ισχύει.

²⁵ Ν. 1492/1950 «περί κυρώσεως του ποινικού κώδικος» ως ισχύει.

²⁶ Ν. 1493/1950 «περί κυρώσεως του κώδικος ποινικής δικονομίας» ως ισχύει.

Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει αναφορά στις αρμοδιότητες του Εισαγγελέα στην ποινική δίκη. Η ανάληψη από το κράτος του έργου της δίωξης των εγκλημάτων, είχε ως συνέπεια τη συγκρότηση ενός ιδιαίτερου κρατικού οργάνου, του εισαγγελέα (Ζησιάδης & Μαργαρίτης, 1995). Ειδικότερα, ο εισαγγελέας, σύμφωνα με το άρθρο 27 ΚΠΔ, ασκεί την ποινική δίωξη στο όνομα της Πολιτείας και αποτελεί την κατηγορούσα αρχή σε κάθε δικαστήριο με εξαίρεση τα πταισματοδικεία, όπου αντί του εισαγγελέα υπάρχει, κατά κανόνα, δημόσιος κατηγορος, ο οποίος ασκεί την ποινική δίωξη για τα πταίσματα²⁷. Οι αρμοδιότητες, όμως, του εισαγγελέα, δεν περιορίζονται μόνο στην ποινική δίκη. Κατ' άρθρο 24 παρ. 1 του ΚΟΔΚΔΛ²⁸ «Η εισαγγελία είναι δικαστική αρχή ανεξάρτητη από τα δικαστήρια και την εκτελεστική εξουσία». Κατά δε την παράγραφο 2 του ιδίου ως άνω άρθρου «Δρα ενιαία και αδιαίρετα και έχει ως αποστολή την τήρηση της νομιμότητας, την προστασία του πολίτη και τη διαφύλαξη των κανόνων της δημόσιας τάξης». Οι αρμοδιότητες του εισαγγελέα καθορίζονται στο άρθρο 25 του ΚΟΔΚΔΛ και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, την υποβολή προτάσεων στα δικαστικά συμβούλια και τα δικαστήρια, την άσκηση ένδικων μέσων, την εκτέλεση των ποινικών αποφάσεων, την εποπτεία και τον έλεγχο των αστυνομικών αρχών, των σωφρονιστικών καταστημάτων, τον έλεγχο των δημοσίων κατηγορών, συμβολαιογράφων κ.α., τη γνωμοδότηση σε νομικά ζητήματα που δεν έχουν εισαχθεί στα δικαστήρια, τις συστάσεις σε πολίτες και τις παραγγελίες σε υπηρεσίες του δημοσίου. Επίσης, για την προστασία του πολίτη, ο εισαγγελέας έχει τη δυνατότητα σε ορισμένες υποθέσεις να παρασταθεί ως διάδικος σε πολιτική δίκη.

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση της διάκρισης των κανόνων δικαίου σε ουσιαστικούς και δικονομικούς, πρέπει να γίνει αναφορά και στη διοικητική δικαιοσύνη. Ειδικότερα, ουσιαστικό διοικητικό δίκαιο, είναι το σύνολο των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την οργάνωση του Κράτους και τις σχέσεις του με τον πολίτη. Διακρίνεται και αυτό σε γενικό και ειδικό μέρος, όπου το γενικό μέρος περιλαμβάνει την κεντρική Διοίκηση, τον τρόπο της οργάνωσής της, τα όργανα της Δημόσιας Διοίκησης, την έννοια, την φύση και τις διακρίσεις των πράξεων που εκδίδει κ.α. Το ειδικό μέρος του ουσιαστικού διοικητικού δικαίου, περιλαμβάνει κλάδους όπως το Δημόσιο Οικονομικό Δίκαιο, το Δίκαιο Περιβάλλοντος, το Υπαλληλικό, το Δίκαιο της Παιδείας, το Χωροταξικό, το Δίκαιο Κρατικών Ενισχύσεων κ.α. Το δικονομικό

---

²⁷ Τα πταίσματα διακρίνονται σε κοινά, δασικά και πυροσβεστικά. Δημόσιος κατηγορος για τα κοινά πταίσματα είναι αξιωματικός της αστυνομίας, για τα δασικά πταίσματα είναι ο προϊστάμενος του δασαρχείου και για τα πυροσβεστικά πταίσματα είναι αξιωματικός της πυροσβεστικής.

²⁸ Ν. 1756/1988 «Κώδικας οργανισμού δικαστηρίων και κατάσταση δικαστικών λειτουργιών».

διοικητικό δίκαιο, η διαδικασία δηλαδή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, κωδικοποιείται στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ)²⁹.

2.2.1.2 Ειδικά δικαστήρια

Τα ειδικά δικαστήρια έχουν ειδική δικαιοδοσία και είναι αρμόδια να εκδικάζουν ορισμένου είδους υποθέσεις ή ορισμένη κατηγορία προσώπων. Ειδικά δικαστήρια είναι:

Α) Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο

Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, είναι το συνταγματικό δικαστήριο της χώρας³⁰ στο οποίο υπάγονται κατά το άρθρο 100 παρ. 1 του Συντάγματος:

«α) Η εκδίκαση ενστάσεων κατά το άρθρο 58»³¹. Πρόκειται για ενστάσεις που αφορούν στο κύρος βουλευτικών εκλογών³².

«β) Ο έλεγχος του κύρους και των αποτελεσμάτων δημοψηφίσματος που ενεργείται κατά το άρθρο 44 παρ. 2.

γ) Η κρίση για τα ασυμβίβαστα ή την έκπτωση βουλευτή, κατά τα άρθρα 55 παράγραφος 2 και 57.

δ) Η άρση των συγκρούσεων μεταξύ των δικαστηρίων και των διοικητικών αρχών ή μεταξύ του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων αφενός και των αστικών και ποινικών δικαστηρίων αφετέρου ή, τέλος, μεταξύ του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των λοιπών δικαστηρίων.

ε) Η άρση της αμφισβήτησης για την ουσιαστική αντισυνταγματικότητα ή την έννοια διατάξεων τυπικού νόμου, αν εκδόθηκαν γι' αυτές αντίθετες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

---

²⁹ Ν. 2717/1999, ως ισχύει.

³⁰ «Η ίδρυση Συνταγματικού Δικαστηρίου ως ανώτατου δικαστικού οργάνου για να διασφαλίζει την πιστή τήρηση του Συντάγματος ... έγινε από την Ε' Αναθεωρητική Βουλή του 1974-75, με τη διαφορά ότι ονομάστηκε «Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο» για να μη χρησιμοποιηθεί ο όρος «Συνταγματικό Δικαστήριο» που είχε επιλέξει το στρατιωτικό καθεστώς με το συνταγματικό κείμενο του 1968 για ανάλογο δικαστικό όργανο που είχε δημιουργήσει και το οποίο, αν και σχηματίστηκε, δεν πρόλαβε να λειτουργήσει» (Γεωργόπουλος, 1994 σ. 347).

³¹ Άρθρο 58 Σ. «Ο έλεγχος και η εκδίκαση των βουλευτικών εκλογών, κατά του κύρους των οποίων ασκούνται ενστάσεις που αναφέρονται είτε σε εκλογικές παραβάσεις σχετικές με την ενέργεια των εκλογών είτε σε έλλειψη των νόμιμων προσόντων, ανατίθεται στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100».

³² Το Σύνταγμα του 1975 κατήργησε το Εκλογοδικείο και ανέθεσε τον έλεγχο του κύρους των εκλογών στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, στην πράξη όμως συνηθίζεται και σήμερα το ΑΕΔ όταν εκδικάζει τέτοιες υποθέσεις να αποκαλείται Εκλογοδικείο.

στ) Η άρση της αμφισβήτησης για τον χαρακτηρισμό κανόνων του διεθνούς δικαίου ως γενικά παραδεγμένων κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 28».

Οι αποφάσεις του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου είναι αμετάκλητες, δεν υπόκεινται δηλαδή σε ένδικα μέσα. Όταν με απόφαση του ΑΕΔ κηρύσσεται αντισυνταγματική διάταξη νόμου, αυτή (η διάταξη νόμου) είναι ανίσχυρη από τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης του ΑΕΔ ή από το χρόνο που ορίζεται με την απόφαση (άρ. 100 παρ. 4 Σ).

Β) Το Ειδικό Δικαστήριο του αρ. 99 του Συντάγματος

Το Ειδικό Δικαστήριο του αρ. 99 του Συντάγματος δικάζει αγωγές κακοδικίας κατά δικαστικών λειτουργών. «Από τα μέλη του ειδικού δικαστηρίου εξαιρείται κάθε φορά εκείνο που ανήκει στο σώμα ή τον κλάδο της δικαιοσύνης που για ενέργεια ή παράλειψη λειτουργών του καλείται να αποφανθεί το δικαστήριο (άρ. 99 παρ. 2 Σ)

Γ) Το Ειδικό Δικαστήριο του αρ. 88 παρ. 2 του Σ

Σύμφωνα με το άρθρο 88 παρ. 2 του Συντάγματος «...διαφορές σχετικά με τις κάθε είδους αποδοχές και τις συντάξεις των δικαστικών λειτουργών και εφόσον η επίλυση των σχετικών νομικών ζητημάτων μπορεί να επηρεάσει τη μισθολογική, συνταξιοδοτική ή φορολογική κατάσταση ευρύτερου κύκλου προσώπων, εκδικάζονται από το ειδικό δικαστήριο του άρθρου 99. Το δικαστήριο στις περιπτώσεις αυτές συγκροτείται με τη συμμετοχή ενός επιπλέον τακτικού καθηγητή και ενός επιπλέον δικηγόρου, όπως νόμος ορίζει»³³, συγκροτείται δηλαδή όπως το Δικαστήριο Αγωγών Κακοδικίας με διευρυμένη σύνθεση.

Δ) Το Ειδικό Δικαστήριο του αρ. 86 παρ. 4 του Συντάγματος

Το Ειδικό Δικαστήριο του αρ. 86 παρ. 4 του Συντάγματος είναι αρμόδιο για την εκδίκαση ποινικών αδικημάτων που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όσοι διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί, μετά από δίωξη που ασκεί μόνο η Βουλή.

---

³³ Ν. 3038/2002 «Για την επίλυση των διαφορών του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος και άλλες διατάξεις».

Επίσης, στο Ειδικό Δικαστήριο του άρ. 86 παρ. 4 του Σ παραπέμπεται και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κατά το άρθρο 49 του Συντάγματος και με τις προϋποθέσεις που αυτό θέτει, μόνο για τις πράξεις της έσχατης προδοσίας και της παραβίασης, με πρόθεση, του Συντάγματος.

Ε) Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει διφυή χαρακτήρα, είναι παράλληλα διοικητικό όργανο αλλά και το δημοσιονομικό δικαστήριο της χώρας. Εδρεύει στην Αθήνα και λειτουργούν Υπηρεσίες Επιτρόπων στις πρωτεύουσες των περιφερειακών ενοτήτων (πρώην νομών). Η αρμοδιότητά του ορίζεται ενδεικτικά στο άρθρο 98 παρ. 1 του Συντάγματος και είναι: 1) ελεγκτική, 2) γνωμοδοτική και 3) δικαστική.

1) Στην ελεγκτική αρμοδιότητα ανήκει: «α) Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό. β) Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει. γ) Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α' έλεγχο». Ο έλεγχος που ασκείται στις δαπάνες του Δημοσίου, στο πλαίσιο της ελεγκτικής αρμοδιότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, είναι είτε προληπτικός, είτε προσυμβατικός, είτε κατασταλτικός. Προληπτικός είναι ο έλεγχος στις δαπάνες προκειμένου να εξοφληθούν χρηματικά εντάλματα, προσυμβατικός είναι ο έλεγχος των συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτουν τα ΝΠΔΔ και κατασταλτικός είναι ο έλεγχος των λογαριασμών και εσόδων των ΝΠΔΔ.

2) Στην γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκει: «δ) Η γνωμοδότηση για τα νομοσχέδια που αφορούν συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για την παροχή δικαιώματος σύνταξης, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 73³⁴, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που ορίζει ο νόμος».

---

³⁴ Άρθρο 73 παρ. 2 Σ. «Νομοσχέδια που αναφέρονται οπωσδήποτε στην απονομή σύνταξης και στις προϋποθέσεις της υποβάλλονται μόνο από τον Υπουργό Οικονομικών ύστερα από γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου».

3) Στη δικαστική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκει: «στ) Η εκδίκαση διαφορών σχετικά με την απονομή συντάξεων, καθώς και με τον έλεγχο των λογαριασμών του εδαφίου γ'. ζ) Η εκδίκαση υποθέσεων που αναφέρονται στην ευθύνη των πολιτικών ή στρατιωτικών δημόσιων υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για κάθε ζημία που από δόλο ή αμέλεια προκλήθηκε στο Κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου».

Τέλος, στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκει κατά το εδάφιο «ε) Η σύνταξη και η υποβολή έκθεσης προς τη Βουλή για τον απολογισμό και ισολογισμό του Κράτους κατά το άρθρο 79 παράγραφος 7³⁵».

ΣΤ) Τα δικαστήρια ανηλίκων

Τα δικαστήρια ανηλίκων είναι ποινικά δικαστήρια, τα οποία καθιέρωσε ο συντακτικός νομοθέτης (άρ. 96 παρ. 3 Σ) για τους ανήλικους δράστες κρίνοντας ότι πρέπει να έχουν ιδιαίτερη αντιμετώπιση λόγω της ευαίσθητης ηλικίας τους και προβλέποντας ειδικές διατάξεις. Ανακριτές και δικαστές ανηλίκων στα πλημμελειοδικεία και στα εφετεία, ορίζονται με Προεδρικό Διάταγμα, ένας ή περισσότεροι πρωτοδίκες και αντίστοιχα εφέτες, για μία διετία που μπορεί να ανανεωθεί για μία ακόμη διετία (άρ. 26 ΚΟΔΚΔΔ).

Ζ) Τα μικτά ορκωτά δικαστήρια

Τα μικτά ορκωτά δικαστήρια είναι ποινικά δικαστήρια στα οποία εκδικάζονται κακουργήματα και πολιτικά εγκλήματα (άρ. 97 παρ. 1 Σ). Στη δικαιοδοσία των μικτών ορκωτών δικαστηρίων ανήκει η εκδίκαση κακουργημάτων για εγκλήματα κατά της ζωής και κατά της γενετήσιας ελευθερίας, ενώ κακουργήματα που προβλέπονται σε ειδικούς ποινικούς νόμους, υπάγονται στη δικαιοδοσία των εφετειών (άρ. 97 παρ. 2 Σ). Μικτά ορκωτά δικαστήρια είναι σε πρώτο βαθμό το Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο (ΜΟΔ) και σε δεύτερο βαθμό (κατ' έφεση) το Μικτό Ορκωτό Εφετείο (ΜΟΕ). Τα μικτά

---

³⁵ Άρθρο 79 παρ. 7 Σ. «Το αργότερο μέσα σε ένα έτος από τη λήξη του οικονομικού έτους κατατίθεται στη Βουλή ο απολογισμός, καθώς και ο γενικός ισολογισμός του Κράτους, που συνοδεύονται υποχρεωτικά από την κατά το άρθρο 98 παράγραφος 1 περίπτωση ε' έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εξετάζονται από ειδική επιτροπή βουλευτών και κυρώνονται από την Ολομέλεια της Βουλής, σύμφωνα με όσα ορίζει ο Κανονισμός».

ορκωτά δικαστήρια συγκροτούνται από τρεις δικαστές και τέσσερις ενόρκους. Η διαδικασία της κλήρωσης, τα προσόντα και τα κωλύματα των ενόρκων ορίζονται στα άρθρα 379-400 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Η) Τα δικαστήρια του άρθρου 96 παρ. 4 του Συντάγματος

Κατά το άρθρο 96 παρ. 4 του Συντάγματος, «Ειδικοί νόμοι ορίζουν: α) Τα σχετικά με τα στρατοδικεία, ναυτοδικεία και αεροδικεία, στην αρμοδιότητα των οποίων δεν μπορεί να υπαχθούν ιδιώτες. β) Τα σχετικά με το δικαστήριο λειών».

Τα στρατοδικεία, ναυτοδικεία και αεροδικεία, είναι διαρκή στρατιωτικά δικαστήρια τα οποία, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ως άνω άρθρου «συγκροτούνται κατά πλειοψηφία από μέλη του δικαστικού σώματος των ενόπλων δυνάμεων, που περιβάλλονται με τις εγγυήσεις λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας του άρθρου 87 παρ. 1 του Συντάγματος³⁶». Στις υποθέσεις που επιλαμβάνονται τα δικαστήρια αυτά, εφαρμόζεται ο Στρατιωτικός Ποινικός Κώδικας³⁷. Το Στρατιωτικό Ποινικό Δίκαιο τυποποιεί το «ποινικό φαινόμενο» στο χώρο των ενόπλων δυνάμεων, με παρεκκλίσεις από τις ρυθμίσεις του κοινού ποινικού δικαίου, είτε ουσιαστικού, είτε δικονομικού, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούν στον χώρο αυτό (Μανωλεδάκης, 1992). Δευτεροβάθμιο δικαστήριο ουσίας και για τους τρεις κλάδους είναι το Αναθεωρητικό Δικαστήριο που είναι επίσης στρατιωτικό δικαστήριο, ενώ η εκδίκαση του ένδικου μέσου της αναίρεσης υπάγεται στην αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου³⁸.

2.2.1.3 Εξαιρετικά δικαστήρια

Εξαιρετικά δικαστήρια συγκροτούνται σύμφωνα με το άρθρο 48 παρ. 1 του Συντάγματος σε περίπτωση εφαρμογής του νόμου για την κατάσταση πολιορκίας (πόλεμος, επιστράτευση, ένοπλο κίνημα για την ανατροπή του δημοκρατικού πολιτεύματος). Πρόκειται για διαρκή ή έκτακτα στρατιωτικά δικαστήρια, τα οποία

³⁶ Τα στρατοδικεία κατά το άρθρο 172 παρ. 1 Ν. 2287/1995 συντίθεται κατά πλειοψηφία από στρατιωτικούς δικαστές καθώς και από στρατοδίκες, οι οποίοι είναι αξιωματικοί, απόφοιτοι των παραγωγικών σχολών αξιωματικών και των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων.

³⁷ Α.Ν. 2803/1941, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2287/1995 «Κύρωση του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα» και το Ν. 2304/1995 «Κύρωση του Κώδικα Δικαστικού Σώματος Ενόπλων Δυνάμεων».

³⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 167 παρ. 1 Ν. 2287/1995 «Η ποινική δικαιοσύνη στο στρατό απονέμεται από τα στρατιωτικά δικαστήρια και τον Άρειο Πάγο».

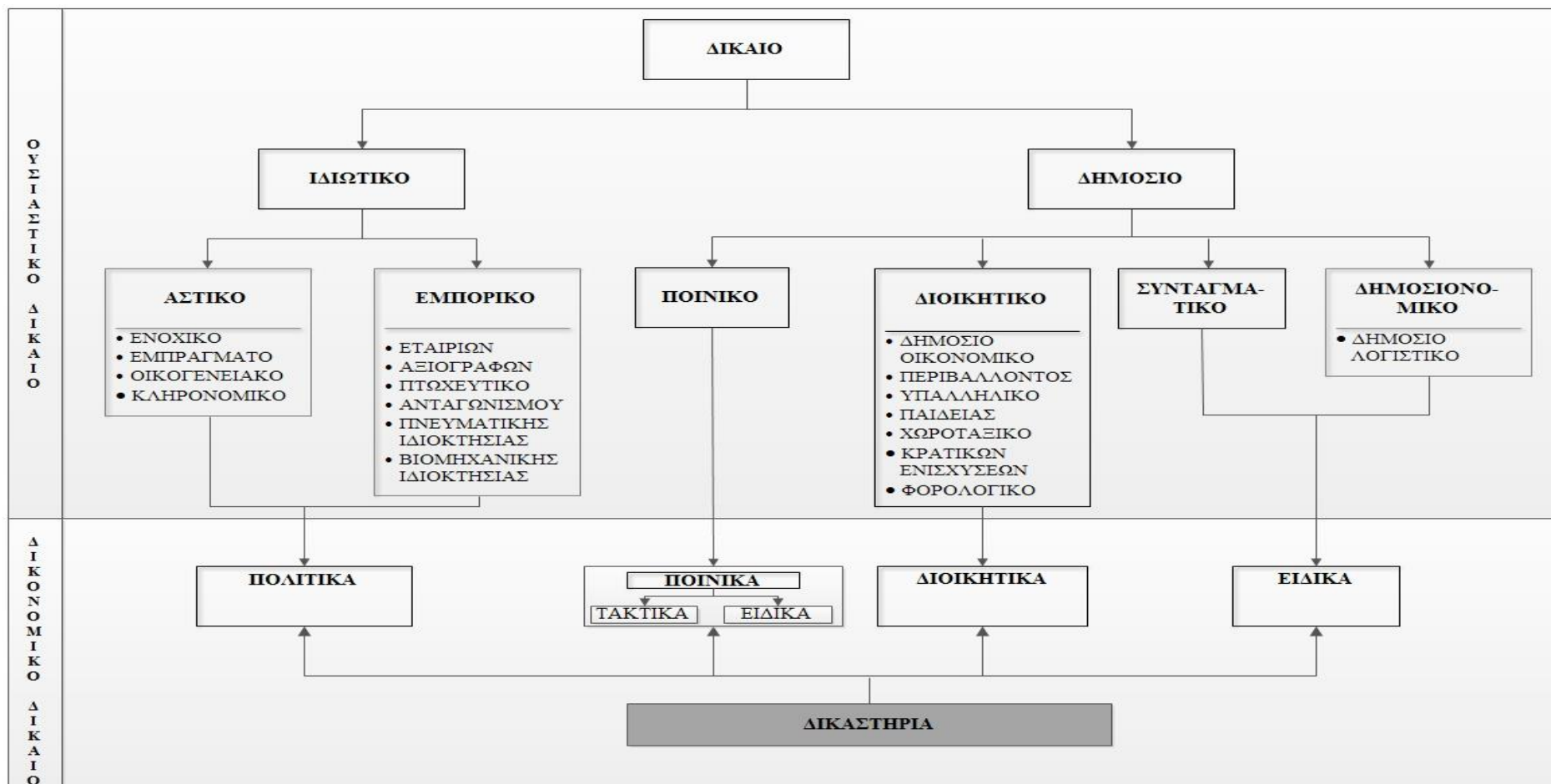
εκδικάζουν το έγκλημα της απείθειας στις διαταγές της στρατιωτικής αρχής και όλα τα εγκλήματα που στρέφονται κατά της ασφάλειας του κράτους, του πολιτεύματος και της δημόσιας τάξης, οποιαδήποτε και αν είναι η ιδιότητα των αυτουργών ή συμμετόχων.³⁹ Αυτό σημαίνει ότι η αρμοδιότητά τους εκτείνεται όχι μόνο στους στρατιωτικούς αλλά και σε αυτούς που δεν ανήκουν στις ένοπλες δυνάμεις.

Κλείνοντας την παρουσίαση των δικαστηρίων της χώρας, πρέπει να σημειωθεί ότι κοινή για όλα τα δικαστήρια συνταγματική επιταγή, είναι αυτή του άρθρου 93 παρ. 4 του Συντάγματος που ορίζει «τα δικαστήρια υποχρεούνται να μην εφαρμόζουν νόμο που το περιεχόμενό του είναι αντίθετο προς το Σύνταγμα». Στη διάταξη αυτή καθιερώνεται ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων από τα δικαστήρια. Ο έλεγχος αυτός έχει τρία βασικά χαρακτηριστικά: είναι διάχυτος, παρεμπίπτων και συγκεκριμένος. Διάχυτος γιατί ασκείται από όλα τα δικαστήρια, όλων των βαθμών και κλάδων, παρεμπίπτων γιατί δεν αποτελεί το κύριο αντικείμενο της δίκης αλλά τίθεται παρεμπιπτόντως και συγκεκριμένος γιατί το δικαστήριο κρίνει τη συνταγματικότητα συγκεκριμένης διάταξης και όχι όλου του νόμου. Ο έλεγχος συνίσταται στην μη εφαρμογή της αντισυνταγματικής διάταξης στην συγκεκριμένη υπόθεση που εξετάζει το δικαστήριο, ενώ κατά τα λοιπά η διάταξη εξακολουθεί να ισχύει (Βενιζέλος, 1991). Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο (ΑΕΔ) είναι το μόνο δικαστήριο που με απόφασή του μπορεί να καταργήσει διάταξη νόμου.

Οι διακρίσεις των κανόνων δικαίου και των δικαστηρίων, εμφανίζονται σχηματικά, στο Διάγραμμα 1. Η αναγραφή των κλάδων του δικαίου είναι ενδεικτική καθόσον το διάγραμμα δεν αποσκοπεί στην πλήρη καταγραφή όλων των κλάδων π.χ. του εμπορικού ή του διοικητικού δικαίου, αλλά στην κατανόηση των βασικών διακρίσεων του δικαίου και τη σύνδεσή τους με τα δικαστήρια.

---

³⁹ Άρθρα 4,5 Ν. 566/1977 «περί καταστάσεως πολιορκίας».

Διάγραμμα 1. Διακρίσεις του δικαίου και των δικαστηρίων

2.2.2 Ιεράρχηση πολιτικών, ποινικών, διοικητικών δικαστηρίων και εισαγγελιών

Η ιεράρχηση των πολιτικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων, καθορίζεται από τη λειτουργία του κάθε δικαστηρίου και την καθ' ύλην αρμοδιότητά του, το είδος δηλαδή των υποθέσεων που επιλαμβάνεται. Ομοίως και οι εισαγγελίες ιεραρχούνται ανάλογα με τις αρμοδιότητές τους. Κάθε δικαστήριο και εισαγγελία υπόκειται στην εποπτεία και στον έλεγχο του ιεραρχικά ανώτερου δικαστηρίου και εισαγγελίας αντίστοιχα και όλα ανά κλάδο, υπόκεινται στην εποπτεία και στον έλεγχο του ανώτατου στην ιεραρχία.

Για τα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια της χώρας, στην ανώτατη βαθμίδα βρίσκεται ο Άρειος Πάγος, ακολουθούν τα Εφετεία, στην συνέχεια τα Πρωτοδικεία και στην κατώτατη βαθμίδα βρίσκονται τα Ειρηνοδικεία και τα Πταισματοδικεία. Για τις Εισαγγελίες, στην ανώτατη βαθμίδα βρίσκεται η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και ακολουθούν οι Εισαγγελίες Εφετών και οι Εισαγγελίες Πρωτοδικών.

Στα διοικητικά δικαστήρια της χώρας, στην ανώτατη βαθμίδα βρίσκεται το Συμβούλιο της Επικρατείας και ακολουθούν τα Διοικητικά Εφετεία και τα Διοικητικά Πρωτοδικεία. Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας δεν είναι δικαστήριο. Σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του ΚΟΔΚΔΛ «Η Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας είναι ιδιαίτερος κλάδος δικαστικών λειτουργιών που έχει ως αντικείμενο την παρακολούθηση και τον έλεγχο της λειτουργίας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων καθώς και την υποβοήθηση του έργου τους».

Τα διοικητικά δικαστήρια δεν θα μας απασχολήσουν στην παρούσα εργασία, για την πληρότητα, όμως, της παρουσίασης του δικαικού μας συστήματος θα γίνει αναφορά και στο Συμβούλιο της Επικρατείας διότι πρόκειται για το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο της χώρας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας, όπως και το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει διφυή χαρακτήρα, είναι δηλαδή παράλληλα και διοικητικό όργανο και διοικητικό δικαστήριο. Οι αρμοδιότητές του απαριθμούνται ενδεικτικά στο Σύνταγμα και όχι αποκλειστικά, που σημαίνει ότι δεν μπορούν να αφαιρεθούν αυτές που ρητά ορίζονται στο Σύνταγμα, μπορεί όμως με νόμο να προστεθούν και άλλες (Σπηλιωτόπουλος, 2011).

Στη δικαστική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με το άρθρο 95 παρ. 1 του Συντάγματος ανήκουν ιδίως: «α) Η μετά από αίτηση ακύρωση των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών για υπέρβαση εξουσίας ή για παράβαση νόμου.⁴⁰ β) Η μετά από αίτηση αναίρεση⁴¹ τελεσίδικων αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει. γ) Η εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας που υποβάλλονται σ' αυτό σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους».

Στη διοικητική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκει κατά το στοιχείο δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 95 του Συντάγματος «Η επεξεργασία όλων των διαταγμάτων που έχουν κανονιστικό χαρακτήρα». Πρόκειται δηλαδή, σύμφωνα με την αρχή της διασταύρωσης των λειτουργιών, για την περίπτωση όπου η νομοθετική λειτουργία δεν ασκείται από τη Βουλή αλλά από όργανα της Διοίκησης κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης⁴².

Ο Άρειος Πάγος, το Συμβούλιο της Επικρατείας και το Ελεγκτικό Συνέδριο, είναι τα ανώτατα δικαστήρια της χώρας, που σημαίνει ότι δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο ανώτερου δικαστηρίου. Από τα μέλη των ως άνω ανωτάτων δικαστηρίων συγκροτούνται ορισμένα από τα ειδικά δικαστήρια. Η άρση της αμφισβήτησης για την ουσιαστική αντισυνταγματικότητα ή την έννοια διάταξης τυπικού νόμου, αν εκδόθηκαν αντίθετες αποφάσεις των ανωτάτων δικαστηρίων, υπάγεται στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο. Τέλος, κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 95 του Συντάγματος «Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης⁴³».

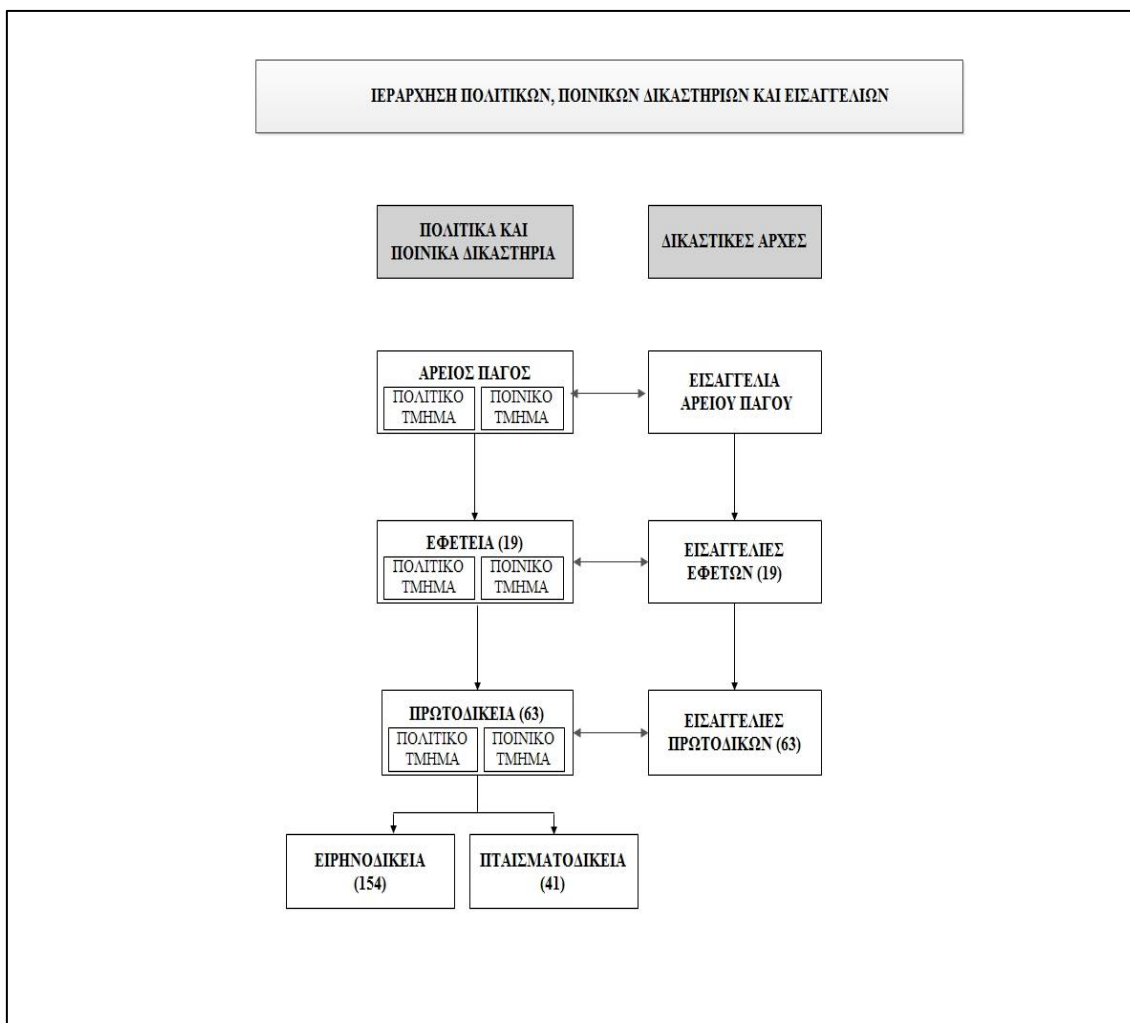
⁴⁰ Η αίτηση ακύρωσης αποτελεί ένδικο βοήθημα, στρέφεται δηλαδή κατά διοικητικής πράξης, μπορεί να ασκηθεί από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και σκοπό έχει τον έλεγχο της νομιμότητας της διοικητικής πράξης.

⁴¹ Η αίτηση αναίρεσης είναι ένδικο μέσο, στρέφεται κατά δικαστικής απόφασης, η οποία όμως πρέπει να είναι τελεσίδικη, να μην υπόκειται δηλαδή σε έφεση, αναθεώρηση ή αναψηλάφηση.

⁴² Συνήθης μορφή νομοθετικής εξουσιοδότησης είναι αυτή του άρθρου 43 παρ. 2 του Σ. «Υστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό».

⁴³ Ν. 3068/2002 «Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις, προαγωγή των δικαστών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων στο βαθμό του Συμβούλου Επικρατείας και άλλες διατάξεις», ως ισχύει.

Η ιεράρχηση των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, τα οποία μελετώνται στην παρούσα εργασία, δίδεται στο Διάγραμμα 2 που ακολουθεί.

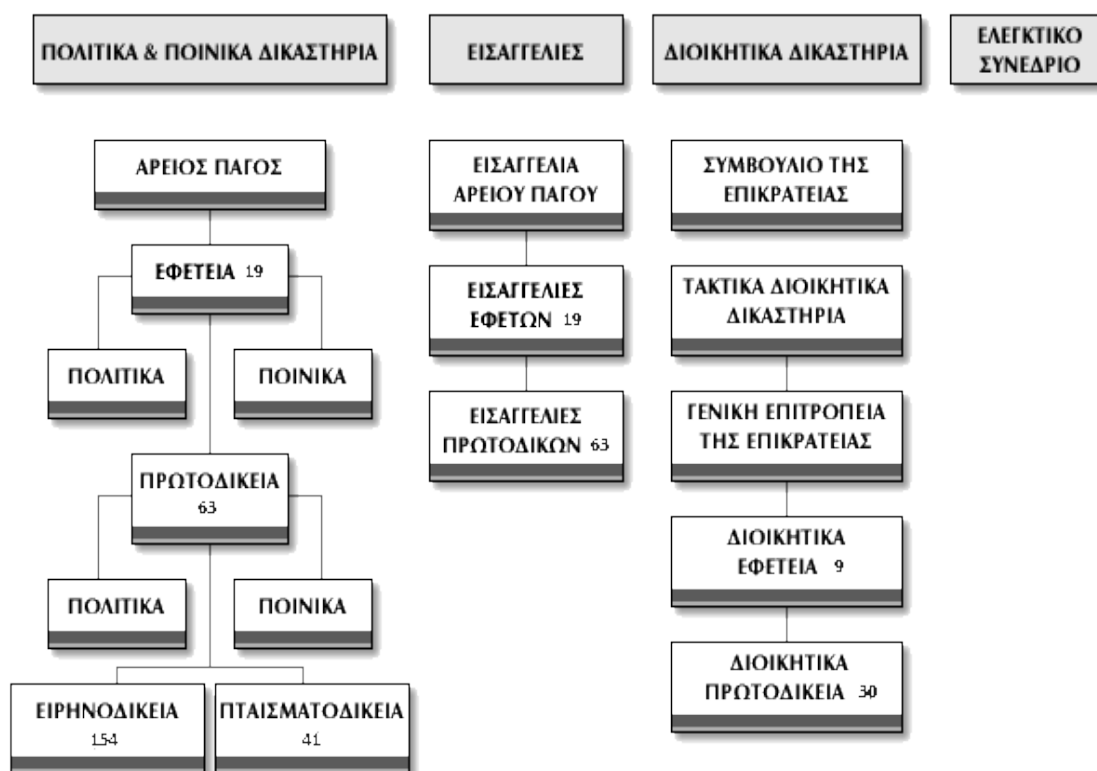

Διάγραμμα 2. Ιεράρχηση πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών

Ακολουθεί στο Διάγραμμα 3, το οργανόγραμμα των δικαστηρίων στην Ελλάδα, όπως απεικονίζεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο οποίο, κατά την γνώμη της γράφουσας, ο τίτλος δεν είναι ακριβής, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνει όλα τα δικαστήρια στην Ελλάδα, εντάσσει τις εισαγγελίες στα δικαστήρια ενώ είναι δικαστικές αρχές, επίσης δεν αποτυπώνει τη σύνδεση των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων με τις εισαγγελίες και τέλος, δεν αποτυπώνεται ορθώς η ιεράρχηση των διοικητικών δικαστηρίων και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το οργανόγραμμα, όμως, αυτό περιέχει τον αριθμό των δικαστηρίων που απεικονίζει και των εισαγγελιών της χώρας και πιθανόν παρουσιάζει τα δικαστήρια και τις εισαγγελίες στα οποία αναπτύσσονται Πληροφοριακά Συστήματα από το ΥΔΑΔΔ.

Το κύριο Πληροφοριακό Σύστημα που αναπτύσσεται από το ΥΔΔΑΔ είναι το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων (ΟΣΔΔΥ) για την πολιτική και ποινική δικαιοσύνη (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) και για τη διοικητική δικαιοσύνη (ΟΣΔΔΥ-ΔΔ) και αφορά σε όλα τα δικαστήρια και εισαγγελίες που παρουσιάζονται στο διάγραμμα. Ειδικότερα για το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ, που είναι αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας, γίνεται εκτενής αναφορά κατωτέρω (κεφάλαιο 3.5).

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

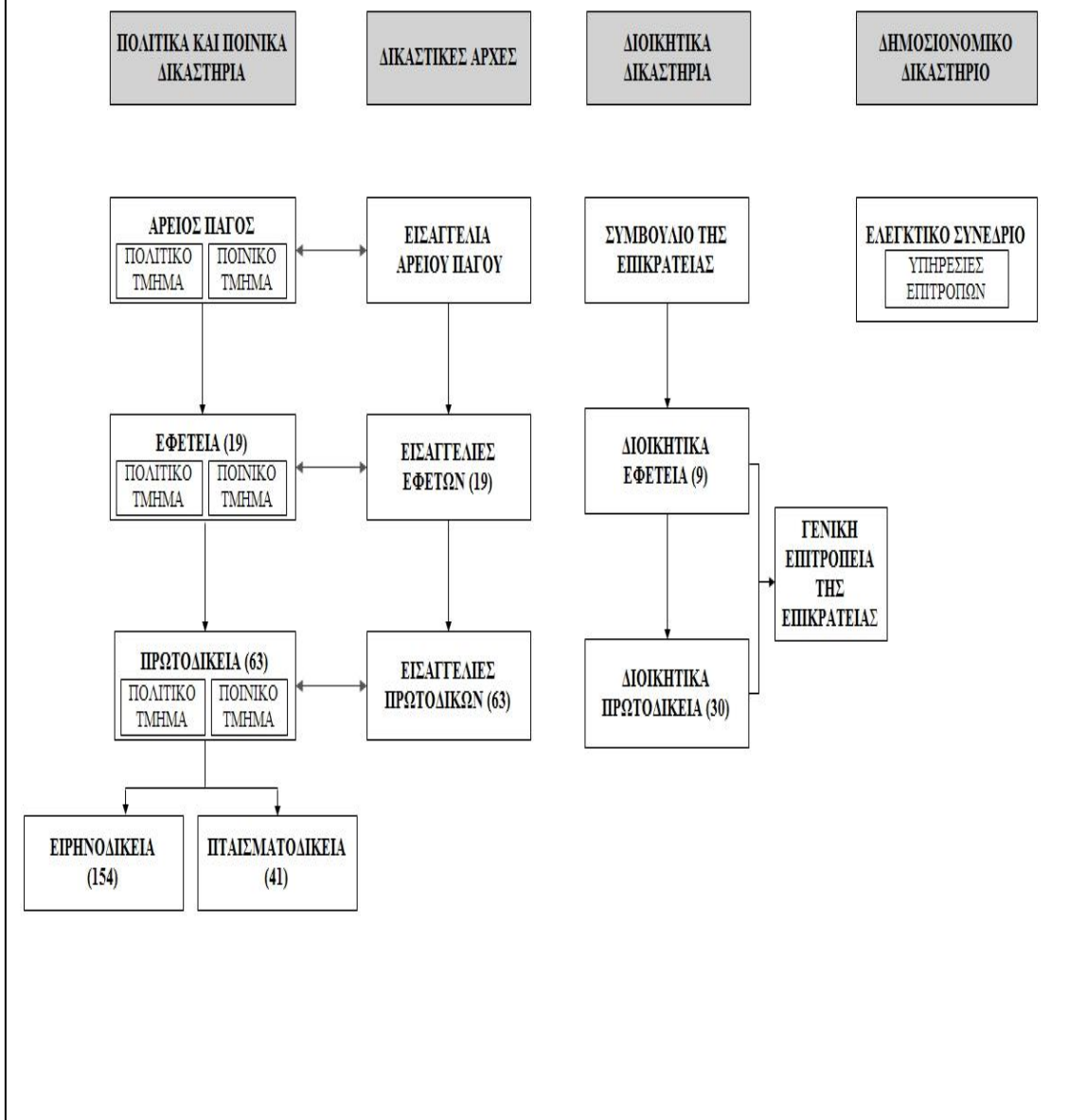
Διάγραμμα 3. Οργανόγραμμα των δικαστηρίων στην Ελλάδα όπως απεικονίζεται από το ΥΔΔΑΔ⁴⁴

Μία πληρέστερη εικόνα όλων των δικαστηρίων και των εισαγγελιών στα οποία αναπτύσσονται σήμερα Πληροφοριακά Συστήματα από το ΥΔΔΑΔ δίδεται με το παρακάτω διάγραμμα:

⁴⁴<http://www.ministryofjustice.gr/site/el/ΟΡΓΑΝΩΣΗbrΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ/ΟργανόγραμμαΔικαστηρίωνστηνΕλλάδα>

**ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΩΝ
ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΥΔΑΔ**

Διάγραμμα 4. Οργανόγραμμα όλων των δικαστηρίων και εισαγγελιών στα οποία αναπτύσσονται Πληροφοριακά Συστήματα από το ΥΔΑΔ

2.2.3 Η «Δομή» των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων

Η ανάλυση του στοιχείου «Δομή» στα πολιτικά και στα ποινικά δικαστήρια, περιλαμβάνει την ανάλυση της δικαιοδοσίας, της καθ' ύλην αρμοδιότητας και της κατά τόπον αρμοδιότητας. Ειδικότερα:

2.2.3.1 Δικαιοδοσία των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων

Η έννομη προστασία έχει δύο βαθμούς δικαιοδοσίας τόσο στα πολιτικά όσο και στα ποινικά δικαστήρια. Μία υπόθεση εκδικάζεται σε πρώτο βαθμό από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, στο οποίο ο δικαστής εξετάζει την ουσία, δηλαδή, τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης (ιστορικό), τα οποία εντάσσει στους κανόνες δικαίου (αιτιολογικό ή σκεπτικό) και εκδίδει την απόφαση (διατακτικό). Για την εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης, οι διάδικοι προσκομίζουν όλα τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπει ο νόμος, π.χ. ένορκες βεβαιώσεις, έγγραφα κλπ ή που μπορεί να διατάξει το ίδιο το δικαστήριο με απόφασή του, που ονομάζεται μη οριστική (ή προδικαστική) απόφαση, π.χ. διενέργεια πραγματογνωμοσύνης.

Ο διάδικος έχει τη δυνατότητα να ασκήσει το ένδικο μέσο της έφεσης κατά της πρωτοβάθμιας απόφασης που εκδικάζεται από ανώτερο δικαστήριο σε δεύτερο βαθμό, το κατ' έφεση δικαστήριο. Στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο ο δικαστής, μετά από αυτεπάγγελτο έλεγχο, κρίνει αρχικά το παραδεκτό της έφεσης, δηλαδή αν ασκήθηκε νόμιμα. Αν η έφεση δεν ασκήθηκε νόμιμα, ο δικαστής την απορρίπτει για τυπικούς λόγους και ισχύει η πρωτόδικη απόφαση. Αν ασκήθηκε νόμιμα η έφεση, ο δικαστής τη δέχεται τυπικά και στην συνέχεια την εξετάζει στην ουσία, εξετάζει δηλαδή εκ νέου τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης (το ιστορικό), τα εντάσσει στους κανόνες δικαίου (αιτιολογικό ή σκεπτικό) και εκδίδει την απόφαση (διατακτικό).

Η απόφαση που μπορεί να εκτελεστεί μετά την άσκηση του ένδικου μέσου της εφέσεως και στα πολιτικά και στα ποινικά δικαστήρια, είναι αυτή του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. Ο διάδικος που ηττήθηκε μπορεί να ασκήσει το ένδικο μέσο της αναίρεσης στον Άρειο Πάγο, το οποίο όμως, δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου.

Η αίτηση αναίρεσης στον Άρειο Πάγο δεν συνιστά τρίτο βαθμό δικαιοδοσίας. Ο Άρειος Πάγος δεν ερευνά στην ουσία την υπόθεση, ελέγχει τη νομική της ορθότητα, δηλαδή, αν ερμηνεύθηκαν από το δικαστή σωστά οι κανόνες δικαίου, ή αν τηρήθηκε η νόμιμη διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. «Ο Άρειος Πάγος με τις αποφάσεις του, εξασφαλίζει την ενότητα της νομολογίας (στην ερμηνεία και την εφαρμογή των νόμων), την οποία ακολουθούν τα

κατώτερα του δικαστήρια και συνεπώς την ενιαία αντιμετώπιση ομοίων περιπτώσεων»⁴⁵.

Εάν γίνει δεκτή η αίτηση αναίρεσης στο Άρειο Πάγο, ακυρώνεται η προσβαλλόμενη απόφαση και επαναλαμβάνεται η συζήτηση της υπόθεσης από το δικαστήριο που την εξέδωσε με διαφορετική σύνθεση. Εάν απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης, ισχύει η προσβαλλόμενη απόφαση. Αίτηση αναίρεσης μπορεί να ασκηθεί όχι μόνο κατά αποφάσεως δευτεροβάθμιου δικαστηρίου αλλά και κατά αποφάσεως πρωτοβάθμιου δικαστηρίου όταν είναι ανέκκλητη, δεν επιτρέπει δηλαδή ο νόμος την άσκηση του ένδικου μέσου της εφέσεως.

Οι διάδικοι στην πολιτική δίκη σε πρώτο βαθμό αποκαλούνται ενάγων και εναγόμενος, σε δεύτερο βαθμό, στο κατ' έφεση δικαστήριο αποκαλούνται εκκαλών και εφεσίβλητος και στον Άρειο Πάγο αναιρεσείων και ανεραισίβλητος. Αντίστοιχα και στην ποινική δίκη ο κατηγορούμενος στο κατ' έφεση δικαστήριο αποκαλείται εκκαλών και στον Άρειο Πάγο αναιρεσείων. Η απόφαση που εκδίδεται σε πρώτο βαθμό είναι οριστική, σε δεύτερο βαθμό είναι τελεσίδικη και όταν παρέρχεται η προθεσμία για την άσκηση αναίρεσης χωρίς να ασκηθεί ή όταν αυτή ασκείται και απορρίπτεται, η απόφαση καθίσταται αμετάκλητη.

Η ως άνω περιγραφή της ασκήσεως των ενδίκων μέσων της εφέσεως και της αναιρέσεως είναι πολύ γενική και γίνεται προκειμένου να γίνουν κατανοητοί οι δύο βαθμοί δικαιοδοσίας των δικαστηρίων της ουσίας και η αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου ως ακυρωτικό δικαστήριο. Ειδικότερα, οι αποφάσεις, τα ένδικα μέσα και τα ένδικα βοηθήματα των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων αναλύονται κατωτέρω.

Τέλος, να σημειωθεί ότι μετά τον Άρειο Πάγο ο ηττηθείς διάδικος, μπορεί να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ)⁴⁶ που εδρεύει στο Στρασβούργο, αν έχουν παραβιασθεί τα ανθρώπινα δικαιώματά του ή οι θεμελιώδεις ελευθερίες του, όπως αναφέρονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ). Απαραίτητες προϋποθέσεις για την προσφυγή στο ΕΔΑΔ είναι: α) η εξάντληση όλων των ενδίκων μέσων ενώπιον των ελληνικών

---

⁴⁵ <http://www.areiospagos.gr> Ξενάγηση

⁴⁶ Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) αποκαλείται και Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ)

δικαστηρίων και β) η προσφυγή να στρέφεται κατά του Κράτους που παραβίασε τα ανθρώπινα δικαιώματα του προσφεύγοντος ή τις θεμελιώδεις ελευθερίες του και όχι κατά ιδιώτη.

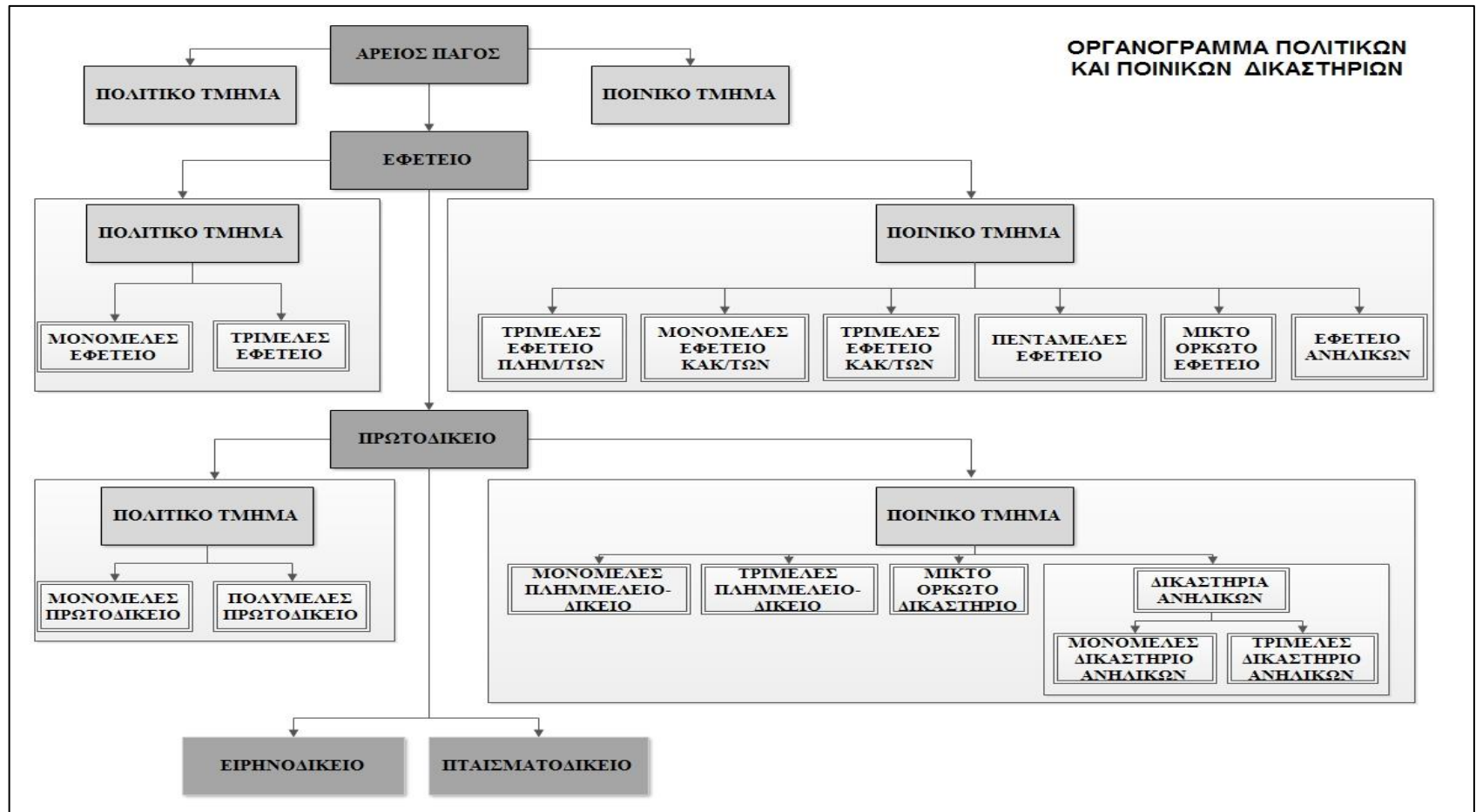
2.2.3.2 Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα

Η καθ' ύλην αρμοδιότητα αφορά στο είδος της υπόθεσης που θα επιληφθεί το κάθε δικαστήριο.

Στα πολιτικά δικαστήρια η καθ' ύλην αρμοδιότητα καθορίζεται σύμφωνα με την αξία της διαφοράς ενώ στα ποινικά δικαστήρια σύμφωνα με τον χαρακτηρισμό της αξιόποινης πράξης ως πταίσμα, πλημμέλημα ή κακούργημα και την ποινή που η πράξη αυτή επιφέρει.

Στη σύνθεση των δικαστηρίων, ανάλογα με την καθ' ύλην αρμοδιότητά τους, μετέχουν, ένας δικαστής (μονομελής), τρεις δικαστές (τριμελής) και πέντε δικαστές (πενταμελής). Στις πολυμελείς συνθέσεις προεδρεύει ο αρχαιότερος δικαστής. Στη σύνθεση του ποινικού δικαστηρίου μετέχει πάντα και ο εισαγγελέας, εκ δεξιών της συνθέσεως. Ο γραμματέας μετέχει στις συνθέσεις και των πολιτικών και των ποινικών δικαστηρίων εξ αριστερών της συνθέσεως. Οι δικαστές που δικάζουν στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δεν επιτρέπεται να μετέχουν στη σύνθεση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, το ίδιο όμως δεν ισχύει και για τον εισαγγελέα, ο οποίος μπορεί να μετέχει στην ίδια δίκη και σε πρώτο και σε δεύτερο βαθμό διότι η εισαγγελική αρχή δρα ενιαία και αδιαίρετα.

Η διάκριση των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων σύμφωνα με την καθ' ύλην αρμοδιότητά τους δίδεται στο Διάγραμμα 5.

Διάγραμμα 5. Οργανόγραμμα των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων σύμφωνα με την καθ' ύλην αρμοδιότητα

Η κατά τόπον αρμοδιότητα αφορά στον τόπο που εδρεύει το κάθε δικαστήριο. Ο Άρειος Πάγος, το ανώτατο, ακυρωτικό δικαστήριο της χώρας εδρεύει στην Αθήνα.

Τα εφετεία εδρεύουν στις πρωτεύουσες των περιφερειών της χώρας και τα πρωτοδικεία στις πρωτεύουσες των περιφερειακών ενοτήτων (πρώην νομών). Για εξαιρετικούς όμως λόγους, κυρίως λόγω αυξημένου όγκου εργασιών, έχουν συσταθεί περισσότερα του ενός εφετεία στην ίδια περιφέρεια και περισσότερα του ενός πρωτοδικεία στην ίδια περιφερειακή ενότητα.

Τα ειρηνοδικεία και πταισματοδικεία εδρεύουν όπως και τα πρωτοδικεία, στις πρωτεύουσες των περιφερειακών ενοτήτων. Λόγω αυξημένου όγκου εργασιών, ειρηνοδικεία λειτουργούν και σε άλλες πόλεις της ίδιας περιφερειακής ενότητας, τα οποία είναι παράλληλα και πταισματοδικεία. Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 του ΚΠΔ «κάθε ειρηνοδικείο είναι ταυτόχρονα και πταισματοδικείο με την προϋπόθεση ότι στην ίδια περιφέρεια δεν υπάρχει ειδικό πταισματοδικείο».

Όσον αφορά στις εισαγγελίες, κατά το άρθρο 24 παρ. 3 ΚΟΔΚΔΛ «Η τοπική αρμοδιότητα της εισαγγελίας συμπίπτει με του δικαστηρίου στο οποίο λειτουργεί». Αυτό σημαίνει ότι όπου λειτουργεί εφετείο και πρωτοδικείο, λειτουργεί αντίστοιχα εισαγγελία εφετών και εισαγγελία πρωτοδικών, με ανώτατη στη βαθμίδα όλων, την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου που εδρεύει στην Αθήνα.

Τα πολιτικά δικαστήρια και οι εισαγγελίες που λειτουργούν στην Ελλάδα⁴⁷, είναι: δεκαεννέα (19) εφετεία και αντίστοιχα δεκαεννέα (19) εισαγγελίες εφετών, εξήντα τρία (63) πρωτοδικεία και αντίστοιχα εξήντα τρεις (63) εισαγγελίες πρωτοδικών, εκατόν πενήντα τέσσερα (154) ειρηνοδικεία⁴⁸ και σαράντα ένα (41) πταισματοδικεία⁴⁹.

Το κατώτερο δικαστήριο υπάγεται στον έλεγχο του ανώτερου δικαστηρίου. Έτσι τα ειρηνοδικεία και τα πταισματοδικεία ελέγχονται από το πρωτοδικείο της περιφερειακής τους ενότητας, τα πρωτοδικεία ελέγχονται από το εφετείο της

---

⁴⁷ Τα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και οι εισαγγελίες της χώρας δίδονται στο Παράρτημα της παρούσας εργασίας.

⁴⁸ Μετά τη συγχώνευση που έγινε με το Π.Δ. 110/2012 των ανενεργών και υπολειπόμενων ειρηνοδικείων της χώρας.

⁴⁹ Ο αριθμός αφορά στα ειδικά πταισματοδικεία.

περιφέρειάς τους και τα εφετεία ελέγχονται από τον Άρειο Πάγο. Αντίστοιχα και οι εισαγγελίες πρωτοδικών ελέγχονται από την εισαγγελία εφετών της περιφέρειάς τους και οι εισαγγελίες εφετών ελέγχονται από την εισαγγελία του Αρείου Πάγου. Την εποπτεία και τον έλεγχο όλων των δικαστηρίων και εισαγγελιών, έχει αντίστοιχα, ο Άρειος Πάγος και η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου.

2.2.3.3 Καθ' ύλην αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων

Στα πολιτικά δικαστήρια, δύο μόνο βαθμοί δικαιοδοσίας υπάρχουν, των οποίων την τήρηση το δικαστήριο εξετάζει και αυτεπαγγέλτως (άρ. 12 παρ. 1 ΚΠολΔ).

«Για την εκδίκαση των υποθέσεων που υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια είναι αρμόδια σε πρώτο βαθμό τα ειρηνοδικεία, τα μονομελή πρωτοδικεία και τα πολυμελή πρωτοδικεία» (άρ. 13 ΚΠολΔ). Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 1 ΚΠολΔ, υπάγονται οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ καθώς και οι μισθωτικές διαφορές όταν το μηνιαίο μίσθωμα δεν υπερβαίνει το ποσό των εξακοσίων (600) ευρώ, ενώ στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου ως άνω άρθρου, «υπάγονται όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι πάνω από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, δεν υπερβαίνει όμως το ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ». Περαιτέρω, στο άρθρο 15 ΚΠολΔ καθορίζεται η εξαιρετική αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων και στα άρθρα 16 και 17 ΚΠολΔ καθορίζεται η εξαιρετική αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων, υποθέσεις δηλαδή, που ανεξαρτήτως ποσού, εκδικάζονται σε πρώτο βαθμό από τα ως άνω δικαστήρια, όπως π.χ. οι γαμικές διαφορές (διαζύγιο, διατροφή κλπ) εκδικάζονται σε πρώτο βαθμό από τα μονομελή πρωτοδικεία. «Στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές για τις οποίες δεν είναι αρμόδια τα ειρηνοδικεία ή τα μονομελή πρωτοδικεία» (άρ. 18 ΚΠολΔ), υποθέσεις δηλαδή που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι άνω του ποσού των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ και δεν ανήκουν στην εξαιρετική αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων και των μονομελών πρωτοδικείων.

Δευτεροβάθμια δικαστήρια είναι: α) τα μονομελή πρωτοδικεία στα οποία υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων της περιφέρειάς τους (άρ. 17Α ΚΠολΔ), β) τα μονομελή εφετεία, στα οποία υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των μονομελών πρωτοδικείων και γ) τα τριμελή εφετεία, στα οποία υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των πολυμελών πρωτοδικείων της περιφέρειάς τους (άρ. 19 ΚΠολΔ).

Κατά το άρθρο 20 ΚΠολΔ, «στην αρμοδιότητα του Αρείου Πάγου υπάγονται οι αναιρέσεις κατά αποφάσεων οποιουδήποτε πολιτικού δικαστηρίου» καθώς και «εφόσον δεν έχουν οριστεί άλλα δικαστήρια α) οι αιτήσεις για παραπομπή σε περίπτωση εξαίρεσης των δικαστών πολυμελούς πολιτικού δικαστηρίου, β) οι αιτήσεις για καθορισμό δικαστηρίου, αν δεν υπάρχει πια το δικαστήριο που είχε εκδώσει την απόφαση που προσβλήθηκε με ένδικο μέσο». Η αλήθεια των πραγματικών γεγονότων και ιδιαίτερα του περιεχομένου εγγράφων δεν υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου (άρ. 561 παρ. 1 ΚΠολΔ), ελέγχεται μόνο το νομικό μέρος της προσβαλλόμενης απόφασης, αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιπραξιών ή αν παραβιάστηκαν κανόνες του δικονομικού δικαίου (άρ. 559 αρ, 1 ΚΠολΔ) καθώς και διαδικαστικά έγγραφα της ίδιας ή άλλης δίκης, ιδίως αγωγές, παρεμβάσεις, ένδικα μέσα, προτάσεις ή δικαστικές αποφάσεις (άρ. 561 παρ. 2 ΚΠολΔ). Ο Άρειος Πάγος λειτουργεί σε έξι πολιτικά τμήματα, στα οποία υπάγονται υποθέσεις ιδιωτικού δικαίου (ενοχικού, εμπορικού, κληρονομικού, εμπράγματος, εργατικού δικαίου κλπ), σε τρία ποινικά τμήματα και σε Ολομέλεια. Στην αρμοδιότητα της ολομέλειας του Αρείου Πάγου υπάγονται, μεταξύ άλλων, ζητήματα με γενικότερο ενδιαφέρον ή όταν είναι αναγκαίο για την ενότητα της νομολογίας (άρ. 563 ΚΠολΔ). Η καθ' ύλην αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων δίδεται στον πίνακα 3 που ακολουθεί:

Πίνακας 3. Καθ' ύλην αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ		
	Ολομέλεια	
		Εκδίκαση ζητημάτων με γενικότερο ενδιαφέρον

		Εκδίκαση υποθέσεων για την ενότητα της νομολογίας
	Τμήματα	
		Εκδίκαση αιτήσεων αναιρέσεως κατά αποφάσεων οποιουδήποτε πολιτικού δικαστηρίου
		Εκδίκαση αιτήσεων για παραπομπή σε περίπτωση εξαίρεσης των δικαστών πολυμελούς πολιτικού δικαστηρίου
		Εκδίκαση αιτήσεων καθορισμού δικαστηρίου, αν δεν υπάρχει πια το δικαστήριο που είχε εκδώσει την απόφαση που προσβλήθηκε με ένδικο μέσο
ΕΦΕΤΕΙΟ		
	Τριμελές	
		Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό εφέσεων Πολυμελούς Πρωτοδικείου
	Μονομελές	
		Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό εφέσεων Μονομελούς Πρωτοδικείου
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ		
	Πολυμελές	
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό διαφορών άνω των 250.000 €
		Εκδίκαση διαφορών που δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα Ειρηνοδικείου ή Μονομελούς Πρωτοδικείου
	Μονομελές	
		Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό εφέσεων κατά αποφάσεων Ειρηνοδικείου
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό διαφορών

		άνω των 20.000 € έως 250.000 €
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό μισθωτικών διαφορών άνω των 600 € το μίσθωμα
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό εξαιρετικής αρμοδιότητας
ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ		
	Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό διαφορών έως 20.000 €	
	Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό μισθωτικών διαφορών έως 600 € το μίσθωμα	
	Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό εξαιρετικής αρμοδιότητας	
	Εκδίκαση διαφορών έως 5.000 € (μικροδιαφορές, δεν υπόκεινται σε έφεση)	

«Αν το δικαστήριο δεν είναι καθ' ύλην ή κατά τόπον αρμόδιο, αποφαινεται για αυτό αυτεπαγγέλτως και προσδιορίζει το αρμόδιο δικαστήριο στο οποίο παραπέμπει την υπόθεση» (άρ. 46 ΚΠολΔ). Η παρέκταση της αρμοδιότητας, δηλαδή η συμφωνία μεταξύ των συμβαλλομένων να ορίσουν δικαστήριο για την επίλυση διαφοράς που ενδεχομένως προκύψει από την μεταξύ τους σύμβαση, ισχύει για το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και μόνο για την κατά τόπον αρμοδιότητα και όχι για την καθ' ύλην αρμοδιότητα (άρ. 42 παρ. 1 ΚΠολΔ).

2.2.3.4 Καθ' ύλην αρμοδιότητα ποινικών δικαστηρίων

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ΚΠΔ «ποινική δικαιοδοσία ασκούν τα εξής δικαστήρια: α) τα πταισματοδικεία, β) τα πλημμελειοδικεία, γ) τα δικαστήρια ανηλίκων, δ) τα κακουργιοδικεία, ε) τα εφετεία, στ) ο Άρειος Πάγος ως ακυρωτικό».

Περαιτέρω, το άρθρο 3 παρ. 1 ΚΠΔ ορίζει «κάθε ειρηνοδικείο είναι ταυτόχρονα και πταισματοδικείο, με την προϋπόθεση ότι στην ίδια περιφέρεια δεν υπάρχει ειδικό πταισματοδικείο, ενώ το άρθρο 4 παρ. 1 ΚΠΔ ορίζει «κάθε δικαστήριο πρωτοδικών, είναι ταυτόχρονα και δικαστήριο πλημμελειοδικών».

Η καθ' ύλην αρμοδιότητα στα ποινικά δικαστήρια καθορίζεται από τον χαρακτηρισμό της αξιόποινης πράξης και την κύρια ποινή που η πράξη αυτή επιφέρει. Κατά το άρθρο 18 του Ποινικού Κώδικα «Κάθε πράξη που τιμωρείται με την ποινή του θανάτου⁵⁰ ή της κάθειρξης είναι κακούργημα. Κάθε πράξη που τιμωρείται με φυλάκιση ή με χρηματική ποινή ή με περιορισμό σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων, είναι πλημμέλημα. Κάθε πράξη που τιμωρείται με κράτηση ή πρόστιμο είναι πταίσμα». Κατά το άρθρο 19 ΠΚ «Αν μία πράξη που εκδικάστηκε είναι κακούργημα ή πλημμέλημα, κρίνεται με βάση τη βαρύτερη ποινή που καθορίζεται από το νόμο γι' αυτή την πράξη και όχι με βάση την τυχόν ελαφρότερη ποινή που επέβαλε ο δικαστής λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων (άρθρο 84) ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο μείωσης της ποινής σύμφωνα με το άρθρο 83. Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση καταδίκης σε περιορισμό σε ψυχιατρικό κατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 38».

Η διάκριση της αξιόποινης πράξης σε κακούργημα, πλημμέλημα ή πταίσμα αφορά στις κύριες ποινές, που είναι: α) οι στερητικές της ελευθερίας ποινές και β) οι χρηματικές ποινές. Παράλληλα με τις κύριες ποινές μπορούν να επιβληθούν από το δικαστήριο και παρεπόμενες ποινές ή μέτρα ασφαλείας.

I. Κύριε ποινές:

α) Στερητικές της ελευθερίας ποινές:

«Ποινές στερητικές της ελευθερίας είναι η κάθειρξη, η φυλάκιση, ο περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων, ο περιορισμός σε ψυχιατρικό κατάσταση και η κράτηση» (άρ. 51 παρ. 1 ΠΚ).

Ειδικότερα, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 52 ΠΚ «Η ποινή της κάθειρξης είναι ισόβια ή πρόσκαιρη και εκτελείται σε καταστήματα ή τμήματα καταστημάτων που

---

⁵⁰ Η θανατική ποινή καταργήθηκε με το άρθρο 33 παρ. 1 Ν. 2172/1993, το δε άρθρο 50 του Ποινικού Κώδικα που αναφερόταν στην θανατική ποινή, καταργήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 12β Ν. 2207/1994.

προορίζονται αποκλειστικά γι' αυτήν». Κατά την παράγραφο 2 του ιδίου ως άνω άρθρου «Όταν ο νόμος δεν ορίζει ρητά ότι η επιβαλλόμενη κάθειρξη είναι ισόβια, αυτή είναι πρόσκαιρη». Κατά την παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου «Η διάρκεια της πρόσκαιρης κάθειρξης, δεν υπερβαίνει τα είκοσι έτη ούτε είναι μικρότερη από πέντε έτη με την επιφύλαξη των ορισμών του άρθρου 91 για την αόριστη κάθειρξη». Κάθειρξη αόριστης διάρκειας αντί της πρόσκαιρης επιβάλλεται κατά το άρθρο 90 παρ. 1 ΠΚ στους υπότροπους καθ' έξη ή κατ' επάγγελμα εγκληματίες, που είναι επικίνδυνοι για τη δημόσια ασφάλεια, σε αυτούς δηλαδή που έχουν καταδικασθεί τουλάχιστον τρεις φορές για κακούργηματα ή πλημμελήματα που πηγάζουν από δόλο, με ποινές στερητικές της ελευθερίας η μία από τις οποίες ήταν τουλάχιστον κάθειρξη και διαπράττουν νέο κακούργημα ή πλημμέλημα από δόλο. Η λήξη της αόριστης κάθειρξης ορίζεται στο άρθρο 91 ΠΚ σύμφωνα με την παράγραφο 1 του οποίου «Μετά τη λήξη του ελαχίστου ορίου της κάθειρξης... και ακολούθως κάθε τρία έτη, εξετάζεται είτε με αίτηση του κρατουμένου είτε και αυτεπαγγέλτως, αν μπορεί ν' απολυθεί».

«Η διάρκεια της φυλάκισης δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη, ούτε είναι μικρότερη από δέκα ημέρες» (άρ. 53 ΠΚ). «Η διάρκεια του περιορισμού σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη ούτε είναι μικρότερη από έξι μήνες, αν για την πράξη που τελέστηκε ο νόμος απειλεί κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη. Αν η απειλούμενη ποινή είναι ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη μεγαλύτερη αυτής του προηγούμενου εδαφίου, η διάρκεια του περιορισμού σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη (10) ούτε είναι μικρότερη από δύο (2)» (άρ. 54 ΠΚ).

«Η διάρκεια της κράτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα ούτε να είναι συντομότερη από μία ημέρα, αν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά σε ειδικές διατάξεις. Εκτελείται σε ιδιαίτερα τμήματα των φυλακών ή αν τέτοια δεν υπάρχουν, στα αστυνομικά κρατητήρια» (άρ. 55 ΠΚ).

Η στερητικής της ελευθερίας ποινή που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη είτε αναστέλλεται, είτε μετατρέπεται σε χρηματική ποινή. Ειδικότερα, προϋπόθεση για την χορήγηση της αναστολής, είναι ο καταδικασθείς να μην έχει καταδικασθεί στο παρελθόν με μία ή με περισσότερες αποφάσεις για κακούργημα ή πλημμέλημα σε περιοριστική της ελευθερίας ποινή μεγαλύτερη του ενός έτους. Όταν η ποινή που επιβάλλει το δικαστήριο δεν υπερβαίνει τα τρία έτη, αναστέλλει την εκτέλεση της ποινής από ένα έως τρία έτη (άρ. 99 ΠΚ). Όταν η ποινή που επιβάλλει το δικαστήριο

είναι μεγαλύτερη από τρία έτη και μέχρι πέντε έτη, το δικαστήριο διατάσσει την αναστολή της εκτέλεσης της ποινής του καταδικασθέντος υπό όρους και υπό την επιμέλεια και επιτήρηση επιμελητή κοινωνικής αρωγής (άρ. 100 ΠΚ). Όταν αναστέλλεται η εκτέλεση της ποινής, ο καταδικασθείς καταβάλλει μόνο τα έξοδα της δίκης και την χρηματική ποινή, εφόσον υπάρχει τέτοια ποινή.

Όταν δεν συντρέχει η προϋπόθεση της αναστολής, έχει δηλαδή ο κατηγορούμενος καταδίκη ή καταδίκες συνολικά άνω του ενός έτους, τότε η στερητική της ελευθερίας ποινή που δεν υπερβαίνει το ένα έτος, μετατρέπεται κατά το άρθρο 82 ΠΚ σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο. Με τις προϋποθέσεις του ως άνω άρθρου, για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων, το δικαστήριο με απόφασή του ειδικά αιτιολογημένη μπορεί να κρίνει ότι απαιτείται η μη μετατροπή της ποινής φυλάκισης. Κάθε ημέρα φυλάκισης ή κράτησης υπολογίζεται από πέντε (5) ευρώ έως εκατό (100) ευρώ. Αν ο καταδικασθείς δεν καταβάλει το ποσό της μετατροπής, πρέπει να εκτίσει την ποινή του. Έχει όμως τη δυνατότητα, να ζητήσει από το δικαστήριο είτε προθεσμία για την καταβολή του ποσού της μετατροπής είτε την παροχή κοινωφελούς εργασίας. Στην πρώτη περίπτωση το δικαστήριο καθορίζει προθεσμία από δύο ως τρία έτη και ορίζει τις δόσεις για την καταβολή και στη δεύτερη περίπτωση ορίζει τον αριθμό των ωρών κοινωφελούς εργασίας. Η κοινωφελής εργασία παρέχεται χωρίς αμοιβή σε υπηρεσίες του κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης κ.α. Την εκτέλεση της κοινωφελούς εργασίας επιβλέπει ο επιμελητής κοινωνικής αρωγής, εκτός αν το δικαστήριο διατάξει διαφορετικά.

β) Χρηματικές ποινές:

Σύμφωνα με το άρθρο 57 ΠΚ «Αν δεν ορίζεται διαφορετικά σε ειδικές διατάξεις, η χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από εκατόν πενήντα (150) ευρώ ούτε ανώτερη από δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) και το πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κατώτερο από είκοσι εννέα (29) ευρώ ούτε ανώτερο από πεντακόσια ενενήντα (590) ευρώ⁵¹.

---

⁵¹ Τα ποσά των επιβαλλομένων σε χρήμα ποινών, καθώς και τα ποσά που προκύπτουν από την μετατροπή των στερητικών της ελευθερίας ποινών, προσαυξάνονται κατά την είσπραξη κατά ποσοστό 110% (άρθρο 5 της υποπαραγράφου ΠΓ1 της παραγράφου ΠΓ του Ν. 4093/2012 για το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016). Η προσαύξηση επιβλήθηκε αρχικά με το αρ. 4 του Ν. 663/1977 σε ποσοστό 65%, στη συνέχεια με το αρ. 24 Ν. 2145/1993 αυξήθηκε το ποσοστό σε 92%, με το αρ. 20 παρ. 2 Ν. 4058/2012 αυξήθηκε σε 97% για να φτάσει στο ποσοστό που ισχύει σήμερα του 110%. Τα ποσά από τις προσαυξήσεις αποδίδονται από το Δημόσιο σε τρίτους, διάφορους φορείς.

II. Παρεπόμενες ποινές:

Παρεπόμενες ποινές είναι α) η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων (άρ. 59 επ. ΠΚ), β) η απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος (άρ. 67 ΠΚ) και γ) η δημοσίευση της καταδικαστικής απόφασης αν το επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον ή το αιτηθεί ο παθών, και η δημοσίευση της αθωωτικής απόφασης, αν το δικαστήριο κρίνει ότι ο αιτών-αθωωθείς έχει νόμιμο συμφέρον (άρ. 68 ΠΚ)⁵². Παρεπόμενες ποινές προβλέπονται και σε ειδικούς ποινικούς νόμους, όπως η αφαίρεση της άδειας κυκλοφορίας και των κρατικών πινακίδων σε παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.

III. Μέτρα Ασφαλείας:

Τα μέτρα ασφαλείας ορίζονται στα άρθρα 69 επ. του Ποινικού Κώδικα και είναι: α) μέτρα θεραπείας ατόμων που απαλλάσσονται από την ποινή λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής (αρ. 69 ΠΚ), β) μέτρα θεραπείας ατόμων μειωμένου καταλογισμού λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής (άρ. 70Α ΠΚ), γ) εισαγωγή αλκοολικών και τοξικομανών σε θεραπευτικό κατάστημα (άρ. 71 ΠΚ), δ) παραπομπή σε κατάστημα εργασίας (άρ. 72 ΠΚ), ε) απαγόρευση διαμονής σε ορισμένους τόπους (άρ. 73 ΠΚ), στ) απέλαση αλλοδαπού (άρ. 74 ΠΚ), ζ) δήμευση αντικειμένων ή περιουσιακών στοιχείων (άρ. 76 ΠΚ).

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται συνοπτικά όλες οι ποινές των ποινικών δικαστηρίων, κύριες, παρεπόμενες και μέτρα ασφαλείας.

Πίνακας 4. Ποινές των ποινικών δικαστηρίων

ΚΥΡΙΕΣ ΠΟΙΝΕΣ				
	Στερητικές της ελευθερίας			
		Κακούργημα		
			Κάθειρξη	

⁵² «Η συζήτηση στο ακροατήριο καθώς και η απαγγελία της απόφασης, γίνονται δημόσια σε όλα τα ποινικά δικαστήρια...» (άρ. 329 ΚΠΔ), με εξαίρεση τις περιπτώσεις που η δημοσιότητα της συνεδρίασης είναι επιβλαβής στα χρηστά ήθη ή συντρέχουν οι ειδικοί λόγοι του άρ. 330 ΚΠΔ για τη διεξαγωγή της δίκης κεκλεισμένων των θυρών. Η παρεπόμενη ποινή του άρθρου 68 ΠΚ, αφορά στη δημοσίευση της απόφασης στον τύπο.

				Ισόβια
				Πρόσκαιρη (από 5 έως 20 έτη)
				Αόριστη
		Πλημμέλημα		
			Φυλάκιση	
				Από 10 ημέρες έως 5 έτη
			Περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων	
				Από 6 μήνες έως 5 έτη (για ποινή που επισύρει κάθειρξη έως 10 έτη)
				Από 2 έτη έως 10 έτη (για ποινή που επισύρει ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη άνω των 10 ετών)
		Πταίσμα		
			Κράτηση	
				Από 1 ημέρα έως 1 μήνα
	Χρηματικές			

	ποινές			
		Πλημμέλημα		
			Από 150 € έως 15.000 €	
		Πταίσμα		
			Πρόστιμο από 29 € έως 590 €	
ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΟΙΝΕΣ				
	Αποστέρηση πολιτικών δικαιωμάτων			
	Απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος			
	Δημοσίευση απόφασης			
	Προβλεπόμενες σε ειδικούς ποινικούς νόμους			
ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ				
	Μέτρα θεραπείας ατόμων που απαλλάσσονται από την ποινή λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής			
	Μέτρα θεραπείας ατόμων μειωμένου καταλογισμού			

	λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής			
	Εισαγωγή αλκοολικών και τοξικομανών σε θεραπευτικό κατάστημα			
	Παραπομπή σε κατάστημα εργασίας			
	Απαγόρευση διαμονής σε ορισμένους τόπους			
	Απέλαση αλλοδαπού			
	Δήμευση			

Η καθ' ύλην αρμοδιότητα των ποινικών δικαστηρίων καθορίζεται, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, από τον χαρακτηρισμό της πράξης ως κακούργημα, πλημμέλημα ή πταίσμα, την κύρια ποινή που η πράξη αυτή επιφέρει αλλά περαιτέρω καθορίζεται και από την ηλικία ή την ιδιότητα του κατηγορουμένου. Συγκεκριμένα, αν πρόκειται για ανήλικο η υπόθεσή του εκδικάζεται από δικαστήριο ανηλίκων και αν πρόκειται για πρόσωπο που φέρει κάποια ιδιότητα (π.χ. δήμαρχος, δικηγόρος κ.α.) υπάρχει ιδιαίτερα δωσιδικία και το αδίκημα εκδικάζεται σε πρώτο βαθμό από ανώτερο δικαστήριο από αυτό που θα εκδικάζονταν για τον πολίτη που δεν φέρει αυτή την ιδιότητα.

Η καθ' ύλην αρμοδιότητα των ποινικών δικαστηρίων ορίζεται στα άρθρα 109 επ. ΚΠΔ, επειδή, όμως, υπάρχουν πολλές εξαιρέσεις ανάλογα με το αδίκημα που τελέστηκε και το πρόσωπο που τέλεσε την πράξη, δίδεται σχηματικά η γενική εικόνα στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 5. Καθ' ύλην αρμοδιότητα ποινικών δικαστηρίων

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ		
	Εκδίκαση αναιρέσεων	
		Κατά αποφάσεων οποιουδήποτε ποινικού δικαστηρίου
		Κατά βουλευμάτων
ΕΦΕΤΕΙΟ		
	Πενταμελές Εφετείο	Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό εφέσεων κατά αποφάσεων Τριμελούς Εφετείου Κακ/των και Τριμελούς Εφετείου Πλημ/των ιδιάζουσας δωσιδικίας
	Τριμελές Εφετείο Κακ/των	
		Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό εφέσεων κατά αποφάσεων Μονομελούς Εφετείου
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό κακ/των όταν η προβλεπόμενη ποινή είναι ισόβια κάθειρξη
	Μονομελές Εφετείο	
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό κακ/των όταν η προβλεπόμενη ποινή δεν είναι ισόβια κάθειρξη
	Τριμελές Εφετείο Πλημ/των	
		Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό εφέσεων κατά αποφάσεων Τριμελούς Πλημ/κείου
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό πλημ/των ιδιάζουσας δωσιδικίας
	Μικτό Ορκωτό Εφετείο	

		Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό εφέσεων κατά αποφάσεων Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου
	Εφετείο Ανηλίκων	
		Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό των εφέσεων κατά αποφάσεων του Μονομελούς και του Τριμελούς Δικαστηρίου Ανηλίκων
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ		
	Τριμελές Πλημ/κείο	
		Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό εφέσεων κατά αποφάσεων Μονομελούς Πλημμελειοδικείου
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό πλημ/των που δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων δικαστηρίων
	Μονομελές Πλημ/κείο	
		Εκδίκαση σε 2 ^ο βαθμό εφέσεων κατά αποφάσεων Πταισματοδικείου
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό πλημ/των με ελάχιστο όριο φυλάκισης κατώτερο του 1 έτους ή χρηματική ποινή ή και τις δύο ποινές
	Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο	
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό κακ/των που δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Εφετείου και του Τριμελούς Εφετείου Κακ/των
		Εκδίκαση πολιτικών πλημ/των
	Τριμελές Δικαστήριο	

	Ανηλίκων	
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό υποθέσεων που επισύρουν ποινή ισόβιας κάθειρξης και εκδίκαση των πράξεων του άρ. 336 ΠΚ σε βάρος προσώπου νεωτέρου των 15 ετών
	Μονομελές Δικαστήριο Ανηλίκων	
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό των υποθέσεων που δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τριμελούς Δικαστηρίου Ανηλίκων
		Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό των πταισμάτων που τελέσθηκαν από ανήλικους στην έδρα του Πρωτοδικείου
		Εκδίκαση εφέσεων κατά των αποφάσεων του Πταισματοδικείου για ανήλικους
ΠΤΑΙΣΜΑΤΟΔΙΚΕΙΟ		
	Εκδίκαση σε 1 ^ο βαθμό πταισμάτων	

2.2.3.5 Κατά τόπον αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων

Η γενική κατά τόπον αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων ορίζεται στο άρθρο 22 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο «κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου έχει την κατοικία του ο εναγόμενος, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά». Κατά τη διάταξη του άρθρου 23 ΚΠολΔ «Αν ο εναγόμενος δεν έχει κατοικία ούτε στην Ελλάδα ούτε στο εξωτερικό, αρμόδιο δικαστήριο είναι εκείνο στην περιφέρεια το οποίου έχει τη διαμονή του».

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις αποκλειστικής κατά τόπον αρμοδιότητας, όπως στις περιπτώσεις της τοποθεσίας ακινήτου για τις διαφορές που αφορούν εμπράγματα

δικαιώματα αποκλειστική αρμοδιότητα έχει το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο (άρ. 29 ΚΠολΔ).

Επίσης, υπάρχουν περιπτώσεις όπου αρμόδια κατά τόπον μπορεί να είναι περισσότερα δικαστήρια, όπως στην περίπτωση της ειδικής δωσιδικίας διατροφών που μπορεί να εισαχθεί και στο δικαστήριο του τόπου όπου έχει την κατοικία του ή τη διαμονή του ο δικαιούχος της διατροφής (άρ. 39Α ΚΠολΔ). Στις περιπτώσεις αυτές το άρθρο 41 ΚΠολΔ ορίζει «Ανάμεσα σε περισσότερα αρμόδια δικαστήρια, ο ενάγων έχει το δικαίωμα επιλογής. Η προτεραιότητα μεταξύ τους καθορίζεται από το χρόνο που ασκήθηκε η αγωγή». Παρέκταση της κατά τόπον αρμοδιότητας επέρχεται κατά το άρθρο 42 παρ. 1 ΚΠολΔ στην περίπτωση που υπάρχει ρητή ή σιωπηρή συμφωνία των διαδίκων, να γίνει αρμόδιο πρωτοβάθμιο τακτικό δικαστήριο που δεν είναι κατά τόπον αρμόδιο, εκτός αν πρόκειται για διαφορές που δεν έχουν περιουσιακό αντικείμενο. Σύμφωνα με την ως άνω διάταξη «Η συμφωνία πρέπει να είναι ρητή όταν πρόκειται για διαφορές για τις οποίες ισχύει αποκλειστική αρμοδιότητα». Περαιτέρω η διάταξη της παραγράφου 2 του ιδίου ως άνω άρθρου ορίζει «θεωρείται πως υπάρχει σιωπηρή συμφωνία, αν ο εναγόμενος παρίσταται στο ακροατήριο στην συζήτηση και δεν προτείνει έγκαιρα την ένσταση αναρμοδιότητας». Όπως και η καθ' ύλην, έτσι και η κατά τόπον αρμοδιότητα, ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο (άρ. 46 ΚΠολΔ).

2.2.3.6 Κατά τόπον αρμοδιότητα ποινικών δικαστηρίων

Για τα ποινικά δικαστήρια «η τοπική αρμοδιότητα προσδιορίζεται από τον τόπο όπου τελέστηκε το έγκλημα ή όπου κατοικεί ή διαμένει προσωρινά ο κατηγορούμενος όταν αρχίζει η ποινική δίωξη» (άρ. 122 παρ. 1 ΚΠΔ). Η κατά τόπον αρμοδιότητα είναι συγκεκριμένη για ορισμένα εγκλήματα, όπως για αυτά που τελέστηκαν με έντυπο (άρ. 122 παρ. 2 ΚΠΔ), που διαπράχθηκαν στο εξωτερικό (άρ. 123 ΚΠΔ), που διαπράχθηκαν σε πλοίο ή αεροσκάφος (άρ. 124 ΚΠΔ). Στην περίπτωση που είναι αρμόδια περισσότερα δικαστήρια ή έχουν επιληφθεί παράλληλα της υπόθεσης περισσότεροι ανακριτικοί υπάλληλοι, προτιμούνται εκείνοι του τόπου όπου διαπράχθηκε το έγκλημα ή αν ο τόπος δεν είναι γνωστός, προτιμούνται εκείνοι που πρώτοι επιλήφθηκαν της υπόθεσης (άρ. 125 ΚΠΔ). Όταν υπάρχει αμφισβήτηση για την κατά τόπον αρμοδιότητα, αποφαινεται το Συμβούλιο Εφετών, αν τα δικαστήρια είναι στην ίδια εφετειακή περιφέρεια ή ο Άρειος Πάγος, αν τα δικαστήρια είναι σε

διαφορετική εφευειακή περιφέρεια (άρ. 132 ΚΠΔ). Η ένσταση για την τοπική αναρμοδιότητα μπορεί να προταθεί σε όλα τα στάδια της ανάκρισης μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο ακροατήριο και εάν γίνει δεκτή, παραπέμπεται η υπόθεση στο δικαστήριο ή στον εισαγγελέα που είναι αντίστοιχα αρμόδιοι (άρ. 126 παρ. 1 ΚΠΔ).

2.3 Δικονομικές διαδικασίες, αποφάσεις, ένδικα μέσα και βοηθήματα

Στο παρόν κεφάλαιο καταγράφονται οι διαδικασίες ενώπιον των πολιτικών και των ποινικών δικαστηρίων, οι αποφάσεις που εκδίδονται, τα ένδικα μέσα και τα ένδικα βοηθήματα που μπορούν να ασκηθούν. Ειδικότερα:

2.3.1 Δικονομικές διαδικασίες της πολιτικής δίκης

Κατά το άρθρο 215 ΚΠολΔ «Η αγωγή ασκείται με κατάθεση δικογράφου στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται και με επίδοση αντιγράφου της στον εναγόμενο». Ανάλογα με το αιτητικό της αγωγής, αυτό δηλαδή που ζητάει ο ενάγων, προσδιορίζεται και η διαδικασία με την οποία αυτή θα εκδικασθεί. Οι διαδικασίες που προβλέπονται στην πολιτική δίκη είναι:

α) Τακτική διαδικασία

Κατά την τακτική διαδικασία, σύμφωνα με το άρ. 237 ΚΠολΔ, οι διάδικοι καταθέτουν εγγράφως, εντός εκατό (100) ημερών από την κατάθεση της αγωγής, τις προτάσεις και τα αποδεικτικά τους μέσα. Στη δικάσιμο που ορίζεται μετά το κλείσιμο του φακέλου της δικογραφίας, η οποία δεν επιτρέπεται να αναβληθεί, δεν εξετάζονται μάρτυρες και δεν απαιτείται η παρουσία στο ακροατήριο των διαδίκων ή των πληρεξουσίων τους δικηγόρων. Μπορεί όμως ο δικαστής μετά τη μελέτη του φακέλου της δικογραφίας, αν το κρίνει αναγκαίο, να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης στο ακροατήριο, προκειμένου να εξετάσει από έναν μάρτυρα για κάθε πλευρά. Κατά την τακτική διαδικασία εκδικάζονται αγωγές π.χ. χρέους, διεκδικητικές κλπ.

β) Ειδική διαδικασία

Στην ειδική διαδικασία η συζήτηση της υπόθεσης γίνεται με κατάθεση των προτάσεων και σχετικών εγγράφων επί της έδρας και την εξέταση των μαρτύρων στο ακροατήριο. Κατά την ειδική διαδικασία εκδικάζονται: 1) οι διαφορές από την

οικογένεια, το γάμο και την ελεύθερη συμβίωση (άρ. 592-613 ΚΠολΔ) και 2) οι περιουσιακές διαφορές, όπως είναι οι εργατικές διαφορές, οι μισθωτικές διαφορές, οι διαφορές για ζημία από αυτοκίνητα κ.α. (άρ. 614-622B ΚΠολΔ).

γ) Διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων

Με την ειδική διαδικασία που προβλέπουν τα άρθρα 683 έως 703 ΚΠολΔ, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα σε επείγουσες περιπτώσεις ή για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος, προκειμένου να εξασφαλισθεί ή να διατηρηθεί ένα δικαίωμα ή να ρυθμιστεί μία κατάσταση (άρ. 682 ΚΠολΔ). Τα ασφαλιστικά μέτρα δεν ικανοποιούν το δικαίωμα του αιτούντος, είναι ένα προσωρινό μέτρο για την άμεση προστασία του, ο οποίος πρέπει στην συνέχεια, για την ικανοποίηση του δικαιώματός του, να καταθέσει αγωγή. Οι διάδικοι στα ασφαλιστικά μέτρα αποκαλούνται αιτών και καθ' ου η αίτηση. Οι αποφάσεις των ασφαλιστικών μέτρων δεν προσβάλλονται με κανέναν ένδικο μέσο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά (άρ. 699 ΚΠολΔ).

δ) Διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας

Με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας εκδικάζονται υποθέσεις με τις οποίες ο αιτών απευθύνεται στο πολιτικό δικαστήριο για τη διάπλαση ή διαμόρφωση ενός δικαιώματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αίτηση πρέπει να επιδίδεται στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών, ο οποίος δικαιούται να παρίσταται κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, όπως π.χ. στην αίτηση των γονέων για παροχή άδειας για λογαριασμό του ανήλικου τέκνου τους ή στις υποθέσεις δικαστικής συμπαράστασης. Οι διάδικοι στην εκούσια δικαιοδοσία αποκαλούνται αιτών και καθ' ου η αίτηση. Η διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας ρυθμίζεται στα άρθρα 739-866 ΚΠολΔ και ισχύει το ανακριτικό σύστημα, δηλαδή «το δικαστήριο μπορεί και αυτεπαγγέλτως να διατάζει κάθε μέτρο πρόσφορο για την εξακρίβωση πραγματικών γεγονότων, ακόμη και εκείνων που δεν έχουν προταθεί...» (άρ. 744 ΚΠολΔ).

ε) Διαδικασία μικροδιαφορών

Η διαδικασία των μικροδιαφορών προβλέπεται μόνο στα ειρηνοδικεία, για απαιτήσεις ή δικαιώματα επί κινητών πραγμάτων ή τη νομή τους, που η αξία τους δεν ξεπερνά το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Οι μικροδιαφορές εκδικάζονται με τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 467 έως 471 ΚΠολΔ και οι αποφάσεις που εκδίδονται είναι ανέκκλητες, δεν υπόκεινται δηλαδή σε έφεση (άρ. 512 ΚΠολΔ).

2.3.1.1 Σύνθετη δίκη

Σύνθετη δίκη υπάρχει στην περίπτωση συμμετοχής περισσότερων των δύο διαδίκων, είτε στο ρόλο του ενάγοντος είτε στο ρόλο του εναγομένου και αποκαλείται ομοδικία. Πλειονότητα διαδίκων μπορεί να προκύψει και όταν τρίτος σε διαδικασία που ήδη εκκρεμεί, παρεμβάλλεται για να διεκδικήσει το επίδικο αντικείμενο ή για να συμμαχήσει με έναν από τους ήδη διαδίκους (Γέσιου-Φαλτσή, 1985). Οι περιπτώσεις παρεμβολής τρίτων στην πολιτική δίκη, που προβλέπονται στον ΚΠολΔ, είναι οι εξής:

α) Κύρια παρέμβαση

«Αν τρίτος αντιποιείται ολόκληρο ή ένα μέρος από το αντικείμενο της δίκης που εκκρεμεί ανάμεσα σε άλλους, έχει δικαίωμα να παρέμβει κυρίως στον πρώτο βαθμό» (άρ. 79 ΚΠολΔ). Οι διάδικοι αποκαλούνται κυρίως παρεμβαίνων και καθ' ου η κύρια παρέμβαση.

β) Πρόσθετη παρέμβαση

Αν σε δίκη που εκκρεμεί μεταξύ άλλων, τρίτος έχει έννομο συμφέρον να νικήσει κάποιος διάδικος, έχει δικαίωμα, ως την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση για να υποστηρίξει τον διάδικο αυτόν. Η πρόσθετη παρέμβαση διακρίνεται: 1) σε απλή πρόσθετη παρέμβαση και 2) σε αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση. Στη δεύτερη περίπτωση ο προσθέτως παρεμβαίνων καθίσταται αναγκαίος ομόδικος αν η ισχύς της απόφασης στην κύρια δίκη, εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις του προς τον αντίδικο του (άρ. 83 ΚΠολΔ). Οι διάδικοι στην πρόσθετη παρέμβαση αποκαλούνται προσθέτως παρεμβαίνων και υπέρ ου η πρόσθετη παρέμβαση.

γ) Προσεπίκληση

Με προσεπίκληση καλεί ένας διάδικος τον τρίτο να παρέμβει αναγκαστικά στην εκκρεμή δίκη. Με προσεπίκληση καλούνται: 1) οι αναγκαίοι ομόδικοι, αυτοί δηλαδή που πρέπει να μετέχουν αναγκαστικά στη δίκη και είτε δεν θέλησαν να συμπράξουν ως ενάγοντες στην κατάθεση της αγωγής είτε δεν κλήθηκαν, αν και θα έπρεπε, ως εναγόμενοι (άρ. 86 ΚΠολΔ), 2) ο εμπράγματος δικαιούχος, εκείνος δηλαδή που στο όνομά του κατέχεται το επίδικο πράγμα ή ασκείται εμπράγματο δικαίωμα (άρ. 87 ΚΠολΔ) και 3) ο δικονομικός εγγυητής, εκείνος δηλαδή από τον οποίο οι διάδικοι

έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν αποζημίωση σε περίπτωση ήττας (άρ. 88 ΚΠολΔ). Οι διάδικοι στην προσεπίκληση αποκαλούνται προσεπικαλών και προσεπικαλούμενος.

δ) Ανακοίνωση δίκης

Μέχρι να εκδοθεί από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο οριστική απόφαση για την ουσία της υπόθεσης, αυτός που έχει έννομο συμφέρον δικαιούται να ανακοινώσει τη δίκη σε τρίτους (άρ. 91 παρ.1 ΚΠολΔ). Ο τρίτος δικαιούται να συμμετάσχει στη δίκη, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την παρέμβαση (άρ. 92 ΚΠολΔ). Οι διάδικοι στην ανακοίνωση δίκης αποκαλούνται ανακοινώνων τη δίκη και υπέρ ου η ανακοίνωση δίκης.

2.3.1.2 Αποφάσεις πολιτικών δικαστηρίων

Οι αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

1. Με κριτήριο τη δικονομική ωριμότητα

α) Οριστική ή μη οριστική απόφαση

Οριστική είναι η απόφαση που τερματίζει τη δίκη σε ορισμένο δικαστήριο ενώ η μη οριστική (ή προπαρασκευαστική) είναι αυτή που αναβάλλει την πρόοδο της δίκης και διατάσσει κάποια διαδικαστική ενέργεια προκειμένου το δικαστήριο να αποφανθεί οριστικά (όπως π.χ. τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης).

β) Τελεσίδικη απόφαση

Τελεσίδικη είναι η οριστική απόφαση που δεν υπόκειται στα τακτικά ένδικα μέσα, δηλαδή δεν υπόκειται σε έφεση ή σε ανακοπής ερημοδικίας. Οι τελεσίδικες αποφάσεις αποτελούν δεδικασμένο (άρ. 321 ΚΠολΔ). «Δεδικασμένο υπάρχει μεταξύ των ίδιων προσώπων, με την ίδια ιδιότητα, μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία» (άρ. 324 ΚΠολΔ).

Οι τελεσίδικες αποφάσεις είναι τίτλος εκτελεστός και μπορεί να γίνει αναγκαστική εκτέλεση (κατάσχεση, πλειστηριασμός). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 904 παρ. 1 ΚΠολΔ «Αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να γίνει μόνο βάσει εκτελεστού τίτλου». Κατά τη διάταξη της παραγράφου 2 του ιδίου ως άνω άρθρου «Εκτελεστοί τίτλοι, είναι: α) οι τελεσίδικες αποφάσεις καθώς και οι αποφάσεις κάθε

ελληνικού δικαστηρίου που κηρύχθηκαν προσωρινά εκτελεστές, β) οι διαιτητικές αποφάσεις, γ) τα πρακτικά ελληνικών δικαστηρίων που περιέχουν συμβιβασμό ή προσδιορισμό δικαστικών εξόδων, δ) τα συμβολαιογραφικά έγγραφα, ε) οι διαταγές πληρωμής και απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου που εκδίδουν Έλληνες δικαστές, στ) οι αλλοδαποί τίτλοι που κηρύχθηκαν εκτελεστοί, ζ) οι διαταγές και πράξεις που αναγνωρίζονται από το νόμο ως τίτλοι εκτελεστοί».

γ) Αμετάκλητη απόφαση

Αμετάκλητη είναι η τελεσίδικη απόφαση που δεν υπόκειται στα έκτακτα ένδικα μέσα, δηλαδή δεν υπόκειται σε αναίρεση ή αναψηλάφηση.

2. Με κριτήριο τη δυνατότητα ασκήσεως εφέσεως

Οι δικαστικές αποφάσεις διακρίνονται σε εκκλητές και ανέκκλητες. Εκκλητές είναι οι αποφάσεις στις οποίες μπορεί να ασκηθεί το ένδικο μέσο της έφεσης ενώ ανέκκλητες είναι οι αποφάσεις στις οποίες δεν μπορεί να ασκηθεί έφεση. Ανέκκλητες αποφάσεις είναι οι αποφάσεις των μικροδιαφορών (εκδίδονται από το ειρηνοδικείο για διαφορές αξίας μέχρι 5.000 €) και οι αποφάσεις των ασφαλιστικών μέτρων.

3. Με κριτήριο τον τρόπο που παρίστανται οι διάδικοι κατά την συζήτηση της υπόθεσης

Οι δικαστικές αποφάσεις διακρίνονται σε αποφάσεις κατ' αντιμωλία, όταν παρίστανται όλοι οι διάδικοι και σε ερήμην αποφάσεις, όταν τουλάχιστον ένας διάδικος ήταν απών κατά την συζήτηση της υπόθεσης. Ο διάδικος στο δικαστήριο παρίσταται είτε: α) μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου (παρίσταται δηλαδή ο πληρεξούσιος δικηγόρος και υπάρχει φυσική παρουσία και του διαδίκου), είτε β) δια του πληρεξουσίου του δικηγόρου (παρίσταται μόνο ο πληρεξούσιος δικηγόρος χωρίς τη φυσική παρουσία του διαδίκου), είτε γ) αυτοπροσώπως (χωρίς δηλαδή την παράσταση δικηγόρου). Η αυτοπρόσωπη εμφάνιση του διαδίκου επιτρέπεται μόνο στην συζήτηση των μικροδιαφορών και στην συζήτηση των ασφαλιστικών μέτρων.

2.3.1.3 Ένδικα μέσα και ένδικα βοηθήματα πολιτικών δικαστηρίων

Τα ένδικα μέσα στα πολιτικά δικαστήρια είναι τέσσερα (4), στρέφονται κατά δικαστικής απόφασης και διακρίνονται σε τακτικά, που είναι: α) η έφεση και β) η ανακοπή ερημοδικίας και σε έκτακτα, που είναι: γ) η αναψηλάφηση και δ) η αναίρεση.

Τα ένδικα βοηθήματα είναι δύο (2) και είναι: α) η ανακοπή που στρέφεται κατά δικαστικής ή εξώδικης πράξης και β) η τριτανακοπή που στρέφεται κατά δικαστικής απόφασης.

Τα ένδικα μέσα των πολιτικών δικαστηρίων είναι:

α) Η έφεση

«Με έφεση μπορούν να προσβληθούν οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων, των μονομελών και των πολυμελών πρωτοδικείων» (άρ. 511 ΚΠολΔ) με εξαίρεση τις αποφάσεις των ειρηνοδικείων σε διαφορές που εκδικάζονται κατά τη διαδικασία των μικροδιαφορών, οι οποίες είναι ανέκκλητες (άρ. 512 ΚΠολΔ). Με την έφεση η υπόθεση εκδικάζεται από ανώτερο δικαστήριο, το δευτεροβάθμιο, το οποίο εξετάζει και τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και το νομικό μέρος της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. «Είναι απαράδεκτη στην κατ' έφεση δίκη κάθε μεταβολή τη βάσης, του αντικειμένου και του αιτήματος της αγωγής και αν ο αντίδικος συναινεί. Το απαράδεκτο λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως» (άρ. 526 ΚΠολΔ). «Δεύτερη έφεση από τον ίδιο διάδικο κατά της ίδια απόφασης ως προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο δεν επιτρέπεται» (άρ. 514 ΚΠολΔ). Σύμφωνα με το άρθρο άρ. 518 παρ. 1 ΚΠολΔ «Αν ο εκκαλόν διαμένει στην Ελλάδα η προθεσμία της έφεσης είναι τριάντα (30) ημέρες. Αν διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη, εξήντα (60) ημέρες. Και στις δύο περιπτώσεις η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση της απόφασης που περατώνει τη δίκη». Κατά τη διάταξη της παραγράφου 2 του ιδίου ως άνω άρθρου «Αν δεν επιδοθεί η απόφαση, η προθεσμία της έφεσης είναι δύο έτη, που αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης που περατώνει τη δίκη».

β) Η ανακοπή ερημοδικίας

Ανακοπή ερημοδικίας επιτρέπεται αν εκείνος που δικάσθηκε ερήμην δεν κλητεύθηκε καθόλου ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα ή εμπρόθεσμα ή αν συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας (άρ. 501 ΚΠολΔ). Η προθεσμία για την άσκηση της ανακοπής ερημοδικίας είναι δεκαπέντε (15) ημέρες, αν ο διάδικος που δικάσθηκε ερήμην διαμένει στην Ελλάδα και αρχίζει από την επίδοση της απόφασης (άρ. 503 ΚΠολΔ) και αν είναι κάτοικος εξωτερικού ή αγνώστου διαμονής, η προθεσμία είναι εξήντα (60) ημέρες και αρχίζει μετά την παρέλευση των διαδικασιών που προβλέπονται στα άρθρα 134 και 135 ΚΠολΔ και αφορούν στις επιδόσεις σε κατοίκους εξωτερικού και αγνώστου διαμονής (επίδοση στον εισαγγελέα, δημοσίευση της απόφασης σε εφημερίδες κ.α.).

γ) Η αναψηλάφηση

Με αναψηλάφηση μπορούν να προσβληθούν όλες οι αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων και του Αρείου Πάγου εφόσον δικάζει κατ' ουσίαν (άρ. 538 ΚΠολΔ) για συγκεκριμένους λόγους που ορίζονται στο άρθρο 544 ΚΠολΔ και αφορούν κυρίως την παράσταση των διαδίκων ή την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης με βάση αναληθή γεγονότα. «Αναψηλάφηση επιτρέπεται μόνο κατά των οριστικών αποφάσεων που περατώνουν τη δίκη και δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακοπή ερημοδικίας και έφεση» (άρ. 539 παρ. 1 ΚΠολΔ). «Δεύτερη αναψηλάφηση από τον ίδιο διάδικο κατά της ίδιας απόφασης ως προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο δεν επιτρέπεται» (άρ. 541 ΚΠολΔ). «Η προθεσμία της αναψηλάφησης καθώς και η άσκησή της, δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης» εκτός αν πρόκειται για αποφάσεις που αφορούν σε ορισμένες γαμικές διαφορές, ή στις σχέσεις γονέων και τέκνων, ή στην εξάλειψη υποθήκης ή προσημείωσης ή κατάσχεσης ή κηρύσσουν έγγραφο πλαστό (άρ. 546 παρ. 1 ΚΠολΔ). «Το δικαστήριο που δικάζει την αναψηλάφηση μπορεί με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους που υποβάλλεται με τις προτάσεις, να διατάξει να ανασταλεί η εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης, ολικά ή εν μέρει, με παροχή ανάλογης εγγύησης ή και χωρίς εγγύηση» (άρ. 546 παρ. 2 ΚΠολΔ). Η προθεσμία για την άσκηση αναψηλάφησης είναι εξήντα (60) ημέρες αν εκείνος που τη ζητεί διαμένει στην Ελλάδα και εκατόν είκοσι (120) ημέρες, αν διαμένει στο εξωτερικό ή είναι αγνώστου διαμονής (άρ. 545 παρ. 1, 2 ΚΠολΔ). Η έναρξη της προθεσμίας για κάθε λόγο αναψηλάφησης ορίζεται στο άρθρο 545 παρ. 3 ΚΠολΔ.

δ) Η αναίρεση

«Με αναίρεση μπορούν να προσβληθούν οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων, των μονομελών και των πολυμελών πρωτοδικείων καθώς και των εφετειών» (άρ. 552 ΚΠολΔ). Οι λόγοι αναίρεσης αναφέρονται στα άρθρα 559 επ. ΚΠολΔ. Αναίρεση μπορεί να ασκηθεί κατ' άρθρο 557 ΚΠολΔ και από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου (αναίρεση υπέρ του νόμου), για κάθε λόγο και χωρίς περιορισμό προθεσμίας. Σύμφωνα με τον Κεραμέα (1986, σ. 514) «Η αναίρεση αναφέρεται κατά βάση στην εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή των κανόνων δικαίου και, καθώς ασκείται ενώπιον του μοναδικού ακυρωτικού πολιτικού δικαστηρίου της χώρας, συμβάλλει ουσιωδώς στην επίτευξη νομολογιακής ενότητας και στην εμπέδωση της ασφάλειας δικαίου». Αν ο αναιρεσείων διαμένει στην Ελλάδα η προθεσμία της αναίρεσης είναι τριάντα (30) ημέρες, αν διαμένει στο εξωτερικό ή η διαμονή του είναι άγνωστη, η προθεσμία είναι εξήντα (60) ημέρες και στις δύο περιπτώσεις η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση της

απόφασης. Αν δεν επιδοθεί η απόφαση, η προθεσμία της αναίρεσης είναι δύο (2) έτη και αρχίζει από τη δημοσίευση της απόφασης που περατώνει τη δίκη (άρ. 564 ΚΠολΔ). Η προθεσμία της αναίρεσης καθώς και η άσκησή της δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης με εξαίρεση ορισμένες γαμικές διαφορές, ορισμένες διαφορές που αφορούν τις σχέσεις γονέων και τέκνων καθώς και δίκες που αφορούν σε εξάλειψη υποθήκης, προσημείωση ή κατάσχεση ή κηρύσσουν έγγραφο πλαστό (άρ. 565 παρ. 1 ΚΠολΔ). «Αν από την εκτέλεση της απόφασης πιθανολογείται κίνδυνος βλάβης, της οποίας η αποκατάσταση δεν είναι εύκολη, μπορεί να διαταχθεί με αίτηση κάποιου από τους διαδίκους η ολική ή εν μέρει αναστολή της εκτέλεσης, με τον όρο παροχής ανάλογης εγγύησης ή και χωρίς εγγύηση...» (άρ. 565 παρ. 2 ΚΠολΔ). «Αν αναιρεθεί η απόφαση, οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφαση που αναιρέθηκε...» (άρ. 579 παρ. 1 ΚΠολΔ). Με την αναιρετική απόφαση ο Άρειος Πάγος μπορεί, εφόσον υπήρξε εκούσια ή αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης που αναιρέθηκε, να διατάξει την επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την εκτέλεση (άρ. 579 παρ. 2 ΚΠολΔ).

Τα ένδικα βοηθήματα των πολιτικών δικαστηρίων είναι:

α) Η ανακοπή

«Αν κάποιος δεν έλαβε μέρος ή δεν προσκλήθηκε σε δικαστική ή εξώδικη πράξη που του προκαλεί βλάβη ή θέτει σε κίνδυνο τα έννομα συμφέροντά του, μπορεί να ασκήσει ανακοπή κατά της πράξης αυτής» (άρ. 583 ΚΠολΔ). Οι ανακοπές που προβλέπονται στον ΚΠολΔ είναι α) η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής (άρ. 632-633), β) η ανακοπή κατά διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου (άρ. 642-644), γ) η ανακοπή κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης (άρ. 933-935) και η δ) ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης (άρ. 979). Η ανακοπή συζητείται κατά την ειδική διαδικασία των περιουσιακών διαφορών ενώπιον του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη. Συνήθως, την κατάθεση του δικογράφου της ανακοπής, ακολουθεί και κατάθεση αίτησης αναστολής εκτέλεσης που συζητείται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Οι προθεσμίες για την άσκηση ανακοπής διαφέρουν ανάλογα με το είδος της ανακοπής που ασκείται.

β) Η τριτανακοπή

Η τριτανακοπή είναι ένδικο βοήθημα το οποίο όμως δεν στρέφεται κατά δικαστικής πράξης αλλά κατά δικαστικής απόφασης. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο

586 παρ. 1 ΚΠολΔ, με τις προϋποθέσεις της ανακοπής (ως άνω άρ. 583 ΚΠολΔ), μπορεί να ασκηθεί τριτανακοπή κατά της οριστικής απόφασης που εκδόθηκε μεταξύ άλλων. «Τριτανακοπή μπορεί να ασκήσει και ο τρίτος που δεσμεύεται από το δεδικασμένο, εφόσον επικαλείται δόλο ή συμπαιγνία των διαδίκων» (άρ. 586 παρ. 2 ΚΠολΔ). «Το δικαστήριο αν κρίνει την ανακοπή παραδεκτή και βάσιμη, ακυρώνει ή ανάλογα με τις περιστάσεις αποφαινεται ότι είναι ανενεργός η προσβαλλόμενη απόφαση ως προς τον τριτανακόπτοντα. Η απόφαση διατηρεί την ισχύ της μεταξύ των αρχικών διαδίκων, εκτός αν πρόκειται για αδιαίρετο δίκαιο» (άρ. 590 ΚΠολΔ).

2.3.2 Δικονομικές διαδικασίες της ποινικής δίκης

«Την ποινική δίωξη την ασκεί στο όνομα της Πολιτείας ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών» (άρ. 27 παρ. 1 ΚΠΔ). «Την ποινική δίωξη στα πταισματοδικεία ασκεί ο δημόσιος κατηγορος που ορίζεται για τον σκοπό αυτόν» (άρ. 27 παρ.2 ΚΠΔ). Ποινική δίωξη μπορεί να κινήσει και ο εισαγγελέας εφετών μετά από διάταξη του δικαστηρίου των εφετών που συνεδριάζει ως συμβούλιο σε ολομέλεια με την παρουσία και του εισαγγελέα (άρ. 29 ΚΠΔ). «Όταν δεν απαιτείται έγκληση ή αίτηση, η ποινική δίωξη κινείται αυτεπάγγελτα, ύστερα από αναφορά, μήνυση ή άλλη είδηση ότι διαπράχθηκε αξιόποινη πράξη» (άρ. 36 ΚΠΔ). «Ο εισαγγελέας όταν λάβει την μήνυση ή την αναφορά, κινεί την ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας προανάκριση ή ανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, όπου αυτό προβλέπεται» (άρ. 43 παρ. 1 ΚΠΔ). Οι διαδικασίες που προβλέπονται μετά την κίνηση της ποινικής δίωξης είναι:

A) Η προδικασία

Η προδικασία περιλαμβάνει: 1) την ανάκριση και 2) τη διαδικασία ενώπιον των δικαστικών συμβουλίων. Ειδικότερα:

1) «Σκοπός της ανάκρισης είναι η συλλογή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων για να βεβαιωθεί η τέλεση εγκλήματος και να αποφασιστεί αν πρέπει να εισαχθεί κάποιος σε δίκη γι' αυτό» (άρ. 239 παρ. 1 ΚΠΔ). Η ανάκριση περιλαμβάνει: i) την προανάκριση και ii) την κύρια ανάκριση.

i) Προανάκριση ενεργείται από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο μετά από γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα ή και χωρίς παραγγελία του εισαγγελέα όταν

πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα ή υπάρχει κίνδυνος από την καθυστέρηση (άρ. 243 ΚΠΔ). «Παραγγελία για προανάκριση δίνεται μόνο για πλημμελήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του τριμελούς πλημμελειοδικείου ή έχουν τελεστεί από πρόσωπο ιδιάζουσας δωσιδικίας, όταν έχει προηγηθεί ένορκη διοικητική εξέταση ή συντρέχουν ειδικά μνημονευόμενοι στην παραγγελία του εισαγγελέα εξαιρετικοί λόγοι, που επιβάλλουν τη διεξαγωγή συγκεκριμένων ανακριτικών πράξεων» (άρ. 244 ΚΠΔ).

ii) «Την κύρια ανάκριση ενεργεί μόνο ο ανακριτής⁵³, μετά από γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα, η οποία καθορίζει και εξειδικεύει την αξιόποινη πράξη και την ποινική διάταξη που την προβλέπει» (άρ. 246 παρ. 1 ΚΠΔ). «Ο εισαγγελέας μπορεί να δώσει την παραγγελία προς τον ανακριτή, σε οποιοδήποτε στάδιο της προανάκρισης και αμέσως μετά την κίνηση της ποινικής δίωξης» (άρ. 246 παρ. 2 ΚΠΔ). «Τέτοια παραγγελία δίνει ο εισαγγελέας: α) σε κακούργηματα, β) σε πλημμελήματα στα οποία κατά την κρίση του συντρέχει περίπτωση να επιβληθούν περιοριστικοί όροι στον κατηγορούμενο...» (άρ. 246 παρ. 3 ΚΠΔ).

2) Η διαδικασία ενώπιον των δικαστικών συμβουλίων περιλαμβάνει την εκτίμηση του ανακριτικού υλικού, την επίλυση ζητημάτων που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της ανάκρισης και την περάτωση της κύριας ανάκρισης.

Β) Η διαδικασία στο ακροατήριο

Η διαδικασία στο ακροατήριο περιλαμβάνει: 1) την προπαρασκευαστική διαδικασία, που αφορά στις ενέργειες που πρέπει να γίνουν για την εκδίκαση της υπόθεσης όπως π.χ. την κλήτευση του κατηγορουμένου, 2) την κύρια διαδικασία που αφορά στην συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο και 3) τους ειδικούς κανόνες διαδικασίας στο πλημμελειοδικείο, στο εφετείο και στα μικτά ορκωτά δικαστήρια.

Γ) Ειδικές διαδικασίες

Οι ειδικές διαδικασίες περιλαμβάνουν: 1) τα πταίσματα που καταλαμβάνονται επ' αυτοφώρω, 2) τα πλημμελήματα που καταλαμβάνονται επ' αυτοφώρω, 3) τη διαδικασία κατά απόντων και φυγόδικων, 4) τη δικαστική συνδρομή για τους όρους και τη διαδικασία της έκδοσης αλλοδαπών εγκληματιών.

---

⁵³ Ο ανακριτής είναι πρωτοδίκης, μπορεί όμως για ορισμένες υποθέσεις να ορισθεί εφέτης ανακριτής.

Δ) Διαδικασία ενδίκων μέσων

Αφορά στα ένδικα μέσα της έφεσης και της αίτησης αναίρεσης, κατά αποφάσεων και κατά βουλευμάτων και στα πρόσωπα τα οποία δικαιούνται να τα ασκήσουν.

Ε) Έκτακτες διαδικασίες

Έκτακτες διαδικασίες είναι: 1) Η επανάληψη της διαδικασίας για πλημμέλημα ή κακούργημα, σε όφελος του καταδικασμένου (άρ. 525 επ. ΚΠΔ) για συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως π.χ. την περίπτωση που αποκαλυφθούν νέα - άγνωστα στους δικαστές που τον καταδίκασαν- γεγονότα ή αποδείξεις, ή αν με απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου διαπιστώνεται παραβίαση δικαιώματος που αφορά τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας που τηρήθηκε ή την ουσιαστική διάταξη που εφαρμόστηκε. 2) Η αποκατάσταση (άρ. 531-532 ΚΠΔ) και 3) Η αποζημίωση εκείνων που άδικα καταδικάστηκαν ή κρατήθηκαν προσωρινά (άρ. 533 επ. ΚΠΔ).

ΣΤ) Η διαδικασία της εκτέλεσης

«Η καταδικαστική απόφαση και κάθε διάταξη του δικαστή ή του εισαγγελέα εκτελείται μόλις γίνει αμετάκλητη, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά σε ειδικές περιπτώσεις (άρ. 546 παρ. 1 ΚΠΔ). «Αμετάκλητη είναι η απόφαση κατά της οποίας δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο ή δεν ασκήθηκε μέσα στη νόμιμη προθεσμία το επιτρεπόμενο ένδικο μέσο ή ασκήθηκε εμπρόθεσμα και απορρίφθηκε» (άρ. 546 παρ. 2 ΚΠΔ).

Οι ως άνω διαδικασίες αφορούν στην ποινική δίκη μετά την άσκηση της ποινικής δίωξης. Πριν την άσκηση της ποινικής δίωξης, μπορεί ο εισαγγελέας να παραγγείλει στους ανακριτικούς υπάλληλους (γενικούς ή ειδικούς)⁵⁴ τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, προκειμένου να εξακριβώσει αν τελέσθηκε κάποιο αδίκημα. Στην περίπτωση αυτή ο εγκαλούμενος καλείται να παρέχει εξηγήσεις. Αν μετά το πέρας της προκαταρκτικής εξέτασης ο εισαγγελέας ασκήσει ποινική δίωξη, τότε ο εγκαλούμενος καθίσταται κατηγορούμενος και ακολουθούνται οι διαδικασίες όπως αναλύθηκαν ανωτέρω.

---

⁵⁴ Γενικοί ανακριτικοί υπάλληλοι, κατά το άρθρο 33 ΚΠΔ, είναι: οι πταισματοδίκες ή οι ειρηνοδίκες, οι αστυνομικοί υπάλληλοι και σε περίπτωση που αυτοί δεν υπάρχουν και υπάρχει κίνδυνος από την αναβολή, ο πρόεδρος ή ο γραμματέας της κοινότητας, επίσης ο ανακριτής, όπου νόμος ορίζει και ο ειδικός ανακριτής ανηλίκων. Ειδικό ανακριτικό υπάλληλο, κατά το άρθρο 34 ΚΠΔ, είναι δημόσιος υπάλληλος για ορισμένα εγκλήματα που προβλέπονται σε ειδικούς νόμους.

2.3.2.1 Αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων

Οι αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

1. Με κριτήριο τη δικονομική ωριμότητα

α) Οριστική ή προπαρασκευαστική

Όπως και στην πολιτική απόφαση, οριστική είναι η απόφαση που τερματίζει τη δίκη σε ορισμένο δικαστήριο ενώ η προπαρασκευαστική είναι αυτή που αναβάλλει την πρόοδο της δίκης και διατάσσει κάποια διαδικαστική ενέργεια προκειμένου το δικαστήριο να αποφανθεί οριστικά.

β) Τελεσίδικη απόφαση

Ο όρος «τελεσίδικη απόφαση» συναντάται μόνο στο άρθρο 473 παρ. 3 ΚΠΔ, το οποίο ορίζει ότι η προθεσμία για την άσκηση της αναίρεσης αρχίζει από τότε που η τελεσίδικη απόφαση θα καταχωρισθεί καθαρογραφήμενη στο ειδικό βιβλίο που τηρείται από τη γραμματεία του ποινικού δικαστηρίου. Σύμφωνα με την απόφαση 1255/2008 του Αρείου Πάγου⁵⁵ «...στην έννοια του όρου «τελεσίδικη απόφαση» του άρθρου 473 παρ. 3 του Κ.Π.Δ., περιλαμβάνονται... όχι μόνο οι αποφάσεις των δευτεροβάθμιων δικαστηρίων, που έχουν εκδοθεί ύστερα από άσκηση εφέσεως, αλλά και οι αποφάσεις εκείνες οι οποίες, όπως απαγγέλθηκαν, δεν προσβάλλονται με έφεση». Επομένως, τελεσίδικη είναι η απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου αλλά και η απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου όταν είναι ανέκκλητη, δεν προσβάλλεται δηλαδή με έφεση.

γ) Αμετάκλητη απόφαση

«Αμετάκλητη είναι η απόφαση κατά της οποίας δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο ή δεν ασκήθηκε μέσα στη νόμιμη προθεσμία το επιτρεπόμενο ένδικο μέσο ή ασκήθηκε εμπρόθεσμα και απορρίφθηκε» (άρ. 546 παρ. 2 ΚΠΔ). Αυτό σημαίνει ότι η τελεσίδικη απόφαση καθίσταται αμετάκλητη, όταν παρέλθει η προθεσμία άσκησης αναίρεσεως χωρίς να ασκηθεί ή όταν ασκείται το ένδικο μέσο της αναίρεσης και απορρίπτεται.

2. Με κριτήριο τη δυνατότητα ασκήσεως εφέσεως

⁵⁵http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=Ggmu09geexIq6g291leyfbxoD3XeAv&apof=1255_2008&lang=EN

Εκκλητή είναι η απόφαση που υπόκειται στο ένδικο μέσο της έφεσης. Ανέκκλητη είναι η απόφαση που ο κατηγορούμενος δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει έφεση. Ο νόμος ορίζει ποιες είναι ανέκκλητες αποφάσεις σε κάθε δικαστήριο.

3. Με κριτήριο τον τρόπο που παρίσταται ο κατηγορούμενος κατά τη συζήτηση της υπόθεσης

Το ποινικό δικαστήριο δικάζει: α) με παρόντα τον κατηγορούμενο ή β) με παρόντα δια πληρεξουσίου (όταν δεν παρίσταται με φυσική παρουσία ο κατηγορούμενος αλλά με εξουσιοδότησή του ο πληρεξούσιος δικηγόρος του) και γ) με απόντα, ωσει παρόντα τον κατηγορούμενο (ερήμην) όταν, αν και κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα, δεν εμφανίστηκε στο ακροατήριο. Η νόμιμη και εμπρόθεσμη κλήτευση του κατηγορουμένου εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Η παράσταση του κατηγορουμένου στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο έχει σημασία για την προθεσμία άσκησης του ένδικου μέσου της εφέσεως. Συγκεκριμένα, για τον ερήμην καταδικασθέντα απαιτείται η κοινοποίηση της απόφασης για την έναρξη της δεκαήμερης προθεσμίας άσκησης εφέσεως. Η παράσταση του κατηγορουμένου στο δικαστήριο διαφοροποιεί και τις διαδικασίες που απαιτούνται για την εκτέλεση της απόφασης.

2.3.2.2 Ένδικα μέσα και ένδικα βοηθήματα ποινικών δικαστηρίων

Τα ένδικα μέσα που προβλέπονται στην ποινική διαδικασία είναι α) η έφεση και β) η αίτηση για αναίρεση, που στρέφονται κατά των βουλευμάτων και των αποφάσεων (άρ. 462 ΚΠΔ). «Ένδικο μέσο μπορεί να ασκήσει μόνο εκείνος που ο νόμος του δίνει ρητά αυτό το δικαίωμα» (άρ. 463 ΚΠΔ), εκτός δηλαδή από τον κατηγορούμενο μπορεί να ασκήσει και ο εισαγγελέας (άρ. 464 ΚΠΔ) και ο αστικώς υπεύθυνος (άρ. 467 ΚΠΔ) και ο πολιτικώς ενάγων (άρ. 468 ΚΠΔ).

Τα ένδικα μέσα έχουν μεταβιβαστικό, επεκτατικό και ανασταλτικό αποτέλεσμα. Μεταβιβαστικό αποτέλεσμα σημαίνει ότι της υποθέσεως, στο μέρος που προσβάλλεται, επιλαμβάνεται ιεραρχικά ανώτερο δικαστήριο. Επεκτατικό αποτέλεσμα σημαίνει ότι το ένδικο μέσο εκτείνεται και στους κατηγορούμενους που δεν το άσκησαν (άρ. 469 ΚΠΔ). Ανασταλτικό αποτέλεσμα σημαίνει ότι η απόφαση ή το βούλευμα που προσβάλλεται δεν εκτελείται εκτός αν ο νόμος διατάσσει διαφορετικά. «Δεν αναστέλλεται όμως η διάταξη του βουλεύματος που αφορά τη σύλληψη και την

προσωρινή κράτηση» (άρ. 471 παρ. 1 ΚΠΔ). «Κατ' εξαίρεση, η προθεσμία για την άσκηση του ένδικου μέσου της αναίρεσης και η αίτηση για την αναίρεση δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης που προσβάλλεται με αυτή» (άρ. 471 παρ. 2 ΚΠΔ). Αν η έφεση δεν έχει ανασταλτική δύναμη, ο κατηγορούμενος ή ο εισαγγελέας, έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν αίτηση αναστολής εκτέλεσης στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο (άρ. 497 παρ. 7 ΚΠολΔ).

Στα άρθρα 477 επ. ΚΠΔ ορίζονται ειδικότερα οι λόγοι άσκησης έφεσης και αναίρεσης και για τα βουλεύματα και για τις αποφάσεις. «Όπου ειδική διάταξη νόμου δεν ορίζει διαφορετικά, η προθεσμία για την άσκηση ένδικων μέσων είναι δέκα (10) ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης. Αν ο δικαιούμενος δεν είναι παρών κατά την απαγγελία της απόφασης, η πιο πάνω προθεσμία είναι επίσης δεκαήμερη, εκτός αν αυτός διαμένει στην αλλοδαπή ή είναι άγνωστη η διαμονή του, οπότε η προθεσμία είναι τριάντα (30) ημερών και αρχίζει σε κάθε περίπτωση από την επίδοση της απόφασης. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται και για την προθεσμία άσκησης ένδικων μέσων κατά βουλευμάτων» (άρ. 473 παρ. 1 ΚΠΔ). Ειδικά όμως για την άσκηση της αναίρεσης, η προθεσμία «...αρχίζει από τότε που η τελεσίδικη απόφαση θα καταχωρισθεί καθαρογραφημένη στο ειδικό βιβλίο που τηρείται από τη γραμματεία του ποινικού δικαστηρίου (άρ. 473 παρ. 3 ΚΠΔ).

Ένδικα βοηθήματα στην ποινική δίκη είναι: α) η αίτηση ακύρωσης διαδικασίας, και β) η αίτηση ακύρωσης απόφασης, γ) οι αντιρρήσεις, δ) η ανακοπή λιπομαρτυρίας και ε) η προσφυγή του προσώπου που έχει ασκήσει τη μήνυση ή την έγκληση. Τα ένδικα βοηθήματα κρίνονται από το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Ειδικότερα:

α) Αίτηση ακύρωσης διαδικασίας

Η αίτηση για ακύρωση της διαδικασίας επιτρέπεται μόνο για πλημμελήματα για τα οποία εκδόθηκε ανέκκλητη απόφαση, «αν ο κατηγορούμενος που καταδικάστηκε, από λόγους ανωτέρας βίας ή από άλλα ανυπέρβλητα αίτια, δεν μπόρεσε εγκαίρως να γνωστοποιήσει με οποιονδήποτε τρόπο στο δικαστήριο, ανυπέρβλητο κώλυμα εμφάνισής του στη δίκη και να ζητήσει της αναβολή της συζήτησης» (άρ. 341 παρ. 1 ΚΠΔ), ασκείται δε εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την έκδοση της καταδικαστικής απόφασης. Για τους ίδιους ως άνω λόγους (ανωτέρα βία ή ανυπέρβλητα αίτια και μη έγκαιρη γνωστοποίηση κωλύματος εμφάνισης) και μέσα στην ίδια προθεσμία, (15

ημερών) προβλέπεται αίτηση ακύρωσης της διαδικασίας επί κακουργημάτων, όπως ορίζει το άρθρο 435 ΚΠΔ.

β) Αίτηση ακύρωσης απόφασης

Η αίτηση για την ακύρωση της καταδικαστικής απόφασης υποβάλλεται από τον κατηγορούμενο, εφόσον δεν άσκησε ένδικο μέσο, όταν δεν εμφανίσθηκε στο δικαστήριο, ούτε εκπροσωπήθηκε από συνήγορο επειδή όταν επιδόθηκε το κλητήριο θέσπισμα, δεν συνέτρεχαν οι όροι του άρθρου 428 ΚΠΔ, θεωρήθηκε δηλαδή ότι απουσίαζε από τον τόπο κατοικίας του και ήταν άγνωστη η διαμονή του. Η αίτηση γίνεται μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών από την εκτέλεση της απόφασης ή και πριν από αυτήν (άρ. 430 ΚΠΔ).

γ) Αντιρρήσεις

Για τα πταίσματα που βεβαιώνονται με έκθεση προβλέπεται το ένδικο βοήθημα των αντιρρήσεων εντός οκτώ (8) ημερών από την επίδοση της απόφασης (άρ. 415 παρ. 1 ΚΠΔ).

δ) Ανακοπή λιπομαρτυρίας

Ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας που καταδικάσθηκε σε πρόστιμο λιπομαρτυρίας επειδή δεν εμφανίσθηκε στο ακροατήριο, αν και κλητεύθηκε νόμιμα, μπορεί να ασκήσει ανακοπή ο ίδιος ή με πληρεξούσιο κατά της καταδικαστικής απόφασης μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την επίδοσή της σε αυτόν (άρ. 232 ΚΠΔ).

ε) Προσφυγή του προσώπου που έχει ασκήσει τη μήνυση ή την έγκληση

Αν ο μηνυτής ή ο εγκαλών καταδικασθεί στα έξοδα της δίκης, μπορεί να προσφύγει στο δικαστήριο ή στο συμβούλιο που τον καταδίκασε μέσα σε προθεσμία τριών (3) ημερών από την επίδοση της απόφασης ή του βουλεύματος (άρ. 586 παρ. 2 ΚΠΔ). Αν η υπόθεση αρχειοθετηθεί και επιβλήθηκαν στον μηνυτή ή στον εγκαλούντα έξοδα, μπορούν να προσφύγουν στο συμβούλιο πλημμελειοδικών εντός πέντε (5) ημερών από την επίδοση της πράξης αρχειοθέτησης ή της διάταξης του εισαγγελέα εφετών που την επικυρώνει (άρ. 586 παρ. 4 ΚΠΔ).

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Οι «Άνθρωποι» στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη

Μετά την ανάλυση του στοιχείου «Δομή», το επόμενο στοιχείο που περιλαμβάνεται σε ένα πληροφοριακό σύστημα και μελετάται στην παρούσα διπλωματική εργασία, είναι το στοιχείο «Άνθρωποι».

Οι «Άνθρωποι» που σε ένα πληροφοριακό σύστημα (Π.Σ.) παρουσιάζουν ενδιαφέρον, χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία είναι οι τελικοί χρήστες (end users), η οποία διαιρείται σε τελικούς χρήστες μέσα στον οργανισμό και σε τελικούς χρήστες έξω από τον οργανισμό. Η δεύτερη κατηγορία είναι αυτοί των ανθρώπων που αναπτύσσουν και υποστηρίζουν το πληροφοριακό σύστημα και είναι οι άνθρωποι του κλάδου των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Τρίτη κατηγορία «Ανθρώπων» είναι οι ομάδες ενδιαφέροντος (stakeholders), οι οποίες διαιρούνται στους ωφελούμενους από το Π.Σ., οι οποίοι, όμως, δεν συμμετέχουν στις διαδικασίες που υποστηρίζει το Π.Σ. και στους συμμετέχοντες στις διαδικασίες που υποστηρίζει το Π.Σ. (Ταραμπάνης, 2016).

Οι «Άνθρωποι» ενός πληροφοριακού συστήματος που σχετίζεται με τα πολιτικά, τα ποινικά δικαστήρια και τις εισαγγελίες, δίδονται στον πίνακα που ακολουθεί. Η πρώτη κατηγορία που αφορά στους τελικούς χρήστες εντός του οργανισμού, λόγω της σχέσης που υπάρχει μεταξύ δικαστηρίων και ΥΔΑΔ, διαιρέθηκε περαιτέρω στις κατηγορίες «Εντός ΥΔΑΔ, δικαστηρίων και εισαγγελιών» και «Εντός ΥΔΑΔ».

Πίνακας 6. Οι «Άνθρωποι» στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη

ΤΕΛΙΚΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ (END USERS)			ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΩΝ ΤΠΕ	ΟΜΑΔΕΣ ΕΔΝΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ (STAKEHOLDERS)	
Εντός ΥΔΑΔ, δικαστηρίων & εισαγγελιών	Εντός ΥΔΑΔ	Εκτός ΥΔΑΔ		Ωφελούμενοι	Συμμετέχοντες

Δικαστές	Δικηγόροι	Διάδικοι	Υπάλληλοι του ΥΔΔΑΔ	Πολίτες	Δημόσιος κατήγορος
Εισαγγελείς	Δικαστικοί επιμελητές	Πολίτες	Ιδιωτικές εταιρίες	Επιχειρήσεις	Αστυνομικές Διευθύνσεις
Δικαστικοί Υπάλληλοι	Επιμελητές Ανηλίκων	Επιχειρήσεις		Δημόσιες Υπηρεσίες	Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος
	Επιμελητές Δικαστικής Αρωγής			Ανεξάρτητες Αρχές	Εγκληματολογική Υπηρεσία
	Συμβολαιογράφοι			Οργανισμοί Ευρωπαϊκής Ένωσης	Ελληνική Στατιστική Αρχή
	Σωφρονιστικοί Υπάλληλοι			Διεθνείς οργανισμοί	Κ.Ε.Π.
	Υπάλληλοι ΥΔΔΑΔ				Γ.Γ.Π.Σ.
					Δ.Ο.Υ.
					ΤΠΔ
					Τελωνεία
					Περιφέρειες, Τμήματα Αλλοδαπών

Οι «Άνθρωποι» εντός ΥΔΔΑΔ, δικαστηρίων και εισαγγελιών, όπως προκύπτει και από τον ανωτέρω πίνακα, είναι οι δικαστές, οι εισαγγελείς και οι δικαστικοί υπάλληλοι.

Ειδικότερα για τους δικαστές και τους εισαγγελείς, κατά το άρθρο 88 παρ. 1 του Συντάγματος «Οι δικαστικοί λειτουργοί διορίζονται με προεδρικό διάταγμα, σύμφωνα με νόμο που ορίζει τα προσόντα και τη διαδικασία της επιλογής τους και είναι ισόβιοι». Στην έννοια των δικαστικών λειτουργών περιλαμβάνονται και οι εισαγγελικοί λειτουργοί. Τα προσόντα και η διαδικασία της επιλογής τους ορίζονται στο νόμο 1756/1988 «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάσταση Δικαστικών Λειτουργών» και στο νόμο 3689/2008 «Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών και

άλλες διατάξεις», ως ισχύουν. Το ΥΔΔΑΔ προκηρύσσει κάθε έτος διαγωνισμό για την εισαγωγή σπουδαστών στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών⁵⁶, με τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι ως άνω νόμοι, στις εξής κατευθύνσεις: α) διοικητικής δικαιοσύνης, β) πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης, γ) εισαγγελέων και ορίζει τον αριθμό των εισακτέων ανά κατεύθυνση. Οι απόφοιτοι της Σχολής διανύουν εκπαιδευτική και δοκιμαστική περίοδο πριν διορισθούν τακτικοί δικαστικοί λειτουργοί κατά τα διάρκειά της οποίας μπορούν να ασκούν καθήκοντα τακτικού δικαστή (άρ. 88 παρ. 3 του Συντάγματος). Η υπηρεσιακή κατάσταση των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών ρυθμίζεται από το νόμο 1756/1988 «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάσταση Δικαστικών Λειτουργών» (ΚΟΔΚΔΛ).

Οι δικαστικοί υπάλληλοι είναι ιδιαίτερη κατηγορία δημοσίων υπαλλήλων, για τους οποίους το άρθρο 92 του Συντάγματος θεσπίζει ειδικές εγγυήσεις που αφορούν στη μονιμότητα, στους λόγους παύσης, στα προσόντα και στην υπηρεσιακή τους κατάσταση. Ειδικότερα, η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 92 του Συντάγματος ορίζει ότι «Οι υπάλληλοι της γραμματείας όλων των δικαστηρίων και των εισαγγελιών είναι μόνιμοι», κατά δε τη διάταξη της παρ. 2 «Νόμος ορίζει τα προσόντα των υπαλλήλων της γραμματείας όλων των δικαστηρίων και των εισαγγελιών, καθώς και τα σχετικά με την κατάστασή τους γενικά». Ο νόμος που ορίζει τα προσόντα και ρυθμίζει την υπηρεσιακή τους κατάσταση είναι ο Ν. 2812/2000 «Κύρωση του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων» σύμφωνα με το άρθρο 157 παρ. 2 του οποίου «Κάθε διάταξη γενική ή ειδική που είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα ή αναφέρεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτόν, δεν εφαρμόζεται στους δικαστικούς υπαλλήλους». Οι δικαστικοί υπάλληλοι διορίζονται μέσω του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ), μετά από προκήρυξη από το ΥΔΔΑΔ για την κάλυψη θέσεων κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ στους κλάδους που ορίζονται στο άρθρο 18 του ως άνω κώδικα, όπως γραμματέων, πληροφορικής, επιμελητών δικαστηρίων κ.α. Επίσης, κάλυψη θέσεων σε δικαστήρια και εισαγγελίες με υπαλλήλους ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ) επήλθε κατά τα τελευταία έτη με τον θεσμό της κινητικότητας. Η παρούσα διπλωματική εργασία εστιάζει στους δικαστικούς υπαλλήλους του κλάδου γραμματέων των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών και ερευνά τις πληροφοριακές ανάγκες που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση της εργασίας τους.

---

⁵⁶ <http://www.esdi.gr/nex/index.php/el/>

3.2 Μελέτη των οργανωσιακών λειτουργιών και διαδικασιών των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών

Η λειτουργία των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, περιλαμβάνει πολλές επιμέρους «Διαδικασίες» (Processes) κατά την έννοια των Πληροφοριακών Συστημάτων. Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση των οργανωσιακών διαδικασιών των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, με την καταγραφή των λειτουργιών σε υψηλό επίπεδο ανάλυσης και περαιτέρω των διαδικασιών, η οποία βασίστηκε στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠολΔ), στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ), στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάσταση Δικαστικών Λειτουργιών (ΚΟΔΚΔΛ) και σε νόμους όπως το Ν. 3251/2004 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, το Ν. 3500/2006 για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας κ.α.

3.2.1 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Αρείου Πάγου

Στο ακυρωτικό δικαστήριο της χώρας, η κύρια εξωστρεφής λειτουργία που αφορά στην απονομή της δικαιοσύνης, είναι η εκδίκαση αναιρέσεων κατά αποφάσεων πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και κατά βουλευμάτων. Οι υποθέσεις εκδικάζονται στην Ολομέλεια όταν πρόκειται για ζητήματα με γενικότερο ενδιαφέρον ή είναι αναγκαίο για την ενότητα της νομολογίας, ή σε Τμήματα (έξι πολιτικά και τρία ποινικά). Η συζήτηση των πολιτικών υποθέσεων προσδιορίζεται από το ίδιο το Δικαστήριο, ενώ οι ποινικές υποθέσεις εισάγονται προς συζήτηση από την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου.

Στην εξωστρεφή λειτουργία της παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης, η δημοσίευση της νομολογίας του Αρείου Πάγου είναι πολύ σημαντική για την ορθή ερμηνεία και την εφαρμογή των νόμων. Περαιτέρω, στις υπηρεσίες Δημόσιας Διοίκησης περιλαμβάνονται η έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων και η τήρηση αρχείου, καθώς επίσης, σε περίοδο εκλογών, η διενέργεια διαδικασιών αρμοδιότητας Αρείου Πάγου.

Η εξωστρεφής λειτουργία της εποπτείας και του ελέγχου της δικαστικής λειτουργίας περιλαμβάνει τη συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο από τον Άρειο Πάγο αλλά και τον κάθε Αεροπαγίτη ατομικά, καθώς επίσης τον έλεγχο του

παραγόμενου έργου κάθε πολιτικού και ποινικού δικαστηρίου της χώρας και την επιθεώρηση όλων των δικαστών. Σχετικά με τον έλεγχο και την εποπτεία είναι τα συμβούλια που συγκροτούνται στον Άρειο Πάγο για τους λειτουργούς της δικαιοσύνης (δικαστικούς λειτουργούς, δικηγόρους, συμβολαιογράφους) και τους δικαστικούς υπαλλήλους καθώς και ο έλεγχος της συμμόρφωσης της Διοίκησης στις αποφάσεις των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων. Στον Άρειο Πάγο ανήκει, επίσης, η αρμοδιότητα της ετήσιας επιθεώρησης των εφετείων της χώρας.

Οι εσωστρεφείς λειτουργίες του Αρείου Πάγου περιλαμβάνουν τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού και την εκτέλεση διοικητικού έργου. Στην πρώτη εντάσσεται η ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων του Αρείου Πάγου και η συγκρότηση υπηρεσιακών συμβουλίων για όλους τους δικαστικούς υπαλλήλους της χώρας, ενώ στη δεύτερη εντάσσεται η διαχείριση προμηθειών του Αρείου Πάγου.

Οι οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες του Αρείου Πάγου δίδονται στον πίνακα 7 που ακολουθεί:

Πίνακας 7. Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Αρείου Πάγου

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Γ΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Απονομή δικαιοσύνης στην Ολομέλεια ή σε Τμήματα				
		Απονομή δικαιοσύνης σε πολιτικές υποθέσεις			
			Εκδίκαση αναιρέσεων κατά αποφάσεων οποιουδήποτε πολιτικού δικαστηρίου		
				Κατάθεση δικογράφου/ προσδιορισμός δικασίμου	
				Συζήτηση στο ακροατήριο	
					Καθαρογραφία πρακτικών
					Εκδίκαση κατ' ουσίαν ορισμένων υποθέσεων
				Δημοσίευση απόφασης	
					Άσκηση ένδικου μέσου αναψηλάφησης

					για υποθέσεις που δικάστηκαν κατ' ουσίαν
				Διεκπεραίωση απόφασης	
			Εκδίκαση αιτήσεων		
				Παραπομπή σε περίπτωση εξαίρεσης των δικαστών πολυμελούς πολιτικού δικαστηρίου	
				Καθορισμός δικαστηρίου αν δεν υπάρχει πια το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση	
				Αναστολή εκτέλεσης	
		Απονομή δικαιοσύνης σε ποινικές υποθέσεις			
			Εκδίκαση αναιρέσεων κατά αποφάσεων οποιουδήποτε ποινικού δικαστηρίου		
			Εκδίκαση αναιρέσεων κατά βουλευμάτων		
				Συζήτηση στο	

				ακροατήριο	
				Δημοσίευση απόφασης	
				Διεκπεραίωση απόφασης ή βουλεύματος	
	Παροχή υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης				
		Παροχή υπηρεσιών για πολιτικές και ποινικές υποθέσεις			
			Δημοσίευση νομολογίας ΑΠ		
			Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων		
		Τήρηση αρχείου Αρείου Πάγου			
		Διενέργεια εκλογών, αρμοδιότητες ΑΠ			
			Διορισμός εφόρων και αντιπροσώπων δικαστικής αρχής		
			Ανακήρυξη εκλογικών συνδυασμών (σε βουλευτικές εκλογές)		
	Εποπτεία και έλεγχος δικαστικής λειτουργίας				
		Συλλογή στατιστικών			
			Συλλογή συνολικά για τον		

			Άρειο Πάγο		
			Συλλογή ατομικά για κάθε Αεροπαγίτη		
		Έλεγχος των στατιστικών όλων των δικαστηρίων της χώρας			
			Έλεγχος παραγόμενου έργου κάθε δικαστηρίου		
			Επιθεώρηση δικαστών		
			Συγκέντρωση στατιστικών για εξειδικευμένα ερωτήματα		
		Συγκρότηση Συμβουλίων			
			Συγκρότηση Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου (για δικαστές)		
			Συγκρότηση Συμβουλίου Επιθεώρησης Δικαστηρίων		
			Συγκρότηση Συμβουλίου για τη συμμόρφωση της Διοίκησης στις πολιτικές και ποινικές αποφάσεις		
			Συγκρότηση Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου δικηγόρων		
			Συγκρότηση Επταμελούς Πειθαρχικού Συμβουλίου (2βάθμιο για δικαστικούς υπαλλήλους,		

			συμβ/φους, δικ. επιμελητές)		
		Επιθεώρηση Εφετείων			
ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού				
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων Αεροπαγιδών			
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών υπαλλήλων ΑΠ			
		Συγκρότηση Συμβουλίων			
			Συγκρότηση Επταμελούς Υπηρεσιακού Συμβουλίου (2βάθμιο για όλους τους δικαστικούς υπαλλήλους)		
			Συγκρότηση Πενταμελούς Υπηρεσιακού Συμβουλίου (1βάθμιο για δικαστικούς υπαλλήλους για ορισμένες υποθέσεις)		
	Εκτέλεση διοικητικού έργου				
		Διαχείριση προμηθειών ΑΠ			

3.2.2 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εφετείου

Στο Εφετείο η κύρια εξωστρεφής λειτουργία που αφορά στην απονομή της δικαιοσύνης, είναι η εκδίκαση υποθέσεων ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, δηλαδή η εκδίκαση εφέσεων κατά πολιτικών και ποινικών αποφάσεων αλλά και ως πρωτοβάθμιο δικαστήριο για ορισμένα κακούργηματα (βλ. σχετικά πίνακα 3, καθ' ύλην αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων και πίνακα 5, καθ' ύλην αρμοδιότητα ποινικών δικαστηρίων). Στη λειτουργία της απονομής της δικαιοσύνης για τις ποινικές υποθέσεις εντάσσεται και η έκδοση βουλευμάτων του Συμβουλίου Εφετών καθώς και οι ενέργειες για την έκδοση απόφασης εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Στην εξωστρεφή λειτουργία της παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης περιλαμβάνονται η έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων, η σύνταξη εκθέσεων και πράξεων, η τήρηση αρχείου και η φύλαξη πειστηρίων, καθώς επίσης, σε περίοδο εκλογών, η διενέργεια διαδικασιών αρμοδιότητας Εφετείου.

Η εξωστρεφής λειτουργία της εποπτείας και του ελέγχου της δικαστικής λειτουργίας περιλαμβάνει τη συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο από το Εφετείο αλλά και τον κάθε Εφέτη ατομικά καθώς την ετήσια επιθεώρηση των Πρωτοδικείων της περιφέρειάς του. Επίσης, στο Εφετείο συγκροτείται το πρωτοβάθμιο Πενταμελές Πειθαρχικό Συμβούλιο για δικαστικούς υπαλλήλους, συμβολαιογράφους και δικαστικούς επιμελητές.

Οι εσωστρεφείς λειτουργίες του Εφετείου περιλαμβάνουν τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού και την εκτέλεση διοικητικού έργου. Στην πρώτη εντάσσεται η ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων του Εφετείου και η συγκρότηση Πενταμελούς Υπηρεσιακού Συμβουλίου για τους δικαστικούς υπαλλήλους της περιφέρειάς του, ενώ στη δεύτερη εντάσσεται η διαχείριση προμηθειών του Εφετείου αλλά και των δικαστικών υπηρεσιών της περιφέρειας του Εφετείου.

Οι οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες του Εφετείου δίδονται στον πίνακα 8 που ακολουθεί:

Πίνακας 8. Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εφετείου

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Γ΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Απονομή δικαιοσύνης				
		Απονομή δικαιοσύνης σε πολιτικές υποθέσεις			
			Εκδίκαση στο Μονομελές Εφετείο		
			Εκδίκαση στο Τριμελές Εφετείο		
				Κατάθεση δικογράφου/ Προσδιορισμός δικασίμου	
					Τακτική διαδικασία
					Ειδική διαδικασία
					Εκούσια δικαιοδοσία
					Ασφαλιστικά μέτρα
				Παραίτηση από το δικόγραφο	
				Συμβιβασμός	
					Σύνταξη πρακτικού
				Ματαίωση	
				Συζήτηση στο ακροατήριο	
					Καθαρογραφία πρακτικών

				Δημοσίευση απόφασης	
				Άσκηση ένδικου μέσου	
				Εκτέλεση απόφασης	
					Έκδοση απογράφου
		Απονομή δικαιοσύνης σε ποινικές υποθέσεις			
			Εκδίκαση στο Τριμελές Εφετείο Πλημ/των		
			Εκδίκαση στο Μονομελές Εφετείο Κακουρημάτων		
			Εκδίκαση στο Τριμελές Εφετείο Κακουρημάτων		
			Εκδίκαση στο Πενταμελές Εφετείο Κακουρημάτων		
			Εκδίκαση στο Μικτό Ορκωτό Εφετείο		
			Εκδίκαση στο Εφετείο Ανηλίκων		
				Συζήτηση στο ακροατήριο/ Δημοσίευση απόφασης	
					Καταχώριση απόφασης στο βιβλίο δημοσιεύσεων
					Καθαρογραφή απόφασης
				Άσκηση ένδικου μέσου ή	

				ένδικου βοηθήματος	
				Διεκπεραίωση απόφασης	
					Ενημέρωση ΕισΕφ για εκτέλεση απόφασης (αποστολή αποσπασμάτων ή αντιγράφων απόφασης)
					Βεβαίωση ή σύνταξη ατομικού φύλλου έκπτωσης (ΑΦΕΚ), χρηματικής ποινής και εξόδων δίκης στην αρμόδια ΔΟΥ
					Σύνταξη ποινικού μητρώου
					Σύνταξη στατιστικού δελτίου καταδικασθέντος
		Έκδοση δικαστικών πράξεων για πολιτικές υποθέσεις			
			Έκδοση προσωρινής διαταγής		
		Έκδοση δικαστικών πράξεων για ποινικές υποθέσεις			
			Έκδοση βουλευμάτων Συμβουλίου Εφετών		
				Έκδοση βουλευμάτων ουσίας (παραπεμπτικά/	

				απαλλακτικά)	
				Έκδοση βουλευμάτων για δικονομικά/παρεμπύπτοντα ζητήματα	
					Άσκηση ένδικου μέσου
			Έκδοση σύμφωνης γνώμης και διάταξης Προέδρου Εφετών		
			Έκδοση απόφασης εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης από τον Πρόεδρο Εφετών (όταν συναινεί στην έκδοση ο εκζητούμενος) ή από το ΣυμΕφετών (όταν δεν συναινεί)		
	Παροχή υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης				
		Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων			
			Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων από το Πολιτικό Τμήμα		
				Περί ασκήσεως ή μη ενδίκων μέσων κατά πολιτικής απόφασης	
				Περί θέσης ή μη σε ειδική εκκαθάριση	

			Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων από το Ποινικό Τμήμα		
				Περί ασκήσεως ή μη ενδίκων μέσων κατά ποινικής απόφασης	
				Καθαρογραφής απόφασης	
				Παράστασης διαδίκων και μαρτύρων	
				Βεβαίωσης εξόδων μαρτύρων	
				Βεβαίωσης εξόδων διερμηνέων	
				Παράστασης αυτεπαγγέλτως διορισθέντος δικηγόρου	
			Σύνταξη εκθέσεων και πράξεων		
				Έκδοση πράξεων Προέδρου Εφετών	
				Κατάθεση εγγυοδοσίας	
		Τήρηση αρχείου Εφετείου			
		Φύλαξη πειστηρίων			
		Διενέργεια εκλογών, αρμοδιότητες Εφετείου			
			Έκδοση αποτελεσμάτων σε τμήματα ετεροδημοτών		

	Εποπτεία και έλεγχος δικαστικής λειτουργίας				
		Συλλογή στατιστικών			
			Συλλογή συνολικά για το Εφετείο		
			Συλλογή ατομικά για κάθε Εφέτη		
		Επιθεώρηση Πρωτοδικείων περιφέρειας Εφετείου			
		Συγκρότηση Πενταμελούς Πειθαρχικού Συμβουλίου (1βάθμιο για δικ. υπαλλήλους, συμβ/φους, δικ. επιμελητές)			
ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού				
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων Εφετών			
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικ. υπαλλήλων Εφετείου			
		Συγκρότηση Πενταμελούς Υπηρεσιακού			

		Συμβουλίου (1βάθμιο για δικ. υπαλλήλους περιφέρειας Εφετείου)			
	Εκτέλεση διοικητικού έργου				
		Διαχείριση προμηθειών			
			Διαχείριση προμηθειών δικαστικών υπηρεσιών περιφέρειας Εφετείου		
			Διαχείριση προμηθειών Εφετείου		

3.2.3 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Πρωτοδικείου

Στο Πρωτοδικείο η κύρια εξωστρεφής λειτουργία που αφορά στην απονομή της δικαιοσύνης, είναι η εκδίκαση πολιτικών και ποινικών υποθέσεων ως πρωτοβάθμιο δικαστήριο αλλά και ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο (βλ. σχετικά πίνακα 3, καθ' ύλην αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων και πίνακα 5, καθ' ύλην αρμοδιότητα ποινικών δικαστηρίων). Στη λειτουργία της απονομής της δικαιοσύνης για τις πολιτικές υποθέσεις εντάσσεται η έκδοση διαταγών, ενώ στις ποινικές υποθέσεις εντάσσεται η έκδοση βουλευμάτων του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, καθώς και η διενέργεια κύριας ανάκρισης από τον Ανακριτή.

Στην εξωστρεφή λειτουργία της παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης περιλαμβάνονται η έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων, η σύνταξη εκθέσεων και πράξεων, η τήρηση αρχείου και η φύλαξη πειστηρίων, καθώς επίσης, σε περίοδο εκλογών, η διενέργεια διαδικασιών αρμοδιότητας Πρωτοδικείου.

Η εξωστρεφής λειτουργία της εποπτείας και του ελέγχου της δικαστικής λειτουργίας περιλαμβάνει τη συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο από το Πρωτοδικείο αλλά και τον κάθε Πρωτοδίκη ατομικά καθώς την ετήσια επιθεώρηση των Ειρηνοδικείων της περιφέρειάς του.

Οι εσωστρεφείς λειτουργίες του Πρωτοδικείου περιλαμβάνουν τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού και την εκτέλεση διοικητικού έργου. Στην πρώτη εντάσσεται η ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων του Πρωτοδικείου, ενώ στη δεύτερη εντάσσεται η διαχείριση προμηθειών του Πρωτοδικείου.

Οι οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες του Πρωτοδικείου δίδονται στον πίνακα 9 που ακολουθεί:

Πίνακας 9. Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Πρωτοδικείου

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Γ΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Απονομή δικαιοσύνης				
		Απονομή δικαιοσύνης σε πολιτικές υποθέσεις			
			Εκδίκαση στο Μονομελές Πρωτοδικείο		
			Εκδίκαση στο Πολυμελές Πρωτοδικείο		
				Κατάθεση δικογράφου/ Προσδιορισμός δικασίμου	
					Τακτική διαδικασία
					Ειδική διαδικασία
					Εκούσια δικαιοδοσία
					Ασφαλιστικά μέτρα
				Παραίτηση από το δικόγραφο	
				Συμβιβασμός	
					Σύνταξη πρακτικού
				Ματαίωση	
				Συζήτηση στο ακροατήριο	
					Καθαρογραφή

					πρακτικών
				Δημοσίευση απόφασης	
				Άσκηση ένδικου μέσου ή ένδικου βοηθήματος	
				Εκτέλεση απόφασης	
					Έκδοση απογράφου
		Απονομή δικαιοσύνης σε ποινικές υποθέσεις			
			Εκδίκαση στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο		
			Εκδίκαση στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο		
			Εκδίκαση στο Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο		
			Εκδίκαση στο Δικαστήριο Ανηλίκων (Μονομελές/Τριμελές)		
				Συζήτηση στο ακροατήριο/ Δημοσίευση απόφασης	
					Καταχώριση απόφασης στο βιβλίο δημοσιεύσεων
					Καθαρογραφή απόφασης
				Άσκηση ένδικου μέσου ή ένδικου βοηθήματος	
				Διεκπεραίωση απόφασης	
					Ενημέρωση ΕισΠρωτ

					για εκτέλεση απόφασης (αποστολή αποσπασμάτων ή αντιγράφων απόφασης)
					Βεβαίωση ή σύνταξη ατομικού φύλλου έκπτωσης (ΑΦΕΚ), χρηματικής ποινής και εξόδων δίκης στην αρμόδια ΔΟΥ
					Σύνταξη ποινικού μητρώου
					Σύνταξη στατιστικού δελτίου καταδικασθέντος
		Έκδοση δικαστικών πράξεων για πολιτικές υποθέσεις			
			Έκδοση διαταγής πληρωμής		
			Έκδοση διαταγής απόδοσης χρήσης μισθίου		
			Έκδοση προσωρινής διαταγής σε ασφαλιστικά μέτρα		
			Έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού		
		Έκδοση δικαστικών			

		πράξεων για ποινικές υποθέσεις			
			Έκδοση βουλευμάτων Συμβουλίου Πλημ/κών		
				Έκδοση βουλευμάτων ουσίας (παραπεμπτικά/ απαλλακτικά)	
				Έκδοση βουλευμάτων για δικονομικά/παρεμπίπτοντα ζητήματα	
					Άσκηση ένδικου μέσου
			Διενέργεια κύριας ανάκρισης από τον Ανακριτή		
				Επιβολή περιοριστικών όρων	
					Εμφάνιση στο Α.Τ. του τόπου κατοικίας
					Απαγόρευση εξόδου από τη χώρα
					Καταβολή εγγύησης
				Έκδοση Εντάλματος Σύλληψης	
				Έκδοση Εντάλματος Προσωρινής Κράτησης	
	Παροχή υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης				
		Έκδοση πιστοποιητικών			

		και βεβαιώσεων			
			Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων από το Πολιτικό Τμήμα		
				Περί ασκήσεως ή μη ενδίκων μέσων κατά πολιτικής απόφασης	
				Περί ασκήσεως ή μη ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής ή απόδοσης χρήσης μισθίου	
				Διαθηκών	
					Περί δημοσίευσης ή μη διαθήκης (μέχρι 28-2-2013)
					Περί αποποίησης ή μη κληρονομίας (μέχρι 28-2-2013)
					Περί αμφισβήτησης ή μη κληρονομικού δικαιώματος
					Περί μη ανάκλησης ή τροποποίησης κληρονομητηρίου (μέχρι 28-2-2013)
				Πτωχεύσεων	
					Περί μη κατάθεσης αίτησης πτώχευσης
					Περί μη κατάθεσης

					αίτησης για πτωχευτικό συμβιβασμό
					Περί μη παύσης πληρωμών
					Περί μη κατάθεσης αίτησης για συνδιαλλαγή-εξυγίανση
					Περί μη διορισμού ή αντικατάσταση εκκαθαριστή
					Περί μη θέσης σε ειδική εκκαθάριση
				Εταιριών	
					Περί μη λύσεως
					Περί μη μεταβολών
				Σωματείων, συλλόγων (μέχρι 28-2-2013)	
					Περί ίδρυσης, τροποποίησης, μεταβολών, λύσεως
					Περί μη προσβολής κύρους αρχαιρεσιών
					Περί μη λύσης γάμου
					Περί μη αφαίρεσης επιμέλειας ή γονικής μέριμνας
					Περί μη ανάκλησης ή τροποποίησης απόφασης δικαστικής συμπαράστασης

			Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων από το Ποινικό Τμήμα		
				Περί ασκήσεως ή μη ενδίκων μέσων κατά ποινικής απόφασης	
				Καθαρογραφής απόφασης	
				Παράσταση διαδίκων και μαρτύρων	
				Βεβαίωσης εξόδων μαρτύρων	
				Βεβαίωσης εξόδων διερμηνέων	
			Σύνταξη εκθέσεων και πράξεων		
				Έκδοση πράξεων Προέδρου Πρωτοδικών	
				Σύνταξη εκθέσεων σφράγισης, αποσφράγισης, απογραφής, δημόσιας κατάθεσης	
				Κατάθεση εγγυοδοσίας	
		Τήρηση αρχείου Πρωτοδικείου			
		Φύλαξη πειστηρίων			
		Διενέργεια εκλογών, αρμοδιότητες Πρωτοδικείου			

			Ανακήρυξη εκλογικών συνδυασμών (σε δημοτικές και περιφερειακές εκλογές)		
			Εκλογή μελών εφορευτικής επιτροπής		
			Εμφάνιση δικαστικών αντιπροσώπων		
			Έλεγχος και ανακήρυξη εκλογικού αποτελέσματος		
	Εποπτεία και έλεγχος δικαστικής λειτουργίας				
		Συλλογή στατιστικών			
			Συλλογή συνολικά για το Πρωτοδικείο		
			Συλλογή ατομικά για κάθε Πρωτοδίκη		
		Επιθεώρηση Ειρηνοδικείων και Πταισματοδικείων περιφέρειας Πρωτοδικείου			
ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού				
		Ρύθμιση υπηρεσιακών			

		ζητημάτων Πρωτοδικών			
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών υπαλλήλων Πρωτοδικείου			
	Εκτέλεση διοικητικού έργου				
		Διαχείριση προμηθειών Πρωτοδικείου			

3.2.4 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Ειρηνοδικείου

Στο Ειρηνοδικείο η κύρια εξωστρεφής λειτουργία που αφορά στην απονομή της δικαιοσύνης, είναι η εκδίκαση πολιτικών υποθέσεων σε πρώτο βαθμό που η αξία του αντικειμένου της διαφοράς δεν υπερβαίνει το ποσό των 20.000 €. Στις δικαστικές πράξεις του Ειρηνοδικείου περιλαμβάνονται η έκδοση διαταγών και διατάξεων.

Στην εξωστρεφή λειτουργία της παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης περιλαμβάνονται για τις πολιτικές υποθέσεις η έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων, η σύνταξη εκθέσεων και πράξεων και η τήρηση αρχείου, ενώ για τις ποινικές υποθέσεις, η άσκηση ένδικων μέσων ή βοηθημάτων κατά αποφάσεων όλων των ποινικών δικαστηρίων της χώρας.

Η εξωστρεφής λειτουργία της εποπτείας και του ελέγχου της δικαστικής λειτουργίας περιλαμβάνει τη συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο από το Ειρηνοδικείο αλλά και τον κάθε Ειρηνοδίκη ατομικά καθώς την ετήσια επιθεώρηση των ληξιαρχείων της περιφέρειας του Ειρηνοδικείου.

Οι εσωστρεφείς λειτουργίες του Ειρηνοδικείου περιλαμβάνουν τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού και την εκτέλεση διοικητικού έργου. Στην πρώτη εντάσσεται η ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων του Ειρηνοδικείου, ενώ στη δεύτερη εντάσσεται η διαχείριση προμηθειών του Ειρηνοδικείου.

Οι οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες του Ειρηνοδικείου δίδονται στον πίνακα 10 που ακολουθεί:

Πίνακας 10. Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Ειρηνοδικείου

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Α' ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Β' ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Α' ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Β' ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Γ' ΕΠΙΠΕΔΟ)
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Απονομή δικαιοσύνης				
		Απονομή δικαιοσύνης σε πολιτικές υποθέσεις			
			Κατάθεση δικογράφου/ προσδιορισμός δικασίμου		
				Τακτική διαδικασία	
				Ειδική διαδικασία	
				Εκούσια δικαιοδοσία	
				Ασφαλιστικά μέτρα	
				Μικροδιαφορές	
			Παραίτηση από δικόγραφο		
			Συμβιβασμός		
				Σύνταξη πρακτικού	
			Ματαίωση		
			Συζήτηση στο ακροατήριο		
				Καθαρογραφή πρακτικών	
			Δημοσίευση απόφασης		

			Άσκηση ένδικου μέσου ή ένδικου βοηθήματος		
			Εκτέλεση απόφασης		
				Έκδοση απογράφου	
		Έκδοση δικαστικών πράξεων για πολιτικές υποθέσεις			
			Έκδοση διαταγών		
				Έκδοση διαταγής πληρωμής	
				Έκδοση διαταγής απόδοσης χρήσης μισθίου	
				Έκδοση προσωρινής διαταγής σε ασφαλιστικά μέτρα	
				Έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης λογαριασμού	
			Έκδοση διατάξεων		
				Δημοσίευση δημόσιας διαθήκης	
				Δημοσίευση ιδιόγραφης διαθήκης	
					Απλή δημοσίευση διαθήκης
					Δημοσίευση διαθήκης και κήρυξη κυρίας
				Έκδοση κληρονομητηρίου	

				Ίδρυση σωματείου	
	Παροχή υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης				
		Παροχή υπηρεσιών σε πολιτικές υποθέσεις			
			Σύνταξη εκθέσεων και πράξεων		
				Σύνταξη ένορκης βεβαίωσης	
				Δήλωση τρίτου	
				Δήλωση αποποίησης κληρονομίας	
				Σύνταξη πρακτικού εξωδικαστικού συμβιβασμού	
				Διόρθωση ληξιαρχικής πράξης	
				Σύσταση ένωσης προσώπων	
				Σύνταξη εκθέσεων σφράγισης, αποσφράγισης, απογραφής, δημόσιας κατάθεσης	
				Έκθεση κατάθεσης εγγυοδοσίας	
			Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων		
				Περί ασκήσεως ή μη	

				ενδίκου μέσου	
				Περί ασκήσεως ή μη ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής ή απόδοσης χρήσης μισθίου	
				Διαθηκών	
					Έκδοση πιστοποιητικού δημοσίευσης ή μη διαθήκης (από 1-3-2013)
					Έκδοση πιστοποιητικού αποποίησης ή μη κληρονομίας (από 1-3-2013)
					Έκδοση πιστοποιητικού αμφισβήτησης ή μη κληρονομικού δικαιώματος (από 1-3-2013)
					Περί μη ανάκλησης ή τροποποίησης κληρονομητηρίου (από 1-3-2013)
				Σωματείων, συλλόγων (από 1-3-2013)	
					Περί ίδρυσης, τροποποίησης, μεταβολών, λύσεως
				Συνεταιρισμών	
					Περί ίδρυσης,

					τροποποίησης, μεταβολών, λύσεως
		Παροχή υπηρεσιών σε ποινικές υποθέσεις			
			Σύνταξη έκθεσης άσκησης ένδικου μέσου ή βοηθήματος κατά οποιασδήποτε ποινικής απόφασης		
		Τήρηση αρχείου Ειρηνοδικείου			
		Τήρηση αρχείου εκθέσεων κατασχέσεως δικαστικών επιμελητών			
	Εποπτεία και έλεγχος δικαστικής λειτουργίας				
		Συλλογή στατιστικών			
			Συλλογή συνολικά για το Ειρηνοδικείο		
			Συλλογή ατομικά για κάθε Ειρηνοδίκη		
		Επιθεώρηση ληξιαρχείων περιφέρειας Ειρηνοδικείου			
ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Διοίκηση				

	ανθρώπινου δυναμικού				
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων Ειρηνοδικών			
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών υπαλλήλων Ειρηνοδικείου			
	Εκτέλεση διοικητικού έργου				
		Διαχείριση προμηθειών Ειρηνοδικείου			

3.2.5 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Πταισματοδικείου

Στο Πταισματοδικείο οι εξωστρεφείς λειτουργίες που αφορούν στην απονομή της δικαιοσύνης είναι η εκδίκαση ποινικών υποθέσεων σε βαθμό πταίσματος και η εκτέλεση των εισαγγελικών παραγγελιών που αφορούν στη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης και τη διενέργεια προανάκρισης.

Στην εξωστρεφή λειτουργία της παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης περιλαμβάνονται η έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων και η τήρηση αρχείου.

Η εξωστρεφής λειτουργία της εποπτείας και του ελέγχου της δικαστικής λειτουργίας περιλαμβάνει τη συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο από το Πταισματοδικείο αλλά και τον κάθε Πταισματοδίκη ατομικά.

Οι εσωστρεφείς λειτουργίες του Πταισματοδικείου περιλαμβάνουν τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού και την εκτέλεση διοικητικού έργου. Στην πρώτη εντάσσεται η ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων του Πταισματοδικείου, ενώ στη δεύτερη εντάσσεται η διαχείριση προμηθειών του Ειρηνοδικείου.

Οι οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες του Πταισματοδικείου δίδονται στον πίνακα 11 που ακολουθεί:

Πίνακας 11. Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Πταισματοδικείου

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Γ΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Απονομή δικαιοσύνης				
		Απονομή δικαιοσύνης σε πταισματικές παραβάσεις			
			Συζήτηση στο ακροατήριο/ Δημοσίευση απόφασης		
				Καταχώριση απόφασης στο βιβλίο δημοσιεύσεων	
				Καθαρογραφή απόφασης	
			Άσκηση ένδικου μέσου ή ένδικου βοηθήματος		
			Εκτέλεση απόφασης		
				Αποστολή αποσπασμάτων στον δημόσιο κατήγορο	
				Βεβαίωση προστίμου και εξόδων στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.	
				Αποστολή ατομικού φύλλου έκπτωσης (ΑΦΕΚ) στην αρμόδια ΔΟΥ	

		Εκτέλεση εισαγγελικών παραγγελιών			
			Διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης		
			Διενέργεια προανάκρισης		
				Αποστολή κλήσεων για επίδοση	
				Λήψη καταθέσεων	
				Συγκέντρωση στοιχείων από φορείς, σύμφωνα με την εισαγγελική παραγγελία	
	Παροχή υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης				
		Παροχή υπηρεσιών σε ποινικές υποθέσεις			
			Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων		
				Ασκήσεως ή μη ενδίκου μέσου	
				Παράστασης διαδίκων	
				Βεβαίωσης εξόδων μαρτύρων ή πραγματογνωμόνων	
		Τήρηση αρχείου Πταισματοδικείου			

	Εποπτεία και έλεγχος δικαστικής λειτουργίας				
		Συλλογή στατιστικών			
			Συλλογή συνολικά για το Πταισματοδικείο		
			Συλλογή ατομικά για κάθε Πταισματοδίκη		
ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού				
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων Πταισματοδικών			
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών υπαλλήλων Πταισματοδικείου			
	Εκτέλεση διοικητικού έργου				
		Διαχείριση προμηθειών Πταισματοδικείου			

3.2.6 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Αρείου Πάγου

Η κύρια λειτουργία της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, όπως και κάθε εισαγγελίας, είναι η τήρηση της νομιμότητας, η οποία περιλαμβάνει την εκτέλεση του έργου της κατηγορούσας αρχής, την παροχή γνωμοδοτήσεων και την έκδοση εγκυκλίων. Ειδικότερα, η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου ως κατηγορούσα αρχή, προσδιορίζει τις ποινικές υποθέσεις στις δικασίμους του Αρείου Πάγου και εκτελεί τις διαδικασίες για την εισαγωγή των υποθέσεων στο ακροατήριο (αποστολή κλήσεων κ.α.). Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, συμμετέχει σε ποινική δίκη στον Άρειο Πάγο, δύναται να συμμετέχει και σε πολιτική δίκη, να ασκήσει το ένδικο μέσο της αναίρεσης υπέρ του νόμου, να παραγγείλει στον αρμόδιο εισαγγελέα την άσκηση ποινικής δίωξης ή τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης και υποβάλλει προτάσεις στα συμβούλια που συγκροτούνται στον Άρειο Πάγο.

Στην εξωστρεφή λειτουργία της παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης, περιλαμβάνονται η έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων, η τήρηση αρχείου, καθώς επίσης, σε περίοδο εκλογών, η διενέργεια διαδικασιών αρμοδιότητας της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου.

Η εξωστρεφής λειτουργία της εποπτείας και του ελέγχου περιλαμβάνει τη συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο από την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και κάθε Εισαγγελέα ΑΠ ατομικά, τη συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο κάθε εισαγγελίας της χώρας και την επιθεώρηση όλων των εισαγγελέων, καθώς και την επιθεώρηση κάθε Εισαγγελίας Εφετών. Επίσης, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου συμμετέχει στα δικαστικά και πειθαρχικά συμβούλια που συγκροτούνται στον Άρειο Πάγο.

Οι εσωστρεφείς λειτουργίες της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου περιλαμβάνουν τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού για τη ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων εισαγγελικών λειτουργιών και δικαστικών υπαλλήλων της, την συμμετοχή του Εισαγγελέα του ΑΠ στα υπηρεσιακά συμβούλια των δικαστικών υπαλλήλων καθώς και την εκτέλεση διοικητικού έργου για τη διαχείριση των προμηθειών της.

Οι οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου δίδονται στον πίνακα 12 που ακολουθεί:

Πίνακας 12. Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Αρείου Πάγου

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Γ΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Τήρηση νομιμότητας				
		Εκτέλεση έργου κατηγορούσας αρχής			
			Προσδιορισμός ποινικών υποθέσεων στο ακροατήριο		
				Προσδιορισμός αναίρεσης κατά αποφάσεων	
				Προσδιορισμός αναίρεσης κατά βουλευμάτων	
				Προσδιορισμός έφεσης επί εκδόσεων	
				Προσδιορισμός για επανάληψη διαδικασίας	
					Αποστολή κλήσεων για επίδοση
			Συμμετοχή του Εισαγγελέα σε αναιρετική δίκη		
				Συμμετοχή του Εισαγγελέα σε πολιτική	

				δίκη	
				Συμμετοχή του Εισαγγελέα σε ποινική δίκη	
			Άσκηση αναίρεσης υπέρ του νόμου		
				Άσκηση από τον Εισαγγελέα αναίρεσης υπέρ του νόμου σε απόφαση πολιτικού δικαστηρίου	
				Άσκηση από τον Εισαγγελέα αναίρεσης υπέρ του νόμου σε απόφαση πολιτικού δικαστηρίου	
			Παραγγελία Εισαγγελέα ΑΠ στον αρμόδιο Εισαγγελέα		
				Παραγγελία για διεξαγωγή προκαταρκτικής εξέτασης	
				Παραγγελία για άσκηση ποινικής δίωξης	
			Έκδοση εισαγγελικών πράξεων		
				Υποβολή προτάσεων σε συμβούλια δικαστικά,	

				πειθαρχικά, υπηρεσιακά	
		Παροχή γνωμοδοτήσεων για ζητήματα που δεν έχουν εισαχθεί στα δικαστήρια, σε υπηρεσίες που εποπτεύει και ν.π.δ.δ. και σε νομικά ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος			
		Έκδοση εγκυκλίων			
	Παροχή υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης				
		Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων			
		Τήρηση αρχείου ΕισΑΠ			
		Διενέργεια εκλογών, αρμοδιότητες ΕισΑΠ			
			Έκδοση διοριστήριων δικαστικών αντιπροσώπων		
	Εποπτεία και έλεγχος				
		Συλλογή στατιστικών			
			Συλλογή συνολικά για την ΕισΑΠ		
			Συλλογή ατομικά για κάθε Εισαγγελέα του		

			ΑΠ		
		Έλεγχος των στατιστικών όλων των εισαγγελιών της χώρας			
			Έλεγχος παραγόμενου έργου κάθε εισαγγελίας		
			Επιθεώρηση εισαγγελέων		
			Συγκέντρωση στατιστικών για εξειδικευμένα ερωτήματα		
		Επιθεώρηση Εισαγγελιών Εφετών			
		Συμμετοχή ΕισΑΠ σε συμβούλια			
			Συμμετοχή σε συμβούλια δικαστικά, πειθαρχικά		
		Έλεγχος Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης για ορισμένες κατηγορίες υπόχρεων			
ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού				

		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων Εισαγγελέων Αρείου Πάγου			
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών υπαλλήλων ΕισΑΠ			
		Συμμετοχή ΕισΑΠ σε υπηρεσιακά συμβούλια δικ. υπαλλήλων			
	Εκτέλεση διοικητικού έργου				
		Διαχείριση προμηθειών ΕισΑΠ			

3.2.7 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Εφετών

Η κύρια λειτουργία της Εισαγγελίας Εφετών είναι η τήρηση της νομιμότητας, η οποία περιλαμβάνει την εκτέλεση έργου ως κατηγορούσα αρχή και την παροχή γνωμοδοτήσεων σε υπηρεσίες που εποπτεύει για ζητήματα που δεν έχουν εισαχθεί στα δικαστήρια. Ως κατηγορούσα αρχή ο Εισαγγελέας Εφετών προσδιορίζει τις ποινικές υποθέσεις στις διαδικασίες του Εφετείου και τις εισάγει στο ακροατήριο (αποστολή κλήσεων κ.α.), συμμετέχει σε κάθε ποινική δίκη στο Εφετείο, δύναται να συμμετέχει και σε πολιτική δίκη, να ασκήσει ένδικο μέσο και να παραγγείλει στον αρμόδιο εισαγγελέα πρωτοδικών την άσκηση ποινικής δίωξης ή τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, υποβάλλει προτάσεις στο Συμβούλιο Εφετών και συντάσσει τα κατηγορητήρια. Στην αρμοδιότητα της Εισαγγελίας Εφετών ανήκει η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων και των βουλευμάτων του Εφετείου και η παροχή δικαστικής συνδρομής.

Στην εξωστρεφή λειτουργία της παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης, περιλαμβάνονται η έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων, η τήρηση αρχείου, καθώς επίσης, σε περίοδο εκλογών, η διενέργεια διαδικασιών αρμοδιότητας της Εισαγγελίας Εφετών. Η εξωστρεφής λειτουργία της εποπτείας και του ελέγχου περιλαμβάνει τη συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο από την Εισαγγελία Εφετών και κάθε Εισαγγελέα Εφετών ατομικά, για εξειδικευμένα ερωτήματα από την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και το ΥΔΑΔ, την έγκριση ή μη της αρχειοθέτησης μηνύσεων από τον εισαγγελέα πρωτοδικών, καθώς επίσης και την επιθεώρηση των εισαγγελιών πρωτοδικών της περιφέρειας του Εφετείου. Επίσης, ο Εισαγγελέας Εφετών συμμετέχει στα πειθαρχικά συμβούλια που συγκροτούνται στο Εφετείο.

Οι εσωστρεφείς λειτουργίες της Εισαγγελίας Εφετών περιλαμβάνουν τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού για τη ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων εισαγγελικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων της, την συμμετοχή του Εισαγγελέα Εφετών στα υπηρεσιακά συμβούλια του Εφετείου για τους δικαστικούς υπαλλήλους καθώς και την εκτέλεση διοικητικού έργου για τη διαχείριση των προμηθειών της.

Οι οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες της Εισαγγελίας Εφετών δίδονται στον πίνακα 13 που ακολουθεί:

Πίνακας 13. Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Εφετών

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Γ΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Τήρηση νομιμότητας				
		Εκτέλεση έργου κατηγορούσας αρχής			
			Προσδιορισμός ποινικών υποθέσεων στο ακροατήριο		
				Σύνταξη κατηγορητηρίων	
					Αποστολή κλητηρίου θεσπίσματος και κλήσεων για επίδοση
					Λήψη ποινικών μητρώων για δικαστική χρήση
			Συμμετοχή Εισαγγελέα Εφετών σε δίκη		
				Συμμετοχή ΕισΕφ σε ποινική δίκη	
				Συμμετοχή ΕισΕφ σε πολιτική δίκη	
			Άσκηση ένδικων μέσων		
				Άσκηση ένδικων μέσων	

				κατά αποφάσεων ποινικών δικαστηρίων	
				Άσκηση ένδικων μέσων κατά αποφάσεων πολιτικών δικαστηρίων εφόσον ο Εισαγγελέας υπήρξε διάδικος	
			Εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων		
				Εκτέλεση ποινών	
					Επίδοση ερήμην αποφάσεων
					Παραγγελία στα αρμόδια όργανα για εκτέλεση
					Τήρηση αρχείου φυγόποινων
					Τήρηση αρχείου φυγόδικων
			Εκτέλεση βουλευμάτων		
			Παροχή δικαστικής συνδρομής		
				Παραλαβή ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης	
					Σύλληψη και κράτηση εκζητουμένου
					Εισαγωγή της υπόθεσης στο αρμόδιο δικαστικό όργανο
					Εκτέλεση της

					απόφασης για την προσαγωγή ή μη του εκζητουμένου
			Παραγγελία Εισαγγελέα Εφετών στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών		
				Παραγγελία για διεξαγωγή προκαταρκτικής εξέτασης	
				Παραγγελία για άσκηση ποινικής δίωξης	
			Έκδοση εισαγγελικών πράξεων		
				Υποβολή πρότασης Εισαγγελέως στο ΣυμΕφ για βουλεύματα	
				Υποβολή γνώμης Εισαγγελέως στον ΠρΕφ για κατ' εξαίρεση πέρας κύριας ανάκρισης	
				Έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης	
				Έκδοση διατάξεων και πράξεων	
		Παροχή γνωμοδοτήσεων σε υπηρεσίες που εποπτεύει για			

		ζητήματα που δεν έχουν εισαχθεί στα δικαστήρια			
	Παροχή υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης				
		Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων			
			Έκδοση πιστοποιητικού εισαγγελικής αρχής περί μη παραπομπής σε δίκη		
			Βεβαίωση πορείας υπόθεσης		
		Τήρηση αρχείου ΕισΕφ			
		Διενέργεια εκλογών, αρμοδιότητες ΕισΕφ			
			Παράδοση διοριστήριων στους δικαστικούς αντιπροσώπους		
			Επίδοση κλήσεων στα μέλη εφορευτικών επιτροπών		
	Εποπτεία και έλεγχος εισαγγελιών				
		Συλλογή στατιστικών			
			Συλλογή συνολικά για την Εισαγγελία Εφετών		

			Συλλογή ατομικά για κάθε Εισαγγελία Εφετών		
			Συλλογή για εξειδικευμένα ερωτήματα από ΕισΑΠ και ΥΔΑΔ		
		Επιθεώρηση Εισαγγελιών Πρωτοδικών περιφέρειας Εφετείου			
		Έγκριση ή μη ΕισΕφ για μηνύσεις που αρχειοθετήθηκαν από τον ΕισΠρωτοδικών			
		Συμμετοχή του Εισαγγελέα Εφετών σε πειθαρχικά συμβούλια			
ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού				
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων Εισαγγελέων Εφετών			
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων δικαστικών			

		υπαλλήλων Εισαγγελίας Εφετών			
		Συμμετοχή του Εισαγγελέα Εφετών σε υπηρεσιακά συμβούλια δικαστικών υπαλλήλων			
	Εκτέλεση διοικητικού έργου				
		Διαχείριση προμηθειών Εισαγγελίας Εφετών			

3.2.8 Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Πρωτοδικών

Όπως κάθε Εισαγγελία, η κύρια λειτουργία της Εισαγγελίας Πρωτοδικών είναι η τήρηση της νομιμότητας, η οποία περιλαμβάνει την εκτέλεση έργου ως κατηγορούσα αρχή και την παροχή γνωμοδοτήσεων σε υπηρεσίες που εποπτεύει για ζητήματα που δεν έχουν εισαχθεί στα δικαστήρια. Ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών ως κατηγορούσα αρχή ασκεί την ποινική δίωξη στο όνομα της Πολιτείας και παραγγέλλει είτε τη διενέργεια προανάκρισης, είτε τη διενέργεια κύριας ανάκρισης, είτε εισάγει την υπόθεση με απευθείας κλήση στο ακροατήριο. Επίσης, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών προσδιορίζει τις ποινικές υποθέσεις στις δικασίμους του Πρωτοδικείου και τις εισάγει στο ακροατήριο (αποστολή κλήσεων κ.α.), συμμετέχει σε κάθε ποινική δίκη στο Πρωτοδικείο, δύναται να συμμετέχει και σε πολιτική δίκη, να ασκήσει ένδικο μέσο, υποβάλλει δε προτάσεις στο Συμβούλιο Πρωτοδικών και συντάσσει τα κατηγορητήρια. Στην αρμοδιότητα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ανήκει η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων και των βουλευμάτων του Πρωτοδικείου και η παροχή δικαστικής συνδρομής, διαδικασίες οι οποίες απαιτούν συνέργεια με πολλές υπηρεσίες του Δημοσίου Τομέα. Περαιτέρω, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών έχει αρμοδιότητες που έχουν άμεση επαφή με τον πολίτη, όπως η ακρόαση των πολιτών για ζητήματα που τους απασχολούν, η διαμεσολάβηση σε ζητήματα ενδοοικογενειακής βίας κ.α.

Στην εξωστρεφή λειτουργία της παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης, σημαντική είναι η λειτουργία της τήρησης ποινικού μητρώου για του πολίτες που έχουν γεννηθεί στην περιφέρεια του Πρωτοδικείου, που περιλαμβάνει: α) τη διαδικασία έκδοσης ποινικού μητρώου για γενική χρήση β) τη διαδικασία έκδοσης ποινικού μητρώου για δικαστική χρήση. Περαιτέρω, στην εξωστρεφή λειτουργία της παροχής υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης περιλαμβάνονται η έκδοση πιστοποιητικών εισαγγελικής αρχής και βεβαιώσεων, η τήρηση αρχείου, καθώς επίσης, σε περίοδο εκλογών, η διενέργεια διαδικασιών αρμοδιότητας της Εισαγγελίας Πρωτοδικών.

Η εξωστρεφής λειτουργία της εποπτείας και του ελέγχου αφορά δημόσιους λειτουργούς και δημόσιες υπηρεσίες, τη συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο από την Εισαγγελία Πρωτοδικών, για κάθε Εισαγγελέα Πρωτοδικών ατομικά, για εξειδικευμένα ερωτήματα από την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και το ΥΔΔΑΔ και περαιτέρω την ενημέρωση του Εισαγγελέως Εφετών από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών για τις μηνύσεις που αρχειοθετεί (άρ. 43 ΚΠΔ).

Οι εσωστρεφείς λειτουργίες της Εισαγγελίας Πρωτοδικών περιλαμβάνουν τη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού για τη ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων εισαγγελικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων της, καθώς και την εκτέλεση διοικητικού έργου για τη διαχείριση των προμηθειών της.

Οι οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες της Εισαγγελίας Πρωτοδικών δίδονται στον πίνακα 14 που ακολουθεί:

Πίνακας 14. Οργανωσιακές λειτουργίες και διαδικασίες Εισαγγελίας Πρωτοδικών

	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Α΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (Γ΄ ΕΠΙΠΕΔΟ)
ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Τήρηση νομιμότητας				
		Εκτέλεση έργου κατηγορούσας αρχής			
			Άσκηση ποινικής δίωξης		
				Παραγγελία για προανάκριση	
				Παραγγελία για κύρια ανάκριση	
				Εισαγωγή υπόθεσης με απευθείας κλήση στο ακροατήριο	
			Προσδιορισμός ποινικών υποθέσεων στο ακροατήριο του δικαστηρίου		
				Σύνταξη κατηγορητηρίου	
				Αποστολή κλητηρίου θεσπίσματος και κλήσεων για επίδοση	
				Αυτόφωρη διαδικασία	
			Συμμετοχή ΕισΠρωτ σε δίκη		
				Συμμετοχή ΕισΠρωτ σε	

				ποινική δίκη	
				Συμμετοχή ΕισΠρωτ σε πολιτική δίκη	
			Άσκηση ένδικων μέσων		
				Άσκηση ένδικων μέσων κατά αποφάσεων ποινικών δικαστηρίων και πολιτικών δικαστηρίων εφόσον ο Εισαγγελέας υπήρξε διάδικος	
			Εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων		
				Εκτέλεση ποινών	
					Επίδοση ερήμην αποφάσεων
					Παραγγελία στα αρμόδια όργανα για εκτέλεση
					Τήρηση αρχείου φυγόποινων
					Τήρηση αρχείου φυγόδικων
			Εκτέλεση βουλευμάτων		
			Παροχή δικαστικής συνδρομής		
			Έκδοση		

			εισαγγελικών πράξεων		
				Υποβολή πρότασης Εισαγγελέως στο Συμπλημ για βουλευματα	
				Υποβολή πρότασης Εισαγγελέως για ζητήματα κύριας ανάκρισης	
				Έκδοση διατάξεων και πράξεων	
				Παραγγελία στους ανακριτικούς υπαλλήλους για διεξαγωγή προκαταρκτικής εξέτασης	
				Ακρόαση πολιτών	
				Μέριμνα για ανήλικα	
				Διαμεσολάβηση για ζητήματα ενδοοικογενειακής βίας	
				Γνώση υποθέσεων εκούσιας δικαιοδοσίας	
				Παραγγελία στην Ι.Μ. για πνευματική λύση συναινετικού διαζυγίου	
		Παροχή γνωμοδοτήσεων για ζητήματα που δεν			

		έχουν εισαχθεί στα δικαστήρια, σε υπηρεσίες που εποπτεύει και ν.π.δ.δ.			
	Παροχή υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης				
		Τήρηση ποινικού μητρώου για γεννηθέντες στην περιφέρεια της Εισαγγελίας			
			Έκδοση ποινικού μητρώου γενικής χρήσης		
			Έκδοση ποινικού μητρώου δικαστικής χρήσης		
		Έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων			
			Έκδοση πιστοποιητικού εισαγγελικής αρχής περί μη παραπομπής σε δίκη		
			Βεβαίωση πορείας υπόθεσης		
		Τήρηση αρχείου Εισαγγελίας Πρωτοδικών			
		Διενέργεια εκλογών,			

		αρμοδιότητες ΕισΠρωτ			
			Παράδοση διοριστήριων στους δικ. αντιπροσώπους		
			Επίδοση κλήσεων στα μέλη εφορ. επιτροπών		
	Εποπτεία και έλεγχος				
		Εποπτεία και έλεγχος υπηρεσιών Περιφερειακής Ενότητας Εισαγγελίας			
			Εποπτεία και έλεγχος αστυνομικών αρχών		
			Εποπτεία και έλεγχος καταστημάτων κράτησης		
			Έλεγχος δημοσίων κατηγορών		
			Έλεγχος συμβολαιογράφων		
			Έλεγχος φυλάκων μεταγραφών		
			Έλεγχος υποθηκών		
			Έλεγχος νηολογίων		
			Έλεγχος κτηματολογίων		
			Έλεγχος υποθηκολογίων πλοίων και		

			αεροσκαφών		
			Έλεγχος ληξιάρχων και υπαλλήλων		
			Έλεγχος δικαστικών επιμελητών		
			Εποπτεία επιμελητών δικαστικής αρωγής		
		Συλλογή στατιστικών			
			Συλλογή συνολικά για την Εισαγγελία Πρωτοδικών		
			Συλλογή ατομικά για κάθε Εισαγγελέα Πρωτοδικών		
			Συλλογή για εξειδικευμένα ερωτήματα από ΕισΑΠ και ΥΔΔΑΔ		
		Ενημέρωση ΕισΕφ για τις μηνύσεις που ο ΕισΠρωτ θέτει στο αρχείο			
ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΣ					
	Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού				
		Ρύθμιση υπηρεσιακών ζητημάτων Εισαγγελέων Πρωτοδικών			
		Ρύθμιση υπηρεσιακών			

		ζητημάτων δικαστικών υπαλλήλων Εισαγγελίας Πρωτοδικών			
	Εκτέλεση διοικητικού έργου				
		Διαχείριση προμηθειών Εισαγγελίας Πρωτοδικών			

3.3 Μελέτη των διαδικασιών εκδίκασης πολιτικών και ποινικών υποθέσεων

Από την καταγραφή των οργανωσιακών λειτουργιών και διαδικασιών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, προκύπτει ότι η κύρια λειτουργία τους είναι η απονομή της δικαιοσύνης και οι κύριες διαδικασίες τους είναι η εκδίκαση των πολιτικών και των ποινικών υποθέσεων, αντίστοιχα. Επίσης προκύπτει ότι σε όλα τα δικαστήρια ανά κλάδο (πολιτικά ή ποινικά) και βαθμίδα (πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια - κατ' έφεση), ακολουθούνται οι ίδιες διαδικασίες, με μικρές διαφοροποιήσεις ανάλογα με την καθ' ύλην αρμοδιότητα ή ανάλογα με το ένδικο μέσο ή ένδικο βοήθημα που ασκείται. Οι διαφοροποιήσεις, όμως, αυτές δεν μεταβάλλουν τις κύριες διαδικασίες εκδίκασης των πολιτικών και των ποινικών υποθέσεων και περαιτέρω τα βήματα αυτών, τα οποία είναι συγκεκριμένα και ακολουθούνται σε όλα τα δικαστήρια ανά κλάδο, ανεξάρτητα αν δικάζουν σε πρώτο ή σε δεύτερο βαθμό ή ακόμη και στο ακυρωτικό δικαστήριο.

3.3.1 Βήματα σχετικά με την κατάθεση και την επίδοση του δικογράφου

Η διαδικασία εκδίκασης των πολιτικών υποθέσεων περιλαμβάνει λιγότερα βήματα σε σχέση με τη διαδικασία εκδίκασης των ποινικών υποθέσεων και είναι λιγότερο περίπλοκη από την τελευταία. Αυτό έγκειται στο γεγονός, ότι για την εκδίκαση μίας πολιτικής υπόθεσης, εμπλέκεται μόνο μία υπηρεσία, δηλαδή το πολιτικό δικαστήριο με τη γραμματεία του, η οποία θα επιληφθεί της υποθέσεως από την κατάθεση του δικογράφου έως τη δημοσίευση της απόφασης.

Ειδικότερα, στο πολιτικό δικαστήριο η δικογραφία σχηματίζεται με την κατάθεση της αγωγής⁵⁷ από τον ενάγοντα στη γραμματεία του δικαστηρίου, που λαμβάνει αριθμό κατάθεσης από το βιβλίο που τηρείται για τη διαδικασία με την οποία πρόκειται να συζητηθεί η υπόθεση (τακτική, ειδική κ.α.). Στη συνέχεια η υπόθεση εγγράφεται στο πινάκιο, εκτός από τις υποθέσεις των ασφαλιστικών μέτρων και των μικροδιαφορών που δεν εγγράφονται στο πινάκιο. Η επίδοση στον εναγόμενο αντιγράφου της αγωγής με την πράξη κατάθεσης και τον προσδιορισμό δικασίμου, γίνεται με επιμέλεια του ενάγοντος⁵⁸, ο οποίος στη συζήτηση της υπόθεσης

⁵⁷ Το δικόγραφο μπορεί να είναι αγωγή, αίτηση, ανακοπή κλπ, για την αποφυγή, όμως, επαναλήψεων, στο παρόν κεφάλαιο χρησιμοποιούνται οι όροι αγωγή, ενάγων και εναγόμενος.

⁵⁸ Σε περίπτωση αναβολής της συζήτησης, η εγγραφή της υπόθεσης στο πινάκιο υπέχει θέση κλητεύσεως και δεν απαιτείται εκ νέου επίδοση του πρακτικού αναβολής.

προσκομίζει το αποδεικτικό επίδοσης. Οι περιπτώσεις που ο γραμματέας του πολιτικού δικαστηρίου γνωστοποιεί τα στοιχεία της δικάσιμου, είναι αυτή της κατάθεσης ασφαλιστικών μέτρων, στην οποία η γνωστοποίηση μπορεί να γίνει με τηλεφωνική ή με τηλεγραφική πρόσκληση ή με ηλεκτρονικά μέσα και στην περίπτωση που ο προσδιορισμός της συζήτησης γίνεται οίκοθεν, δηλαδή από το ίδιο το δικαστήριο, για το λόγο που ορίζει.

Αντίθετα, η διαδικασία εκδίκασης των ποινικών υποθέσεων περιλαμβάνει περισσότερα βήματα στα οποία εμπλέκονται δύο υπηρεσίες ήτοι, η εισαγγελία και το ποινικό δικαστήριο, με τις γραμματείες τους. Αρχικά, η ποινική δικογραφία σχηματίζεται με την υποβολή στον εισαγγελέα μήνυσης, έγκλησης ή αναφοράς, η οποία λαμβάνει έναν αριθμό που ονομάζεται αριθμός βιβλίου μηνύσεων (ABM). Αν η μήνυση ή η αναφορά είναι νόμω ή ουσία αβάσιμη ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας θέτει τη δικογραφία στο αρχείο. Ο εισαγγελέας μπορεί να παραγγείλει τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης προκειμένου να κρίνει αν θα ασκήσει ποινική δίωξη. Η έναρξη της ποινικής δίωξης γίνεται από τον εισαγγελέα πρωτοδικών με τρεις τρόπους (διαδικασίες): α) είτε παραγγέλλει τη διενέργεια κύριας ανάκρισης, β) είτε παραγγέλλει τη διενέργεια προανάκρισης, γ) είτε εισάγει την υπόθεση με απευθείας κλήση στο ακροατήριο. Όποια διαδικασία και να έχει προηγηθεί, περιλαμβάνεται στη ποινική δικογραφία και εφόσον παραπέμπεται η υπόθεση στο ακροατήριο, ο εισαγγελέας προσδιορίζει τη δικάσιμο και εισάγει τη δικογραφία προς εκδίκαση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Η επίδοση του κλητηρίου θέσπισματος⁵⁹ ή της κλήσεως στον κατηγορούμενο και της επίδοσης των κλήσεων στους μάρτυρες γίνεται με επιμέλεια της εισαγγελίας.

3.3.2 Βήματα σχετικά με τη διαδικασία στο ακροατήριο και τη δημοσίευση της απόφασης

---

⁵⁹ Το κλητήριο θέσπισμα κατά το άρθρο 320 παρ. 2 ΚΠΔ είναι το έγγραφο που επιδίδεται στον κατηγορούμενο με το πέρας της προανάκρισης ή της κύριας ανάκρισης για πλημμελήματα που εισάγονται με απευθείας κλήση στο ακροατήριο και περιλαμβάνει σύμφωνα με το άρθρο 321 παρ. 1 ΚΠΔ, στοιχεία του κατηγορουμένου, στοιχεία του δικαστηρίου που θα εκδικάσει την υπόθεση, τον ακριβή καθορισμό της πράξης για την οποία κατηγορείται, μνεία του άρθρου του ποινικού νόμου που την προβλέπει, σφραγίδα και υπογραφή του προσώπου που το εκδίδει (εισαγγελέας ή δημόσιος κατηγορός ή πταισματοδίκης). Η κλήση για εμφάνιση του κατηγορουμένου μετά από παραπεμπτικό βούλευμα, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 321 ΚΠΔ, περιλαμβάνει τα ίδια στοιχεία με το κλητήριο θέσπισμα, ως προς την αξιόποινη όμως πράξη, αναφέρεται στο παραπεμπτικό βούλευμα.

Η πολιτική και η ποινική δίκη διαφέρουν και ως προς τη διαδικασία στο ακροατήριο, τη συζήτηση της υπόθεσης και τη δημοσίευση της απόφασης. Ειδικότερα, στην πολιτική δίκη κατά την επ' ακροατηρίω διαδικασία γίνεται συνήθως προεκφώνηση των υποθέσεων, προκειμένου να αποδεσμευθούν οι δικηγόροι των υποθέσεων που είτε αναβάλλονται, είτε γίνεται παραίτηση από το δικόγραφο, είτε γίνεται πρακτικό συμβιβασμού. Ακολουθεί η συζήτηση των υποθέσεων που κρατήθηκαν και εξετάζονται οι μάρτυρες από τον δικαστή και τους πληρεξούσιους δικηγόρους. Μετά την επ' ακροατηρίω διαδικασία, καθαρογράφονται όλα τα πρακτικά της δικάσιμου από τον γραμματέα της έδρας και παραδίδονται στον δικαστή οι συζητηθείσες δικογραφίες. Η πολιτική δικογραφία περιέχει εκτός από τα πρακτικά της δίκης, τις προτάσεις και τα σχετικά έγγραφα των διαδίκων που προσκομίζονται στην έδρα κατά την συζήτηση της υπόθεσης και τις προσθήκες-αντικρούσεις των διαδίκων που προσκομίζονται εντός τριών ημερών από τη συζήτηση της υπόθεσης και περιέχουν αξιολόγηση των μαρτυρικών καταθέσεων.

Διαφοροποίηση υπάρχει μόνο στην τακτική διαδικασία, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4335/2015, κατά την οποία η προσκόμιση των προτάσεων, των σχετικών και της προσθήκης-αντίκρουσης γίνεται πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης και μάρτυρες δεν εξετάζονται στο ακροατήριο αλλά προσκομίζονται ένορκες βεβαιώσεις που έχουν ληφθεί ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου. Προβλέπεται όμως η δυνατότητα, το δικαστήριο είτε αυτεπαγγέλτως είτε με αίτηση κάποιου διαδίκου, να εξετάσει μάρτυρες, ιδίως τους διαδίκους για την παροχή διασαφηνίσεων. Ο φάκελος της δικογραφίας της τακτικής διαδικασίας κλείνει σε ορισμένες προθεσμίες που ορίζει ο ΚΠολΔ, προσδιορίζεται η δικάσιμος και η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο. Κατά την ημέρα της δικάσιμου δεν είναι απαραίτητη η παρουσία των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους δικηγόρων. Ο δικαστής εκφωνεί την υπόθεση από το πινάκιο, ελέγχει τη δικογραφία αν έχουν προσκομίσει τους φακέλους τους οι διάδικοι και η υπόθεση «συζητείται αντιμωλία» (αν και ο ενάγων και ο εναγόμενος έχουν προσκομίσει φάκελο), «συζητείται ερήμην» (αν μόνο ο ενάγων έχει προσκομίσει φάκελο) ή «ματαιούται» (αν κανείς από τους διαδίκους δεν έχει προσκομίσει φάκελο).

Για την έκδοση απόφασης, για όλες τις διαδικασίες ο δικαστής, αφού παραλάβει τη δικογραφία, θα μελετήσει την υπόθεση και θα δημοσιευθεί η απόφαση του μέσα σε συγκεκριμένες προθεσμίες ανάλογα με τη διαδικασία, π.χ. στα ασφαλιστικά μέτρα ή στην εκουσία δικαιοδοσία (πλην των υπερχρεωμένων

νοικοκυριών), η απόφαση πρέπει να δημοσιευθεί εντός ενός μηνός, στις άλλες διαδικασίες οι προθεσμίες είναι μεγαλύτερες. Η απόφαση του δικαστή δημοσιεύεται σε δημόσια συνεδρίαση, χωρίς την παρουσία των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους δικηγόρων. Στα πολυμελή πολιτικά δικαστήρια, η απόφαση εκδίδεται μετά από διάσκεψη, εισήγηση του εισηγητή δικαστή και ψηφοφορία όλων των δικαστών που μετείχαν στην σύνθεση, συντάσσεται από τον εισηγητή δικαστή και δημοσιεύεται με τον ίδιο ως άνω τρόπο. Μετά τη δημοσίευση της πολιτικής απόφασης, η δικογραφία αρχειοθετείται και καλούνται οι δικηγόροι να παραλάβουν τα σχετικά τους.

Όσον αφορά στην επ' ακροατηρίω διαδικασία της ποινικής δίκης και στη δημοσίευση της απόφασης, υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με την πολιτική δίκη. Αρχικά, οι υποθέσεις εκφωνούνται με την σειρά του πινακίου και είναι στην κρίση του δικαστηρίου αν θα προκριθούν αιτήματα αναβολής. Η ποινική υπόθεση ξεκινάει με τις παραστάσεις των διαδίκων (κατηγορουμένου, πολιτικώς ενάγοντος). Όταν ο κατηγορούμενος είναι απών ελέγχεται η κλήτευσή του, αν αυτή είναι νομότυπη δικάζεται απών, ωσει παρών (ερήμην), αν, όμως, δεν έχει κλητευθεί ή δεν έχει κλητευθεί νόμιμα, κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση ελλείψει κλητεύσεως ή ελλείψει νομίμου κλητεύσεως του κατηγορουμένου⁶⁰. Μετά τις παραστάσεις των διαδίκων εκφωνούνται τα ονόματα των μαρτύρων κατηγορίας, πολιτικής αγωγής και υπεράσπισης. Στη συνέχεια οι συνήγοροι αναπτύσσουν προφορικώς αν έχουν, τους ισχυρισμούς και τις ενστάσεις τους, τους οποίους δύνανται να καταθέσουν και εγγράφως. Κατόπιν ο πρόεδρος του δικαστηρίου κηρύσσει την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας, εξετάζονται ο πολιτικώς ενάγων και οι μάρτυρες κατηγορίας, αναγιγνώσκονται τα έγγραφα της δικογραφίας, τα έγγραφα κατά πρόταση του εισαγγελέως και τα έγγραφα που προσκομίζει ο πολιτικώς ενάγων και ο κατηγορούμενος, ακολουθεί η εξέταση των μαρτύρων υπεράσπισης και η απολογία του κατηγορουμένου. Στη συνέχεια ο πρόεδρος του δικαστηρίου κηρύσσει περαιωμένη τη συζήτηση και ακολουθεί η πρόταση του εισαγγελέως επί της ενοχής, οι αγορεύσεις των συνηγόρων των διαδίκων και η απόφαση του δικαστηρίου επί της ενοχής. Αν ο κατηγορούμενος κριθεί ένοχος από το δικαστήριο, ακολουθεί η πρόταση του εισαγγελέως και η απόφαση του δικαστηρίου επί της ποινής. Η απόφαση του δικαστηρίου δημοσιεύεται αμέσως στο ακροατήριο, σε δημόσια συνεδρίαση. Μετά τη

---

⁶⁰ Αν κηρυχθεί απαράδεκτη η συζήτηση ελλείψει κλητεύσεως ή ελλείψει νομίμου κλητεύσεως του κατηγορουμένου, η δικογραφία αποστέλλεται στην εισαγγελία, μαζί με τις υπόλοιπες αναβλητικές δικογραφίες, προκειμένου να σταλεί νέα κλήση στον κατηγορούμενο και να εισαχθεί η υπόθεση εκ νέου στο ακροατήριο.

συνεδρίαση, ο γραμματέας της έδρας καταχωρεί τις αποφάσεις στο βιβλίο δημοσιεύσεως, συντάσσει αποσπάσματα των αποφάσεων και τα αποστέλλει μαζί με τις αναβλητικές δικογραφίες, στην εισαγγελία. Ακολουθεί η καθαρογραφή των αποφάσεων, η θεώρησή τους από τον δικαστή και η καταχώρισή τους στο ειδικό βιβλίο καθαρογραφής.

3.3.3 Βήματα σχετικά με την επίδοση της απόφασης, την άσκηση ένδικου μέσου ή ένδικου βοηθήματος και την εκτέλεση της απόφασης

Στην πολιτική δίκη την επιμέλεια για την επίδοση της εκδοθείσας απόφασης έχουν οι διάδικοι. Στην περίπτωση της άσκησης του ένδικου μέσου της εφέσεως, ο γραμματέας του πολιτικού δικαστηρίου δεν επιφορτίζεται με τη διαβίβαση της δικογραφίας στο αρμόδιο δευτεροβάθμιο δικαστήριο αλλά περιορίζεται στην σύνταξη έκθεσης κατάθεσης του δικογράφου της έφεσης και στην τήρηση σχετικού αρχείου. Ο επιμελέστερος των διαδίκων, δηλαδή αυτός που θέλει να συζητηθεί το συντομότερο η έφεση, θα λάβει αντίγραφο της έφεσης και θα το καταθέσει στο αρμόδιο δευτεροβάθμιο δικαστήριο προκειμένου να προσδιορισθεί η εκδίκαση της έφεσης, όπου θα σχηματισθεί νέα δικογραφία. Στην περίπτωση που ασκείται ένδικο μέσο ή ένδικο βοήθημα που εξετάζεται από το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, η κατάθεση και ο προσδιορισμός του γίνεται από τη γραμματεία του δικαστηρίου αυτού και σχηματίζεται νέα δικογραφία. Όταν η απόφαση του πολιτικού δικαστηρίου καταστεί αμετάκλητη ή αν είναι προσωρινά εκτελεστή, τη διαδικασία της εκτέλεσης κινεί ο διάδικος που νίκησε, ζητώντας από την γραμματεία του πολιτικού δικαστηρίου την έκδοση απογράφου, με το οποίο η απόφαση καθίσταται τίτλος εκτελεστός⁶¹. Στη συνέχεια, ο αιτών την έκδοση απογράφου, μέσω του δικηγόρου του και του δικαστικού επιμελητή, θα επιδώσει αντίγραφο του απογράφου στον αντίδικο για να προχωρήσουν οι διαδικασίες της εκτέλεσης, όπως της κατάσχεσης, του πλειστηριασμού κλπ.

Επομένως, ο γραμματέας του πολιτικού δικαστηρίου, δεν επιφορτίζεται με τις διαδικασίες επίδοσης και εκτέλεσης των πολιτικών αποφάσεων. Οι περιπτώσεις που ο γραμματέας του πολιτικού δικαστηρίου καλείται να εκτελέσει πολιτική απόφαση είναι

---

⁶¹ Το απόγραφο είναι η δικαστική απόφαση, η οποία φέρει τον εκτελεστήριο τύπο, δηλαδή την εντολή του δικαστή προς τα αρμόδια όργανα να προβούν στην εκτέλεση του τίτλου και τη σφραγίδα «Στο όνομα του ελληνικού λαού». Επίσης, στο απόγραφο αναγράφονται, ο αριθμός που λαμβάνει από το βιβλίο απογράφων και τα παράβολα που κατεβλήθησαν για τα τέλη έκδοσής του.

συνήθως στην προπαρασκευαστική απόφαση, όταν αυτή επιτάσσει την εκτέλεση μίας πράξης με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου.

Αντιθέτως, στην ποινική δίκη η επίδοση της ερήμην καταδικαστικής απόφασης και η εκτέλεση της ποινής γίνεται με επιμέλεια της εισαγγελίας. Ειδικότερα, όταν ο κατηγορούμενος είναι απών κατά την εκδίκαση της υπόθεσης, ο γραμματέας της έδρας του ποινικού δικαστηρίου, πρέπει να στείλει απόσπασμα⁶² της ερήμην καταδικαστικής απόφασης στην εισαγγελία, προκειμένου να επιδοθεί στον ερήμην καταδικασθέντα. Αποσπάσματα, όμως, αποστέλλει ο γραμματέας της έδρας στην εισαγγελία και για άλλες αποφάσεις, όπως π.χ. για αιτήσεις που συζητήθηκαν, προκειμένου να γνωστοποιηθεί στην εισαγγελία το αποτέλεσμα, αν έγιναν δεκτές ή όχι από το δικαστήριο. Επίσης, στα κακουργήματα, αποσπάσματα πρέπει να γραφούν από τον γραμματέα της έδρας και να αποσταλούν στην εισαγγελία για όλες τις συζητηθείσες υποθέσεις που εκδόθηκαν είτε αθωωτικές, είτε καταδικαστικές αποφάσεις, όχι μόνο για τους ερήμην αλλά και για τους παρόντες και για τους δια πληρεξουσίου καταδικασθέντες, διότι: α) για όσους είναι κρατούμενοι το απόσπασμα είναι απαραίτητο για την μεταγωγή τους και την φυλάκιση στο κατάστημα κράτησης και β) για όσους δεν είναι κρατούμενοι και είχαν επιβληθεί περιοριστικοί όροι με το πέρας της κύριας ανάκρισης (εμφάνιση στο Α.Τ. του τόπου κατοικίας, απαγόρευση εξόδου από τη χώρα, καταβολή εγγυήσεως), αίρονται με την έκδοση απόφασης και τη διαδικασία της άρσης επιλαμβάνεται η εισαγγελία, αποστέλλοντας στις αρμόδιες υπηρεσίες το σχετικό απόσπασμα.

Αν ασκηθεί το ένδικο μέσο της έφεσης, η δικογραφία, μετά την καθαρογραφία της απόφασης, τη θεώρησή της από το δικαστή και την καταχώρισή της στο ειδικό βιβλίο καθαρογραφής, αποστέλλεται μαζί με αντίγραφα της απόφασης στην εισαγγελία, προκειμένου να εισαχθεί στο αρμόδιο δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και αν ασκηθεί άλλο ένδικο μέσο ή ένδικο βοήθημα, δηλαδή αποστολή της δικογραφίας στην εισαγγελία, μαζί με αντίγραφα της απόφασης, προκειμένου να εισαχθεί στο αρμόδιο δικαστήριο. Αν δεν ασκηθεί ένδικο μέσο ή ένδικο βοήθημα, η δικογραφία αρχειοθετείται από τον γραμματέα της έδρας, αφού συντάξει το δελτίο

---

⁶² Το απόσπασμα της απόφασης περιλαμβάνει τα πλήρη στοιχεία του κατηγορουμένου και το διατακτικό της απόφασης. Σε ορισμένα ποινικά δικαστήρια, κυρίως στα πλημμελήματα, οι γραμματείς της έδρας προτιμούν να αποστέλλουν στην εισαγγελία την ίδια την απόφαση για επίδοση προκειμένου να μην καθυστερούν την εργασία τους με την σύνταξη αποσπασμάτων, έτσι όμως καθυστερεί η διαδικασία της επίδοσης, αφού η απόφαση πρέπει πρώτα να καθαρογραφεί και να καταχωρηθεί στο ειδικό βιβλίο.

ποινικού μητρώου του καταδικασθέντος και το στατιστικό δελτίο που αποστέλλεται στην Ελληνική Στατιστική Αρχή.

Η διαδικασία της εκτέλεσης των ποινών είναι αρμοδιότητα της εισαγγελίας. Όταν, όμως, πρόκειται για ποινή φυλάκισης, σημασία για την εκτέλεση έχει αν δόθηκε αναστολή από το δικαστήριο ή αν μετατράπηκε η ποινή σε χρηματική. Στην περίπτωση της αναστολής, ο γραμματέας της έδρας του ποινικού δικαστηρίου είναι αυτός που βεβαιώνει την χρηματική ποινή (αν επιβλήθηκε) και τα έξοδα της δίκης στη Δ.Ο.Υ. του καταδικασθέντος, εκτός αν ο τελευταίος τα καταβάλει ο ίδιος και προσκομίσει το σχετικό διπλότυπο στη γραμματεία του δικαστηρίου προκειμένου να συσχετισθεί στη δικογραφία⁶³. Όταν η ποινή φυλάκισης μετατρέπεται σε χρηματική ή όταν η επιβαλλόμενη ποινή είναι κάθειρξη, η εισαγγελία προχωρεί τη διαδικασία της εκτέλεσης, η οποία περιλαμβάνει πολλά βήματα και συνέργεια με διάφορες υπηρεσίες του Δημοσίου, όπως αστυνομικά τμήματα, καταστήματα κράτησης κ.α. Η διαδικασία της εκτέλεσης των ποινών, δεν αφορά μόνο στις κύριες ποινές αλλά και στις παρεπόμενες ποινές και στα μέτρα ασφαλείας, όπως δήμευση ή απόδοση κατασχεθέντων, καταστροφή ναρκωτικών, σε κάθε δε περίπτωση, η εισαγγελία ενημερώνεται με απόσπασμα ή με την απόφαση από τον γραμματέα του δικαστηρίου.

3.3.4 Βήματα σχετικά με την αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης

Η αναβολή της συζήτησης των υποθέσεων σχετίζεται άμεσα με την ταχύτητα στην απονομή της δικαιοσύνης και ιδιαίτερα ζητήματα ανακύπτουν στην ποινική δίκη. Ειδικότερα:

Στο πολιτικό δικαστήριο, η αναβολή της συζήτησης δεν επιφέρει σημαντικές καθυστερήσεις στην εκδίκαση των υποθέσεων. Συγκεκριμένα, στην τακτική διαδικασία με το Ν. 4335/2015, αναβολή της υπόθεσης δεν επιτρέπεται, ενώ στις λοιπές διαδικασίες αναβολή επιτρέπεται μόνο μία φορά ανά βαθμό δικαιοδοσίας εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος κατά την κρίση του δικαστηρίου. Περαιτέρω, στο πολιτικό δικαστήριο δεν συναντάμε την αναβολή της υπόθεσης λόγω παρέλευσης του ωραρίου του γραμματέως. Αυτό έγκειται στο γεγονός, ότι η συζήτηση μίας πολιτικής υπόθεσης

---

⁶³ Στις μεγάλες πόλεις που υπάρχουν πολλά δικαστήρια, συνήθως υπάρχει υπάλληλος της Δ.Ο.Υ. που κάνει τις εισπράξεις. Αυτό δεν συμβαίνει στις μικρές πόλεις που τα δικαστήρια είναι λιγότερα και έτσι οι καταδικασθέντες υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση που συσχετίζεται στη δικογραφία με την οποία ζητούν τη βεβαίωση της χρηματικής ποινής και των εξόδων.

δεν έχει μεγάλη διάρκεια διότι, είτε συζητείται εξ εγγράφων, οπότε στο ακροατήριο ο δικαστής εκφωνεί ότι συζητείται η υπόθεση αντιμωλία ή ερήμην, είτε συζητείται με την εξέταση ενός ή δύο μαρτύρων για κάθε πλευρά και σπανίως με την εξέταση περισσότερων μαρτύρων.

Αντιθέτως, στην ποινική δίκη πολύ συχνός λόγος αναβολής της υπόθεσης είναι η παρέλευση των ωραρίου του γραμματέως και η αποχή των δικηγόρων από δεύτερη ημέρα συνεδρίασης του πλημμελειοδικείου και αποχή από τρίτη ημέρα συνεδρίασης του εφετείου. Ο λόγος αυτός αναβολής ανακύπτει από το γεγονός ότι στο ποινικό δικαστήριο, εισάγονται από την εισαγγελία προς εκδίκαση πολλές υποθέσεις, που εκ των πραγμάτων, είναι αδύνατον να συζητηθούν όλες μέσα σε μία ή δύο ημέρες. Το φαινόμενο αυτό είναι πολύ έντονο στην εκδίκαση κακουργημάτων. Η διάρκεια της συζήτησης σε μία ποινική δίκη, δεν μπορεί να προβλεφθεί, ιδίως όταν στην υπόθεση υπάρχουν πολλοί μάρτυρες κατηγορίας, πολιτικής αγωγής και υπεράσπισης που πρέπει να εξετασθούν, πολλοί κατηγορούμενοι που πρέπει να απολογηθούν και πολλοί συνήγοροι που πρέπει να αγορεύσουν. Από την άλλη πλευρά και η εισαγγελία δεσμεύεται να εισάγει πολλές υποθέσεις προς εκδίκαση διότι αφενός δεν γνωρίζει ποιες υποθέσεις του πινακίου θα συζητηθούν και ποιες υποθέσεις για κάποιον λόγο θα αναβληθούν, π.χ. λόγω σημαντικών αιτίων (ασθένεια ή κώλυμα διαδίκων ή συνηγόρων) και αφετέρου διότι στις υποθέσεις που υπάρχουν προσωρινά κρατούμενοι, ο ορισμός δικασίμου σύμφωνα με τον ΚΠΔ, γίνεται κατά απόλυτη προτεραιότητα, που σημαίνει ότι οι υποθέσεις με προσωρινά κρατούμενους, προηγούνται στο πινάκιο.

Περαιτέρω, οι ίδιοι οι δικηγόροι, με την από 14-15/4/2006 απόφαση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος⁶⁴ την οποία σε συνέχεια έχουν υιοθετήσει με απόφασή τους οι κατά τόπον Δικηγορικοί Σύλλογοι, απέχουν από τις μετά από διακοπή συνεδριάσεις των ποινικών δικαστηρίων, εκτός των υποθέσεων των οποίων επίκειται παραγραφή ή συμπλήρωση ορίων προσωρινής κράτησης. Ειδικότερα, στις μεν υποθέσεις αρμοδιότητας πλημμελειοδικείου, οι δικηγόροι παρίστανται μόνο κατά την ημέρα της δικασίμου, στις δε υποθέσεις αρμοδιότητας εφετείου παρίστανται δύο ημέρες, κατά την ημέρα της δικασίμου και στην μετά διακοπή συνεδρίαση. Οι δικηγόροι έλαβαν αυτήν την απόφαση διότι η διακοπή συνεδριάσεων σε επόμενες ημέρες, αποσυντονίζει το έργο τους, όπως την παράσταση σε άλλα δικαστήρια των οποίων οι υποθέσεις έχουν ήδη προσδιορισθεί

⁶⁴ http://www.dsanet.gr/epikairothta/AnakoinwseisThlematikhs/diak_poinikon.htm

προς εκδίκαση αλλά και το έργο των δικαστών οι οποίοι έχουν προγραμματισμένες υπηρεσίες και προκαλεί περαιτέρω ταλαιπωρία των διαδίκων και των μαρτύρων. Το ζήτημα αφορά ιδίως στα κακούργηματα, όπου ο κατηγορούμενος πρέπει να παρίσταται με συνήγορο και αν δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να διορίσει ο ίδιος συνήγορο, τότε του διορίζει το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως από τον κατάλογο που τηρείται στον οικείο δικηγορικό σύλλογο. Στα πλημμελήματα ο κατηγορούμενος, εφόσον το επιθυμεί, μπορεί να δικασθεί χωρίς συνήγορο.

Τέλος, η αναβολή της δίκης λόγω παρέλευσης του ωραρίου του γραμματέως και της αποχής των δικηγόρων δεν συντρέχει, όταν έχει ήδη εκφωνηθεί η υπόθεση. Στην περίπτωση αυτή και ενώ οι υπόλοιπες υποθέσεις έχουν αναβληθεί, η συνεδρίαση συνεχίζεται μέχρι να ολοκληρωθεί η εκδίκαση της υπόθεσης ή αν η υπόθεση έχει διάρκεια, επακολουθούν πολλές συνεδριάσεις μέχρι την έκδοση απόφασης. Στα κακούργηματα οι υποθέσεις, λόγω της φύσης τους, έχουν συνήθως μεγάλη διάρκεια, ενώ στα πλημμελήματα υποθέσεις που έχουν μεγάλη διάρκεια είναι κυρίως οι σωματικές βλάβες ή ανθρωποκτονίες από αμέλεια (ιατρικά λάθη, εργατικά ή τροχαία ατυχήματα κ.α.). Οι μετά διακοπή συνεδριάσεις δημιουργούν περαιτέρω προβλήματα στην ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης ελλείψει διαθέσιμων δικαστικών αιθουσών.

3.4 Τα «Δεδομένα» στην πολιτική και στην ποινική δίκη

Τα «Δεδομένα» είναι το επόμενο στοιχείο που περιλαμβάνει ένα πληροφοριακό σύστημα και αναλύεται στην παρούσα εργασία. Τα «Δεδομένα» είναι αυτά που τροφοδοτούν το Πληροφοριακό Σύστημα το οποίο παράγει πληροφορίες. «Οι πηγές πληροφόρησης αποκτούν τη μέγιστη δυνατή αξία τους μόνο όταν είναι υψηλής ποιότητας και παρέχουν παράλληλα δυνατότητες εύκολης ολοκλήρωσης, αναζήτησης και ανάλυσης με τρόπο παραγωγικό» (Wallace, 2014 σελ. 229). Η διαχείριση των δεδομένων (data management) είναι πολύ σημαντική για να αποφευχθούν κίνδυνοι όπως ο πλεονασμός δεδομένων (data redundancy) και η ασυνέπεια των δεδομένων (data inconsistency) και για να υπάρχει ακρίβεια (accuracy) των πληροφοριών, δυνατότητα προσαρμογής στις αλλαγές και ενίσχυση της ασφάλειας.

Οι ενέργειες που λαμβάνουν χώρα επί των δεδομένων είναι: 1. η δημιουργία και η αποθήκευσή τους (create), 2. η ανάκτηση και η παρουσίασή τους (read), 3. η αλλαγή τους (update) και 4. η διαγραφή τους (delete). Οι ενέργειες αυτές, που

κωδικοποιούνται με το αρκτικόλεξο CRUD, καθορίζουν την πολιτική πληροφοριών (information policy) του οργανισμού, δηλαδή σε ποια δεδομένα θα έχει πρόσβαση ο χρήστης (access control) και τί δικαιώματα (access rights) θα έχει επί των δεδομένων (αλλαγή, διαγραφή κλπ). Τα δεδομένα με βάση τη συχνότητα μεταβολής τους στο χρόνο διακρίνονται σε 1. Οργανωσιακά δεδομένα (organizational data) που είναι σχετικά σταθερά στο χρόνο, 2. Κύρια ή «Μάστερ» δεδομένα (master data) που επίσης είναι σχετικά σταθερά στο χρόνο και 3. Δεδομένα συναλλαγών (transaction data) που είναι μεταβαλλόμενα στο χρόνο (Ταραμπάνης, 2016).

Με βάση την ως άνω διάκριση, τα δεδομένα στην πολιτική και στην ποινική δίκη μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής: Οργανωσιακά δεδομένα-Κύρια ή Μάστερ δεδομένα, σταθερά στο χρόνο, αποτελούν τα στοιχεία της δικογραφίας, τα στοιχεία του δικαστηρίου κλπ. Δεδομένα συναλλαγών, μεταβαλλόμενα στο χρόνο, είναι τα στοιχεία των διαδικών, των πληρεξουσίων δικηγόρων, το αποτέλεσμα της δίκης κλπ. Ειδικότερα, τα δεδομένα στην πολιτική και στην ποινική δίκη, μπορούμε να τα δούμε σχηματικά στους πίνακες που ακολουθούν:

Πίνακας 15. Τα «Δεδομένα» της πολιτικής δίκης

Οργανωσιακά δεδομένα – Κύρια ή «Μάστερ» δεδομένα	Δεδομένα Συναλλαγών
Στοιχεία δικογραφίας	
	Αριθμός κατάθεσης
	Διαδικασία (Τακτική/ Ειδική/ Εκούσια δικαιοδοσία/ Ασφαλιστικά μέτρα/ Μικροδιαφορές
	Στοιχεία ενάγοντος (Όνομα/ Επίθετο/ Πατρώνυμο/ Μητρώνυμο/ Κατοικία/ ΑΦΜ/ ΔΟΥ)
	Πληρεξούσιος δικηγόρος ενάγοντος (Όνομα/ Επίθετο/ Δικηγορικός Σύλλογος/ Αριθμός διπλοτύπου προείσπραξης
	Στοιχεία εναγομένου

	(Όνομα/ Επίθετο/ Πατρώνυμο/ Μητρώνυμο/ Κατοικία/ ΑΦΜ/ ΔΟΥ)
	Πληρεξούσιος δικηγόρος εναγομένου (Όνομα/ Επίθετο/ Δικηγορικός Σύλλογος/ Αριθμός διπλοτύπου προείσπραξης)
Δικαστήριο (Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο)	
	Ημερομηνία δικασίμου
	Αριθμός πινακίου
Σύνθεση δικαστηρίου: Δικαστές/Εισηγητής/Γραμματέας	
	Στοιχεία μελών σύνθεσης
	Διαδικασία στο ακροατήριο (Συζήτηση υπόθεσης/ Αναβολή υπόθεσης/ Πρακτικό παραίτησης από δικόγραφο/ Πρακτικό συμβιβασμού/ Ματαίωση υπόθεσης)
	Παράσταση διαδίκων: Παρών/ απών/ δια πληρεξουσίου
	Σύνθετη δίκη (Κύρια παρέμβαση/ Πρόσθετη παρέμβαση/ Προσεπίκληση/ Ανακοίνωση δίκης)
	Δημοσίευση απόφασης (Αριθμός απόφασης/ Ημερομηνία δημοσίευσης)
	Αποτέλεσμα δίκης (Δεκτή/ Δεκτή εν μέρει/ Απορρίπτει/ Παραπέμπει λόγω αναρμοδιότητας/ Προπαρασκευαστική)
	Άσκηση ένδικου μέσου (Έφεση/ Ανακοπή ερημοδικίας/ Αναψηλάφηση/ Αναίρεση)
	Άσκηση ένδικου βοηθήματος (Ανακοπή/ Τριτανακοπή)

	Έκδοση απογράφου
--	------------------

Αντίστοιχα και στην ποινική δικογραφία τα δεδομένα σύμφωνα με τη διάκριση που αναλύθηκε, κατηγοριοποιούνται ως εξής:

Πίνακας 16. Τα «Δεδομένα» της ποινικής δίκης

Οργανωσιακά δεδομένα – Κύρια ή «Μάστερ» δεδομένα	Δεδομένα Συναλλαγών
Στοιχεία δικογραφίας	
	Αριθμός Βιβλίου Μηνύσεων
	Αριθμός Βιβλίου Ωρίμων
	Στοιχεία κατηγορουμένου (Όνομα/ Επίθετο/ Πατρώνυμο/ Μητρώνυμο/ Τόπος γέννησης/ Ημερομηνία γέννησης/ Φύλο/ Κατοικία/ ΑΦΜ/ ΔΥΟ/ Στοιχεία ταυτότητας ή διαβατηρίου
	Στοιχεία πολιτικώς ενάγοντος/ αστικώς υπευθύνου
	Τρόπος εισαγωγής στο δικαστήριο (Διενέργεια κύριας ανάκρισης/ Διενέργεια προανάκρισης/ Απευθείας κλήση στο ακροατήριο)
	Στοιχεία κατηγορητηρίου (Περιγραφή πράξης /Τόπος τέλεσης/ /Χρόνος τέλεσης / Παράβαση άρθρων ΠΚ ή ειδικού ποινικού νόμου/ Αναγνωστέα έγγραφα/ Μάρτυρες κατηγορίας)
Στοιχεία κύριας ανάκρισης	
	Στοιχεία Ανακριτή
	Πέρασ κύριας ανάκρισης (Διάταξη Ανακριτή -Επιβολή περιοριστικών όρων/ Ένταλμα προσωρινής κράτησης/

	Ένταλμα σύλληψης για φυγόδικο
Δικαστικό Συμβούλιο (Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο)	
	Στοιχεία μελών σύνθεσης
	Πρόταση Εισαγγελέως
	Στοιχεία Βουλεύματος (Αριθμός βουλεύματος/ Ημερομηνία δημοσίευσης/ Είδος βουλεύματος: ουσίας (παραπεμπτικό/απαλλακτικό) ή για δικονομικά ή για παρεμπύπτοντα ζητήματα
Δικαστήριο (Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο)	
	Ημερομηνία δικασίμου
	Αριθμός πινακίου
Σύνθεση Δικαστηρίου: Δικαστές/ Εισαγγελέας/ Γραμματέας	
	Στοιχεία μελών σύνθεσης
	Διαδικασία στο ακροατήριο (Συζήτηση υπόθεσης/αναβολή υπόθεσης (άρ.349 ΚΠΔ, άρ. 352 ΚΠΔ κ.α)
	Παράσταση κατηγορουμένου: Παρών/ απών/ δια πληρεξουσίου
	Συνήγορος: υπεράσπισης (Διορισθείς/αυτεπαγγέλτως) πολιτικής αγωγής, αστικώς υπευθύνου
	Δημοσίευση απόφασης (Αριθμός απόφασης/ημερομηνία δημοσίευσης/διακοπείσες συνεδριάσεις)
	Αποτέλεσμα δίκης (Αθωωτική/ Καταδικαστική/ Άλλης φύσεως (παύει

	οριστικά ποινική δίωξη, παύει υφ' όρον, ανυποστήρικτη κ.α.)
	Ποινή (Κύρια ποινή, με αναστολή ή με μετατροπή/ παρεπόμενη ποινή/ Μέτρα ασφαλείας)
	Ημερομηνία καθαρογραφής απόφασης
	Άσκηση ένδικου μέσου (Εφεση/Αναίρεση)
	Άσκηση ένδικου βοηθήματος (Αίτηση ακύρωσης διαδικασίας/ Αίτηση ακύρωσης απόφασης/ Αντιρρήσεις/ Ανακοπή λιπομαρτυρίας/Προσφυγή)
Εκτέλεση απόφασης	
	Επίδοση ερήμην καταδικαστικής απόφασης
	Έκδοση εντάλματος σύλληψης για φυγόποινο
	Εγκλεισμός σε κατάστημα κράτησης
	Βεβαίωση χρηματικής ποινής- εξόδων/ΑΦΕΚ
	Μετατροπή ποινής σε χρηματική: προθεσμία καταβολής
	Παροχή κοινωφελούς εργασίας
	Άρση περιοριστικών όρων
	Αποστέρηση πολιτικών δικαιωμάτων
	Πειστήρια (Δήμευση/ απόδοση/ καταστροφή)
	Σύνταξη ποινικού μητρώου
	Σύνταξη στατιστικού δελτίου καταδικασθέντος

Από τη μελέτη των ως άνω πινάκων διαπιστώνουμε ότι τα δεδομένα στην ποινική δίκη είναι περισσότερα από τα δεδομένα στην πολιτική δίκη. Οι πληροφορίες δε που παράγουν τα δεδομένα της ποινικής δίκης, ενδιαφέρουν πολλές υπηρεσίες του

Δημοσίου, πέραν της εισαγγελίας και του ποινικού δικαστηρίου, με τις οποίες μπορεί να υπάρξει διαλειτουργικότητα (interoperability), για την οποία γίνεται αναφορά κατωτέρω, στο κεφάλαιο 4.3.

3.5 Η «Πληροφορική Τεχνολογία» στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΥΔΔΑΔ), ανταποκρινόμενο στις απαιτήσεις της εποχής, συμμετέχει στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και στον εκσυγχρονισμό των Υπηρεσιών του, με την εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και την συνεχή ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων. Η πρόκληση είναι μεγάλη, δεδομένου ότι καλύπτει όλες τις λειτουργίες της δικαιοσύνης: α) δικαστήρια (πολιτικά, ποινικά, διοικητικά), β) ανθρώπινο δυναμικό (δικαστές, εισαγγελείς, δικαστικοί υπάλληλοι, σωφρονιστικοί υπάλληλοι), γ) άλλες υποδομές (υποθηκοφυλακεία, καταστήματα κράτησης κ.α.) και παράλληλα προωθεί την ευρωπαϊκή και διεθνή συνεργασία. Συμμετέχοντας στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση το ΥΔΔΑΔ προχωρεί στην εφαρμογή Ολοκληρωμένων Πληροφοριακών Συστημάτων (ΟΠΣ).

Την έννοια του ΟΠΣ δίνουν οι Αποστολάκης, Λουκής, Χάλαρης (2008, σελ.72-73) ως εξής: «Ένα ΟΠΣ συνήθως αποτελείται από έναν αριθμό «Υποσυστημάτων», κάθε ένα από τα οποία περιλαμβάνει έναν αριθμό συναφών εφαρμογών και μέσω αυτών παρέχει ένα πλήρες σύνολο δυνατοτήτων που αφορούν την υποστήριξη κάποιας βασικής λειτουργίας του δημόσιου οργανισμού. Γενικά κάθε μία από τις λειτουργίες του δημόσιου οργανισμού υποστηρίζονται από ένα ή περισσότερα Υποσυστήματα του ΟΠΣ του. Τα υποσυστήματα ενός ΟΠΣ διασυνδέονται μεταξύ τους και ανταλλάσσουν δεδομένα, συνεπώς οι έξοδοι (αποτελέσματα) ενός υποσυστήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως είσοδοι ενός άλλου υποσυστήματος κ.ο.κ. Για την επίτευξη της διασύνδεσης αυτής συνήθως όλα τα υποσυστήματα του ΟΠΣ βασίζονται σε μία κοινή βάση δεδομένων, ούτως ώστε τα δεδομένα που παράγει κάθε Υποσύστημα να αποθηκεύονται στην κοινή αυτή βάση δεδομένων και τα άλλα Υποσυστήματα να μπορούν να τα διαβάσουν και να τα επεξεργασθούν κ.ο.κ.».

Το ΟΠΣ που εφαρμόζεται και περαιτέρω αναπτύσσεται στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη είναι το «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ)». Παράλληλα

εφαρμόζονται ή αναπτύσσονται και άλλα πληροφορικά συστήματα στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη που είτε έχουν συνδεθεί, είτε αναμένεται η σύνδεσή τους με το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ για την επίτευξη ομογενοποιημένου πληροφοριακού περιβάλλοντος στα πολιτικά, στα ποινικά δικαστήρια και στις εισαγγελίες της χώρας. Για τη διοικητική δικαιοσύνη το αντίστοιχο ΟΠΣ είναι το «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων» Διοικητικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΔΔ)», το οποίο όμως, δεν είναι αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας.

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα πληροφοριακά συστήματα που εφαρμόζονται στα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και στις εισαγγελίες της χώρας, αναδεικνύοντας το σημαντικό έργο του ΥΔΑΔ στην κατεύθυνση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-justice).

3.5.1 Το έργο «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης» (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ)

Η Α' Φάση του έργου «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης» (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ 2007-2013 και ξεκίνησε εξυπηρετώντας τα πολιτικά και τα ποινικά δικαστήρια στις Εφετειακές Περιφέρειες Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Χαλκίδας καθώς και τον Άρειο Πάγο. Η Β' Φάση του έργου θα υλοποιηθεί από το ΕΣΠΑ 2014-2020 και αφορά την επέκτασή του σε όλα τα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και τις εισαγγελίες της χώρας⁶⁵.

Στην υπ' αριθ. 92531/17-12-2013 Διακήρυξη Ανοικτού Δημοσίου Διεθνούς Διαγωνισμού για το Έργο «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης»⁶⁶ περιγράφονται οι στόχοι και οι αναμενόμενες ωφέλειες από την υλοποίηση του έργου. Ειδικότερα:

Οι βασικοί στόχοι του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ είναι: 1. Η ηλεκτρονικοποίηση της ροής της ποινικής και πολιτικής διαδικασίας όλων των βαθμίδων των δικαστηρίων που εμπλέκονται στη ροή κάθε δικαστικής υπόθεσης, 2. Η εισαγωγή ομογενοποιημένου

---

⁶⁵ <https://justedespa.gr/erga/>

⁶⁶ <http://www.ministryofjustice.gr/site/el/ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ/ΕργαΕΣΠΑ>

πληροφοριακού περιβάλλοντος για τα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια, για την αναβάθμιση της ποιότητας και την ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης και 3. Η εξασφάλιση των προϋποθέσεων διαλειτουργικότητας με τα συστήματα άλλων φορέων του Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε στρατηγικό επίπεδο το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ στοχεύει: 1. Στην επιτάχυνση της απονομής της Δικαιοσύνης και στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες. 2. Στην καλύτερη διοίκηση του δικαστικού συστήματος. 3. Στην αύξηση της διαφάνειας 4. Στην αποφυγή απώλειας εσόδων λόγω καθυστέρησης και τελικής παραγραφής των επιβαλλόμενων χρηματικών ποινών μέσω διαλειτουργικότητας με τα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Οικονομικών και με τρίτους φορείς. 5. Στην εξοικονόμηση πόρων με την μείωση λειτουργικού κόστους και κόστους υποδομών.

Οι αναμενόμενες άμεσες ωφέλειες από την υλοποίηση του έργου είναι: 1. Η ηλεκτρονική δημιουργία και διακίνηση δικαστικών εγγράφων ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς. 2. Η ηλεκτρονική παρακολούθηση της πορείας των υποθέσεων. 3. Η άμεση άντληση στατιστικών και διοικητικής πληροφόρησης. 4. Η διαλειτουργικότητα και ηλεκτρονική διακίνηση πληροφορίας με φορείς και πληροφοριακά συστήματα της Δικαιοσύνης (καταστήματα κράτησης, ποινικό μητρώο, σύστημα τήρησης πρακτικών). 5. Η διαλειτουργικότητα και ηλεκτρονική διακίνηση πληροφορίας με φορείς και πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου Τομέα (ΓΓΠΣ, Αστυνομία, ΚΕΠ, Εθνικό Σύστημα Δημοσίων Προμηθειών κλπ.). 6. Η παροχή εξωστρεφών υπηρεσιών στους πολίτες: i) Δικαστικές διαδικασίες (κατάθεση δικογράφου, παρακολούθηση υπόθεσης, ηλεκτρονικό πινάκιο κλπ). ii) Υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης (τήρηση μητρώων, αιτήσεις και έκδοση πιστοποιητικών).

Στην περίληψη της υπ' αριθ. 92531/17-12-2013 Διακήρυξης⁶⁷ περιγράφονται οι λειτουργικές περιοχές που θα καλύπτει το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και είναι οι εξής:

1) Η διαχείριση δικαστικών υποθέσεων και ροών εργασίας, η οποία θα περιλαμβάνει:

---

⁶⁷ <https://diavgeia.gov.gr/doc/ΒΑΓΚΩ-ZNN>

α) την ηλεκτρονική παραλαβή δικογράφων,
β) την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων και αποστολή απαντήσεων,
γ) την σύνταξη, τον έλεγχο και τη διακίνηση εγγράφων,
δ) τη δημοσίευση ηλεκτρονικού πινακίου,
ε) την παρακολούθηση πορείας υποθέσεων,
στ) την παροχή υπηρεσιών δημόσιας διοίκησης (τήρηση μητρώων, έκδοση πιστοποιητικών),

ζ) την απομακρυσμένη πρόσβαση σε κατάλληλα εξουσιοδοτημένους χρήστες,
η) τη συμβατότητα με διεθνή πρότυπα και διαδικασίες ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (όπως μεταξύ άλλων το Ευρωπαϊκό Αναγνωριστικό Νομολογίας (ECLI), το Ευρωπαϊκό Αναγνωριστικό Νομοθεσίας (ELI), η πιστοποίηση εγγράφων με το σύστημα e-APP, τα αποτελέσματα του έργου e-CODEX, η ανταλλαγή δεδομένων ποινικού μητρώου (αποφάσεις 315/2009 και 316/2009 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και

θ) την προτυποποίηση, διαλειτουργικότητα και δικαστική συνεργασία με λοιπά έργα που εκτελούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

2) Η λειτουργία διαδικτυακής πύλης για την παροχή των εξωστρεφών υπηρεσιών του συστήματος, η οποία θα παρέχει:

- α) πληροφόρηση,
- β) επικοινωνία με τους εμπλεκόμενους φορείς,
- γ) προβολή ηλεκτρονικού πινακίου,
- δ) άλλες υπηρεσίες.

3) Η ανάπτυξη συστήματος διοικητικής πληροφόρησης, το οποίο θα περιλαμβάνει:

- α) την συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων της Δικαιοσύνης και
- β) την παραγωγή διοικητικών αναφορών για τη λειτουργία της Δικαιοσύνης.

4) Η ανάπτυξη συστήματος διαχείρισης γνώσης.

5) Η επίτευξη διαλειτουργικότητας με τρίτους φορείς/συστήματα και ειδικότερα:

- i) εντός ΥΔΔΑΔ:
  - α) με το Εθνικό Ποινικό Μητρώο,

β) με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Πρακτικών Δικαστηρίων και

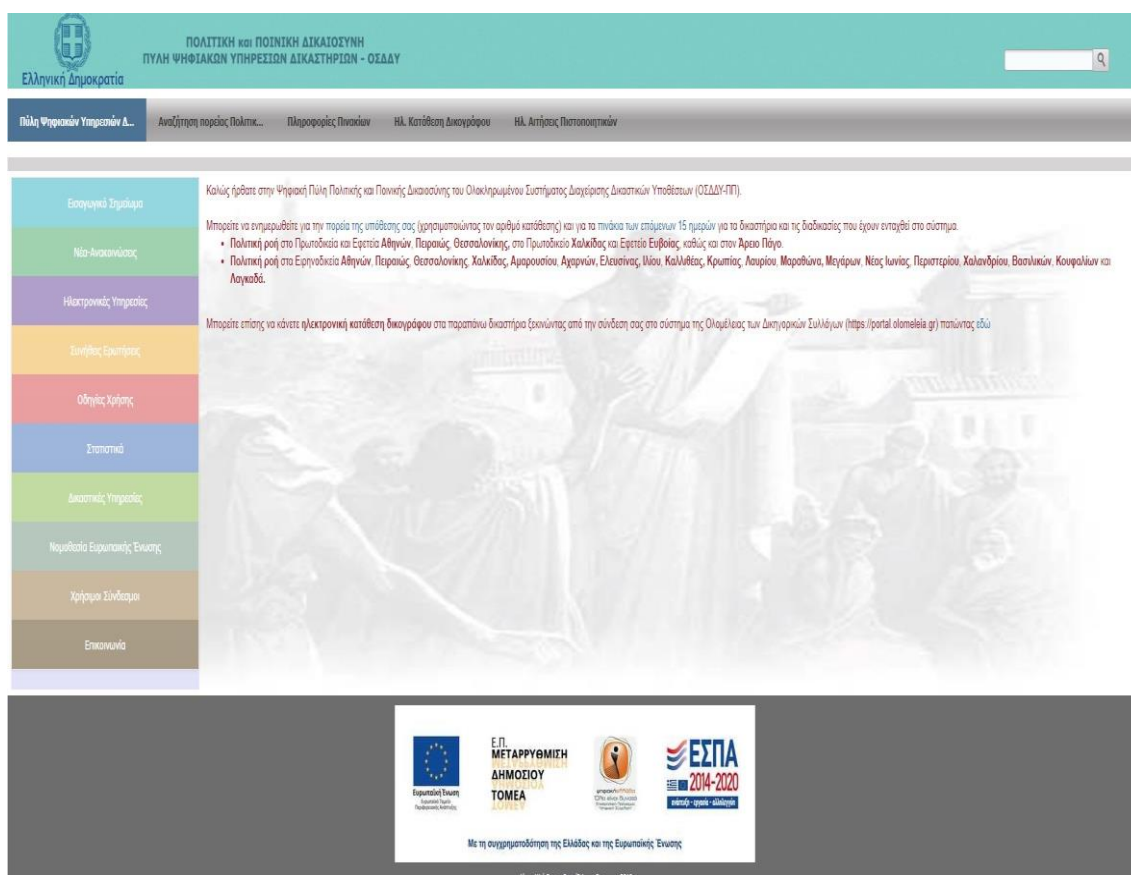
γ) με τα καταστήματα κράτησης,

ii) εκτός ΥΔΔΑΔ:

α) με εξωτερικά συστήματα του Δημοσίου Τομέα (ΓΓΠΣ-ΣΔΟΕ, Αστυνομικές Αρχές, Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημόσιων Προμηθειών, ΚΕΠ, πύλη «Ερμής», άλλους φορείς) και

β) με συστήματα Δικηγορικών Συλλόγων

Σήμερα, οι ψηφιακές υπηρεσίες των δικαστηρίων του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ, παρέχονται από τη διαδικτυακή πύλη-portal <https://www.solon.gov.gr> και χωρίζονται σε δέκα κατηγορίες: 1. Εισαγωγικό Σημείωμα, 2. Νέα-Ανακοινώσεις, 3. Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες, 4. Συνήθειες Ερωτήσεις, 5. Οδηγίες Χρήσης, 6. Στατιστικά, 7. Δικαστικές Υπηρεσίες, 8. Νομοθεσία Ευρωπαϊκής Ένωσης, 9. Χρήσιμοι Σύνδεσμοι, 10. Επικοινωνία. Από τις κατηγορίες αυτές, οι Συνήθειες Ερωτήσεις περιλαμβάνουν πληροφορίες μόνο για τις Μικροδιαφορές, ενώ οι Οδηγίες Χρήσης, τα Στατιστικά και οι Δικαστικές Υπηρεσίες δεν είναι σε λειτουργία.

Εικόνα 1. Η αρχική οθόνη της διαδικτυακής πύλης-portal <https://www.solon.gov.gr>

Με την εφαρμογή του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και τη διαδικτυακή πύλη solon.gov.gr συνδέεται η «Δίκη χωρίς Χαρτί» (Paperless Trial), που εισάγεται για την επιτάχυνση των διαδικασιών και για την οποία έχουν ήδη θεσμοθετηθεί τα εξής: με το Π.Δ. 25/2012 η ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων, η χορήγηση πιστοποιητικών και λοιπών εγγράφων από τα Δικαστήρια της χώρας, με το Π.Δ. 150/2013 η ηλεκτρονική κατάθεση προτάσεων και σχετικών εγγράφων (αποδεικτικών μέσων και διαδικαστικών εγγράφων) ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων και με το Π.Δ. 19/2017 το ηλεκτρονικό πινάκιο-ηλεκτρονικό βιβλίο διατάξεων.

Οι Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες που εμφανίζονται στο solon.gov.gr και σχετίζονται με τη «Δίκη χωρίς Χαρτί» είναι τέσσερις και συγκεκριμένα: 1. Πορεία Δικογράφου (Πολιτική Διαδικασία), 2. Αναζήτηση Πινακίου, 3. Καταχώριση Δικογράφου και 4. Αίτηση Πιστοποιητικού, εκ των οποίων, η τρίτη και η τέταρτη παρέχονται από την κορδέλα της οθόνης, μέσω της ψηφιακής πύλης της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων και του TaxisNet, αντίστοιχα.

Εικόνα 2. Η οθόνη Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες του solon.gov.gr

Η πρώτη Ηλεκτρονική Υπηρεσία, η Πορεία Δικογράφου (Πολιτική Διαδικασία) περιλαμβάνει τα δικαστήρια που εντάσσονται στην Α΄ Φάση του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και συγκεκριμένα τον Άρειο Πάγο, τα Εφετεία Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Εύβοιας, τα Πρωτοδικεία Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Χαλκίδας και τα Ειρηνοδικεία Αθηνών, Πειραιώς, Αμαρουσίου, Αχαρνών, Ελευσίνας, Ιλίου, Καλλιθέας, Κρωπίας, Λαυρίου, Μαραθώνα, Μεγάρων, Νέας Ιωνίας, Περιστερίου, Χαλανδρίου, Θεσσαλονίκης, Βασιλικών, Κουφαλίων, Λαγκαδά και Χαλκίδας.

Εικόνα 3. Η οθόνη Πορεία Υπόθεσης (Πολιτική) στο solon.gov.gr

Η δεύτερη Ηλεκτρονική Υπηρεσία, αφορά στην Αναζήτηση Πινακίου των πολιτικών υποθέσεων των ως άνω δικαστηρίων για τις επόμενες δεκαπέντε (15) ημέρες.

Εικόνα 4. Η οθόνη Πληροφορίες Πινακίων Πολιτικής Διαδικασίας στο solon.gov.gr

Η ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων αφορά μόνο στην πολιτική δίκη και περιλαμβάνει την κατάθεση αγωγής, ανταγωγής και προτάσεων, απαιτεί δε την κατοχή ψηφιακής υπογραφής από τον δικηγόρο, που με τον προσωπικό του κωδικό εισέρχεται στο Ενιαίο Πληροφοριακό Σύστημα των Δικηγορικών Συλλόγων από την ψηφιακή πύλη <http://portal.olomeleia.gr> η οποία συνδέεται για τον σκοπό αυτό με το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ. Ο οδηγός χρήσης για την ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων στο ΟΣΔΔΥ-ΠΠ, με αναλυτική περιγραφή των βημάτων κατάθεσης, είναι διαθέσιμος από την ψηφιακή πύλη της Δημόσιας Διοίκησης <https://governet.gr/2018/07/οδηγός-χρήσης-ηλεκτρονικής-κατάθεση>

Τέλος, να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 29 Ν. 4587/2018, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, συγκροτείται Ομάδα Διοίκησης Έργου (Ο.Δ.Ε.) που αποτελείται από την Κεντρική Ομάδα και επιμέρους Ομάδες εργασίας με σκοπό τον συντονισμό, τη διοίκηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της λειτουργίας και επέκτασης του έργου ΟΣΔΔΥ-ΠΠ. Με την ίδια υπουργική απόφαση συγκροτείται Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή, στην οποία θα παραπέμπονται ζητήματα που έχουν προηγουμένως διαπιστωθεί από την Κεντρική Ομάδα εργασίας και τον Υπουργό ΥΔΑΔ, τα οποία αφορούν απαιτήσεις νομοθετικής προσαρμογής και επεξεργασίας για την βέλτιστη αξιοποίηση και την ομοιόμορφη εφαρμογή του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ.

Οι Ομάδες εργασίας διακρίνονται στις εξής κατηγορίες: α) Ομάδα Λειτουργίας/Υποστήριξης Κεντρικών Συστημάτων, Δικτύου και Υποδομών Data Centers, β) Ομάδα Λειτουργίας/Υποστήριξης Βάσεων Δεδομένων, γ) Ομάδα Υποστήριξης Ροών Εργασίας Πολιτικής Διαδικασίας, δ) Ομάδα Υποστήριξης Ροών Εργασίας Ποινικής Διαδικασίας και ε) Ομάδες Τοπικών Διαχειριστών. Οι Ομάδες εργασίας στελεχώνονται από δικαστικούς υπαλλήλους του κλάδου πληροφορικής και του κλάδου γραμματέων που έχουν γνώση σε επιχειρησιακά ζητήματα της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης, υπό τη διεύθυνση και εποπτεία δικαστικού ή εισαγγελικού λειτουργού.

Ειδικότερα, για την Ομάδα Υποστήριξης Ροών Εργασίας Πολιτικής Διαδικασίας, οι δικαστικοί υπάλληλοι προέρχονται από το σύνολο των δικαστικών υπηρεσιών κάθε βαθμού. Για την Ομάδα Υποστήριξης Ροών Εργασίας Ποινικής Διαδικασίας, οι δικαστικοί υπάλληλοι προέρχονται από το σύνολο των εισαγγελικών

υπηρεσιών κάθε βαθμού και από το πταισματοδικείο, όμως δεν συμπεριλαμβάνονται στην Ομάδα αυτή και οι δικαστικοί υπάλληλοι των ποινικών δικαστηρίων και δικαστικών αρχών (γραμματείς έδρας, γραμματείς ανάκρισης, γραμματείς δικαστικών συμβουλίων), οι οποίοι πρέπει να μετέχουν στην συγκεκριμένη Ομάδα διότι έχουν άμεση σχέση με την ποινική διαδικασία και χειρίζονται ίδια δεδομένα και πληροφορίες.

3.5.2 Άλλα έργα Πληροφορικής Τεχνολογίας του ΥΔΑΔ στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη

Το ΥΔΑΔ, στην κατεύθυνση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, επιδιώκει την ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων, με: α) έργα που συνδέονται με το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ, β) έργα που πρόκειται να συνδεθούν με το ΟΣΔΥΥ-ΠΠ αλλά και γ) έργα που δεν συνδέονται με το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ. Συγκεκριμένα:

A) Έργα που συνδέονται με το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 92531/17-12-2013 Διακήρυξη για το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ τα έργα που συνδέονται με αυτό και έχουν ήδη υλοποιηθεί ή βρίσκονται σε φάση υλοποίησης, για την επίτευξη ενιαίου αποτελέσματος (κάποια από τα οποία είναι κοινά και για το ΟΣΔΔΥ-ΔΔ), είναι:

1. Το έργο «Βελτιστοποίηση της ροής ποινικής, πολιτικής και διοικητικής διαδικασίας»

Αντικείμενο του έργου είναι η αποτύπωση της ροής των διαδικασιών σε ποινικές, πολιτικές και διοικητικές υποθέσεις και των διαδικασιών υποστήριξης, σε όλες τις βαθμίδες των δικαστηρίων και των εισαγγελιών και η βελτιστοποίηση της ροής των διαδικασιών με τον σχεδιασμό της ολοκληρωμένης επιχειρησιακής τους αρχιτεκτονικής. Επίσης, αντικείμενο του έργου είναι ο σχεδιασμός του μοντέλου λειτουργικής προσαρμογής των εμπλεκόμενων φορέων στο νέο επιχειρησιακό περιβάλλον καθώς και η σχεδίαση των απαιτούμενων νομοθετικών παρεμβάσεων για την εξασφάλιση της νομικής ισχύος των μεταβολών που επιφέρει το έργο.

2. Το έργο «Εθνικό Ποινικό Μητρώο»

Αντικείμενο του έργου είναι η επέκταση των Πληροφοριακών Συστημάτων που είχαν υλοποιηθεί για τα τμήματα Ποινικού Μητρώου έξι μεγάλων πόλεων και για το Αυτοτελές Τμήμα Ποινικού Μητρώου της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΔΔΑΔ, στα τμήματα Ποινικού Μητρώου όλων των Εισαγγελιών Πρωτοδικών της χώρας (63), για τη δημιουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Εθνικού Ποινικού Μητρώου (ΟΠΣ ΕΠΜ). Στόχος είναι η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες, σε σχέση με το ποινικό μητρώο, η διαλειτουργικότητα της κεντρικής βάσης του Εθνικού Ποινικού Μητρώου με άλλους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης και με τις κεντρικές βάσεις Ποινικού Μητρώου των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η πρόσβαση όταν απαιτείται, δικαστών και εισαγγελέων στο αρχείο του ποινικού μητρώου.

Σήμερα, το ΟΠΣ ΕΠΜ εφαρμόζεται σε όλες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών της χώρας (63) και στο Αυτοτελές Τμήμα Ποινικού Μητρώου της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΔΔΑΔ. Η κάθε Εισαγγελία Πρωτοδικών τηρεί αρχείο για τους γεννηθέντες στην περιφέρειά της, ενώ στο Αυτοτελές Τμήμα Ποινικού Μητρώου, τηρείται αρχείο για τους γεννηθέντες στο εξωτερικό. Η ενημέρωση της κεντρικής βάσης του Εθνικού Ποινικού Μητρώου για τις καταδικαστικές αποφάσεις γίνεται με την καταχώρηση από τον γραμματέα του ποινικού δικαστηρίου στο Πληροφοριακό Σύστημα του Εθνικού Ποινικού Μητρώου, των δεδομένων της καταδικαστικής απόφασης (στοιχεία κατηγορουμένου, στοιχεία δικαστηρίου και απόφασης, στοιχεία τελεσθείσας πράξης και επιβαλλόμενης ποινής).

Οι ψηφιακές υπηρεσίες του Εθνικού Ποινικού Μητρώου, παρέχονται από τη διαδικτυακή πύλη-portal <http://www.ncris.gov.gr/portal/page/portal/epm> και περιλαμβάνουν την έκδοση ποινικού μητρώου για γενική χρήση και την έκδοση ποινικού μητρώου για δικαστική χρήση. Ο ενδιαφερόμενος, είτε πολίτης, είτε εκπρόσωπος φορέα του Δημοσίου, για να γίνει διαπιστευμένος χρήστης, υποβάλλει την ηλεκτρονική αίτηση που παρέχεται από τη διαδικτυακή πύλη και οφείλει να προσέλθει είτε σε Τμήμα Ποινικού Μητρώου Εισαγγελίας Πρωτοδικών, είτε στο Αυτοτελές Τμήμα Ποινικού Μητρώου, προκειμένου να επιδείξει αποδεικτικά στοιχεία ταυτοποίησης. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής, ο ενδιαφερόμενος γίνεται διαπιστευμένος χρήστης και μπορεί να υποβάλει ηλεκτρονικά αίτηση και να λαμβάνει ηλεκτρονικά αντίγραφο ποινικού μητρώου.

3. Το έργο «Ταξινόμηση και Αντιστοίχιση των Εθνικών Αξιόποιων Πράξεων, Ποινών και Μέτρων σύμφωνα με την απόφαση 2009/316/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Δημιουργία Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου»

Αντικείμενο του έργου είναι η συγκέντρωση και κατηγοριοποίηση των εθνικών αξιόποινων πράξεων, των ποινών (κύριων και παρεπόμενων) και των μέτρων (ασφάλειας) σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με το παράρτημα της απόφασης 2009/316/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η συστηματική ταξινόμηση των διατάξεων που εφαρμόζονται, ώστε οι εμπλεκόμενοι στον τομέα απονομής της δικαιοσύνης, να γνωρίζουν τις ισχύουσες διατάξεις και πώς αντιστοιχίζονται με τις ευρωπαϊκές, σύμφωνα με την ταξινόμηση που προτείνεται στην ως άνω απόφαση. Επίσης, αντικείμενο του έργου είναι η σχεδίαση και ανάπτυξη ηλεκτρονικών εργαλείων για τη συστηματοποίηση της αντιστοίχισης και τη διαχείριση της αντιστοίχισης (μεταβολές του πίνακα, ενημέρωση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο κ.α.) καθώς επίσης και η αντιστοίχιση των αποτελεσμάτων και των δεδομένων του ως άνω έργου με τις ποινές και τις αξιόποινες πράξεις που αναγράφονται στα ποινικά μητρώα.

4. Το έργο «ΣΔΙΤ⁶⁸ για την ψηφιακή καταγραφή, τήρηση, αποθήκευση και διάθεση πρακτικών συνεδριάσεων δικαστηρίων»

Αντικείμενο του έργου είναι η δημιουργία Πληροφοριακού Συστήματος (Ολοκληρωμένο Σύστημα Πρακτικών Δικαστηρίων-ΟΣΠΔ) και υποδομών για την ψηφιακή καταγραφή, τήρηση, αποθήκευση και διάθεση πρακτικών συνεδριάσεων όλων των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων της χώρας με το σύστημα της Ηχογράφησης-Αποηχογράφησης. Ο ιδιωτικός φορέας είναι υπεύθυνος για την εγκατάσταση της απαραίτητης υποδομής, την ανάπτυξη του σχετικού λογισμικού και την παροχή υπηρεσιών μαγνητοφώνησης και απομαγνητοφώνησης για πέντε, το ανώτερο, έτη. Σήμερα, το Πληροφοριακό αυτό Σύστημα εφαρμόζεται στα πολιτικά δικαστήρια της χώρας και αναμένεται η εφαρμογή του και στα ποινικά δικαστήρια.

---

⁶⁸ Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Φορέα (ΣΔΙΤ) <http://www.sdit.mnec.gr/>

5. Το έργο «Αλληλεπιδραστικές Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Προδικασίας-On Line εξυπηρέτηση Δικηγόρων, Δικαστών, Πολιτών»

Αντικείμενο του έργου είναι η ηλεκτρονική κατάθεση σε συνεργασία με το αντίστοιχο σύστημα των Δικηγορικών Συλλόγων, η ηλεκτρονική καταχώρηση και παρακολούθηση υποθέσεων, η υποβολή αιτήσεων, η πληροφόρηση του κοινού. Το έργο σχετίζεται με την προώθηση της «Δίκης χωρίς χαρτί», τη δυνατότητα ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων και τις παρεχόμενες υπηρεσίες από την ψηφιακή πύλη του ΟΣΔΥΥ-ΠΠ. Σήμερα, δίδεται η δυνατότητα στους δικηγόρους να υποβάλουν ηλεκτρονικά αγωγή, ανταγωγή και προτάσεις στο Ενιαίο Πληροφοριακό Σύστημα των Δικηγορικών Συλλόγων το οποίο συνδέεται με το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και τα δικαστήρια που μετέχουν στην Α' Φάση και να παρακολουθούν την πορεία των πολιτικών υποθέσεων (αναλύθηκε ανωτέρω στο κεφάλαιο 3.5.1 για τις ψηφιακές υπηρεσίες του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ).

6. Το έργο «Εξοπλισμός και Λογισμικό Ηλεκτρονικού Πινακίου»

Αντικείμενο του έργου είναι η προμήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού και η ανάπτυξη λογισμικού για το ηλεκτρονικό πινακίο. Σήμερα, το ηλεκτρονικό πινακίο εμφανίζεται στην ψηφιακή πύλη του ΟΣΔΥΥ-ΠΠ για τις πολιτικές υποθέσεις των δικαστηρίων που μετέχουν στην Α' Φάση και πρόκειται να εκδικασθούν τις επόμενες 15 ημέρες (αναλύθηκε ανωτέρω στο κεφάλαιο 3.5.1 για τις ψηφιακές υπηρεσίες του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ).

7. Το έργο «Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Καταστημάτων Κράτησης»

Αντικείμενο του έργου είναι η δημιουργία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος των Καταστημάτων Κράτησης, με σκοπό την ενιαία μηχανογράφηση των εσωτερικών λειτουργιών τους, την επικοινωνία μεταξύ τους, την παραγωγή στατιστικών στοιχείων για το σωφρονιστικό σύστημα και προβλέπεται διαλειτουργικότητα με το ΟΣΔΥΥ-ΠΠ. Σήμερα, οι ψηφιακές υπηρεσίες των καταστημάτων κράτησης παρέχονται από τη διαδικτυακή πύλη-portal <http://www.sofron.gov.gr/> και περιλαμβάνουν 1. Την αίτηση και έκδοση πιστοποιητικών κράτησης, 2. Την αίτηση και έκδοση βεβαιώσεων ηθικού/πειθαρχικού ελέγχου, 3. Την αίτηση και έκδοση ιατρικών βεβαιώσεων, 4. Τον προγραμματισμό επισκεπτηρίων και 5. Την επαλήθευση ηλεκτρονικών εγγράφων.

8. Το έργο «Μελέτη για την αναδιοργάνωση του συστήματος συλλογής και επεξεργασίας των στατιστικών της Δικαιοσύνης»

Αντικείμενο του έργου είναι η ηλεκτρονικοποίηση του χειρόγραφου συστήματος συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων της Δικαιοσύνης και συγκεκριμένα των Στατιστικών Στοιχείων της Ποινικής Διαδικασίας, της Πολιτικής Διαδικασίας, της Διοικητικής Διαδικασίας, των Καταστημάτων Κράτησης και του Ανθρώπινου Δυναμικού. Σήμερα, στην πολιτική και την ποινική δικαιοσύνη, το έργο σχετίζεται με τα δικαστήρια που μετέχουν στην Α' Φάση του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ.

Β) Έργα που πρόκειται να συνδεθούν με το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ

Έργα που πρόκειται να συνδεθούν με το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και αποτελούν έργα αναβάθμισης του ΟΣΔΔΥ, σύμφωνα με το από 30-3-2018 Μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης⁶⁹, είναι:

1. Το έργο που αφορά στην υλοποίηση της Β' Φάσης του «Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ), δηλαδή την επέκτασή του στο σύνολο των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών της χώρας, με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ 2014-2020. Το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ θα επεκταθεί σε βάθος τριετίας σε 17 Εφετεία και 17 Εισαγγελίες Εφετών, σε 59 Πρωτοδικεία και 59 Εισαγγελίες Πρωτοδικών και σε 136 Ειρηνοδικεία και Πταισματοδικεία, συνολικά σε 288 δικαστικούς φορείς. Το έργο στοχεύει και στη διαλειτουργικότητα του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ με το Εθνικό Ποινικό Μητρώο, τα Καταστήματα Κράτησης, τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, την Αστυνομία, την Πυροσβεστική και το Λιμενικό, το Ολοκληρωμένο Σύστημα Πρακτικών Δικαστηρίων και τα Συστήματα των Δικηγορικών Συλλόγων. Παράλληλα, το έργο θα υποστηρίξει την επιχειρησιακή λειτουργία 39 δικαστικών φορέων από την Α' Φάση του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και τις εξωστρεφείς υπηρεσίες της ψηφιακής πύλης <https://www.solon.gov.gr>

---

⁶⁹ <https://government.gov.gr/axiopiisi-technologikon-ergalion-sti-diadikasia-aponomis-tis-dikeosinis/>

2. Το δεύτερο έργο περιλαμβάνει δύο δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν με εθνικούς πόρους. Συγκεκριμένα:

α) Η δράση «Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες τηλεδιάσκεψης σε δικαστήρια και σωφρονιστικά καταστήματα» περιλαμβάνει την εγκατάσταση 320 συστημάτων τηλεδιάσκεψης σε δικαστικές έδρες Πρωτοδικείων και Εφετείων, ανακριτικά γραφεία, πιστοποιημένους χώρους και γραφεία εξυπηρέτησης αιτημάτων δικαστικών συνδρομών για την απομακρυσμένη εξέταση μαρτύρων και κατηγορουμένων, προκειμένου να επιταχυνθεί το ανακριτικό έργο και η διευκόλυνση της προστασίας των μαρτύρων. Στόχος του έργου είναι η εξοικονόμηση πόρων και η ποιοτική αναβάθμιση του έργου της Δικαιοσύνης.

β) Η δράση «Υπηρεσίες ενημέρωσης της πορείας των πινακίων και των εκθεμάτων των Δικαστηρίων» που στοχεύει στη δημοσίευση στο διαδίκτυο σε πραγματικό χρόνο της πορείας των πινακίων και των δικαστικών υποθέσεων και την άμεση ενημέρωση των ενδιαφερομένων. Η δράση προβλέπει, επίσης, σε συγκεκριμένους χώρους των δικαστηρίων, την ανάπτυξη ειδικών εφαρμογών μέσω δικτύου κινητής τηλεφωνίας ή ασύρματου δικτύου για ηλεκτρονικές συσκευές (smart phones, tablets κ.α.).

Γ) Έργα που δεν συνδέονται με το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ

Από τη μέχρι τώρα παρουσίαση των Πληροφοριακών Συστημάτων της πολιτικής και της ποινικής δικαιοσύνης, προκύπτει ότι το κύριο έργο είναι το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και έργα που συνδέονται ή πρόκειται να συνδεθούν με αυτό. Μέχρι, όμως, την υλοποίηση του έργου σε όλους τους δικαστικούς φορείς της χώρας (Β' Φάση), Πληροφοριακά Συστήματα εφαρμόζονται και σε άλλα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και εισαγγελίες της χώρας, πλην αυτών που εντάσσονται στην Α' Φάση του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ. Ειδικότερα:

1. Στα ειρηνοδικεία της χώρας, εφαρμόζεται το «Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα Πολιτικής Δικαιοσύνης που αφορά στην μηχανογράφηση των ειρηνοδικείων της χώρας»⁷⁰, στο οποίο καταχωρούνται μόνο υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, (διαδικασία της πολιτικής δίκης, η οποία αναπτύχθηκε ανωτέρω, στο κεφάλαιο 2.3.1

⁷⁰ Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 4055/2012 «Δίκαιη δίκη και εύλογη διάρκεια αυτής».

υπό στοιχείο δ'), πλην των υποθέσεων του Ν. 3869/2010 (υπερχρεωμένα νοικοκυριά), έχει συμβάλλει, όμως, σημαντικά στην εξοικονόμηση εργασιακού χρόνου στο Τμήμα Διαθηκών, με την μετατροπή του χειρόγραφου τρόπου ανάκτησης πληροφοριών σε ηλεκτρονικό, για την έκδοση πιστοποιητικών διαθηκών.

2. Ορισμένα πρωτοδικεία, εφετεία και εισαγγελίες της χώρας, εφαρμόζουν Πληροφοριακά Συστήματα που έχουν αναπτυχθεί στο παρελθόν από ιδιώτες.

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε, περιέλαβε τα στοιχεία «Άνθρωποι», «Διαδικασίες», «Δεδομένα» και «Πληροφορική Τεχνολογία» που ενδιαφέρουν τα Πληροφοριακά Συστήματα της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης. Τα ευρήματα της έρευνας αφορούν στα συμπεράσματα που ανακύπτουν από την ανάλυση των βημάτων της πολιτικής και της ποινική δίκης, στις πληροφοριακές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων στα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και στις εισαγγελίες και στην αξιολόγηση των ευρημάτων με διατύπωση προτάσεων. Συγκεκριμένα:

4.1 Συμπεράσματα από την μελέτη των διαδικασιών και των βημάτων εκδίκασης πολιτικών και ποινικών υποθέσεων

Από την μελέτη των διαδικασιών και των βημάτων της πολιτικής και της ποινικής δίκης, συνάγονται τα εξής συμπεράσματα:

1. Τα βήματα της πολιτικής δίκης είναι κοινά σε όλα τα πολιτικά δικαστήρια και στους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας, σε όλες τις διαδικασίες (με εξαίρεση την τακτική διαδικασία) και σε όλα τα είδη των δικογράφων. Όταν κατατίθεται οποιοδήποτε δικόγραφο, σχηματίζεται εκ νέου δικογραφία στο δικαστήριο που επιλαμβάνεται της υποθέσεως. Οι διαφοροποιήσεις στα βήματα της πολιτικής δίκης είναι ελάχιστες στο ακυρωτικό δικαστήριο.

2. Όπως της πολιτικής, έτσι και της ποινικής δίκης τα βήματα είναι κοινά σε όλα τα ποινικά δικαστήρια και στους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας και στο ακυρωτικό δικαστήριο με ελάχιστες διαφοροποιήσεις. Σε αντίθεση, όμως, με τα πολιτικά

δικαστήρια που σε κάθε δικόγραφο, μετά την άσκηση ένδικου μέσου ή βοηθήματος, σχηματίζεται νέα δικογραφία, στα ποινικά δικαστήρια η δικογραφία είναι μία. Κάθε φορά που η δικογραφία εισάγεται από την εισαγγελία σε κάποιο δικαστήριο προς συζήτηση, λαμβάνει αριθμό από το βιβλίο που τηρείται στην εισαγγελία για το δικαστήριο αυτό.

3. Βασικές υποδιαδικασίες που περιλαμβάνονται στην ποινική δίκη, όπως η εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, η επίδοση εγγράφων (π.χ. το κλητήριο θέσπισμα, οι κλήσεις των μαρτύρων κλπ) και η εκτέλεση της απόφασης, είναι αρμοδιότητα της εισαγγελίας.

Πριν φτάσει, όμως, μία υπόθεση στο ακροατήριο του ποινικού δικαστηρίου, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών, αφού λάβει τη μήνυση, έγκληση ή αναφορά ή μετά από αυτεπάγγελτη έρευνα, είτε παραγγέλλει σε ανακριτικούς υπαλλήλους τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης προκειμένου να ερευνηθεί αν τελέσθηκε αξιόποινη πράξη, είτε ασκεί ποινική δίωξη: α) εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση στο ακροατήριο, ή β) για πλημμελήματα παραγγέλλει στους ανακριτικούς υπαλλήλους τη διενέργεια προανάκρισης, ή γ) για κακουργήματα παραπέμπει την υπόθεση στον Ανακριτή για τη διενέργεια κύριας ανάκρισης, μετά το πέρας της οποίας, το Δικαστικό Συμβούλιο αποφαινεται με βούλευμα για την παραπομπή ή όχι του κατηγορουμένου σε δίκη. Όλες οι ως άνω υποδιαδικασίες απαιτούν την συμμετοχή γενικών ανακριτικών υπαλλήλων (Πταισματοδικών, Ειρηνοδικών, Αστυνομικών, Ανακριτών) ή τη συμμετοχή ειδικών ανακριτικών υπαλλήλων (δημοσίων υπαλλήλων όπου προβλέπει ο νόμος) ή τη συμμετοχή του Δικαστικού Συμβουλίου.

Επιπλέον στα κακουργήματα, με το πέρας της κύριας ανάκρισης, στους κατηγορούμενους που αφήνονται ελεύθεροι μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης, συνήθως επιβάλλονται περιοριστικοί όροι με διάταξη του Ανακριτή (διαζευκτικά ή σωρευτικά: 1. εμφάνιση στο Αστυνομικό Τμήμα του τόπου κατοικίας του κατηγορουμένου κάθε μήνα, 2. απαγόρευση εξόδου από τη χώρα, 3. καταβολή εγγύησης) ή εκδίδεται από τον Ανακριτή Ένταλμα Σύλληψης για τον κατηγορούμενο που διέφυγε της σύλληψης (φυγόδικος), ή εκδίδεται από τον Ανακριτή Ένταλμα Προσωρινής Κράτησης για τον κατηγορούμενο για τον οποίο κρίνεται αναγκαία η προφυλάκισή του. Για τους περιοριστικούς όρους ο Εισαγγελέας ενημερώνει το Αστυνομικό Τμήμα του τόπου κατοικίας του κατηγορουμένου για την επιβολή των περιοριστικών όρων της εμφάνισης

στο Α.Τ. κάθε μήνα και της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα και περαιτέρω, την Εγκληματολογική Υπηρεσία και το Λιμενικό Σώμα για την επιβολή του περιοριστικού όρου απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα. Για το Ένταλμα Σύλληψης ο Εισαγγελέας παραγγέλλει στις Αστυνομικές Αρχές τη σύλληψη του φυγόδικου (η παραγγελία για την εκτέλεση του εντάλματος σύλληψης αποστέλλεται στην Αστυνομική Διεύθυνση του τόπου κατοικίας του κατηγορουμένου, η οποία στη συνέχεια ενημερώνει το Πληροφοριακό Σύστημα της Αστυνομίας). Για το Ένταλμα Προσωρινής Κράτησης, ο Εισαγγελέας παραγγέλλει στο Κατάστημα Κράτησης την προφυλάκιση του κατηγορουμένου.

Μετά την έκδοση της ποινικής απόφασης, ακολουθεί η διαδικασία της εκτέλεσης της απόφασης, η οποία, επίσης, είναι αρμοδιότητα της Εισαγγελίας. Για την εκτέλεση της ποινικής απόφασης ο Εισαγγελέας (Πρωτοδικών ή Εφετών για αποφάσεις, αντίστοιχα, Πλημμελειοδικείου ή Εφετείου) εκδίδει διατάξεις ή δίνει παραγγελίες σε διάφορες υπηρεσίες του Δημοσίου, ανάλογα με το διατακτικό της απόφασης και τις ενέργειες που έχουν προηγηθεί πριν από την εκδίκαση, όπως: α) στις Αστυνομικές Αρχές για την επίδοση ερήμην καταδικαστικής απόφασης ή την σύλληψη καταδικασθέντος (φυγόποινου) ή την άρση περιοριστικού όρου εμφάνισης στο Α.Τ. και απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, β) στα Καταστήματα Κράτησης για την μεταγωγή, την φυλάκιση ή την αποφυλάκιση κρατουμένου, γ) στην Εγκληματολογική Υπηρεσία και το Λιμενικό Σώμα για την άρση του περιοριστικού όρου απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα, στο Τμήμα Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών για την αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων του καταδικασθέντος, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για την απόδοση εγγύησης ή κατασχεθέντων χρημάτων, στο Τελωνείο για τη δήμευση ή την απόδοση κατασχεθέντος οχήματος, στις Στρατιωτικές Αρχές για τη δήμευση ή απόδοση κατασχεθέντων όπλων, στους γραμματείς πειστηρίων των δικαστηρίων για τη δήμευση ή απόδοση λοιπών κατασχεθέντων.

Όταν ο κατηγορούμενος είναι κάτοικος εξωτερικού, για την έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, ο Εισαγγελέας Εφετών γνωστοποιεί την έκδοση στο ΥΔΑΔ, στο Τμήμα Ειδικών Ποινικών Υποθέσεων και Διεθνούς Δικαστικής Συνεργασίας σε Ποινικές Υποθέσεις, κοινοποιεί την έκδοση στο Υπουργείο Εξωτερικών και παραγγέλλει τη σύλληψη στις Διευθύνσεις Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας SIRENE, INTERPOL και στο EUROJUST.

Από τα παραπάνω συνάγεται, ότι στην ποινική δίκη, μέχρι η υπόθεση να εισαχθεί στο ακροατήριο του ποινικού δικαστηρίου, να εκδοθεί απόφαση και να εκτελεσθεί, εμπλέκονται πολλές υπηρεσίες και πρόσωπα, σε αντίθεση με την πολιτική δίκη, για την οποία επιλαμβάνεται μόνο το πολιτικό δικαστήριο στο οποίο έχει κατατεθεί το δικόγραφο.

4. Η επανάληψη των βημάτων και δη στις περιπτώσεις που αναβάλλεται μία υπόθεση και η καταγραφή των ίδιων δεδομένων από τους γραμματείς είναι από τα βασικά ζητήματα που ανακύπτουν στην πολιτική και την ποινική δίκη. Το φαινόμενο είναι πιο έντονο στην ποινική δίκη και ειδικά στις υποθέσεις κακουργηματικού χαρακτήρα, λόγω της εμπλοκής πολλών υπηρεσιών και προσώπων και του όγκου των δεδομένων.

4.2 Οι πληροφοριακές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων στα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και στις εισαγγελίες

Ο ορισμός των πληροφοριακών αναγκών σε έναν οργανισμό, δηλαδή η αντίληψη των πληροφοριών που απαιτούνται και η αποδοτική και αποτελεσματική αξιοποίησή τους με τη χρήση Πληροφοριακού Συστήματος, βοηθούν στον εκσυγχρονισμό του οργανισμού. Στις πληροφοριακές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων στα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και στις εισαγγελίες, που ενδιαφέρουν ιδίως το ΟΣΔΥΥ-ΠΠ, περιλαμβάνονται:

1. Η δυνατότητα επεξεργασίας των δεδομένων και ανάκτησης πληροφοριών

Το Πληροφοριακό Σύστημα δεν πρέπει να λειτουργεί ως διαβιβαστής εγγράφων αλλά να δίνει τη δυνατότητα επεξεργασίας της «κάρτας» της δικογραφίας, πολιτικής και ποινικής, στην οποία θα καταγράφονται όλα τα νέα δεδομένα που προκύπτουν από κάθε διαδικασία, θα παρακολουθείται η πορεία της υπόθεσης, οι ενέργειες που γίνονται χρονολογικά και θα αξιοποιούνται οι πληροφορίες που παράγονται. Ειδικότερα, η «κάρτα» της δικογραφίας πρέπει να εμφανίζει όλα τα δεδομένα της υπόθεσης και μόνο η μεταβολή τους να καταχωρείται. Με αυτόν τον τρόπο θα εξοικονομηθεί σημαντικός χρόνος από τους γραμματείς, ειδικά των ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, που καλούνται να καταγράφουν ίδια δεδομένα στα διαφορετικά στάδια που ακολουθεί η δικογραφία.

Η «κάρτα» της δικογραφίας πρέπει να περιέχει όλες τις διαδικασίες και υποδιαδικασίες που ακολουθούνται μετά τη σύσταση της δικογραφίας και όποια Αρχή επιλαμβάνεται της δικογραφίας, ο γραμματέας να συμπληρώνει τα δεδομένα συναλλαγών. Επί παραδείγματι, στην ποινική δικογραφία, η «κάρτα» πρέπει να περιλαμβάνει τις διαδικασίες της προκαταρκτικής εξέτασης, της προανάκρισης, της κύριας ανάκρισης, το δικαστικό συμβούλιο, το ποινικό δικαστήριο, το αποτέλεσμα της δίκης, τα ένδικα μέσα ή ένδικα βοηθήματα, την εκτέλεση της απόφασης, τις παραγγελίες και τις ενέργειες του εισαγγελέα για κάθε διαδικασία. Αν π.χ. ο εισαγγελέας πρωτοδικών με την άσκηση ποινικής δίωξης παραγγείλει τη διενέργεια κύριας ανάκρισης, αφού καταχωρήσει ο γραμματέας της εισαγγελίας τα δεδομένα συναλλαγών (τον αριθμό της δικογραφίας, τα στοιχεία του κατηγορουμένου, την πράξη για την οποία κατηγορείται, τον τόπο και τον χρόνο τέλεσης της πράξης), στη συνέχεια ο γραμματέας της ανάκρισης δεν θα επαναλάβει τα ίδια δεδομένα αλλά θα καταχωρήσει τα δεδομένα της ανάκρισης (τους περιοριστικούς όρους ή το ένταλμα σύλληψης ή το ένταλμα προσωρινής κράτησης), ακολούθως ο γραμματέας του δικαστικού συμβουλίου θα καταχωρήσει μόνο το βούλευμα (απαλλακτικό ή παραπεμπτικό). Εάν είναι παραπεμπτικό το βούλευμα, ο γραμματέας της εισαγγελίας εφετών θα προσδιορίσει την υπόθεση στο ποινικό δικαστήριο (π.χ. μονομελές εφετείο κακουργημάτων ή τριμελές εφετείο κακουργημάτων κλπ), ο γραμματέας του ποινικού δικαστηρίου θα καταχωρήσει τα μέλη της σύνθεσης, τον αριθμό της απόφασης, το αποτέλεσμα της δίκης, αν συζητήθηκε η αναβλήθηκε, αν συζητήθηκε την ημερομηνία καθαρογραφής της απόφασης, αν ασκήθηκε ένδικο μέσο ή ένδικο βοήθημα κ.ο.κ. Για να προκύπτει η επικαιροποίηση της δικογραφίας, η «κάρτα» της μπορεί να εκτυπώνεται και να είναι διαθέσιμη στο εμπροσθόφυλλο, μετά το πέρας της επεξεργασίας της από τις διαφορετικές δικαστικές υπηρεσίες (π.χ. ανακριτής, εισαγγελία, ποινικό δικαστήριο), στην οποία θα εμφανίζεται η πορεία της υπόθεσης.

Ακολούθως, σημαντική εξοικονόμηση εργασιακού χρόνου για τους δικαστικούς υπαλλήλους θα προκύψει από την άμεση ανάκτηση πληροφοριών που αφορούν στην πορεία της υπόθεσης, με τη χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος και την κατάργηση της χειρόγραφης τήρησης δεδομένων και χειρόγραφης ανάκτησης πληροφοριών (αναζήτηση βιβλίων, δικογραφιών, αναπαραγωγή εγγράφων). Πληροφορίες που αφορούν στην πορεία της υπόθεσης, όπως η ημερομηνία δημοσίευσης και καθαρογραφής της απόφασης, αν έχει ασκηθεί ή όχι ένδικο μέσο, αν η απόφαση

κατέστη αμετάκλητη αναζητούνται ιδίως για την έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων.

2. Η ειδοποίηση για την λήξη προκαθορισμένου χρόνου και προθεσμιών, ενδεικτικά:

- Για το ποινικό δικαστήριο και την εισαγγελία:
  - α) ο χρόνος παραγραφής των ποινικών υποθέσεων
  - β) ο χρόνος λήξεως της προσωρινής κράτησης του κατηγορουμένου
- Για την εισαγγελία επιπρόσθετα:
  - γ) η παρακολούθηση της τήρησης των περιοριστικών όρων που επιβλήθηκαν στον κατηγορούμενο.
  - δ) η παρακολούθηση της τήρησης από τον καταδικασθέντα, της προθεσμίας καταβολής των δόσεων της, μετατραπέυσας σε χρηματική, ποινής.
- Για τον ανακριτή:
  - ε) ο χρόνος περαίωσης της κύριας ανάκρισης (επείγουσες, κατεπείγουσες ανακριτικές δικογραφίες)
- Για τα πταισματοδικεία:
  - στ) ο χρόνος περαίωσης της εισαγγελικής παραγγελίας (επείγουσες, κατεπείγουσες προανακριτικές δικογραφίες)
- Για τους δικαστές:
  - ζ) ο χρόνος λήξης δημοσίευσης-θεώρησης της απόφασης
- Για τους δικηγόρους:
  - η) ο χρόνος καθαρογραφής της ποινικής απόφασης
  - θ) ο χρόνος δημοσίευσης της πολιτικής απόφασης

3. Η ηλεκτρονική (online) διεκπεραίωση της διαδικασίας έκδοσης πιστοποιητικών και βεβαιώσεων

Από τις παρεχόμενες υπηρεσίες των δικαστηρίων και των εισαγγελικών αρχών, η έκδοση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων έχει αυξημένη ζήτηση. Ειδικά σε περίοδο αιτήσεως συγκεκριμένου πιστοποιητικού που πρέπει να υποβληθεί σε άλλο φορέα του Δημοσίου σε ορισμένη προθεσμία (όπως π.χ. πιστοποιητικά διαθηκών ή εισαγγελικής αρχής), παρατηρείται μαζική προσέλευση των πολιτών. Για την αποτελεσματικότερη εκτέλεση της εργασίας και την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, είναι αναγκαία η

μετατροπή της διαδικασίας έκδοσης πιστοποιητικών και βεβαιώσεων (κατάθεση αίτησης, παραλαβή πιστοποιητικού ή βεβαίωσης), από χειρόγραφο σε ηλεκτρονική. Συγκεκριμένα, ο δικαστικός υπάλληλος θα εξοικονομήσει εργασιακό χρόνο διότι οι διευκρινήσεις για την υποβολή της αίτησης θα δίδονται από την ηλεκτρονική πλατφόρμα και όχι σε κάθε αιτούμενο προσωπικά. Ακολούθως, ο πολίτης δεν θα ταλαιπωρείται σε ουρές αναμονής (για την κατάθεση της αίτησης, για την παραλαβή του πιστοποιητικού ή της βεβαίωσης, για την ανεύρεση χαρτοσήμων) διότι δεν θα απαιτείται η φυσική του παρουσία στο δικαστήριο ή στην εισαγγελική αρχή. Για την ηλεκτρονική διεκπεραίωση της διαδικασίας έκδοσης πιστοποιητικών και βεβαιώσεων αναγκαία είναι η απόκτηση ψηφιακής υπογραφής από τον αρμόδιο δικαστικό υπάλληλο και η ενσωμάτωση των τελών έκδοσης στο e-paranolo της ΓΓΠΣ, για δε την ταχύτερη εκτέλεση της διαδικασίας, αναγκαία είναι η άμεση, ηλεκτρονική, ανάκτηση των πληροφοριών από τις βάσεις δεδομένων του Πληροφοριακού Συστήματος.

Τα πιστοποιητικά και οι βεβαιώσεις που εκδίδονται από τα πολιτικά δικαστήρια και τις εισαγγελίες, εξαρτώνται από την καθ' ύλην αρμοδιότητα του κάθε δικαστηρίου και αντίστοιχα της εισαγγελίας και παρατίθενται αναλυτικά στο κεφάλαιο 3.2 επ., στους πίνακες των οργανωσιακών λειτουργιών και διαδικασιών των δικαστηρίων και εισαγγελιών (πίνακες 7 έως 14).

4. Η ηλεκτρονική αναζήτηση των στατιστικών στοιχείων και η ευελιξία στην αναζήτηση

Η συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων από το ΥΔΔΑΔ είναι συστηματική για την επίτευξη στρατηγικών στόχων όπως ενδεικτικά, η μέτρηση απόδοσης του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, η λογοδοσία του συστήματος, ο προγραμματισμός, η παροχή αξιόπιστων στοιχείων σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ακολούθως, συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων γίνεται και από τον Άρειο Πάγο και την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, στην αρμοδιότητα των οποίων ανήκει η εποπτεία όλων των δικαστηρίων και εισαγγελιών αντίστοιχα, καθώς και η επιθεώρηση κάθε δικαστικού ή εισαγγελικού λειτουργού ατομικά. Για το σκοπό αυτό, όλα τα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και οι εισαγγελίες της χώρας, συλλέγουν συστηματικά στατιστικά στοιχεία που αφορούν στον παραγόμενο έργο τους αλλά και ατομικά για κάθε δικαστικό ή εισαγγελικό λειτουργό που υπηρετεί σε αυτά, για

διάφορες χρονικές περιόδους (τρίμηνο, εξάμηνο, ημερολογιακό έτος, δικαστικό έτος). Κατωτέρω παρατίθεται η κατηγοριοποίηση της συλλογής στατιστικών, η οποία διαφοροποιείται σύμφωνα με την καθ' ύλην αρμοδιότητα του κάθε δικαστηρίου και αντίστοιχα εισαγγελίας και το βαθμό του κάθε δικαστή και εισαγγελέως.

Για τα πολιτικά δικαστήρια, η συλλογή στατιστικών περιλαμβάνει: α) τον αριθμό των υποθέσεων που εισήχθησαν σε κάθε πολιτικό δικαστήριο και την πορεία τους, δηλαδή πόσες υποθέσεις συζητήθηκαν, αναβλήθηκαν, ματαιώθηκαν, έγινε παραίτηση από δικόγραφο, έγινε πρακτικό συμβιβασμού, β) το είδος των υποθέσεων που επιλήφθηκε το κάθε δικαστήριο, δηλαδή πόσες υποθέσεις συζητήθηκαν τακτικής διαδικασίας, ειδικής διαδικασίας, εκούσιας δικαιοδοσίας, ασφαλιστικών μέτρων, μικροδιαφορών και ποιες κατηγορίες κάθε διαδικασίας, όπως από την ειδική διαδικασία, πόσες υποθέσεις είναι αυτοκινητικές, εργατικές, ανακοπές κ.α., γ) τις δικαστικές πράξεις που έχει εκδώσει το κάθε δικαστήριο, όπως π.χ. πόσες προσωρινές διαταγές, ειδικότερα για πρωτοδικεία και ειρηνοδικεία πόσες διαταγές πληρωμής και διαταγές απόδοσης χρήσης μισθίου, μόνο για τα ειρηνοδικεία πόσες διαθήκες έχουν δημοσιευθεί, το είδος των διαθηκών, πόσες ένορκες βεβαιώσεις έχουν γίνει, πόσες δηλώσεις τρίτου κλπ, δ) τον αριθμό και το είδος των πιστοποιητικών που έχουν εκδοθεί.

Η συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο των ποινικών δικαστηρίων περιλαμβάνει: α) τον αριθμό των υποθέσεων που εισήχθησαν σε κάθε ποινικό δικαστήριο και την πορεία τους, δηλαδή πόσες υποθέσεις συζητήθηκαν, πόσες αναβλήθηκαν, από τις συζητηθείσες πόσες είναι καταδικαστικές, αθωωτικές, άλλης φύσεως, β) για το δικαστικό συμβούλιο, τον αριθμό των βουλευμάτων που έχει εκδώσει, πόσα είναι ουσίας, παραπεμπτικά ή απαλλακτικά και πόσα είναι δικονομικά ή για παρεμπύπτοντα ζητήματα, γ) για το πταισματοδικείο, τον αριθμό των προκαταρκτικών και προανακριτικών παραγγελιών που έχει διεκπεραιώσει της περιφέρειας του και ξένων αρχών, δηλαδή άλλων περιφερειών.

Για κάθε δικαστική ατομικά, η συλλογή στατιστικών περιλαμβάνει: α) για τα πολιτικά δικαστήρια, σε πόσες συνεδριάσεις μετείχε, τις δικογραφίες που χρεώθηκε, το είδος των υποθέσεων, τακτικής, ειδικής διαδικασίας κλπ, τον χρόνο έκδοσης απόφασης, εάν εκκρεμούν υποθέσεις εις χείρας του καθώς και τις δικαστικές πράξεις τις οποίες εξέδωσε π.χ. διαταγές (προσωρινές, πληρωμής, απόδοσης χρήσης μισθίου), διατάξεις

(δημοσιεύσεις διαθηκών, κληρονομητήρια), εκθέσεις και πράξεις, β) για τα ποινικά δικαστήρια, σε πόσες συνεδριάσεις μετείχε, σε πόσες προήδρευσε, πόσες αποφάσεις εξέδωσε, τον χρόνο θεώρησης της απόφασης, εάν εκκρεμούν υποθέσεις εις χείρας του, γ) για το δικαστικό συμβούλιο, πόσες δικογραφίες χρεώθηκε ο κάθε δικαστής, δ) για το πταισματοδικείο, πόσες προκαταρκτικές και προανακριτικές παραγγελίες διεκπεραίωσε ο πταισματοδίκης ή ο ειρηνοδίκης.

Για τις εισαγγελίες η συλλογή στατιστικών για το παραγόμενο έργο τους περιλαμβάνει: α) τον αριθμό των υποθέσεων που έχουν προσδιορισθεί σε κάθε ποινικό δικαστήριο, πόσες είναι πρωτοείσακτες, πόσες εξ αναβολής, το είδος της αναβολής, πόσες υποθέσεις έχουν αναβληθεί πάνω από τρεις φορές, β) τον χρόνο που προσδιορίζονται οι υποθέσεις σε κάθε ποινικό δικαστήριο (μέχρι πότε προσδιορίζονται), γ) τον συνολικό αριθμό των υποθέσεων που εκκρεμούν για προσδιορισμό σε κάθε ποινικό δικαστήριο, δ) τον χρόνο που απαιτείται για την επίδοση των κλήσεων. Επιπρόσθετα, η Εισαγγελία Εφετών συλλέγει τα στατιστικά στοιχεία για την κύρια ανάκριση (πόσες υποθέσεις, εισήχθησαν, πόσες διεκπεραιώθηκαν, πόσες εκκρεμούν), ενώ η Εισαγγελία Πρωτοδικών συλλέγει τα στατιστικά για την άσκηση ποινικής δίωξης (πόσες μηνύσεις, αναφορές, εγκλήσεις κατατέθηκαν, πόσες αρχειοθετήθηκαν, για πόσες ο εισαγγελέας παρήγγειλε τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης ή άσκησε ποινική δίωξη και παρήγγειλε τη διενέργεια προανάκρισης, κύριας ανάκρισης ή εισήγαγε την υπόθεση με απευθείας κλήση στο ακροατήριο).

Για κάθε εισαγγελέα ατομικά, η συλλογή στατιστικών περιλαμβάνει την ημερομηνία χρέωσης και παράδοσης δικογραφιών: α) για την έκδοση διατάξεων, β) για την υποβολή προτάσεων (στα δικαστικά συμβούλια, επί προανακριτικών δικογραφιών, επί ανακριτικών δικογραφιών και λοιπές, πάσης φύσεως προτάσεις), γ) για την σύνταξη κατηγορητηρίων, δ) για τον εισαγγελέα πρωτοδικών τις μηνύσεις που επεξεργάσθηκε, ε) τις μηνύσεις που αρχειοθέτησε, στ) για τον εισαγγελέα εφετών, πόσες μηνύσεις εξέτασε, που αρχειοθετήθηκαν από τον εισαγγελέα πρωτοδικών. Επίσης, στην χρέωση εργασιών του εισαγγελέως, περιλαμβάνεται η άσκηση ένδικων μέσω και η συμμετοχή του στις συνθέσεις των ποινικών δικαστηρίων (σε πόσα και σε ποια δικαστήρια μετείχε).

Περαιτέρω, συλλογή στατιστικών στοιχείων γίνεται συστηματικά από τις εισαγγελίες για συγκεκριμένα θέματα που ερευνούν ανεξάρτητες αρχές, ευρωπαϊκοί ή

διεθνείς οργανισμοί κ.α., τα οποία συγκεντρώνονται στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου ή στο ΥΔΔΑΔ για συγκεκριμένα αδικήματα που αφορούν υποθέσεις διαφθοράς, παραβίασης εργατικού δικαίου, νομιμοποίησης εσόδων, φοροδιαφυγής, λαθρεμπορίας, ρατσισμού ή ξενοφοβίας, σωματεμπορίας και εμπορίας ανθρώπων.

Από όσα ανωτέρω εκτέθηκαν, προκύπτει ότι η συλλογή στατιστικών στοιχείων, είναι διαρκής διαδικασία στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη (το ίδιο ισχύει και στη διοικητική δικαιοσύνη). Στην πλειοψηφία των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών της χώρας, στα οποία δεν εφαρμόζεται το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ, η συλλογή των στατιστικών στοιχείων γίνεται με χειρόγραφο τρόπο, ο οποίος απαιτεί πολύ εργασιακό χρόνο για την αναζήτηση των πληροφοριών. Αλλά και η συλλογή στατιστικών στοιχείων με ένα Πληροφοριακό Σύστημα όπως είναι το ΟΣΔΔΥ-ΠΠ, πρέπει να παρέχει ευελιξία στην αναζήτηση, δίνοντας τη δυνατότητα στον χρήστη να συνδυάζει λέξεις κλειδιά, νόμους, συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ανάλογα με το θέμα που ερευνάται.

5. Η άμεση επικοινωνία με το ΥΔΔΑΔ μέσω forum

Το Διαδίκτυο (internet) έχει συμβάλει, αναμφίβολα, στην ταχύτητα της διάδοσης της πληροφορίας. Στον εργασιακό χώρο, η διάδοση της πληροφορίας, ενισχύει την ταχύτητα διεκπεραίωσης των εργασιών. Η δημιουργία διαδικτυακού χώρου συνομιλίας (forum) από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο οποίο μέλη θα γίνονται οι δικαστικοί υπάλληλοι, κρίνεται αναγκαία για τους εξής λόγους:

α) Στην εργασιακή πρακτική, υπάρχουν φορές που ανακύπτουν ζητήματα κατά την εκτέλεση διαδικασιών, είτε γιατί έχει ψηφισθεί νέος νόμος που αλλάζει τις υφιστάμενες διαδικασίες και η εφαρμογή τους στην πράξη απαιτεί νέους χειρισμούς, είτε γιατί κάποιες διαδικασίες είναι σπάνιες και δεν έχουν άλλη φορά εκτελεσθεί. Η πρακτική που ακολουθείται, είναι η αναζήτηση απαντήσεων μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας με δικαστικούς υπαλλήλους άλλων δικαστηρίων ή με υπαλλήλους του Υπουργείου, ιδίως στις περιπτώσεις δικαστικής συνδρομής. Αποτέλεσμα είναι να χάνεται εργασιακός χρόνος και από τον ερωτώντα και από τον ερωτώμενο για την ανάκτηση των πληροφοριών, μετά από συνήθως αρκετές τηλεφωνικές επικοινωνίες και μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

β) Παρομοίως και στην εφαρμογή ενός νέου Πληροφοριακού Συστήματος, ανακύπτουν πολλά ερωτήματα από τους χρήστες, μέχρι την πλήρη κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του. Παραδείγματος χάριν, κατά τη θέση σε εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Συστήματος Πρακτικών Δικαστηρίων, ανέκυψαν ερωτήματα από τους γραμματείς έδρας, στα οποία απαντήσεις έδιναν, κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας, οι ορισμένοι ανά δικαστήριο, υπεύθυνοι. Η αναζήτηση του υπευθύνου και των απαντήσεων στα ερωτήματα, είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια εργασιακού χρόνου από τον ερωτώντα-δικαστικό υπάλληλο αλλά και από τον ερωτώμενο-υπεύθυνο, ο οποίος καλούνταν να δώσει τις ίδιες απαντήσεις, για τα ίδια ερωτήματα σε δικαστικούς υπαλλήλους διαφορετικών δικαστηρίων.

γ) Επίσης, βασικό στοιχείο για την επιτυχημένη εφαρμογή ενός Πληροφοριακού Συστήματος είναι οι «Άνθρωποι». Η αντίσταση στην αλλαγή που φέρνει ένα Πληροφοριακό Σύστημα, όπως π.χ. η διατήρηση των χειρόγραφων διαδικασιών, μπορεί να οδηγήσει στην αχρησία του και τελικά στην αποτυχία του και για το λόγο αυτό είναι σημαντικό κατά το στάδιο σχεδιασμού και υλοποίησής του, να λαμβάνονται υπ' όψιν οι «Άνθρωποι».

Η δημιουργία forum από το ΥΔΔΑΔ στο οποίο θα μετέχουν οι δικαστικοί υπάλληλοι θα δώσει τη δυνατότητα της άμεσης και έγκαιρης επικοινωνίας του Υπουργείου με τους υπαλλήλους του. Ένα forum στο οποίο, ανά βαθμό και είδος δικαστηρίου, οι δικαστικοί υπάλληλοι θα θέτουν ερωτήματα σχετικά με την εργασία τους, θα λαμβάνουν επίσημες απαντήσεις από το Υπουργείο, οι οποίες θα είναι διαθέσιμες σε όλους τους δικαστικούς υπαλλήλους, αν και όποτε τις χρειασθούν. Περαιτέρω, μέσω του forum θα υπάρχει διάδραση των δικαστικών υπαλλήλων με τους ανθρώπους των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) που αναπτύσσουν Πληροφοριακά Συστήματα για το ΥΔΔΑΔ. Ειδικότερα, κατά το στάδιο του σχεδιασμού ενός Πληροφοριακού Συστήματος, θα επισημαίνονται από τους δικαστικούς υπαλλήλους οι πληροφοριακές τους ανάγκες (ποια πληροφορία χρειάζονται για την καλύτερη εκτέλεση της εργασίας τους), ενώ κατά το στάδιο της υλοποίησής του, θα δίδονται απαντήσεις από τους ανθρώπους των ΤΠΕ στα ερωτήματα που θα ανακύπτουν στους δικαστικούς υπαλλήλους κατά την χρήση του. Η διάδραση με τους ανθρώπους των ΤΠΕ, θα συμβάλλει σημαντικά στην εξάλειψη του φόβου που προκαλείται και στην κάμψη της αντίστασης που προβάλλεται από τους χρήστες, κατά την εφαρμογή ενός νέου Πληροφοριακού Συστήματος.

6. Ο χρόνος προσαρμογής στο νέο ΠΣ και η εκπαίδευση των χρηστών

Σημαντικοί παράγοντες, επίσης, για την επιτυχημένη εφαρμογή ενός Πληροφοριακού Συστήματος, που σχετίζονται με το στοιχείο «Άνθρωποι», είναι η ύπαρξη αναγκαίου χρόνου προσαρμογής στο νέο επιχειρησιακό περιβάλλον που διαμορφώνεται με το Πληροφοριακό Σύστημα και η ύπαρξη επαρκούς χρόνου εκπαίδευσης των χρηστών με τη φυσική παρουσία των ανθρώπων ΤΠΕ.

Κλείνοντας την παρουσίαση των πληροφοριακών αναγκών των δικαστικών υπαλλήλων και σχετικά με το θέμα αυτό, είναι: i) το από 3-4-2018 Υπόμνημα του Συλλόγου Δικαστικών Υπαλλήλων Αθήνας (ΣΔΥΑ) προς τον Πρόεδρο της ΕΠΠΕ ΟΣΔΔΥ-ΠΠ⁷¹ και ii) το από 4-7-2018 Υπόμνημα του ίδιου Συλλόγου προς τον Υπουργό ΥΔΑΔ⁷². Στα ως άνω Υπομνήματα, ο ΣΔΥΑ επισημαίνει προβλήματα στη λειτουργία του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και ειδικότερα, δυσχρηστία του Πληροφοριακού Συστήματος και αργή εκτέλεση εργασιών, έλλειψη ή καθυστέρηση αναγκαίων βελτιώσεων της λειτουργίας του, εσπευσμένη εφαρμογή του και απουσία αναγκαίου χρόνου προσαρμογής, απουσία ουσιαστικής εκπαίδευσης των χρηστών, ανάγκη φυσικής παρουσίας ανθρώπων ΤΠΕ, έλλειψη εξοπλισμού, ζητεί δε να δοθεί προτεραιότητα στην ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων, στην ψηφιοποίηση αρχείων και στη διαλειτουργικότητα με άλλους φορείς του Δημοσίου.

4.3 Αξιολόγηση ευρημάτων έρευνας-Προτάσεις βελτίωσης και επέκτασης των εφαρμοζόμενων Πληροφοριακών Συστημάτων

Από τη μελέτη των οργανωσιακών διαδικασιών των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών και ειδικότερα των βημάτων της πολιτικής και της ποινικής δίκης, διαπιστώθηκε ότι, από τη διαδικασία του σχηματισμού της δικογραφίας (κατάθεση αγωγής, υποβολή μήνυσης κλπ) έως τη διαδικασία έκδοσης απόφασης και περαιτέρω την εκτέλεση της ποινικής απόφασης, βασικό ζήτημα για τους δικαστικούς υπαλλήλους είναι η επανάληψη βημάτων και συγκεκριμένα, η καταχώρηση ίδιων δεδομένων, σε κάθε διαδικασία που ακολουθείται κατά την πορεία του δικογράφου. Περαιτέρω, η διαδικασία της ποινικής δίκης, από τη σύσταση της δικογραφίας έως την

---

⁷¹ <https://www.sdya.gr/osddy-pp/>

⁷² <https://www.sdya.gr/04072018/>

εκτέλεση της απόφασης, απαιτεί τη συνέργεια πολλών προσώπων, δικαστικών αρχών και φορέων του Δημοσίου (εισαγγελέα, ανακριτή, δικαστικού συμβουλίου, δικαστηρίου, αστυνομικών αρχών κλπ).

Τα Πληροφοριακά Συστήματα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΥΔΔΑΔ), κυρίως το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ), πρέπει να εστιάσουν σε δύο παραμέτρους, α) την καθετοποίηση και β) τη διαλειτουργικότητα. Ειδικότερα:

α) Η καθετοποίηση, δηλαδή η πρόσβαση στα δεδομένα από τα πρωτοβάθμια στα δευτεροβάθμια δικαστήρια και στην συνέχεια στο ακυρωτικό δικαστήριο καθώς και στις εισαγγελίες, είναι μείζονος σημασίας για την εξοικονόμηση εργασιακού χρόνου. Τα δεδομένα μίας δικογραφίας πρέπει να εισάγονται μία φορά από το δικαστικό υπάλληλο, είτε δικαστηρίου, είτε εισαγγελίας, ο οποίος χειρίζεται τη δικογραφία στο στάδιο που βρίσκεται (π.χ. προανάκριση, ανάκριση, δικαστήριο κλπ) και να είναι διαθέσιμα στον επόμενο δικαστικό υπάλληλο που θα χειρισθεί τη δικογραφία. Δεδομένα της δικογραφίας, όπως είναι τα στοιχεία του κατηγορουμένου, η πράξη για την οποία κατηγορείται κλπ, δεν πρέπει να επαναλαμβάνονται σε κάθε διαδικασία. Το Πληροφοριακό Σύστημα που θα περιέχει την «κάρτα» της δικογραφίας, θα βοηθήσει στην επίτευξη του σκοπού της καθετοποίησης και η εξοικονόμηση εργασιακού χρόνου θα είναι πολύ σημαντική, σε όλους τους δικαστικούς υπαλλήλους που μετέχουν στον «κύκλο ζωής» της δικογραφίας.

β) Η διαλειτουργικότητα, η μεταφορά δηλαδή της πληροφορίας μέσω της σύνδεσης διαφορετικών Πληροφοριακών Συστημάτων, είτε μεταξύ διαφορετικών φορέων, είτε μέσα στον ίδιο φορέα, θα συμβάλει στην ταχύτερη εκτέλεση των διαδικασιών και κατ' επέκταση στην ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης. Η διαλειτουργικότητα θα επιτευχθεί με τη σύνδεση από το Πληροφοριακό Σύστημα που περιέχει την «κάρτα» της δικογραφίας με άλλα Πληροφοριακά Συστήματα στα οποία δεν θα απαιτείται η εισαγωγή των ίδιων δεδομένων.

Περιπτώσεις που μπορεί να υπάρχει διαλειτουργικότητα εκτός ΥΔΔΑΔ, δηλαδή μεταξύ των Πληροφοριακών Συστημάτων του ΥΔΔΑΔ και άλλων φορέων του Δημοσίου, είναι:

- Στις πολιτικές υποθέσεις: η μεταφορά από το ΟΣΔΥΥ-ΠΠ στη ΓΠΠΣ των στοιχείων του διαδικίου που προσκομίζει ηλεκτρονικό παράβολο (e-paravolo), το δικαστήριο για το οποίο κατατίθεται και ο αριθμός παραβόλου, που σήμερα η δέσμευσή του απαιτεί την είσοδο του δικαστικού υπαλλήλου στη ΓΠΠΣ, με τη χρήση του προσωπικού του κωδικού.

-Στις ποινικές υποθέσεις:

i) η μεταφορά από τον δικαστικό υπάλληλο της Εισαγγελίας:

α) στις Αστυνομικές Αρχές, των στοιχείων του κατηγορουμένου και της παραγγελίας του εισαγγελέα με τα στοιχεία αυτής (για εκτέλεση εντάλματος σύλληψης, τα στοιχεία του εντάλματος, για επίδοση ή εκτέλεση απόφασης, τα στοιχεία της απόφασης κ.ο.κ)

β) στο Κατάστημα Κράτησης, των στοιχείων του κατηγορουμένου και της παραγγελίας του εισαγγελέα με τα στοιχεία αυτής (για μεταγωγή κρατουμένου, τα στοιχεία του δικαστηρίου στο οποίο θα παραστεί και για την επαναγωγή του, για φυλάκιση, τα στοιχεία του εντάλματος προσωρινής κράτησης ή τα στοιχεία της απόφασης κ.ο.κ),

γ) στην Εγκληματολογική Υπηρεσία, των στοιχείων του κατηγορουμένου και της διάταξης του ανακριτή που επιβάλλει ή την απόφαση που αίρει τον περιοριστικό όρο απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα.

δ) στο Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος, των στοιχείων του κατηγορουμένου και της διάταξης του ανακριτή που επιβάλλει ή την απόφαση που αίρει τον περιοριστικό όρο απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα.

ε) στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, των στοιχείων του κατηγορουμένου και της απόφασης με την οποία διατάσσεται η απόδοση εγγύησης ή κατασχεθέντος ποσού ή η κατάπτωσή τους υπέρ του Δημοσίου.

στ) στα Τελωνεία, των στοιχείων του κατηγορουμένου και της απόφασης για τη δήμευση ή την απόδοση κατασχεθέντων.

ζ) στο Τμήμα Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών, των στοιχείων του κατηγορουμένου και της απόφασης με την οποία διατάσσεται η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων του καταδικασθέντος.

ii) η μεταφορά από τον δικαστικό υπάλληλο του ποινικού δικαστηρίου στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) των στοιχείων του κατηγορουμένου, της απόφασης και του χρηματικού προς βεβαίωση ποσού. Όλες οι παραπάνω διαδικασίες της ποινικής δικαιοσύνης, εκτελούνται σήμερα με χειρόγραφο τρόπο.

Επίσης, αναγκαία και πολύ σημαντική είναι η διαλειτουργικότητα των Πληροφοριακών Συστημάτων του ΥΔΔΑΔ με αυτά της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για την έγκαιρη, αξιόπιστη και συγκρίσιμη παραγωγή στατιστικών στον τομέα της Δικαιοσύνης, που βοηθούν το ΥΔΔΑΔ στη λήψη αποφάσεων σε στρατηγικό επίπεδο και στη χάραξη πολιτικών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Περιπτώσεις που μπορεί να υπάρξει διαλειτουργικότητα εντός ΥΔΔΑΔ, δηλαδή μεταξύ των Πληροφοριακών του Συστημάτων, είναι:

-Στις πολιτικές υποθέσεις: η μεταφορά από το ΟΣΔΥΥ-ΠΠ στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Πρακτικών Δικαστηρίων των στοιχείων των διαδικών, του δικαστηρίου, της δικασίμου και της διαδικασίας με την οποία πρόκειται να συζητηθεί η υπόθεση και αντιστρόφως, η μεταφορά από το Ολοκληρωμένο Σύστημα Πρακτικών Δικαστηρίων στην «κάρτα» της δικογραφίας στο ΟΣΔΥΥ-ΠΠ, του αποτελέσματος της δίκης (συζητήθηκε, αναβλήθηκε κλπ), τον τρόπο που παραστάθηκαν οι διάδικοι και τους συνηγόρους τους.

-Στις ποινικές υποθέσεις: η μεταφορά από τον δικαστικό υπάλληλο του ποινικού δικαστηρίου που χειρίζεται το ΟΣΔΥΥ-ΠΠ, στο ΟΠΣ Εθνικού Ποινικού Μητρώου, των στοιχείων του κατηγορουμένου, του δικαστηρίου που δίκασε, του αριθμού της απόφασης, της ποινής που επεβλήθη. Σήμερα, εισάγονται εκ νέου τα δεδομένα στα ως άνω Πληροφοριακά Συστήματα του ΥΔΔΑΔ που οδηγεί στην επανάληψη βημάτων.

Η καθετοποίηση και η διαλειτουργικότητα θα βελτιώσουν σημαντικά τα υφιστάμενα Πληροφοριακά Συστήματα, όμως και η επέκτασή τους θα συμβάλλει ουσιαστικά στην ταχύτερη εκτέλεση των διαδικασιών. Ειδικότερα, το Ολοκληρωμένο Σύστημα Πρακτικών Δικαστηρίων που εφαρμόζεται στην πολιτική δίκη, έχει βοηθήσει τους γραμματείς έδρας των πολιτικών δικαστηρίων στην ταχύτερη καθαρογραφή των πρακτικών της δίκης. Το ως άνω Πληροφοριακό Σύστημα δεν εφαρμόζεται στην ποινική δίκη, στην οποία εξακολουθεί η τήρηση των πρακτικών να γίνεται χειρόγραφα και στη συνέχεια η καθαρογραφή της απόφασης σε ηλεκτρονικό υπολογιστή. Η ποινική δίκη είναι πιο σύνθετη από την πολιτική γιατί η επ' ακροατηρίω διαδικασία έχει διάρκεια, ιδίως όταν έχει πολλούς μάρτυρες να εξετασθούν, πολλούς κατηγορούμενους να απολογηθούν, πολλούς συνηγόρους να αγορεύσουν, πολλές ημέρες συνεδριάσεων μέχρι την περαίωση της συζήτησης και την έκδοση απόφασης. Όμως, το

Ολοκληρωμένο Σύστημα Πρακτικών Δικαστηρίων εφαρμόζεται ήδη στην πολιτική δίκη, οι υποδομές υπάρχουν και πρέπει να επεκταθεί και στην ποινική δίκη για να ολοκληρωθεί ο στόχος του έργου, που είναι η εφαρμογή του σε όλα δικαστήρια της χώρας.

Επίσης και η διαδικασία της «Δίκης χωρίς χαρτί» (Paperless Trial) που αφορά στην ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων, αφενός δεν έχει επεκταθεί σε όλα τα δικαστήρια της χώρας και αφετέρου δεν έχει τύχει θερμής υποδοχής από τους δικηγόρους, οι οποίοι στην πλειοψηφία τους, προβάλλοντας αντίσταση στην αλλαγή, συνεχίζουν την αυτοπρόσωπη κατάθεση του δικογράφου.

Θετική, όμως, προς την κατεύθυνση επέκτασης των πληροφοριακών συστημάτων αποτελεί η σύσταση Ομάδας Διοίκησης Έργου (Ο.Δ.Ε.) από το ΥΔΑΔ που αφορά στο ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και αναπτύχθηκε ανωτέρω στο σχετικό κεφάλαιο για την «Πληροφορική Τεχνολογία».

Τέλος να σημειωθεί, ότι η επανασχεδίαση ορισμένων επιχειρηματικών διαδικασιών (business process redesign/ reengineering-BPR) των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, θα συμβάλλει στην ταχύτητα στην απονομή της δικαιοσύνης και στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη. Σε πρόσφατη έρευνα για τη Δικαιοσύνη στην Ελλάδα (Σακελλαροπούλου, Πικραμένος, Συμεωνίδης, Ανδρουλάκης, Νικολαΐδου, Τσόγκας, Αλικάκος, 2019), ο Αντεισαγγελέας Εφετών Λάμπρος Τσόγκας, προτείνει τη σύσταση ψηφιακής δικογραφίας, στην οποία όλο το υλικό θα συλλέγεται ψηφιακά (κατάθεση δικογράφων, συλλογή αποδείξεων), την εξέταση on line των θυμάτων που διαμένουν εκτός της έδρας του δικαστηρίου, την ψηφιακή καταγραφή της κατάθεσης των μαρτύρων, τη δημοσίευση, αποστολή και επίδοση αποφάσεων, κλήσεων, κλητηρίων θεσπισμάτων, και βουλευμάτων με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο καθώς και την προώθηση της ηλεκτρονικής υπογραφής και την χρήση της από όλους τους δικαστικούς λειτουργούς και δικαστικούς υπαλλήλους.

Προς την κατεύθυνση της επανασχεδίασης επιχειρηματικών διαδικασιών, μπορεί να προστεθεί η ύπαρξη βάσης δεδομένων που να περιέχει ψηφιακά όλες τις αποφάσεις και τα βουλεύματα, διότι τα επικυρωμένα αντίγραφα απαιτούν την χαρτοσήμανσή τους, η οποία μπορεί να γίνεται ηλεκτρονικά μέσω της ΓΓΠΣ και να

έχουν πρόσβαση μόνο οι διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους (ενόψει της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, σήμερα απαιτείται η κατάθεση εξουσιοδότησης στις γραμματείες των δικαστηρίων για τη λήψη αντιγράφων από τρίτο πρόσωπο). Για την ψηφιακή λήψη αντιγράφου της απόφασης, ο δικηγόρος θα κάνει χρήση του αριθμού διπλοτύπου (γραμμάτιο προείσπραξης) του Δικηγορικού Συλλόγου, με το οποίο παραστάθηκε στην υπόθεση.

Επίσης, επανασχεδίαση χρήζει η διαδικασία έκδοσης ορισμένων πιστοποιητικών που σε συγκεκριμένες περιπτώσεις εκδίδεται το ίδιο πιστοποιητικό από διαφορετικές δικαστικές υπηρεσίες, με αποτέλεσμα την καθυστέρηση και την ταλαιπωρία του πολίτη, όπως π.χ. το πιστοποιητικό δημοσίευσης ή μη διαθήκης ή το πιστοποιητικό εισαγγελικής αρχής.

Για τον επανασχεδιασμό των επιχειρηματικών διαδικασιών των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών, ακολουθώντας την ιεραρχία των «Διαδικασιών» είναι απαραίτητη, η καταγραφή των οργανωσιακών τους λειτουργιών και των διαδικασιών (αποτέλεσαν αντικείμενο έρευνας της παρούσας εργασίας) και στη συνέχεια η μοντελοποίηση των διαδικασιών (Process Modeling), η καταγραφή δηλαδή των βημάτων με σημειογραφία (notation), με πρότυπο όπως το Business Process Model and Notation (BPMN).

5° ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ / ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ / ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Πορίσματα:

Η ταχύτητα στην απονομή της δικαιοσύνης, που αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μπορεί να επιτευχθεί με την αύξηση των δικασίμων, δηλαδή την αύξηση των συνεδριάσεων των δικαστηρίων. Η αύξηση των δικασίμων με τη σειρά της, προϋποθέτει ανθρώπινους και υλικούς πόρους. Ανθρώπινοι πόροι είναι οι δικαστές, οι εισαγγελείς και οι δικαστικοί υπάλληλοι ενώ υλικοί πόροι είναι οι χώροι εργασίας και ειδικότερα, οι αίθουσες συνεδριάσεων.

Η εφαρμογή ολοκληρωμένων Πληροφοριακών Συστημάτων σε όλα τα δικαστήρια και τις εισαγγελίες της χώρας, θα βοηθήσει στην ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης, με την εξοικονόμηση πόρων.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά στους ανθρώπινους πόρους, η εφαρμογή ολοκληρωμένων Πληροφοριακών Συστημάτων θα οδηγήσει στην αποτελεσματικότερη εκτέλεση της εργασίας των δικαστικών υπαλλήλων. Ακολούθως, θα υπάρξει ανακατανομή ανθρώπινων πόρων, με λιγότερες απαιτήσεις για προσλήψεις δικαστικών υπαλλήλων και με αύξηση διορισμών δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών.

Όσον αφορά στους υλικούς πόρους, η εξοικονόμηση για την αύξηση των δικαστικών αιθουσών, θα επιτευχθεί: α) με την κατάργηση εφαρμογής παράλληλων Πληροφοριακών Συστημάτων ιδίου περιεχομένου στα δικαστήρια και τις εισαγγελίες της περιφέρειας (εξοικονόμηση κόστους αγοράς, καταβολής ετήσιας συνδρομής υποστήριξης), β) με τη μείωση των εξόδων για αναλώσιμα (χαρτί, φάκελοι κ.α.) και νέο μηχανολογικό εξοπλισμό (συσκευές φωτοαντιγραφής, σάρωσης, τηλεομοιοτύπα). Τέλος, η αύξηση των δικασίμων στα ποινικά δικαστήρια με την τροποποίηση του κανονισμού των πρωτοδικείων και των εφετείων, θα οδηγήσει στην εισαγωγή στο ακροατήριο λιγότερων υποθέσεων προς εκδίκαση, στη μείωση των υποθέσεων που αναβάλλονται και σε περαιτέρω μείωση των εξόδων που σήμερα καταβάλλονται (έξοδα εμφάνισης μαρτύρων, έξοδα μεταγωγής κρατουμένων).

Περαιτέρω, η εφαρμογή ολοκληρωμένων Πληροφοριακών Συστημάτων σε όλα τα δικαστήρια και τις εισαγγελίες της χώρας, θα συμβάλλει στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, ο οποίος θα έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η υπόθεσή του και τη δυνατότητα να διεκπεραιώνει ηλεκτρονικά τις υποθέσεις του.

Εν κατακλείδι, για να επιτευχθούν οι προβλεπόμενοι στόχοι και οι αναμενόμενες ωφέλειες από την ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων στην πολιτική και στην ποινική δικαιοσύνη, πρέπει να υπάρξει ανασχεδιασμός επιχειρηματικών διαδικασιών για την αποτελεσματικότερη εκτέλεση εργασιών και παροχή υπηρεσιών, να προωθηθεί η διαλειτουργικότητα μεταξύ φορέων εντός και εκτός ΥΔΔΑΔ, να ολοκληρωθούν τα τρέχοντα έργα και να υπάρξει πλήρης εφαρμογή τους σε όλα τα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και τις εισαγγελίες της χώρας. Η εγρήγορση είναι

κρίσιμος παράγοντας προκειμένου να μην αδρανήσουν και απαξιωθούν τα Πληροφοριακά Συστήματα και προκειμένου πολίτες και εργαζόμενοι να δουν το πραγματικό όφελος.

Περιορισμοί έρευνας:

Κάθε εργασία χαρακτηρίζεται από περιορισμούς. Στην παρούσα διπλωματική εργασία ο περιορισμός αφορά στην αδυναμία της λεπτομερούς ανάλυσης των λειτουργιών του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ), διότι λόγω της έκτασής του, αποτελεί αντικείμενο αποκλειστικής έρευνας.

Επίσης, θα πρέπει να αναφερθεί ότι με την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας, τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα σχέδια νέου Ποινικού Κώδικα και νέου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας⁷³, τα οποία εισάγουν σημαντικές αλλαγές στο ουσιαστικό ποινικό δίκαιο και στο δικονομικό, όπως την κατάργηση των πταισμάτων και την μετατροπή τους, ανάλογα με τη βαρύτητα, σε πλημμελήματα ή διοικητικές παραβάσεις, την καθιέρωση της παροχής κοινωφελούς εργασίας ως κύρια ποινή, τη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του εισαγγελέα, την καθιέρωση των νέων θεσμών της ποινικής διαταγής, της ποινικής συνδιαλλαγής και της ποινικής διαπραγμάτευσης.

Μελλοντική έρευνα:

Η παρούσα μελέτη παρουσίασε τα Πληροφοριακά Συστήματα της πολιτικής και της ποινικής δικαιοσύνης που εφαρμόζονται ή αναπτύσσονται σήμερα και τις πληροφοριακές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών.

Εξαιρετικά ενδιαφέροντα θα ήταν μία μελλοντική έρευνα σχετικά με τον βαθμό υλοποίησης των Πληροφοριακών Συστημάτων της πολιτικής και της ποινικής δικαιοσύνης που ο σχεδιασμός τους σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη και δη της Α' και Β' Φάσης του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ, τον βαθμό κάλυψης των πληροφοριακών αναγκών των

⁷³ <http://www.opengov.gr/ministryofjustice/>

δικαστικών υπαλλήλων των πολιτικών, ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών και τον βαθμό επίτευξης των προβλεπόμενων στόχων και αναμενόμενων ωφελειών.

Ομοίως, ενδιαφέρουσες θα ήταν μελλοντικές έρευνες σχετικές με τα Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα που εφαρμόζονται και αναπτύσσονται σε άλλα δικαστήρια και σε υπηρεσίες του ΥΔΔΑΔ όπως, στα διοικητικά δικαστήρια το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΔΔ), το Πληροφορικό Σύστημα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το Πληροφοριακό Σύστημα Εθνικού Ποινικού Μητρώου, το Πληροφοριακό Σύστημα των καταστημάτων κράτησης καθώς και η καταγραφή των πληροφοριακών αναγκών των υπαλλήλων των δικαστηρίων και των υπηρεσιών αυτών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ελληνική:

Αλεξιάδης, Σ. (1989), *Εγκληματολογία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Αποστολάκης, Ι., Λουκής, Ε., Χάλαρης, Ι. (2008), *Ηλεκτρονική Δημόσια Διοίκηση, Οργάνωση Τεχνολογία και Εφαρμογές*. Εκδόσεις Παπαζήση

Βενιζέλος, Ε. (1991), *Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου Ι*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Παρατηρητής

Γέσιου-Φαλτσή, Π. (1985), *Η πολιτική δίκη σε κίνηση, τεύχος ΙΙα*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Γεωργόπουλος, Κ. (1994), *Επίτομο Συνταγματικό δίκαιο*. Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

Ζησιάδης, Β. & Μαργαρίτης, Λ. (1995), *Εισαγωγή στην Ποινική Δικονομία, Βασικές Έννοιες Δικονομικού Δικαίου τ. Α'*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Κεραμεύς, Κ.Δ. (1986), *Αστικό Δικονομικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Κουτούπα, Ε. (2016), *Πηγές του Διοικητικού Δικαίου*. Σημειώσεις του μαθήματος Διοικητικό Δίκαιο. Θεσσαλονίκη: ΠΜΣ στη Δημόσια Διοίκηση, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Laudon, K. & Laudon, J. (2009), *Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης*. 8^η Αμερικάνικη Έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος

Μάνεσης, Α. (α.χ.), *Συνταγματικά Δικαιώματα, α' ατομικές ελευθερίες, πανεπιστημιακές παραδόσεις δ' έκδοση*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Μανιτάκης, Α. (1994), *Κράτος Δικαίου και Δικαστικός Έλεγχος της Συνταγματικότητας Ι*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Μανωλεδάκης, Ι. (1992), *Ποινικό Δίκαιο*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Παπαστερίου, Δ. (1994), *Γενικές Αρχές του Αστικού Δικαίου Ι/α*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Σακελλαροπούλου, Κ., Πικραμένος, Μ., Συμεωνίδης, Ι., Ανδρουλάκης, Β., Νικολαΐδου, Θ., Τσόγκας, Α. & Αλικάκος, Π. (2019), *Η Δικαιοσύνη στην Ελλάδα, Προτάσεις για ένα σύγχρονο δικαστικό σύστημα*. Μαρούσι: Εκδόσεις διαΝΕΟσις

Σπηλιωτόπουλος, Ε. (2011), *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου Τόμος Ι*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

Ταραμπάνης, Κ. (2016), *Πληροφοριακά Συστήματα και Δημόσια Διοίκηση*. Σημειώσεις του μαθήματος Πληροφοριακά Συστήματα και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Θεσσαλονίκη: ΠΜΣ στη Δημόσια Διοίκηση, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Τάχος, Α. (1993), *Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα

Τσάτσος, Δ. (1982), *Συνταγματικό Δίκαιο Επιτομή Ι,α*. Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα

Τσιότρας, Γ. (2016), *Διοίκηση και Ανασχεδιασμός Διαδικασιών στο Δημόσιο Τομέα*. Σημειώσεις του μαθήματος Διοίκηση Λειτουργιών και Τεχνικές Λήψης Αποφάσεων. Θεσσαλονίκη: ΠΜΣ στη Δημόσια Διοίκηση, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Wallace, P. (2014), *Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Ξενόγλωσση:

Davenport, T. (1993), *Process Innovation: Reengineering Work through Information Technology*. Boston: Harvard Business Scholl Press

Hammer, M. & Champy, J. (1993), *Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution*. Harper Business

Kroenke, D. (2013), *Processes, Systems and Information: An Introduction to MIS*. Pearson

Laudon, K. & Laudon, J. (2006), *Management Information Systems, Managing the Digital Firm*. Ninth edition. Pearson Prentice Hall

Piccoli, G. (2012), *Information Systems for Managers*. Wiley

Tarabanis, K., Peristeras, V. & Frigidis, G. (2001), Building an Enterprise Architecture for Public Administration: A High-Level Data Model for Strategic Planning, *9th European Conference on Information Systems (ECIS 2001), Bled, Slovenia*. pp. 987-998.

Ηλεκτρονικές πηγές:

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ. (2018) *Νομολογία, Αποφάσεις, Αριθμός 1255/2008 το Δικαστήριο του Αρείου Πάγου ΣΤ' Ποινικό Τμήμα*. [Online] Ανακτήθηκε από:
http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=Ggmu09geexIq6g291leyfbxoD3XeAv&apof=1255_2008&lang=EN

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ. (2018) *Ξεναγηση*. [Online] Ανακτήθηκε από:
<http://www.areiospagos.gr/>

ΔΙΑΥΓΕΙΑ. (2018) *ΑΔΑ: ΒΛΓΚΩ-ZNN «Περίληψη της αριθμ. 92531/17-12-2013 Διακήρυξης»*. [Online] Ανακτήθηκε από: <https://diavgeia.gov.gr/doc/ΒΛΓΚΩ-ZNN>

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ. (2018) *Αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων στη διαδικασία απονομής της Δικαιοσύνης*. [Online] Ανακτήθηκε από: <https://government.gov.gr/axiopiisi-technologikon-ergalion-sti-diadikasia-aponomis-tis-dikeosinis/>

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΔΣΕ. (2018) *«Διακοπές των συνεδριάσεων των ποινικών δικαστηρίων*. [Online] Ανακτήθηκε από:
http://www.dsnet.gr/epikairothta/AnakoinwseisThlematikhs/diak_poinikon.htm

ΣΔΥΑ. (4/2018) Προβλήματα στην λειτουργία του έργου «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων-Πολιτικής & Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ)». [Online] Ανακτήθηκε από: <https://www.sdya.gr/osddy-pp/>

ΣΔΥΑ. (7/2018) Προβλήματα στην λειτουργία του έργου «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων-Πολιτικής & Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ)». [Online] Ανακτήθηκε από: <https://www.sdya.gr/04072018/>

ΥΔΑ. (2018) Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης. [Online] Ανακτήθηκε από: <http://www.minadmin.gov.gr/?p=30254>

ΥΔΔΑΔ. (2018) Διακήρυξη Ανοικτού Δημόσιου Διεθνή Διαγωνισμού για το έργο με τίτλο «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ» (αρ. διακήρυξης 92531/17-12-2013). [Online] Ανακτήθηκε από: <http://www.ministryofjustice.gr/site/el/ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ/ΕργαΕΣΠΑ>

ΥΔΔΑΔ. (2018) Διάρθρωση Πολιτικών και Ποινικών Δικαστηρίων. [Online] Ανακτήθηκε από: <http://www.ministryofjustice.gr/site/el/ΟΡΓΑΝΩΣΗbrΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ/ΔιάρθρωσηΠολιτικώνkΠοινικώνΔικαστηρίων>

ΥΔΔΑΔ. (2019) Δικτυακός Τόπος Διαβουλεύσεων. [Online] Ανακτήθηκε από: <http://www.opengov.gr/ministryofjustice/>

ΥΔΔΑΔ. (2018) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ, Έργα. [Online] Ανακτήθηκε από: <https://justedespa.gr/erga/>

ΥΔΔΑΔ. (2018) Οργανόγραμμα. [Online] Ανακτήθηκε από: <http://www.ministryofjustice.gr/site/el/ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ/Οργανόγραμμα>

ΥΔΔΑΔ. (2018) Οργανόγραμμα των δικαστηρίων στην Ελλάδα. [Online] Ανακτήθηκε από: <http://www.ministryofjustice.gr/site/el/ΟΡΓΑΝΩΣΗbrΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ/ΟργανόγραμμαΔικαστηρίωνστηνΕλλάδα>

Νομοθεσία:

Σύνταγμα της Ελλάδας	ΦΕΚ Α'	120/27-6-2008
N. 1492/1950	ΦΕΚ Α'	182/17-8-1950
N. 1493/1950	ΦΕΚ Α'	182/17-8-1950
N. 3816/1958	ΦΕΚ Α'	32/28-2-1958
N. 566/1977	ΦΕΚ Α'	90/28-3-1977
N. 663/1977	ΦΕΚ Α'	215/5-8-1977
N. 1756/1988	ΦΕΚ Α'	35/26-2-1988
N. 2145/1993	ΦΕΚ Α'	88/28-5-1993
N. 2172/1993	ΦΕΚ Α'	207/16-12-1993
N. 2207/1994	ΦΕΚ Α'	65/25-4-1994
N. 2287/1995	ΦΕΚ Α'	20/1-2-1995
N. 2304/1995	ΦΕΚ Α'	83/11-5-1995
N. 2717/1999	ΦΕΚ Α'	97/17-5-1999
N. 2812/2000	ΦΕΚ Α'	67/10-3-2000
N. 3038/2002	ΦΕΚ Α'	180/7-8-2002
N. 3068/2002	ΦΕΚ Α'	274/14-11-2002
N. 3251/2004	ΦΕΚ Α'	127/9-7-2004
N. 3500/2006	ΦΕΚ Α'	232/24-10-2006
N. 3689/2008	ΦΕΚ Α'	164/5-8-2008
N. 3869/2010	ΦΕΚ Α'	130/3-8-2010
N. 4093/2012	ΦΕΚ Α'	222/12-11-2012
N. 4055/2012	ΦΕΚ Α'	51/12-3-2012
N. 4058/2012	ΦΕΚ Α'	63/22-3-2012
N. 4335/2015	ΦΕΚ Α'	87/23-7-2015
N. 4587/2018	ΦΕΚ Α'	218/24-12-2018
A.N. 2803/1941	ΦΕΚ Α'	49/21-2-1941
B.Δ. 657/1971	ΦΕΚ Α'	219/1-11-1971
N.Δ. 187/1973	ΦΕΚ Α'	261/3-10-1973
Π.Δ. 456/1984	ΦΕΚ Α'	164/24-10-1984
Π.Δ. 25/2012	ΦΕΚ Α'	53/12-3-2012
Π.Δ. 110/2012	ΦΕΚ Α'	193/10-10-2012
Π.Δ. 150/2013	ΦΕΚ Α'	234/1-11-2013

Π.Δ. 19/2017 ΦΕΚ Α' 33/17-3-2017

Π.Δ. 96/2017 ΦΕΚ Α' 139/11-9-2017

Ιστοσελίδες:

Άρειος Πάγος

<http://www.areiospagos.gr>

Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών

<http://www.esdi.gr/nex/index.php/el/>

Εθνικό Ποινικό Μητρώο

<http://www.ncris.gov.gr>

Εισαγγελία Αρείου Πάγου

<http://www.eisap.gr>

Ελεγκτικό Συνέδριο

<https://www.elsyn.gr>

Ηλεκτρονικό παράβολο

http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/Services/Polites/eparavolo.html

Καταστήματα Κράτησης

<http://www.sofron.gov.gr/>

Ολομέλεια Δικηγορικών Συλλόγων

<http://portal.olomeleia.gr>

Πολιτική και Ποινική Δικαιοσύνη, Πύλη Ψηφιακών Υπηρεσιών Δικαστηρίων-ΟΣΔΔΥ

<https://www.solon.gov.gr>

Συμβούλιο της Επικρατείας και Διοικητική Δικαιοσύνη

<http://www.adjjustice.gr>

Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Φορέα

<http://www.sdit.mnec.gr/>

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

<http://www.ministryofjustice.gr>

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ:

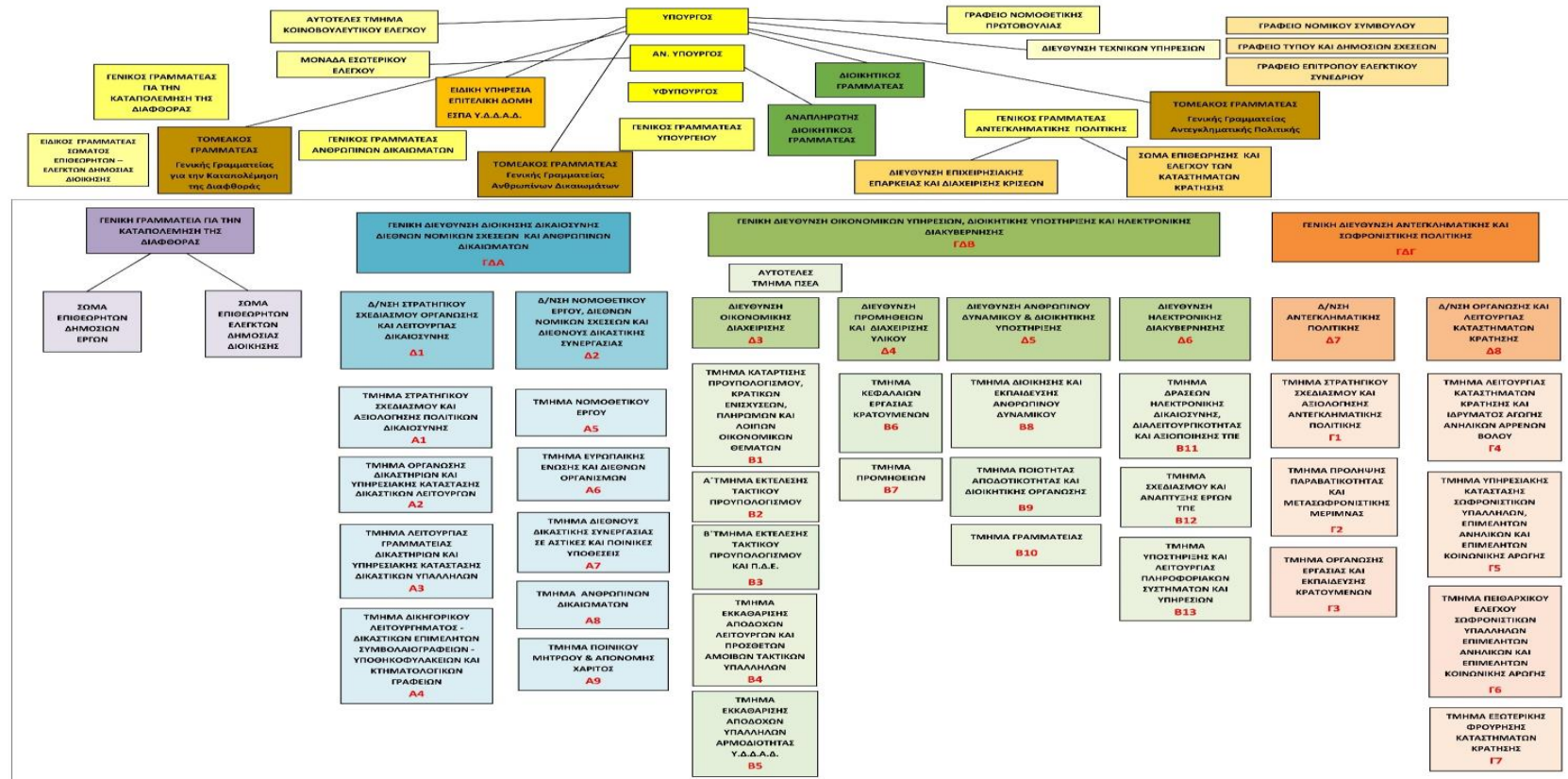
ΑΕΔ	Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΝ	Αναγκαστικός Νόμος
ΑΠ	Άρειος Πάγος
ΑΤ	Αστυνομικό Τμήμα
ΑΦΕΚ	Ατομικό Φύλλο Έκπτωσης
α.χ.	Άνευ χρονολογίας
ΒΔ	Βασιλικό Διάταγμα
ΓΓΠΣ	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων
ΔΥΟ	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
ΕΔΑΔ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
ΚΔΔ	Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας
ΚΕΠ	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
ΚΟΔΚΔΔ	Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάσταση Δικαστικών Λειτουργών
ΚΠΔ	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
ΚΠολΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
Ν	Νόμος
ΝΔ	Νομοθετικό Διάταγμα
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
ΟΣΔΔΥ	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων
ΟΣΔΔΥ-ΠΠ	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης
ΟΣΔΔΥ-ΔΔ	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικής Δικαιοσύνης

ΠΚ	Ποινικό Κώδικας
ΠΣ	Πληροφοριακό Σύστημα
ΠτΔ	Πρόεδρος της Δημοκρατίας
Σ	Σύνταγμα
ΣΔΙΤ	Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΤΠΔ	Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων
ΥΔΔΑΔ	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

1. Το οργανόγραμμα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Διάγραμμα 6. Οργανόγραμμα ΥΔΑΔ, Πηγή ΥΔΑΔ⁷⁴

⁷⁴ <http://www.ministryofjustice.gr/site/el/ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ/Οργανόγραμμα>

2. Πίνακας 17. Τα πολιτικά, ποινικά δικαστήρια και οι εισαγγελίες της Ελλάδας⁷⁵

Διάρθρωση Πολιτικών κ Ποινικών Δικαστηρίων
ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ
Εισαγγελία Αρείου Πάγου
ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Εισαγγελία Εφετών Αθηνών
Πρωτοδικείο ΑΘΗΝΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών
Ειρηνοδικείο Αθηνών
Πταισματοδικείο Αθηνών
Ειρηνοδικείο Αμαρουσίου
Ειρηνοδικείο Αχαρνών
Ειρηνοδικείο Ελευσίνας
Ειρηνοδικείο Καλλιθέας
Ειρηνοδικείο Κρωπίας
Ειρηνοδικείο Λαυρίου
Ειρηνοδικείο Ν. Ιωνίας
Ειρηνοδικείο Ν. Λιοσίων
Ειρηνοδικείο Μαραθώνος
Ειρηνοδικείο Μεγάρων
Ειρηνοδικείο Περιστερίου
Ειρηνοδικείο Χαλανδρίου
ΕΦΕΤΕΙΟ ΛΑΜΙΑΣ
Εισαγγελία Εφετών Λαμίας
Πρωτοδικείο ΛΑΜΙΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Λαμίας
Ειρηνοδικείο Λαμίας
Πταισματοδικείο Λαμίας
Ειρηνοδικείο Αταλάντης
Πρωτοδικείο ΑΜΦΙΣΣΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Αμφισσας
Ειρηνοδικείο Αμφισσας
Πρωτοδικείο ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ευρυτανίας
Ειρηνοδικείο Ευρυτανίας
Πρωτοδικείο ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Λιβαδειάς
Ειρηνοδικείο Λιβαδειάς
Πταισματοδικείο Λιβαδειάς
ΕΦΕΤΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
Εισαγγελία Εφετών Πειραιά
Πρωτοδικείο ΠΕΙΡΑΙΑ

⁷⁵ Πηγή ΥΔΑΔΔ

<http://www.ministryofjustice.gr/site/el/ΟΡΓΑΝΩΣΗ/ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ/ΔιάρθρωσηΠολιτικώνκΠοινικώνΔικαστηρίων>

Εισαγγελία Πρωτοδικών Πειραιά
Ειρηνοδικείο Πειραιά
Πταισματοδικείο Πειραιά
Ειρηνοδικείο Αιγίνης
Ειρηνοδικείο Καλαυρίας
Ειρηνοδικείο Κυθήρων
Ειρηνοδικείο Νίκαιας
Ειρηνοδικείο Σαλαμίνας
Ειρηνοδικείο Σπετσών
ΕΦΕΤΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Εισαγγελία Εφετών Θεσσαλονίκης
Πρωτοδικείο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Θεσ/νίκης
Ειρηνοδικείο Θεσσαλονίκης
Πταισματοδικείο Θεσσαλονίκης
Ειρηνοδικείο Βασιλικών
Ειρηνοδικείο Κουφαλίων
Ειρηνοδικείο Λαγκαδά
Πρωτοδικείο ΒΕΡΟΙΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Βέροιας
Ειρηνοδικείο Βέροιας
Πταισματοδικείο Βέροιας
Ειρηνοδικείο Αλεξάνδρειας
Ειρηνοδικείο Νάουσας
Πρωτοδικείο ΕΔΕΣΣΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Έδεσσας
Ειρηνοδικείο Έδεσσας
Ειρηνοδικείο Αλμωπίας
Ειρηνοδικείο Σκύδρας
Πρωτοδικείο ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Κατερίνης
Ειρηνοδικείο Πιερίας
Πταισματοδικείο Πιερίας
Ειρηνοδικείο Κολινδρού
Πρωτοδικείο ΚΙΛΚΙΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Κιλκίς
Ειρηνοδικείο Κιλκίς
Ειρηνοδικείο Πολυκάστρου
Πρωτοδικείο ΣΕΡΡΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Σερρών
Ειρηνοδικείο Σερρών
Πταισματοδικείο Σερρών
Ειρηνοδικείο Νιγρίτας
Ειρηνοδικείο Ροδολίβους
Ειρηνοδικείο Συντικής
Πρωτοδικείο ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Χαλκιδικής

Ειρηνοδικείο Πολυγύρου
Ειρηνοδικείο Αρναίας
Ειρηνοδικείο Κασσάνδρας
Ειρηνοδικείο Ν.Μουδανιών
Πρωτοδικείο ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Γιαννιτσών
Ειρηνοδικείο Γιαννιτσών
ΕΦΕΤΕΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Εισαγγελία Εφετών Κέρκυρας
Πρωτοδικείο ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Κέρκυρας
Ειρηνοδικείο Κερκύρας
Παισματοδικείο Κερκύρας
Πρωτοδικείο ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Θεσπρωτίας
Ειρηνοδικείο Ηγουμενίτσας
ΕΦΕΤΕΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Εισαγγελία Εφετών Θράκης
Πρωτοδικείο ΡΟΔΟΠΗΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ροδόπης
Ειρηνοδικείο Κομοτηνής
Παισματοδικείο Κομοτηνής
Πρωτοδικείο ΔΡΑΜΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Δράμας
Ειρηνοδικείο Δράμας
Παισματοδικείο Δράμας
Πρωτοδικείο ΕΒΡΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Εβρου
Ειρηνοδικείο Αλεξανδρούπολης
Πρωτοδικείο ΚΑΒΑΛΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Καβάλας
Ειρηνοδικείο Καβάλας
Παισματοδικείο Καβάλας
Ειρηνοδικείο Θάσου
Ειρηνοδικείο Παγγαίου
Πρωτοδικείο ΞΑΝΘΗΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ξάνθης
Ειρηνοδικείο Ξάνθης
Πρωτοδικείο ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ορεστιάδας
Ειρηνοδικείο Ορεστιάδας
Ειρηνοδικείο Διδυμοτείχου
ΕΦΕΤΕΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Εισαγγελία Εφετών Ιωαννίνων
Πρωτοδικείο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ιωαννίνων
Ειρηνοδικείο Ιωαννίνων

Ειρηνοδικείο Κονίτσης
Πρωτοδικείο ΑΡΤΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Αρτας
Ειρηνοδικείο Αρτας
Πταισματοδικείο Αρτας
Πρωτοδικείο ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Πρέβεζας
Ειρηνοδικείο Πρέβεζας
ΕΦΕΤΕΙΟ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
Εισαγγελία Εφετών Δωδεκανήσου
Πρωτοδικείο ΡΟΔΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ρόδου
Ειρηνοδικείο Ρόδου
Πταισματοδικείο Ρόδου
Ειρηνοδικείο Καρπάθου
Πρωτοδικείο ΚΩ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Κω
Ειρηνοδικείο Κω
Ειρηνοδικείο Καλύμνου
Ειρηνοδικείο Λέρου
ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
Εισαγγελία Εφετών Αιγαίου
Πρωτοδικείο ΣΥΡΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Σύρου
Ειρηνοδικείο Ανδρου
Ειρηνοδικείο Ερμούπολης
Ειρηνοδικείο Μήλου
Ειρηνοδικείο Μυκόνου
Ειρηνοδικείο Πάρου
Ειρηνοδικείο Τήνου
Πρωτοδικείο ΣΑΜΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Σάμου
Ειρηνοδικείο Σάμου
Ειρηνοδικείο Ικαρίας
Ειρηνοδικείο Καρλοβασίου
Πρωτοδικείο ΝΑΞΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Νάξου
Ειρηνοδικείο Νάξου
Ειρηνοδικείο Θήρας
ΕΦΕΤΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Εισαγγελία Εφετών Κρήτης
Πρωτοδικείο ΧΑΝΙΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Χανίων
Ειρηνοδικείο Χανίων
Πταισματοδικείο Χανίων
Ειρηνοδικείο Βάμου
Πρωτοδικείο ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Εισαγγελία Πρωτοδικών Ρεθύμνης
Ειρηνοδικείο Ρεθύμνης
Πταισματοδικείο Ρεθύμνης
ΕΦΕΤΕΙΟ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Εισαγγελία Εφετών Δυτ. Μακεδονίας
Πρωτοδικείο ΚΟΖΑΝΗΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Κοζάνης
Ειρηνοδικείο Κοζάνης
Πταισματοδικείο Κοζάνης
Ειρηνοδικείο Εορδαίας
Πρωτοδικείο ΓΡΕΒΕΝΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Γρεβενών
Ειρηνοδικείο Γρεβενών
Πρωτοδικείο ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Καστοριάς
Ειρηνοδικείο Καστοριάς
Πταισματοδικείο Κλεισούρας
Πρωτοδικείο ΦΛΩΡΙΝΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Φλώρινας
Ειρηνοδικείο Φλώρινας
Ειρηνοδικείο Αμυνταίου
ΕΦΕΤΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ
Εισαγγελία Εφετών Λάρισας
Πρωτοδικείο ΛΑΡΙΣΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Λάρισας
Ειρηνοδικείο Λάρισας
Πταισματοδικείο Λάρισας
Ειρηνοδικείο Ελασσόνας
Πταισματοδικείο Ελασσόνας
Ειρηνοδικείο Φαρσάλων
Πρωτοδικείο ΒΟΛΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Βόλου
Ειρηνοδικείο Βόλου
Πταισματοδικείο Βόλου
Ειρηνοδικείο Αλμυρού
Ειρηνοδικείο Σκοπέλου
Πρωτοδικείο ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Καρδίτσας
Ειρηνοδικείο Καρδίτσας
Πταισματοδικείο Καρδίτσας
Πρωτοδικείο ΤΡΙΚΑΛΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Τρικάλων
Ειρηνοδικείο Τρικάλων
Πταισματοδικείο Τρικάλων
Ειρηνοδικείο Καλαμπάκας
ΕΦΕΤΕΙΟ ΝΑΥΠΛΙΟΥ
Εισαγγελία Εφετών Ναυπλίου

Πρωτοδικείο ΝΑΥΠΛΙΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ναυπλίου
Ειρηνοδικείο Ναυπλίου
Παισματοδικείο Ναυπλίου
Παισματοδικείο Αργους
Ειρηνοδικείο Αργους
Ειρηνοδικείο Αστρους
Ειρηνοδικείο Μάσσητος
Πρωτοδικείο ΚΟΡΙΝΘΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Κορίνθου
Ειρηνοδικείο Κορίνθου
Παισματοδικείο Κορίνθου
Ειρηνοδικείο Σικυώνος
Παισματοδικείο Σικυώνος
Ειρηνοδικείο Νεμέας
Ειρηνοδικείο Ξυλοκάστρου
Πρωτοδικείο ΣΠΑΡΤΗΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Σπάρτης
Ειρηνοδικείο Σπάρτης
Παισματοδικείο Σπάρτης
Ειρηνοδικείο Επιδαύρου-Λιμηράς
Πρωτοδικείο ΤΡΙΠΟΛΗΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Τρίπολης
Ειρηνοδικείο Τρίπολης
Παισματοδικείο Τρίπολης
Ειρηνοδικείο Μεγαλόπολης
Ειρηνοδικείο Ψωφίδος
ΕΦΕΤΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
Εισαγγελία Εφετών Καλαμάτας
Πρωτοδικείο ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Καλαμάτας
Ειρηνοδικείο Καλαμάτας
Παισματοδικείο Καλαμάτας
Ειρηνοδικείο Πύλου
Πρωτοδικείο ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Κυπαρισσίας
Ειρηνοδικείο Κυπαρισσίας
Ειρηνοδικείο Πλαταμώδους
Πρωτοδικείο ΓΥΘΕΙΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Γυθείου
Ειρηνοδικείο Γυθείου
Ειρηνοδικείο Νεαπόλεως Βοιών
ΕΦΕΤΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Εισαγγελία Εφετών Πατρών
Πρωτοδικείο ΠΑΤΡΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Πατρών
Ειρηνοδικείο Πατρών

Πταισματοδικείο Πατρών
Ειρηνοδικείο Δύμης
Πρωτοδικείο ΑΙΓΙΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Αιγίου
Ειρηνοδικείο Αιγιαλείας
Πταισματοδικείο Αιγιαλείας
Πρωτοδικείο ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Καλαβρύτων
Ειρηνοδικείο Καλαβρύτων
Ειρηνοδικείο Ακράτας
Πρωτοδικείο ΗΛΕΙΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ηλείας
Ειρηνοδικείο Πύργου
Πταισματοδικείο Πύργου
Ειρηνοδικείο Ολυμπίων
Ειρηνοδικείο Αρήνης
Πρωτοδικείο ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Αμαλιάδας
Ειρηνοδικείο Αμαλιάδας
Πταισματοδικείο Αμαλιάδας
Ειρηνοδικείο Γαστούνης
Ειρηνοδικείο Μυρτουντίων
Πρωτοδικείο ΖΑΚΥΝΘΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ζακύνθου
Ειρηνοδικείο Ζακύνθου
Πρωτοδικείο ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Κεφαλληνίας
Ειρηνοδικείο Αργοστολίου
Ειρηνοδικείο Σαμαίων
ΕΦΕΤΤΕΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ
Πρωτοδικείο ΑΓΡΙΝΙΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Αγρινίου
Ειρηνοδικείο Αγρινίου
Πταισματοδικείο Αγρινίου
Ειρηνοδικείο Βάλτου
Πταισματοδικείο Βάλτου
Πρωτοδικείο ΛΕΥΚΑΔΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Λευκάδας
Ειρηνοδικείο Λευκάδας
Ειρηνοδικείο Βονίτσας
Πρωτοδικείο ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Μεσολογγίου
Ειρηνοδικείο Μεσολογγίου
Πταισματοδικείο Μεσολογγίου
Ειρηνοδικείο Ναυπάκτου
ΕΦΕΤΕΙΟ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
Εισαγγελία Εφεών Βορείου Αιγαίου

Πρωτοδικείο ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Μυτιλήνης
Ειρηνοδικείο Μυτιλήνης
Πταισματοδικείο Μυτιλήνης
Ειρηνοδικείο Καλλονής
Ειρηνοδικείο Λήμνου
Ειρηνοδικείο Πλωμαρίου
Πρωτοδικείο ΧΙΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Χίου
Ειρηνοδικείο Χίου
ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΝ. ΚΡΗΤΗΣ
Εισαγγελία Εφετών Αν. Κρήτης
Πρωτοδικείο ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Ηρακλείου
Ειρηνοδικείο Ηρακλείου
Πταισματοδικείο Ηρακλείου
Ειρηνοδικείο Καστελίου - Πεδιάδος
Ειρηνοδικείο Μοιρών
Ειρηνοδικείο Πύργου Κρήτης
Πρωτοδικείο ΛΑΣΙΘΙΟΥ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Λασιθίου
Ειρηνοδικείο Λασιθίου
Ειρηνοδικείο Ιεράπετρας
Ειρηνοδικείο Σητείας
ΕΦΕΤΕΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ
Εισαγγελία Εφετών Ευβοίας
Πρωτοδικείο ΘΗΒΩΝ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Θηβών
Ειρηνοδικείο Θηβών
Πταισματοδικείο Θηβών
Πρωτοδικείο ΧΑΛΚΙΔΑΣ
Εισαγγελία Πρωτοδικών Χαλκίδας
Ειρηνοδικείο Χαλκίδας
Πταισματοδικείο Χαλκίδας
Ειρηνοδικείο Ιστιαίας
Ειρηνοδικείο Καρύστου
Ειρηνοδικείο Κύμης
Ειρηνοδικείο Ταμινέων (Αλιβέρι)